

2015-06-16

Tid 2015-06-16, kl. 09:00

Plats Hallunda Folkets hus, Bragesalen

Incheckning för närvaro för förtroendevalda sker vid presidiet mellan kl. 08:30-09:00.

Kommunstyrelsens beslut samt yttranden och yrkanden kompletteras i kommande utskick.

Ärenden

Justering 24 juni 2015, kl. 17:00

95 Flerårsplan 2016-2019

96 Svar på interpellation: Vad händer med kommunens förstelärare?(M)

97 Svar på interpellation: Alla dessa lövblåsare (M)

98 Svar på interpellation: Hur ser Botkyrka ut egentligen? (M)

99 Svar på interpellation: Hur är det med giftfriheten i våra förskolor i Botkyrka?(C)

100 Äldreplan 2015-2019

101 Delårsrapport

102 Förändrade avgifter inom socialtjänsten

103 Upphandling av hyresavtal för vård- och omsorgsboende, försäljning Samariten

2015-06-16

- 104 Slutrapport Tullinge Trädgårdsstad
- 105 Slutrapport Fittjaterrassen
- 106 Slutrapport Tornbergsskolan
- 107 Antagande detaljplan Vårsta C samt godkännande av exploateringsavtal
- 108 Övertagande av exploateringsavtal Vestigia Projektutveckling AB till Vestigia Hus Futurum
- 109 Krishanteringsprogram
- 110 Riktlinje för kriskommunikation
- 111 Förslag till detaljplan Fittja Centrum
Ärendet utgår
- 112 Antagande av detaljplan för Yrkesskolan 2 och del av Yrkesskolan 3 samt godkännande av köpeavtal
Protokollet delas ut på sammanträdet efter lunch
- 113 Trygghetsboende för äldre
Protokollet delas ut på sammanträdet efter lunch
- 114 Svar på motion - Spola isbanor i Tullinge (TUP)
- 115 Svar på motion - Separata badtider i Botkyrkas badhus (SD)
- 116 Svar på motion - Installera en farligt avfall-bil i Botkyrka (V)
- 117 Svar på medborgarförslag - Bygg en multiarena i Kassmyra grusgrup
- 118 Svar på medborgarförslag - Skapa en extra textruta eller funktion i formuläret för medborgarförslag på webben
- 119 Svar på medborgarförslag - Tillgodose att alla i Botkyrka kan fira nationaldagen och midsommar oavsett ekonomisk ställning

2015-06-16

120 Anmälningsärenden

121 Avsägelse och fyllnadsval

122 Nya medborgarförslag

Bilaga: Planering för debatt om flerårsplanen

Inger Ros
Kommunfullmäktiges ordförande

Sara Hultqvist
Kommunsekreterare
08-530 613 84

§ 114**Flerårsplan 2016-2019 (KS/2015:141)****Beslut**

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige fastställer förslaget till flerårsplan för perioden 2016-2019.
2. Kommunfullmäktige beslutar att nämnderna i anslutning till arbetet med ettårsplanen för 2016 ska redovisa följande uppdrag:

Botkyrka kommun kommer att genomföra omfattande investeringar, främst på fastighetssidan, under planperioden. Det ställer stora krav på att kvalitetssäkra planeringen och det innebär betydande ekonomiska och organisatoriska påfrestningar i hela den kommunala organisationen.

I detta läge är det inte hållbart med stora ekonomiska avvikelser i förhållande till de kalkyler som ligger till grund för de medel som anslagits i investeringsbudgeten. Det är heller inte hållbart med stora avvikelser från när i tiden investeringar är praktiskt möjliga att genomföra. Därutöver måste vi ha en tydlig bild av hur investeringarna påverkar driftkostnaderna över tiden, från det ena året till det andra.

3. Mot denna bakgrund ges kommunstyrelsen i uppdrag att närmare analysera investeringsbudgeten med inriktningen att kvalitetssäkra investeringsbeloppen, kvalitetssäkra när i tiden investeringar är praktiskt möjliga att genomföra samt att tydliggöra vilka konsekvenser investeringarna ger på de årliga driftkostnaderna i kommunens olika verksamheter. Såväl kostnader som uppkommer på grund av investeringen som alternativkostnader som uppkommer eller ökar om investeringen inte görs.
4. Resultatet av kommunstyrelsens analys ska arbetas in i 2016 års ettårsplan

2015-06-08

Dnr KS/2015:141

5. Samtliga nämnder ges i uppdrag att beakta äldreplanen 2015-2019 i sina ettårsplaner.
6. Utbildningsnämnden samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att öka andelen ekologiska livsmedel. Till utgången av 2018 ska andelen uppgå till minst 50 procent för utbildningsnämndens verksamheter och minst 30 procent för vård- och omsorgsnämndens verksamheter. Under samma period bör andelen kött minska med 20 procent och matsvinnet halveras i bägge nämndernas verksamheter. Utvecklingen i uppdragen ska kontinuerligt återrapporteras i respektive nämnds årsredovisning.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del:

7. Kommunstyrelsen fastställer förslag till resursfördelningsmodell som beskrivs i flerårsplan 2016-2019 som en utgångspunkt för framtida resursfördelning.
8. Kommunledningsförvaltningen ges i uppdrag att tillsammans med berörda förvaltningar närmare analysera investeringsbudgeten med inriktningen att kvalitetssäkra investeringsbeloppen, kvalitetssäkra när i tiden investeringar är praktiskt möjliga att genomföra samt att tydliggöra vilka konsekvenser investeringarna ger på de årliga driftkostnaderna i kommunens olika verksamheter. Såväl kostnader som uppkommer på grund av investeringen som alternativkostnader som uppkommer eller ökar om investeringen inte görs.
9. Uppdraget bör redovisas senast 1 oktober 2015 så att resultatet kan arbetas in i 2016 års ettårsplan.

Reservationer

Samtliga ledamöter för (M), Stefan Dayne (KD), Robert Steffens (C) och Östen Granberg (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Sammanfattning

Förslaget till flerårsplan bygger på föregående flerårsplan och de framåtsikter som de olika nämnderna lämnat. Ett preliminärt förslag till flerårsplan har varit på remiss hos kommunens nämnder som haft möjlighet att lämna synpunkter. Flerårsplanen består av en verksamhetsplan och en ekonomisk plan. Verksamhetsplanen innehåller mål och visioner för flerårsplanepериoden. Den ekonomiska planen innehåller i likhet med tidigare år ekonomiska ramar för driftkostnader och investeringar.

2015-06-08

Dnr KS/2015:141

Yrkanden

Jimmy Baker (M) yrkar bifall till Moderaternas flerårsplan, bilaga.

Robert Steffens (C) yrkar bifall till Moderaternas flerårsplan.

Stefan Dayne (KD) yrkar bifall till Kristdemokraternas flerårsplan, bilaga.

Östen Granberg (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas flerårsplan.

Propositionsordning

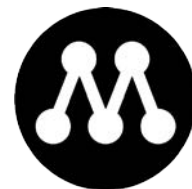
Kommunstyrelsen godkänner att ordföranden ställer förslagen mot varandra.

Ordföranden finner att kommunstyrelsen fattar beslut i enlighet med ordförandeförslaget.

Särskilt yttrande

Lars Johansson (FP) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

YRKANDE

2015-06-08

Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

114 Flerårsplan 2016 – 2019 (KS/2015:141)

Botkyrka kommun står inför stora utmaningar inom alla verksamhetsområden. Utmaningarna står att finna såväl inom den egna organisationen som i våra kommundelar, i ett Botkyrka som snart kommer att ha 100 000 invånare.

Detta innebär att trycket på kommunen ökar i form av behovet av en långsiktig planering. Under ett antal decennier har vi sett en utveckling där utanförskapet och trångboddheten har ökat i kommunen. Botkyrka behöver fler skattebetalare - inte färre. Vi måste göra det möjligt för fler att välja Botkyrka som plats att flytta till, bilda familj och leva sina liv.

Vi vill ha ett Botkyrka där alla känner sig hemma och trivs. Ett Botkyrka där man kan känna sig trygg, gå igenom grundskolan med gymnasiebehörighet och ha ett rikt utbud av fritidsaktiviteter på såväl fritidsgårdar som genom föreningslivet. En kommun där de som har rätt till ett boende inom LSS faktiskt får det, där våra äldre regelbundet får komma ut i friska luften och där patriarkala strukturer, främlingsfientlighet och homofobi i realiteten motverkas.

Vi bör ha företagsklimat som ligger bland de allra bästa i länet, där näringslivet är en självklar partner i strävan att få ut våra ungdomar på arbetsmarknaden. Företagarna ska uppleva oss som en av de mest serviceinriktade kommunerna i hela landet. Det är ett misslyckande att Botkyrka som regel rankas i botten av länskommunerna på de stora företagsrankningarna som mäter kommunernas företagsklimat.

Vi vill se en inställning som bejakar fler alternativ än det kommunala, inom t.ex. skolan, omsorgen, boendet, transporter och städning. Botkyrka behöver en politisk ledning som inte ser överskott i budgeten som något som måste spenderas, utan som en signal på att skatteuttaget av medborgarnas inkomster varit för högt och måste sänkas. En ledning som ser att människan mår bättre av att vara en del av ett sammanhang och en social kontext, utförandes en samhällsnyttig arbetsuppgift, snarare än att hänvisas till olika former av passiviserande bidragsberoenden.

Vi yrkar

att kommunfullmäktige fastställer det moderata förslaget till flerårsplan för perioden 2016 – 2019

Jimmy Baker

Yngve RK Jönsson

Förslag till beslut

Vi i Tullingepartiet föreslår kommunfullmäktige besluta

att kommunfullmäktige fastställer Tullingepartiets förslag till flerårsplan för 2016-2019.

Anders Thorén (TUP)

Kristdemokraterna

YRKANDE

Kommunstyrelse/Kommunfullmäktige

Ärende Flerårsplan 2016-2019 (KS/2015:141)

Kristdemokratisk politik vilar på en tydlig värdegrund. Vi sätter människovärdet i centrum då vi vill forma en politik som kämpar för de svaga och stärker de små naturliga gemenskaperna. Politiken måste alltid utgå från detta och ta till vara på varje människas unika förmåga.

Vi vill ge människor mer självbestämmande i sina liv och då samtidigt minska politikens inflytande och makt. Allt är inte politik. Allt ska inte vara politik. Människor efterfrågar lösningar som kan få vardagen att fungera bättre.

I Kristdemokraternas Botkyrka respekterar man varandra även om man har olika åsikter. De enskilda individernas förmågor används på ett positivt sätt för att utveckla Botkyrka till en spetskommun inte minst beträffande sysselsättning och företagande. Medborgarnas unika kunskaper om olika kulturer och språk tillvaratas på bästa sätt. Vi vill göra Botkyrka till en kommun som hela tiden förbättrar förutsättningarna för att var och en ska kunna göra sin röst hörd. Medborgarna ska vara med och påverka hur kommunens arbete ska utformas och hur de gemensamma resurserna ska fördelas. Samtidigt eftersträvas stor valfrihet mellan olika utföraralternativ av den offentligfinansierade servicen, vilket ska ske på ett rättvist sätt.

Kristdemokraternas hushållningssätt grundar sig på förvaltarskapstanken, där de förtroendevaldas uppdrag är att förvalta de medel som finns för att få ut mesta möjliga nytta till lägsta möjliga kostnad av de satsade medlen. Förvaltarskap är inte kortsiktigt, det innehåller ett hållbarhetsperspektiv och ett ansvar mot kommande generationer.

Under de närmaste åren står flera av Vård- och omsorgs och Socialnämndens verksamhetsområden inför stora volym- och kostnadsökningar. Den höga rörligheten på chefer och personal inom myndighetsutövning (närmare 80 % under de två senaste åren) innebär kompetensflykt, varierande kvalitet på utredningar och brister i rutinerna vilket påverkar både handläggningstiden och kvaliteten negativt.

Inom de kostnadskrävande verksamhetsområdena det är nödvändigt med effektiviseringar. Samtidigt bedömer vi att alltför stora effektiviseringsåtgärder kan påverka kvaliteten av servicen negativt därför vill vi öka driframen för Vård- och omsorgs och Socialnämndens verksamhetsområden med 5 MSEK vardera under 2016.

Vi kristdemokrater anser att alla investeringar skall prövas noggrant. Vi investerar även mer än majoriteten med 88 MSEK under perioden för att lösa dagvattenproblemen i Tullinge samt förbättra underhållsinsatser för att bevara och återställa värdet på kommunens fastigheter. Vi gör bedömningen att dagvattenfrågan i Tullinge som är ett stort miljöproblem och upprustning av kommunala lokaler är viktigare att åtgärda än att bygga ett dyrt Idéhus i stadsdelen.

Vi kristdemokrater föreslår kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

- Att fastställa Kristdemokraternas förslag till flerårsplan för perioden 2016-2019

Tumba 2015-06-08

Stefan Dayne (kd)

Kristdemokraterna i Botkyrka

(5).doc

150608-yrk-ks(kd)-FLP-2016-19

SÄRSKILT YTTRANDE
2015-06-08

Ärende 114 Flerårsplan 2016-2019

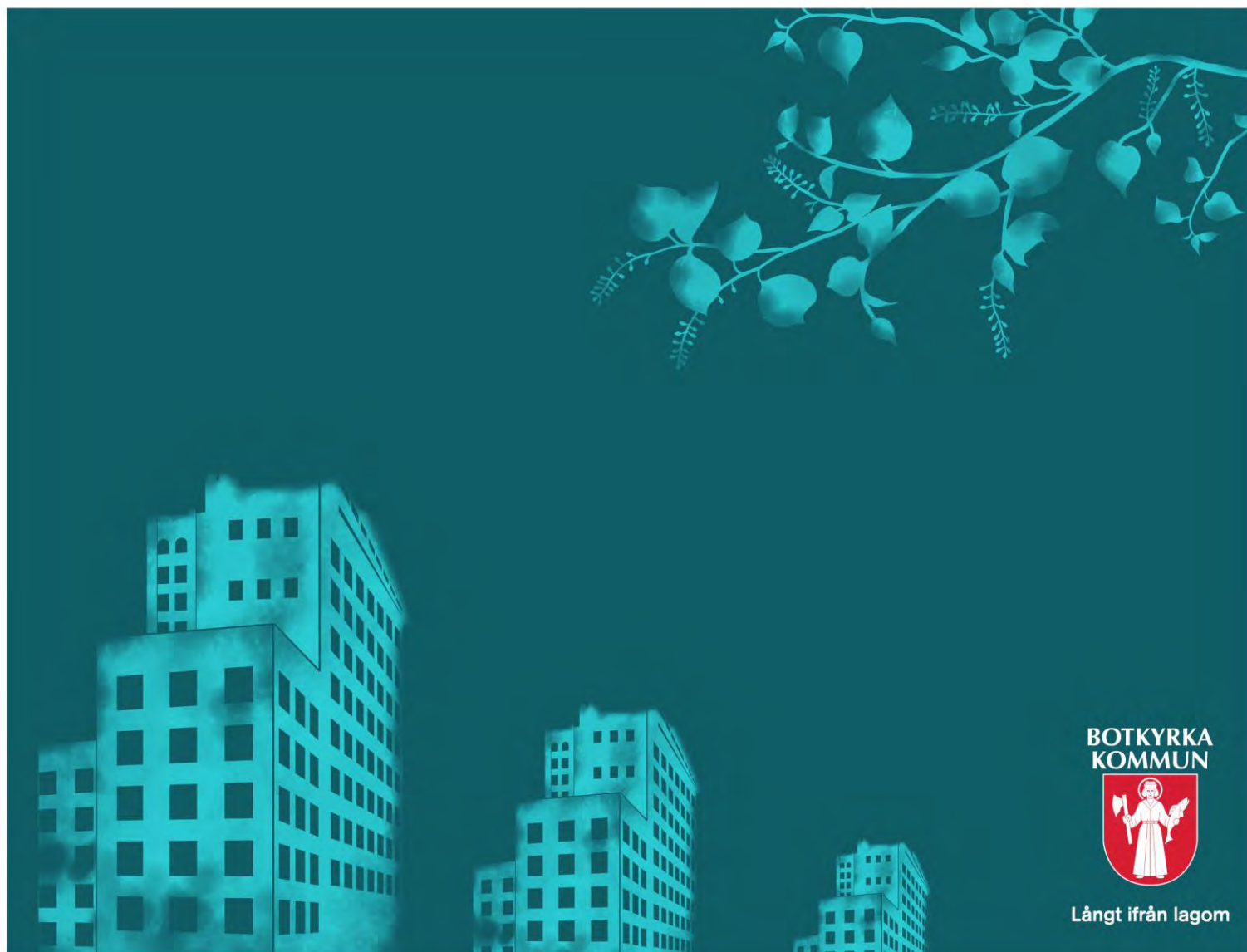
Om jag hade haft yrkanderätt hade jag yrkat bifall till Folkpartiets förslag till Flerårsplan för åren 2016-2019.

Lars Johansson (FP)

LÅNGT IFRÅN LAGOM

Förslag till kommunstyrelsen

Flerårsplan 2016–2019 - en plan för hållbar utveckling

BOTKYRKA
KOMMUN

Långt ifrån lagom

Innehåll

Flerårsplanens delar	3
Ett hållbart Botkyrka – utvecklingen i ett 30-års perspektiv	4
Planeringsförutsättningar	7
Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter	9
Våra mål för Botkyrka under flerårsplaneperioden	10
Ekonomisk plan 2016-2019	18
Uppdrag till nämnderna inför ettårsplanen 2016	33
Ekonomiska sammanställningar	34
Nämndernas ekonomi.....	37
Bilaga resursfördelningsmodell	52

Flerårsplan 2016-2019

Investeringar för jobb, skola och omsorg

Med denna inledning vill vi i den politiska majoriteten i Botkyrka – Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna – redogöra för vår övergripande inriktning för flerårsplan 2016-2019.

Flerårsplanen innehåller en modern, framtidsinriktad politik med tydligt fokus på jobb, skola, omsorg, bostäder, miljö och klimatåtgärder. Vi ser till att finansiera viktiga satsningar för att få människor i arbete, säkra välfärden, höja kvaliteten i skolan och öka takten i bostadsbyggandet.

Ökad tillväxt och en ökande befolkning, eller mer exakt 1383 fler Botkyrkabor 2015, innebär ett högt tryck på kommunen. Detta samtidigt som Sveriges kommuner under flera år fått allt sämre ekonomi.

Efter åtta långa år så har vi nu en rödgrön regering, detta kommer innebära ett ytterligare ökat fokus på jobb, skola, omsorg och klimatåtgärder. Det kommer betyda mer pengar till viktiga satsningar när regeringens budget går igenom. Därför kommer regeringens höstbudget vara av stor vikt för hur vår ettårsplan och kommande flerårsplan ser ut. Gemensamt skapar vi framtidens Sverige och Botkyrka.

Politik för fler jobb och företag

Vi driver en politik för hållbar tillväxt i Botkyrka, tillväxt när det kommer till att skapa fler jobb, och tillväxt när det kommer till att på ett hållbart sätt tackla de förändringar som framtidens samhälle för med sig. Vi måste hela tiden arbeta för ett hållbart Botkyrka, ekonomiskt, ekologiskt och socialt.

I flerårsplanen fortsätter vi investera för att skapa nya jobb. Att se till att fler människor arbetar är inte bara en enorm frihetssatsning för individen, det möjliggör också för en välfärd av högsta kvalitet och skapar förutsättningar för ökad jämlikhet – för ett samhälle som håller ihop.

Majoriteten av alla jobb i kommunen finns inom det privata näringslivet. Därför ska Botkyrka vara en kommun där det är lätt att vara företagare. Men då behöver vi bli än bättre på att göra det så enkelt som möjligt för företag att etablera sig i Botkyrka. Det är därför viktigt med ett aktivt arbete med kommunens relation till näringslivet. Genom vårt näringslivscenter underlättar vi kontakt med näringslivet, detta bidrar till att förverkliga ambitionen - Botkyrka topp 30 i Svenskt Näringslivs ranking.

Vi förverkligar nu stora exploateringsprojekt, till exempel Södra porten, med målet att bidra med 4000 nya jobb inom de närmsta åren. Bygget av nya Tumba Centrum och nya Fittja Centrum är viktiga delar av Botkyrkas utveckling som genererar både bostäder och jobb.

Vår Kommijobb-satsning innebär att 100 personer årligen kan gå från bidrag till jobb. Detta är tillsammans med löftet om vår ungdomsgaranti – ingen mellan 16 och 25 ska behöva gå utan sysselsättning – och sommarjobbsgarantin för alla 16–18 åringar, är några av våra satsningar för att nå målet om en halverad arbetslöshet år 2020.

En framtidsinriktad skola

I denna flerårsplan gör vi vår största satsning på skolan och framtiden någonsin, vi ser till att renovera och bygga 32 nya förskolor och skolor för Botkyrkas barn. Det är en väldigt hög ambition som kommer kräva mycket av oss. Goda skolresultat och pedagogisk utveckling förutsätter bra lokaler och alla barn och unga ska få de bästa möjliga förutsättningar att

förverkliga sina drömmar. Det är därför vi i denna flerårsplan satsar 2,8 miljarder – det är vår framtidsinvestering.

En bra skola bygger på bra lärare och i Botkyrka ska vi ha de bästa lärarna. Det förutsätter att vi minskar den administrativa pressen och ger dem förutsättningar att vara precis så bra som de är.

Botkyrka ligger i framkant med digital pedagogik i skolan, här spelar lärarna en viktig roll. Nu tar vi ett steg till i vårt digitaliseringsarbete för att rusta våra barn och unga för framtiden. Det pedagogiska mötet mellan pedagog och elev är grunden till en skola för alla. Vi är aldrig klara med att utveckla skolan, därför satsar vi kontinuerligt på pedagogisk utveckling. För att hantera de stora satsningar som vi behöver göra, så förutsätter det att vi skapar den smidigaste och smartaste organisationen vi kan. Vi måste se till att effektivisera vår kommun så att vi har fokus på, och råd med, framtiden.

Välfärd med kvalitet och en omsorg att lita på

I Botkyrka ska vi ha en jämlik omsorg med god kvalitet som utgår ifrån medborgarnas fokus. Vi kraftsamlar för fler bostäder, bättre matupplevelser och för att ge invånarna större inflytande och valfrihet över sin omsorgstid.

Vi ska möjliggöra för fler nya gruppboenden och vård-och omsorgsboenden så att fler Botkyrkabor garanteras omsorg inom kommunen, detta är inte bara en satsning på kvalitén utan också bra för ekonomin. Genom smarta investeringar i denna flerårsplanperiod ska vi säkra välfärden. Vi ska bygga två nya vård och omsorgsboenden och tre nya gruppboendestäder. Vi vill även öka utbudet av bostadsformer för äldre, till exempel med trygghetsbostäder. Måltiden handlar om mer än att få näring och bli mätt. Det handlar om dofter, smaker och möjlighet att få bestämma vad och när man vill äta. Vi vill ha en omsorg med verklig valfrihet där medborgaren själv får bestämma över sin egen omsorgs innehåll och upplägg. Det ska vara självklart att själv få bestämma vilka av sina insatser man vill ha hjälp med en viss dag. Att investera i personals kompetensutveckling är ett sätt att öka kvaliteten i omsorgen. Personalens yrkesskicklighet består både i utbildning och arbetserfarenhet och kommunen ska ta tillvara på denna kompetens.

Fler bostäder för en grön stad i rörelse

Bostadsbristen är stor i hela Stockholmsregionen och särskilt allvarlig är bristen på hyreslägenheter. Vi vill med denna budget bidra till ett kraftigt ökat bostadsbyggande i regionen och säkerställa en ny bostadspolitik som erbjuder boende för livets alla lägen. Botkyrka växer och behovet av nya bostäder ökar. Genom en aktiv och klimatsmart exploateringspolitik ser vi till att förtäta och bygga fler energieffektiva bostäder. Målet är 3000 nya bostäder till 2018.

Stadsutveckling är en ständigt pågående process och vårt mål är att Botkyrka ska vara en grön stad i rörelse med blandad bostadsbebyggelse. Det förutsätter framtidsinriktade bostadspolitiska riktlinjer och en samhällbyggnadspolitik för ett sammanhållet Botkyrka. Miljonprogrammets förnyelse är en viktig komponent i arbetet. Förnyelsearbetet ger möjlighet till hållbar stadsutveckling och energieffektivisering.

Botkyrka har tydliga miljö- och klimatmål. År 2015 kommer vi, så långt som det är praktiskt möjligt, att nå målet om en fossilbränslefri kommunal organisation. I och med det ytterligare steg för att nå klimatstrategins övriga mål, klimatneutral kommunal organisation 2020, fossilbränslefritt geografiskt område 2030 och klimatneutralt geografiskt område 2040.

Ordning och reda i ekonomin

I Botkyrka har vi ordning på ekonomin. I 22 år har vi presenterat en budget i balans och ett positivt resultat i 19 år. För oss i den politiska majoriteten handlar det om ansvar. Den ekonomiska utvecklingen i Sverige och Europa har många år varit svag, men vi har med bibehållen skattesats ändå säkerställt ett ekonomiskt utrymme för viktiga satsningar. Det tänker vi fortsätta med.

Vår ambition är att Botkyrka under perioden 2016-2019 ska fortsatt vara en kommun som jobbar framtidsinriktat med fokus på fler jobb, bättre skola och högre kvalitet i omsorgen. Våra satsningar och investeringar ska göra Botkyrka till en än bättre plats för våra medborgare. Det kommer kräva mycket av oss, men vi räds inte uppgiften.

Framtiden finns i Botkyrka!

Katarina Berggren
Socialdemokraterna

Mats Einarsson
Vänsterpartiet

Dan Gahnström
Miljöpartiet de gröna

Flerårsplanens delar

Majoritetens text beskriver den politiska majoritetens inriktning i flerårsplanen. **Kompletteras inför ks/kf beslut**

Ett hållbart Botkyrka - utvecklingen i ett 30-årsperspektiv.

Tanken med avsnittet är att lyfta blicken inför framtiden i ett längre perspektiv för att på så sätt se vad som är kommunens långsiktiga utmaningar.

Omvärldsanalysen är den årliga analysen som presenterades i november förra året och som behandlar den påverkan från omvärlden som kommunen inte kan styra över.

Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter beskriver kommunens vision, uppdrag med mera.

Våra mål för Botkyrka under flerårsplaneperioden redovisar förslag till ambitioner och mål för perioden.

Ekonomisk plan 2016-2019 innehåller förslag till driftramar för nämnderna de närmaste två åren och en inriktning för de därpå följande två åren. Avsnittet innehåller också en investeringsplan med ramar och objekt för hela flerårsplaneperioden. Avsikten är att fortsätta utvecklingen med bättre långsiktighet i förutsättningarna för nämndernas verksamheter, där viktiga vägvalsfrågor kan lyftas fram både när det gäller investeringar och i den löpande verksamheten.

Avsikten med flerårsplaneringen är att nå en metodik för bättre framförhållning och beredskap för verksamhetsförändringar som kommer att bli nödvändiga, samtidigt som mål och ambitioner på ett tydligare sätt ska samspela med de resurser som kommunen förfogar över.

Ett hållbart Botkyrka - utvecklingen i ett 30-årsperspektiv

I Botkyrka har vi bestämt oss för att vrida samhällsutvecklingen i en hållbar riktning. För att klara detta gäller det att lyfta blicken och se vad som är önskvärt i ett mycket långt perspektiv. I flerårsplanen omvandlas sedan det långa generationsperspektivet så att målen för de närmaste fyra åren ger en tydlig signal till var fokus ligger i närtid. Uppföljningen av målen ska visa på resultat – att utvecklingen faktiskt går åt rätt håll.

Att styra starka drivkrafter och bryta trender tar tid. Det är viktigt att vi i vårt arbete fokuserar på rätt saker, är konsekventa och har tålamod. För att underlätta arbetet har vi i Botkyrka pekat ut sex utmaningar som är absolut avgörande för kommunens hållbara utveckling. För att göra rätt saker på rätt plats har vi också inlett arbetet med att översätta kommunens sex hållbarhetsutmaningar till ett områdesperspektiv.

Sex avgörande utmaningar

Ett hållbart Botkyrka innebär samhällsutveckling i ett helhetsperspektiv. Kommunen anslöt sig 2004 till deklARATIONEN Ålborg+10, som innehåller åtaganden utformade för hur städer och kommuner i Europa ska utvecklas på ett hållbart sätt. I ”Ett hållbart Botkyrka” har kommunen formulerat sex avgörande utmaningar att hantera i ett generationsperspektiv.

Inom sex områden måste en nuvarande svag eller dålig utveckling först bromsas och sedan vändas till en hållbar utveckling. Den generation som föds nu måste kunna växa upp i ett Botkyrka som kännetecknas av att:

- Botkyrkaborna har arbete
- Botkyrkaborna känner sig hemma
- Botkyrka har de bästa skolorna
- Botkyrka bidrar inte till klimatförändringarna
- Botkyrkaborna är friska och mår bra
- Botkyrkaborna har förtroende för varandra och för demokratin

Genom ”Ett hållbart Botkyrka” har Botkyrka visat vägen för andra kommuner och städer i Europa genom att vara först med att koncentrerat formulera sina långsiktiga åtaganden och översätta dem till styrande mål i flerårsplaneringen.

Botkyrkaborna har arbete

Den lokala arbetsmarknaden behöver förbättras med fler arbetstillfällen. Botkyrkaborna behöver också bli bättre rustade för att klara kraven på arbetsmarknaden. Den kompetens som Botkyrkas mångkulturella befolkning har behöver utnyttjas bättre om Stockholmsregionen även fortsättningsvis ska klara den internationella konkurrensen.

Kommunen behöver i samverkan med näringslivet klara av att söka upp arbetssökande kvinnor och män, svara för kompetensutveckling och validering av kunskap och kompetens, utveckla företagens för- måga och förutsättningar för en bredare rekrytering och slutligen sammankoppla arbetskraft med arbetsgivare.

Botkyrkaborna känner sig hemma

Storstadsregionerna växer över hela världen och Stockholms- regionen är inget undantag. Våra bostadsområden är kommundelar i Botkyrka och samtidigt stadsdelar i Stockholmsregionen. För en bra utveckling behöver fler känna att det är bättre att bo i Botkyrka än på andra platser i storstaden.

Det innebär att vi i Botkyrka måste arbeta med bostadsområdenas attraktivitet. Eftersom nästan alla intressanta tillskott av bostäder styrs till redan attraktiva områden i regionen behöver vi också lyfta diskussionen och arbeta för att fler kommuner tar sitt ansvar i ett regionalt perspektiv.

Botkyrka har de bästa skolorna

Botkyrka är sedan länge en port till Sveriges huvudstadsregion och samtidigt en port till en av Europas konkurrenskraftigaste storstads- regioner. Skolorna i Botkyrka är bra och klarar sin uppgift bättre än förväntat, men ännu räcker inte detta för att fullt ut ge likvärdiga levnadsförutsättningar för olika grupper av flickor och pojkar. Boendesegregation i kombination med ökad valfrihet och profile- ring har lett till ökad uppdelning mellan resursstarka och resurs- svaga elever.

I Botkyrka måste skolorna bli bättre på att ta tillvara de kunskaper som nyinflyttade till kommunen redan har. Vi måste samtidigt kunna utveckla elevernas svenska språk och fortsätta kunskaps- inhämtning på modersmålet.

Botkyrka bidrar inte till klimatförändringarna

Klimatförändringar har uppstått till följd av mänsklig påverkan. I första hand behöver utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser minskas men vi behöver också förbereda oss på konsekvenser av de klimatförändringar som redan inletts.

Våren 2009 fattade kommunstyrelsen beslut om en ny klimat- strategi. I den riktas fokus de närmaste åren på att skapa en koldioxidneutral organisation. Att genomföra klimatstrategin kommer att kräva en beslutsam styrning av verksamheter inom nämnder och bolag i hela kommunkoncernen och dessutom ekonomiska resurser för omställning av bilpark med mera.

Botkyrkaborna är friska och mår bra

Vår hälsa har stor betydelse för förankring på arbetsmarknaden och för inkomster och ekonomiska resurser. Omvänt har brist på meningsfull sysselsättning, dålig ekonomi och utanförskap stor betydelse för hur vi mår både fysiskt och psykiskt. Många barn i Botkyrka växer upp under fattiga förhållanden.

Att arbeta för att barn och unga trots ekonomiskt svåra förhållanden får en bra uppväxt är därför en viktig uppgift. En av kommunens viktigaste uppgifter är att arbeta aktivt med att Botkyrkaborna har arbete. Dessutom behöver våra skolor ge unga en trygghet och goda förutsättningar att klara sig själva i framtiden. Vi måste också skapa framtidstro hos Botkyrkaborna.

Botkyrkaborna har förtroende för varandra och för demokratin

Botkyrka har växt fort och 60- och 70-talens extrema expansion sätter fortfarande spår i form av svagare sociala nätverk. För hållbar utveckling krävs det att många agerar tillsammans. Det behövs mer samarbete mellan medborgarna, mellan medborgarna och näringslivet, mellan medborgarna och kommunen och mellan kommunen och andra offentliga organ och näringsliv.

Kommunen med alla sina verksamheter har en nyckelroll och behöver bli bättre på att utnyttja sina verktyg för ökat deltagande för olika grupper av kvinnor och män och ökad samverkan. Diskrimineringen på bostadsmarknad och arbetsmarknad måste motarbetas. Våra stadsdelar behöver planeras i högre utsträckning tillsammans med medborgarna och med sikte på fler möten mellan människor.

Planeringsförutsättningar

Omvärldsanalys

I november varje år presenterar kommunledningsförvaltningen en omvärldsanalys. Syftet med analysen är att skapa en gemensam bild av de omvärldsförändringar som kommunen blir styrd av eller på ett eller annat sätt måste ta hänsyn till i sin planering. Genom att bevaka samhällsutvecklingen förbättras möjligheterna att fatta mer strategiskt långsiktiga beslut.

Med utgångspunkt från den genomförda omvärldsanalysen är medskicken kommunledningsförvaltningens samlade rekommendation inför flerårsplanen. I medskicken sammanfattar vi de viktigaste trenderna och deras konsekvenser för kommunen. Avsikten är att peka på de omvärldsfaktorer som kommunen främst behöver hantera i flerårsplan 2016-2019.

Svensk ekonomi och arbetsmarknad går bättre, men kommunens ekonomiska utveckling håller inte samma takt

Svensk ekonomi fortsätter uppåt, arbetsmarknaden förbättras gradvis och sysselsättningen ökar under flerårsplanepreioden. Men vi får räkna med en långsam uppgång och fortsatt hög arbetslöshet. Sysselsättningsökningen ger högre skatteintäkter, men de för kommunerna viktiga generella statsbidragen ökar inte eftersom statens ekonomiska utrymme är begränsat. Vi kan vänta oss fler riktade statliga satsningar med bidrag som ställer krav på givna motprestationer. Kommunernas ekonomiska förutsättningar släpar därför efter i uppgången och samma sak gäller för Botkyrka. Tuffa prioriteringar kommer att krävas i kommande flerårsplaner.

En större befolkning ökar behovet av kommunens verksamheter
Botkyrkas befolkning växer de kommande åren och barn, unga och äldre blir fler. Det betyder att kommunen behöver utöka driftsorganisationen och investera i nya lokaler och anläggningar. Växande befolkning innebär ökade intäkter, men skatteutjämningsystemet kompenserar inte fullt ut de ekonomiska effekterna av att medborgarna blir fler.

Förväntningarna på kommunens kärnverksamheter blir skarpare
De offentliga verksamheternas effektivitet kommer att vara i fortsatt fokus. Inom flera områden ställs krav på att verksamheterna blir bättre och medborgarna förväntar sig också en högre kvalitet. Det omfattar också upprustning av kommunens äldre lokaler och anläggningar. Staten ökar sin detaljstyrning med riktade satsningar där flera siktar på högre personaltäthet. Förenklat uttryckt behöver kommunen hantera ökade krav på verksamheterna från medborgarna utan att kunna tillföra mer pengar. Det skärper kraven på att använda de resurser vi redan har mer effektivt och på ett sätt som möter medborgarnas perspektiv på verksamheterna.

Sammanhållningen inom Botkyrka minskar och förtroendet för kommunen sätts på hårdare prov
Oro och katastrofer ute i världen bidrar till motsättningar också i Botkyrka. Även den hårdare debatten om invandring och extrema

grupperns aktiviteter ökar risken för konflikter i lokalsamhället. Bostadsmarknadens sätt att fungera i storstadsområdet fortsätter att skapa ekonomiska och sociala skillnader mellan bostadsområden i hela regionen, men stärker samtidigt identitet och samhörighet inom stadsdelarna. Vi får räkna med att förtroendet för kommunen som samhällsinstitution och sammanhållande kraft sätts på allt hårdare prov de kommande åren.

Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter

Vår vision är en beskrivning av en önskad framtid. Syftet med en vision är att ge energi, handlingskraft och vägleda oss när vi fattar beslut om vår framtida utveckling. Våra långsiktiga strategier och mål för flerårsplanepreioden syftar till att uppnå Botkyrkas vision: *”Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter. Genom kontraster, kreativitet och nyfikenhet skapar vi de bästa förutsättningarna för en hållbar framtid.”*

Ett starkt varumärke

Ett starkt varumärke bidrar till att skapa ett attraktivt Botkyrka. Varumärket ska också skapa stolthet, samhörighet och en tydlig profil. Vårt varumärke bygger på medborgarnas, näringslivets och medarbetarnas berättelser och drömmar om Botkyrka.

Botkyrka vill uppfattas som en kreativ upplevelsekommun med fokus på kultur, natur och idrott och som en hållbar boendekommun med närhet till naturen. En plats och organisation som lever upp till devisen ”långt ifrån lagom” – som betyder att vi är en kontrastrikt och kreativ mötesplats.

Långt ifrån lagom – en kontrastrik och kreativ mötesplats

Det är viktigt för oss att definiera vad vår devis, långt ifrån lagom, står för. Vi sammanfattar vår definition i tre ord, en kontrastrik, kreativ mötesplats, men den längre beskrivningen låter så här: ”Botkyrka kännetecknas av mängder av kontraster. Här finns allt från täta förortscentrum, vackra boendemiljöer med intressant arkitektur, till landsbygd med vacker natur med skog, ängar, sjöar och havskust. Här frodas entreprenörskap, små företag blandas med internationella storföretag. Här talas över 100 språk.

I Botkyrka är vi kreativa och stimulerar nyfikenhet. Botkyrka är en inspirerande och nytänkande kommun med breda och unika kultur- och upplevelsesatsningar. Här finns stolthet, ungdomlighet, eldsjälur och kraft.

I Botkyrka uppstår intressanta och oväntade möten. I Botkyrka möts olika internationella perspektiv, kulturer, språk och religioner på ett spännande sätt.”

Vår arbetsplats ska vara öppen, orädd och energisk

Internt har vi ledorden öppen, orädd och energisk som ska präglr vårt dagliga arbete och vår kultur på jobbet. Så här förklarar vi våra ledord:

- I Botkyrka har vi medborgarnas fokus – vi erbjuder god service och ett gott bemötande.
- I Botkyrka är vi öppna - vi samarbetar och bjuder in till dialog och är öppna för förändringar.

I Botkyrka är vi orädda – vi är kreativa och har mod att pröva nya idéer.

I Botkyrka är vi energiska – vi har kraft och kompetens att nå våra mål och visa resultat.

Våra mål för Botkyrka under flerårsplaneperioden

Hållbarhetsperspektivet ska avspeglas i kommunens alla verksamheter och därmed vara styrande för kommunen. En långsiktigt hållbar utveckling kräver att alla beslut tar hänsyn till såväl sociala behov som miljömässiga och ekonomiska förutsättningar. Verksamheten ska bidra till att förverkliga de sex hållbarhetsutmaningarna i dokumentet ”Ett hållbart Botkyrka”.

Flerårsplanens ambitioner och mål för Botkyrka som plats och samhälle utgår från sex målområden:

Medborgarnas Botkyrka,
Framtidens jobb,
Välfärd med kvalitet för alla,
Grön stad i rörelse,
Kultur och kreativitet ger kraft
En effektiv och kreativ kommunal organisation.

Inom respektive målområde anges ett antal mål samt indikatorer. I uppföljningen ska samtliga individbaserade indikatorer anges per kommunedel med kön som övergripande indelningsgrund.

Nämnderna ska i sina ettårsplaner ange hur de bidrar till att uppnå flerårsplanens mål genom att ange sina åtaganden gentemot de angivna målen och indikatorerna. De ska även ange sina egna nämndmål kopplade till flerårsplanens mål.

Kommunens verksamheter kan inte ses isolerade från varandra. De måste samverka och förstärka varandra. Samtliga de mål som flerårsplanen ställer upp syftar till att förverkliga Botkyrka kommuns vision.

Målområde - Medborgarnas Botkyrka

Demokratin är grunden och utgångspunkten för all kommunal verksamhet. Kommunen är medborgarnas verktyg för att ta ett gemensamt ansvar för gemensamma angelägenheter i lokalsamhället. Engagerade, informerade och aktiva kommuninvånare, med lika rättigheter och möjligheter att bidra till samhällsbygget, är en förutsättning för en långsiktigt hållbar utveckling.

Men skillnaderna i inflytande och levnadsvillkor är stora och diskriminering inskränker människors rättigheter. Det begränsar demokratin. Därför är det ett centralt kommunalt uppdrag att verka för jämlikhet, jämställdhet mellan kvinnor och män och lika rättigheter och möjligheter för alla.

Den representativa demokratin lägger ytterst den politiska makten i folkets händer. Genom sitt deltagande i valen tar medborgarna ansvar för sitt samhälle. Därför är ett högt valdeltagande både en mätare av demokratin förankring och ett värde i sig självt. Men den representativa demokratin kräver också ett ständigt pågående offentligt samtal och ett myller av arenor för dialog och påverkan på samhällsutvecklingen. Genom kultur, föreningsliv och folkbildning hålls demokratin levande.

Botkyrka är ett interkulturellt samhälle rikt på erfarenheter och kunskaper. Vår kulturella och språkliga mångfald är en oerhörd tillgång i en alltmer gränslös värld – en tillgång som bara delvis är utnyttjad. Det handlar om att skapa förutsättningar för att individer och grupper inte bara ska samexistera, utan också samspela för att nå gemensamma mål. Så kan vi skapa en positiv spiral som ger kommunens invånare ökad framtidstro, fler arbetstillfällen och bättre levnadsvillkor.

Mål 1. Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen.

Indikatorer

Andelen invånare som upplever att de kan vara med och påverka i kommunala frågor som intresserar dem

Invånare som har vänner i en annan kommun

Mål 2. Botkyrkaborna har mer jämställda¹ och jämlika förutsättningar och möjligheter.

Indikatorer

Invånare som upplever att de utsätts för diskriminering

¹ I uppföljningen av samtliga individbaserade indikatorer redovisas per område med kön som övergripande indelningsgrund – ger sammantaget en bild av utvecklingen när det gäller jämställda och jämlika levnadsvillkor

Ekonomisk utsatthet bland barn (Rädda barnen)
 Andel invånare som upplever att kommunens anställda ger dem ett bra bemötande
 Uppmätt tillgänglighet till den fysiska miljön i de lokaler där kommunen bedriver verksamhet
 Andel mål och åtaganden med jämställdhetsperspektiv per nämnd, samt andel indikatorer och nyckeltal per nämnd som följs upp med kön som övergripande indelningsgrund

Mål 3. Botkyrkaborna är friskare och mår bättre

Indikatorer

Ohälsotalet

Självskattad hälsa

Livslängd

Berörda nämnder:

Målområde - Medborgarnas Botkyrka - samtliga

Mål 1 - samtliga

Mål 2 – samtliga

Mål 3 – samtliga

Målområde - Framtidens jobb

Botkyrka är en kommun som växer och utvecklas. Här finns språkkunskaper och internationella erfarenheter som är ovärderliga för näringslivet i en globaliserad ekonomi. Vi befinner oss i en expansiv storstadsregion med allt vad det innebär av dynamik och nytänkande, men också påfrestningar på människor och miljö.

Allas möjlighet till arbete och egen försörjning är avgörande för att åstadkomma en samhällsutveckling som kännetecknas av demokrati, social sammanhållning och långsiktig hållbarhet. Arbetslösheten måste pressas tillbaka.

Klimathotet och nödvändigheten av en långsiktigt hållbar samhällsutveckling ställer allt högre krav på energisnålt boende, klimatsmarta transporter och genomtänkt samhällsplanering. Det är investeringar som ger utveckling och arbetstillfällen. Botkyrka ska gå i spetsen och ge utrymme för grön teknik och gröna arbeten.

I den regionala kärnan Flemingsberg växer ett av norra Europas viktigaste centra för högre utbildning, medicinsk forskning och bioteknik fram. Botkyrka ska vara en aktiv partner i utvecklingsarbetet.

Botkyrkas strategiska satsning på de kreativa näringarna binder samman kultur, utbildning och näringsliv. Kreativitet och entreprenörskap skapar nya arbeten, nya möjligheter och nya tankar. Botkyrka ska vara en intressant plats för nya företag.

Mål 4. Fler Botkyrkabor kan försörja sig på eget arbete eller företagande.

Indikatorer

Förvärvsfrekvensen i Botkyrka

Sammanräknad förvärvsinkomst

Andel ungdomar 16-24 år som arbetar eller studerar

Mål 5. Botkyrka attraherar fler företag, särskilt inom miljö, hälsa och kreativa näringar.

Indikatorer

Antal tillkommande företag

Antal arbetstillfällen i kommunen

Antal företag inom berörda branscher

Antal sysselsatta (dagbefolkning) inom berörda branscher

Andel företag som uppger att de fått ett gott bemötande från kommunen

Berörda nämnder:

Målområde – Framtidens jobb - samtliga

Mål 4 - Kommunstyrelsen, Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden.

Mål 5 – Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Upplev Botkyrka AB

Målområde - Välfärd med kvalitet för alla

Genom kommunen organiserar och betalar Botkyrkaborna en stor del av den gemensamma välfärden. Utbildning, fritidsverksamhet och kultur, vård, omsorg och social trygghet, samhällsplanering och miljöskydd, vägar och vatten osv. är nödvändiga delar av den samhällsservice som ett modernt samhälle kräver och medborgarna förväntar sig. Verksamheten ska organiseras så att vi når högsta möjliga kvalitet för alla och så att fördelningen styrs solidariskt av behoven.

Utbildning – från förskola, via grundskola och gymnasium till högskola och vuxenutbildning – är en mänsklig rättighet och en förutsättning för samhällsutvecklingen. Alla Botkyrkas barn och ungdomar har rätt att kräva en utbildning som ger dem de kunskaper och färdigheter de behöver och som ger dem valmöjligheter både vad gäller arbete och fortsatta studier.

Botkyrkabor av alla åldrar ska ha goda förutsättningar att med kultur, idrott, föreningsliv och samhällsengagemang ha ett aktivt

och utvecklande liv. Våra medborgare ska ha möjlighet att kunna förverkliga sina drömmar och ambitioner oavsett ålder eller fysiska förutsättningar

Trygghet är att veta att det finns ett skyddsnät om något händer och att man får den hjälp man behöver när de egna krafterna avtar. Trygghet ger frihet och kraft att delta i samhällslivet fullt ut. Vi ska ha en vård och omsorg som utgår från behoven och respekterar individen. Kommunen ska ge människor möjlighet att komma tillbaka till hälsa, arbete och ett gott liv.

Mål 6. Kunskapsresultaten förbättras och skillnader beroende på kön och social bakgrund minskar.

Indikatorer

Andel av kommunens grundskoleungdomar med behörighet till gymnasieskolan

Andel av kommunens gymnasieungdomar som fullföljt sin gymnasieutbildning vid 20 års ålder.

Andel av kommunens gymnasieungdomar som övergått till högskolestudier inom 3 år.

Mål 7. Botkyrkas äldre lever ett mer aktivt liv och får den vård och omsorg de behöver.

Indikatorer

Andel invånarna över 65 år som upplever att det är tryggt att åldras i Botkyrka

Andel 80+ som klarar sig utan hemtjänst eller särskilt boende

Berörda nämnder:

Målområde – Välfärd med kvalitet för alla - samtliga

Mål 6 – Utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden

Mål 7 – Kommunstyrelsen, Vård och omsorgsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Kultur- och fritidsnämnden.

Målområde - Grön stad i rörelse

Botkyrka har goda förutsättningar att bygga den moderna, gröna staden där miljöer med boende, offentliga rum och verksamheter ger utrymme för kreativitet och utveckling samtidigt som våra naturområden värnas och görs tillgängliga för fler. En hållbar utveckling förutsätter rörelse och förändring. Attraktiva och tillgängliga offentliga miljöer bidrar till en bättre folkhälsa.

Vi måste säkra en ekologiskt hållbar utveckling som minskar miljöbelastningen och gynnar biologisk mångfald. Botkyrka ska bli

fossilbränslefritt och klimatneutralt. Med den utgångspunkten ska vi utveckla levande stadsdelar och ge Botkyrkaborna förutsättningar att göra klimatsmarta val. Energisparande och hållbara transportsystem ska stimuleras.

Genom strategiska utvecklingsprogram i varje stadsdel, som innefattar såväl sociala som fysiska faktorer, engageras medborgarna i samhällsutvecklingen och kommundelarnas förutsättningar tas tillvara. Vi ska verka för en varierad struktur, såväl inom stadsdelarna som i kommunen som helhet, och för närmare kontakter mellan kommunens alla delar.

Mål 8. Fler företag och hushåll är fossilbränslefria och energieffektiva.

Indikatorer

Utsläpp av koldioxid per invånare

Totala elinköp i Botkyrka per invånare

Mål 9. I Botkyrka byggs fler attraktiva bostäder för ökad variation och mer levande stadsmiljöer.

Indikatorer

Antal färdigställda nya bostäder i Botkyrka

Andel invånare som uppger att de kan rekommendera en vän att flytta till sitt bostadsområde

Andel invånare som upplever att det är tryggt i deras närområde

Berörda nämnder:

Målområde – Grön stad i rörelse - samtliga

Mål 8 – Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Mål 9 - Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden,

Utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden,

Botkyrkabyggen

Målområde - Kultur och kreativitet ger kraft

Botkyrka ger kulturen utrymme. Kulturen är ett redskap för kreativitet, kommunikation och personlig utveckling. Kultur bidrar till att skapa identitet och hemkänsla. Den främjar demokrati och delaktighet, entreprenörskap och näringslivsutveckling. Den sociala ekonomin är ett viktigt verktyg.

Föreningslivet och folkbildningen spelar en särskilt viktig roll för utvecklandet av ett starkt, interkulturellt samhälle där alla invånares förmågor tas till vara. Att ge goda förutsättningar för kultur- och föreningslivet är därför en viktig kommunal uppgift.

Mål 10. Kommunen stimulerar kreativitet och entreprenörskap.

Indikatorer

Andel invånare som upplever att kommunen satsar på kreativitet och entreprenörskap.

Mål 11: Fler Botkyrkabor har möjlighet att uppleva och skapa kultur.

Indikatorer

Andel invånare som är nöjda med möjligheterna att ta del av kulturutbud och/ eller att själv vara med

Andel invånare som deltagit i kulturaktiviteter i Botkyrka

Berörda nämnder:

Målområde – Kultur och kreativitet ger kraft - samtliga

Mål 10 – samtliga, exkl socialnämnden

Mål 11 – samtliga, exkl socialnämnden

Målområde - En effektiv och kreativ kommunal organisation

Kommunens förvaltningar och verksamheter är inga självändamål utan Botkyrkabornas redskap för att organisera sina gemensamma angelägenheter. Den kommunala verksamheten ska bedrivas effektivt så att vi på både kort och lång sikt uppnår bästa möjliga kvalitet med tillgängliga resurser. Resurser ska fördelas efter behov.

Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare som erbjuder goda villkor och tar tillvara personalens kunskaper och kreativitet. Organisation och metoder, grundade på vetenskap och beprövad erfarenhet, ska kontinuerligt kunna anpassas till samhällsutvecklingen och förändrade uppgifter. Kommunen ska erbjuda heltidsanställning till alla som önskar det. Antalet timanställningar och andra visstidsanställningar ska minimeras.

För att behålla handlingsfriheten är det nödvändigt att kommunens ekonomi är stabil, under kontroll och långsiktigt balanserad.

Kommuninvånarna ska få ett bra bemötande i kontakten med de anställda i kommunen. Alla ska bemötas med respekt, få sakkunnig information, stöd och hjälp. Ingen ska särbehandlas eller diskrimineras.

För att vi ska kunna fullgöra våra uppgifter på ett bra sätt måste kommunens anställda i allmänhet och cheferna i synnerhet, spegla befolkningssammansättningen.

Mål 12: Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens.

Indikatorer

Andel invånare som anser att kommunens anställda ger dem bra bemötande

Anställda upplever att de har inflytande över sitt arbete

Sjukfrånvaro för kommunens anställda

Andel chefer med utländsk bakgrund

Andel deltidsanställda som önskar arbeta heltid

Andel medarbetare som har tillsvidareanställning

Resultat av skatteintäkterna

Mål 13. Klimatneutral kommunal organisation senast 2020

Indikatorer

Kommunens inköp av fossilbränsle

Andel fordon för fossilbränslefria bränslen

Bilpoolsandel av det totala antalet körda kilometer i tjänsten i kommunen

Energiförbrukning per kvadratmeter i kommunens fastigheter och anläggningar

Berörda nämnder:

Målområde – En effektiv och kreativ kommunal organisation - samtliga

Mål 12 – samtliga

Mål 13 - samtliga

Ekonomisk plan 2016–2019

Den ekonomiska planen innehåller driftramar för nämnderna de två första åren av perioden. Det är viktigt att lyfta blicken och ha ett ännu längre tidsperspektiv i ekonomiska överväganden. Men på längre sikt än två år är de samhällsekonomiska prognoserna mer att betrakta som framskrivningar. De sista två åren av perioden bör därför mer betraktas som en indikation på det ekonomiska läget vad gäller såväl kommunens resultat som utrymmet för nämndernas ramar. Däremot sträcker sig investeringsbudgeten över hela flerårsplanepérioden.

Utgångsläget – en lång period med starka resultat bröts 2014

Under åren 2010-2013 uppgick kommunens årliga resultat till 150-200 miljoner kronor. Det är mycket starka resultat som dessutom med marginal översteg genomsnittet för kommunsektorn, räknat i t.ex. kronor per invånare.

Under 2012 och 2013 erhöll alla kommuner stora återbetalningar av tidigare inbetalda premier från AFA Försäkring. Det är en viktig förklaring till de starka resultaten dessa år. För år 2013 tillkommer för Botkyrkas del mycket stora överskott för nämnderna. Årets resultat för Botkyrka 2013 uppgick till 194 miljoner.

Kommunens resultat uppgick 2014 endast till 38 miljoner kronor. Det är ändå bättre än budgeterat, vilket förklaras av att nämnderna redovisar ett överskott på sammantaget ca 30 miljoner. Nämndernas överskott har ändå minskat med 34 miljoner jämfört med 2013 vilket är en förklaring till resultatförsämringen. En annan är att kommunerna inte erhållit en motsvarande återbetalning från AFA försäkring 2014. Andra specifika förklaringar för Botkyrka rör också intäktssidan. Förändringarna i det kommunala utjämnings-systemet som genomfördes 2014 innebär minskade intäkter med 22,5 miljoner detta år. Nästan lika mycket minskar intäkterna från den särskilda kompensationen för snabb befolkningstillväxt till följd av att befolkningsökningen bromsade in under 2013.

Även det genomsnittliga resultatet för kommunsektorn försämrades 2014. Dock inte alls i samma omfattning som i Botkyrka. För första gången på många år redovisar kommunen 2014 ett resultat i kronor per invånare som är sämre än genomsnittet för övriga kommuner.

Låg skuldsättning, men stort upprustningsbehov

En viktig del av utgångsläget är den finansiella situationen. Trots att kommunen till skillnad från flera andra kommuner själv äger merparten av anläggningarna och verksamhetslokalerna är låneskulden låg, om man exkluderar vidareutlåningen till de kommunala bolagen. Vid årsskiftet uppgick den del av upplåningen som avser den kommunala verksamheten till cirka 140 miljoner kronor. Det är en jämförelsevis låg upplåning.

Det är dock viktigt att påpeka att resultaten inte varit tillräckliga för att finansiera investeringarna med egna medel under senare år, trots

mycket starka resultat. Genom de goda resultaten har upplåningen visserligen ökat mindre än befarat, men det är ändå så att investeringstakten inte har kunnat finansieras fullt ut av avskrivningar och årets resultat. Med andra ord innebär inte de starka resultaten att kommunen sparar i ladorna. Överskotten går till att finansiera kommunens investeringsutgifter.

Problemet är att vi nu står inför stora upprustningsbehov. Det akuta, icke planerade underhållet har de senaste två åren spräckt budgeten och uppgått till belopp som bara är marginellt mindre än det planerade underhållet. Det är en effekt av kommunens kraftiga utbyggnad under 70-talet. De äldre lokalerna och anläggningarna är i dåligt skick och underhållsinsatserna har historiskt varit otillräckliga. Det kommer under en tid att krävas stora reinvesteringar i kommunala verksamhetslokaler och anläggningar. Investeringsbudgeten i denna flerårsplan är därför rekordhög. Det är också den stora ekonomiska utmaningen för framtiden. Investeringar som vi inte kan finansiera med egna medel kommer att öka kommunens kapitalkostnader och tränga undan andra verksamhetsresurser, alldeles oavsett om vi i utgångsläget har låga skulder eller inte.

Intäkterna under flerårsplaneperioden – konjunkturförbättring, men ändå svag intäktsutveckling

2014 blev ett år där tillväxten tog lite bättre fart. BNP ökade med 2,3 procent. Sysselsättningen ökade också i förhållandevis snabb takt. Men arbetslösheten har hittills bitit sig fast på en hög nivå eftersom antalet personer i arbetskraften också har ökat i nästan samma takt som sysselsättningen.

Under åren sedan finanskrisen har sysselsättningen utvecklats förvånansvärt bra i förhållande till produktionen (dvs BNP-utvecklingen). Utan denna utveckling hade situationen på arbetsmarknaden varit betydligt sämre. Men det finns också en baksida. Reviderade beräkningar från Statistiska centralbyrån, SCB, visar att produktiviteten i princip har varit oförändrad sedan 2007, dvs. sysselsättning och produktion har ökat i samma takt. Det är en mycket ovanlig utveckling som gör sysselsättningsutvecklingen framöver mycket svårbedömd. Det är inte osannolikt att tillväxten kan ta fart och produktionen öka utan någon större uppgång i sysselsättningen. Mot denna bakgrund kan SKL:s bedömning nedan anses vara ganska optimistiskt. Sysselsättningen bedöms öka i snabb takt även i år och nästa år, vilket också innebär att arbetslösheten sjunker kraftigt.

Tabell 1 Nyckeltal för svensk ekonomi, SKL april (procentuell förändring)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BNP	1,3	2,3	3,2	3,3	2,4	1,8
Sysselsättning, timmar	0,3	1,8	1,2	1,0	0,4	0,3
Öppen arbetslöshet, nivå	8,0	7,9	7,5	6,9	6,6	6,6
Timlön	2,5	2,9	3,0	3,2	3,4	3,5
Konsumentpriser, KPIX	0,5	0,2	0,4	1,4	1,7	1,8

Som framgår av tabell 1 väntas tillväxten ta ordentlig fart 2015. Även om det till en del förklaras av en bättre utveckling i vår omvärld är det framförallt en snabb ökning av hushållens konsumtion tillsammans med ökade investeringar som ligger bakom utvecklingen. Hushållens genomsnittliga sparkvot är rekordhög i ett historiskt perspektiv. En betydande del av årets inkomst sparas varje år, även om paradoxen är att hushållens skulder samtidigt ökar till följd av stigande bostadspriser. Men det finns ändå utrymme för en ökad konsumtion. Även det extrema ränteläget kan bidra till så väl ökad konsumtion som ökade investeringar.

Den förväntade sysselsättningsuppgången innebär också en snabbare skatteunderlagsökning från 2015. Effekten av sysselsättningsökningen på skatteunderlaget är dubbel. Dels ger sysselsättningen ökat skatteunderlag i sig, dels leder uppgången på arbetsmarknaden som framgår av tabell 1 till högre löneökningar. Det senare innebär även att lönerna för kommunanställda förväntas öka i snabbare takt, vilket reducerar den reala ökningen av skatteunderlaget.

Tabell 2 Skatteunderlagstillväxt 2013–2018, SKL febr (procentuell ökning)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prognos april 2015	3,4	3,2	5,0	5,4	4,3	4,2
Prognos april 2014	3,5	3,4	4,7	5,3	4,9	

År 2015 och 2016 är två år med stark tillväxt i kommunernas skatteintäkter och även 2017 och 2018 ökar skatteunderlaget i god takt. Skatteunderlaget ökar väsentligt snabbare än löne- och prisökningarna som framgår av tabell 1. Den samhällsekonomiska utvecklingen bidrar därför positivt till de ekonomiska förutsättningarna de närmaste åren.

Men det finns också faktorer som motverkar den relativt gynnsamma utvecklingen av samhällsekonomin i SKL:s prognos:

- *Rekordstor befolkningsökning.* Förra året hade Sverige den största folkökning som någonsin uppmätts. Befolkningen ökade med ca 102 500 personer. Ökningen av skatteunderlag och skatteintäkter ska därför också räcka till verksamhet för den ökade befolkningen.
- *Oförändrade generella statsbidrag.* De generella statsbidragen utgör en så pass stor del av finansieringen att utvecklingen har stor betydelse för kommunernas

- ekonomiska förutsättningar. Oförändrade statsbidrag urholkar kommunernas intäkter när priser och löner stiger.
- *Förändringar i det kommunala utjämningsystemet.* 2014 infördes förändringar i det kommunala utjämningsystemet som missgynnar Botkyrka. Intäkterna minskar med ytterligare 22,5 miljoner 2015 och med ytterligare 14 miljoner 2016.

Svag ökning av verksamhetsutrymmet

Tillväxten väntas ta fart, men verksamhetsutrymmet ökar inte med mer än 75 respektive 38 miljoner kronor 2016 respektive 2017. Med verksamhetsutrymme menas hur mycket verksamheternas kostnader kan öka vid oförändrat resultat, utöver den kostnadsökning som följer av pris- och löneökningar. Ökar kostnaderna mer än utrymmet försämras resultatet, ökar kostnaderna mindre än utrymmet stärks istället resultatet. Dessutom är i utgångsläget det budgeterade resultatet för 2015 relativt svagt. Resultatet uppgår till 58 miljoner kronor, motsvarande 1,3 procent av skatter och generella statsbidrag.

De sista åren av perioden ska mer betraktas som räkneexempel. Men som framgår av tabell 3 finns det för närvarande inget som säger att vi befinner oss i en tillfällig ekonomisk svacka som innebär att vi kan skjuta nödvändiga anpassningar till det ekonomiska läget på framtiden.

Ökningen av verksamhetsutrymmet de närmaste åren är väsentligt mindre än den historiska ökningen av verksamhetens kostnader i kommunen. Orsaken är som framgått ovan att oförändrade generella statsbidrag till kommunsektorn urholkar intäkterna när priser och löner stiger, samt att kommunens intäkter från det kommunala utjämningsystemet till följd av förändringarna fortsätter att minska.

Tabell 3 Ökat verksamhetsutrymme 2016-2019 (mnkr)

	2016	2017	2018	2019
Ökade skatteintäkter	+190	+202	+202	+201
Pris- och löneökningar	-123	-140	-146	-151
Särskild prisjustering	+8			
Övrigt (avskrivningar, finansnetto m.m.)		-24	-26	-16
Ökat verksamhetsutrymme	+75	+38	+30	+34

Effekten av pris- och löneökningarna i tabellen ovan är baserade på SKL:s prognoser (se tabell 1) för löneökningarna på arbetsmarknaden i stort samt över prisökningarna (exkl. effekten av ränteförändringar - KPIX). För 2016 görs en särskild justering som minskar nämndernas pris- och lönekompensation mellan 2015 och 2016. Det förklaras av att prognosen för prisökningen i år uppgick till 1,4 procent i samband med ettårsplanen för 2015. Nuvarande bedömning är 0,4 procent. Kompensationen för prisökningar 2016 justeras därför ner motsvarande.

Under rubriken övrigt i tabellen återfinns framförallt en årlig minskning av utrymmet på cirka 20 miljoner som förklaras av ökade avskrivningar och försämrat finansnetto till följd av den höga investeringsnivån. Under 2016 är dock posten övrigt sammantaget oförändrat. Det beror på att vissa korrigeringar har gjorts av interna poster utifrån bokslutet för 2014, bland annat avseende differensen mellan faktiska och kalkylerade arbetsgivaravgifter. Dessutom är prognosen för räntan på pensionskulden kraftigt sänkt för år 2016.

Verksamhetsutrymmets ökning är långt ifrån tillräcklig för att klara de behovsökningar som följer av framförallt befolkningsutvecklingen (se nedan). Det innebär att de ekonomiska förutsättningarna är fortsatt svåra. Om nämnderna ska ges rimlig kompensation för stigande löner och priser samt ökade volymer kommer det att krävas effektiviseringar för att inte resultatet ska försämrats.

Befolkningsökningen har bromsat in, men fortsatt snabb behovstillväxt

Under 2014 ökade antalet invånare i Botkyrka med 1321 personer, motsvarande 1,5 procent, vilket är ungefär samma ökning som 2013. Ökningstakten har avtagit jämfört med åren 2011 och 2012. Dessa två år hade kommunen dock de två största befolkningsökningarna sedan slutet av 70-talet. Särskilt snabbt ökade befolkningen även förra året i de äldre åldersgrupperna och i grundskoleåldrarna.

I tabell 4 redovisas kommunens befolkningsprognos från i maj 2015. I prognosen beräknas befolkningen öka med 1400-1500 invånare per år under flerårsplaneperioden, dvs. i något snabbare takt än under 2014. Även under prognosperioden är det de äldre samt barn och ungdomar i skolåldern som ökar i snabbast takt. Att det är just dessa åldersgrupper innebär också att behoven av skola och äldreomsorg fortsätter att öka i snabb takt.

I det förslag till ny resursfördelningsmodell som beskrivs nedan utgår uppräkningsramarna utifrån befolkningsutvecklingen i tabell 4.

Tabell 4 Befolkningsprognos 2014-2019

Ålder	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0	1 244	1 285	1 305	1 325	1 340	1 355
1-5	6 393	6 440	6 450	6 580	6 660	6 750
6-15	11 461	11 820	12 140	12 370	12 635	12 820
16-18	3 353	3 290	3 380	3 415	3 525	3 635
19-64	54 309	55 010	55 715	56 475	57 245	58 065
65-79	9 725	9 960	10 130	10 295	10 355	10 460
80-w	2 416	2 485	2 570	2 665	2 800	2 935
Summa	88 901	90 285	91 690	93 115	94 560	96 025

För prognosen över kommunens intäkter från inkomstskatt och statsbidrag är befolkningsökningen central. I denna prognos har vi valt att räkna med en ökning på 1200 personer per år, d.v.s något mindre än i befolkningsprognosen ovan. Antagandet görs för att minska risken för nedjusteringar av intäkterna inför ettårsplanen.

Men det är alltså inte helt konsekvent med befolkningsprognosen ovan.

Nämndernas ramar – ny resursfördelningsmodell från 2016

Fullmäktiges beslut om nämndernas ekonomiska ramar är ett av de allra mest centrala politiska besluten. Det utgår från en rad överväganden kring verksamheternas behov, utvecklingen i omvärlden och kommunens prioriteringar för framtiden. I flerårsplanen tar rambesluten sin utgångspunkt i en ny resursfördelningsmodell.

Syfte och avgränsningar

Syftet med en resursfördelningsmodell är att objektivt försöka jämföra förutsättningarna i förhållande till föregående års budget. Hur mycket mer eller mindre resurser krävs för att verksamheten på grund av framförallt befolkningsförändringar ska ha samma förutsättningar som föregående år? Det ger ett utgångsläge inför ställningstaganden om ett verksamhetsområde bör ha mer eller mindre resurser (per brukare) än föregående år.

En resursfördelningsmodell är ett underlag för det politiska beslutet om nämndernas ramar. Det ersätter på inget sätt de politiska avvägningarna. En tydlig och accepterad resursfördelningsmodell kan istället bidra till att tydliggöra vad som är de politiska prioriteringarna i ramtilldelningen. Ett starkt motiv för en resursfördelningsmodell är transparens. Även medborgarna bör ha en möjlighet att ta del av hur och på vilka grunder resurserna fördelas i kommunen. Det blir även en tydligare koppling mellan invånare/brukare och verksamhetens resurser, vilket ökar fokus på medborgarna istället för på den kommunala organisationen. En resursfördelningsmodell kan även bidra till en mindre detaljfokuserad ramdiskussion och istället ge mer utrymme för långsiktiga och strategiska överväganden.

Individuella och kollektiva tjänster

Kommunala tjänster kan grovt delas in i individuella och kollektiva tjänster. Individuella tjänster är tjänster som bara en person åt gången kan konsumera. Skola, vård och omsorg betraktas som individuella tjänster. Kollektiva tjänster kan däremot konsumeras av en person utan att nyttan begränsas för andra. I praktiken är det inte riktigt så enkelt. Exempel på kollektiva tjänster är vägar, bibliotek och administration. Även för kollektiva tjänster finns begränsningar och därmed behov av ökade resurser om allt för många konsumerar dessa tjänster. Till sist blir det helt enkelt för trångt på befintliga vägar.

Resursfördelningsmodellen bygger på befolkningsutvecklingen. Men befolkningsutvecklingen får olika genomslag för individuella och kollektiva tjänster. För individuella tjänster får befolkningsutvecklingen fullt genomslag i beräkningen. Kopplingen mellan fler barn i skolan eller fler äldre i äldreomsorgen och behovet av resurser är stark. För kollektiva tjänster är kopplingen mellan fler invånare och resursbehoven inte lika direkta och framförallt mer långsiktiga.

En kommun med stor befolkning har visserligen högre kostnader för vägar, bibliotek och administration än en kommun med en liten befolkning. Men det är i normalfallet rimligt att räkna med ett mer begränsat genomslag på kostnaderna av befolkningsutvecklingen. Därför får befolkningsutvecklingen slå igenom till 50 procent för de kollektiva tjänsterna.

De individuella tjänsterna har olika karaktär. Alla barn ska gå i skolan och hur befolkningsutvecklingen påverkar behoven av kommunens skolverksamhet är därför ganska uppenbart. Även för äldreomsorg går det relativt bra att förutsäga behovsutvecklingen utifrån utvecklingen av antalet äldre, trots att det inte ens är en majoritet av de allra äldsta som har kommunal äldreomsorg. Däremot riktar sig till exempel verksamhet för funktionsnedsatta eller barn- och ungdomsvård inom socialtjänsten till en begränsad del av befolkningen. Befolkningsutvecklingen har betydelse för behoven, men även andra faktorer spelar in. Modellens förslag om att skriva fram även dessa verksamheter med befolkningsutvecklingen innebär ett antagande om att oförändrad andel av relevant åldersgrupp tar del av verksamheten. Över tid är det därför särskilt viktigt att följa utvecklingen inom dessa områden.

Modellen i korthet

Nästan alla kommunens verksamheter ingår i den nya fördelningsmodellen. De nämnder som till största delen har verksamheter som bedöms vara individuella tjänster är arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Inom socialnämnden bedöms öppen förskola vara en kollektiv tjänst. Inom socialnämnden kommer dessutom ekonomiskt bistånd att hanteras i särskild ordning då det främst är andra faktorer som påverkar kostnadsutvecklingen. Inom kultur- och fritidsnämnden hanteras kulturskolan som en individuell tjänst. De nämnder som har verksamheter som i huvudsak bedöms vara kollektiva tjänster är kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden (undantag är kulturskolan).

För samtliga nämnder hanteras nämndkostnader och gemensamma verksamheter, till exempel administration, som kollektiva tjänster. För samtliga kollektiva tjänster får effekterna av befolkningsförändringen slå igenom till 50 procent. För de individuella tjänsterna slår effekterna igenom fullt ut.

Den nya resursfördelningsmodellen utgår från respektive nämnds budgetram 2015. De prioriteringar som kommunfullmäktige hittills har gjort i budgeten ligger därmed fast.

De två grundstenar som fördelningsmodellen bygger på är budget 2015 samt en kommungemensam befolkningsprognos från maj 2015.

Respektive nämnds budgetram 2015 delas in i delverksamheter. Till varje delverksamhet kopplas sedan en åldersgrupp som till

övervägande del representerar de invånare som konsumerar verksamhetens tjänster. Det kan finnas invånare som använder sig av en verksamhet som både är yngre och äldre än den angivna åldersgruppen. Kostnaden för dessa invånare finns dock med i nämndens totala budget för 2015 och ingår därmed i basen även åren framåt.

Ett exempel är äldreomsorg där modellen bygger på tre åldersgrupper över 65 år. Det finns idag kommuninvånare som är yngre än 65 år och som får insatser inom äldreomsorgen. Kostnaden för dessa invånare ingår i vård- och omsorgsnämndens budget 2015 som fördelas efter antalet invånare i åldersgrupperna över 65 år. Så länge andelen invånare yngre än 65 år som har insatser inte ökar i förhållande till antalet invånare över 65 år så får nämnden medel för dessa invånare även i den nya modellen.

Inom förskoleverksamheten kommer utöver befolkningsprognosen en täckningsgrad ligga till grund för beräkning av volymförändringar. Täckningsgraden tar hänsyn till antalet inskrivna barn i förhållande till totala antalet invånare i åldersgruppen 1-5 år. Kommunfullmäktiges budgetram till utbildningsnämnden för 2015 bygger på att förskoleverksamheten har en täckningsgrad på 87,6 procent. Täckningsgraden påverkas till största delen av kommuninvånarnas ansökan om förskoleplats samt kommunens tillgång till platser. Om täckningsgraden förändras påverkas nämndens kostnadsutveckling. Under aktuell planperiod har en ökning av täckningsgraden med 0,5 procent per år lagts in i resursfördelningsmodellen.

Inom utbildningsnämndens förskoleverksamhet och grundskola finns det en tydlig koppling mellan antalet invånare och antalet inskrivna barn inom förskolan samt antalet elever inom grundskolan då det finns en lagstadgad barnomsorgsgaranti och allmän skolplikt. Även inom gymnasieskolan finns en tydlig koppling. Därför kommer utbildningsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen göra en avstämning av volymerna inom dessa verksamheter varje månad i samband med utbildningsnämndens ekonomiska uppföljning. En ekonomisk reglering utifrån faktiska volymer kommer att göras vid årets slut.

Sammanställning av volymberäkning utifrån befolkningsutvecklingen

(mkr)	2016	2017	2018	2019
Kommunstyrelsen	-2 214	-2 246	-2 281	-2 311
Samhällsbyggnadsnämnden	-1 182	-1 199	-1 217	-1 233
Tekniska nämnden	0	0	0	0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-103	-121	-142	-157

(mkr)	2016	2017	2018	2019
Kultur- och fritidsnämnden	-2 468	-2 186	-2 431	-2 644
Arbetsmarknads- och vuxen- utbildningsnämnden	-2 747	-2 659	-2 948	-3 325
Utbildningsnämnden	-42 851	-48 330	-51 105	-48 395
Socialnämnden	-5 491	-5 936	-6 215	-6 104
Vård- och omsorgsnämnden	-23 119	-20 833	-27 063	-26 792
Kommunens revisorer	0	0	0	0
Summa volymer	-80 176	-83 509	-93 401	-90 960

Detaljerade beräkningar per nämnd framgår av bilaga 1.

Modellen ska ses som ett underlag för att räkna fram effekter av befolkningsförändringen för respektive nämnd. Nämnderna kommer att få en budgetram (netto) från kommunfullmäktige. Nämnderna ansvarar för fördelning av budget till respektive verksamhet och har rätt att omfördela resurser mellan verksamheterna.

Det är viktigt att tydliggöra att en resursfördelningsmodell bara är ett underlag inför det politiska beslutet om nämndernas ramar. För att tydliggöra politikens roll ska inte politiska prioriteringar ingå i en resursfördelningsmodell. Den nya resursfördelningsmodellen beräknar bara nämndernas resursbehov för volymförändringar utifrån att kommunens invånarantal förändras. Självklart kan vissa verksamheter påverkas av andra faktorer som inte finns beaktade i modellen och som därmed påverkar nämndernas ekonomi. Det kan till exempel vara verksamheter som påverkas av konjunkturförändringar, invånarnas utbildningsnivåer, etnisk bakgrund, könsfördelning. Det är viktigt att berörda nämnder fångar upp sådant i sin omvärldsanalys som lämnas till kommunledningen i kommande budgetarbete.

Nämnderna ska som tidigare år i sina omvärldsanalys även lyfta fram konsekvenser av nya och ändrade lagstiftningar, politiska beslut och ambitioner med mera.

Övriga ramjusteringar 2016 och 2017

Utöver ramförändringar utifrån resursfördelningsmodellen innehåller flerårsplanen vissa andra ramjusteringar som följer av tidigare fattade beslut, framförallt vad gäller investeringar. Dessa framgår av nämndavsnitten i denna flerårsplan. Flerårsplanen innehåller inga ambitionshöjningar eller andra politiska prioriteringar. Däremot medför de ekonomiska förutsättningarna effektiviseringskrav (se nedan).

Sammantaget uppgår dessa övriga ramjusteringar till 28,0 miljoner 2016 och 32,1 miljoner 2017. Merparten, 20 miljoner per år, utgörs av ökade lokalkostnader för främst utbildningsnämnden mot bakgrund av omfattande reinvesteringar i framförallt äldre förskolor. Beloppet är schablonmässigt beräknat och läggs till kommunstyrelsens förfogande. Nämnden får begära medel från kommunstyrelsen när de renoverade lokalerna tas i bruk och hyreskostnaden ökar. Den ökade hyreskostnaden ska dock reduceras utifrån en bedömning av minskade energikostnader.

Bland övriga ramjusteringar återfinns bland annat kompensation till kultur- och fritidsnämnden 2017 för kostnadsökningar till följd av Tullinge idéhus och Tumba bibliotek.

I budget 2015 har nämndernas budgetramar räknats upp med 1,4 procent för prisökningar. Sveriges Kommuner och Landsting bedömer att utfallet blir 0,4 procent. Därför har nämndernas budgetramar för 2016 reducerats motsvarande mellanskillnaden som sammantaget uppgår till 8,4 miljoner kronor.

Fortsatta effektiviseringar nödvändiga för att upprätthålla resultatnivån

Summan av de befolkningsbaserade ramökningarna i resursfördelningsmodellen och övriga ramjusteringar ovan uppgår till 100 miljoner kronor 2016 och 116 miljoner 2017. Det är väsentligt mer än det verksamhetsutrymme som redovisats ovan. Det krävs därför effektiviseringskrav om inte resultatet ska försämrats dramatiskt. Det finns inte heller längre något särskilt utrymme för så mycket lägre resultat eftersom resultatnivån redan i utgångsläget, dvs. i ettårsplanen för 2015, är relativt låg.

I flerårsplanen har vi schablonmässigt utgått från ett balanskravsresultat på 45 miljoner kronor varje år. Det innebär ett lägre resultat än 2015, vilket mildrar effektiviseringskravet 2016.

Effektiviseringskravet har fördelats lika på nämnderna utifrån storleken på ramen. År 2016 uppgår kravet till 20 miljoner kronor, motsvarande ca 0,4 procent av ramen. Effektiviseringskravet för 2017 uppgår till 78 miljoner, 2018 till 83 miljoner kronor och 2019 till 77 miljoner kronor.

Tabell 5 Kommunens resultat mm 2016-2019 (mnkr)

	2016	2017	2018	2019
<i>Budgerat resultat föregående år</i>	58	45	45	45
Verksamhetsutrymme	+75	+38	+30	+34
Resursfördelningsmodell	-80	-84	-93	-91
Övrigt	-28	-32	-20	-20
Effektiviseringskrav	+20	+78	+83	+77
Balanskravsresultat, 45 mnkr	45	45	45	45

Med nuvarande förutsättningar kommer åren 2017 till 2019 bli ännu något tuffare än för 2016.

God ekonomisk hushållning – varför räcker det inte med ett nollresultat?

Det kommunala balanskravet innebär att kommunerna måste budgetera och också nå ett positivt ekonomiskt resultat. Lagstiftningen innehåller också skrivningar om att en kommun ska ha god ekonomisk hushållning vilket i praktiken innebär väsentligt högre resultatkrav. God ekonomisk hushållning kan beskrivas som att varje generation ska finansiera den kommunala verksamhet som de beslutar om och tar del av. Finansieringen ska således inte skjutas på framtiden.

Som grovt riktmärke brukar det anges att ett resultat motsvarande två procent av kommunens intäkter av skatter och statsbidrag är förenligt med god ekonomisk hushållning. Det brukar dock också framhållas att god ekonomisk hushållning kan innebära olika resultatnivåer i olika kommuner. Avgörande betydelse för behovet av ett positivt resultat är kommunens investeringsbehov och möjligheten till egenfinansiering av investeringarna. Det är således det långsiktiga investeringsbehovet för den skattefinansierade kommunala verksamheten som vi bör ta hänsyn till när vi diskuterar vad som är en långsiktigt hållbar resultatnivå för Botkyrka kommun.

Finansiella mål för flerårsplanepreioden

Som beskrivits ovan behövs ett finansiellt mål för det årliga ekonomiska resultatet som tar hänsyn till kommunens investeringsbehov. Ju mer investeringar desto högre resultatmål. I nuvarande flerårsplan är resultatmålet uttryckt som att vi under perioden ska sträva efter att nå ett resultat som ligger mellan 2 och 3 procent av kommunens skatteintäkter. Detta är en bedömning som vi för framtiden behöver analysera ytterligare genom en mer långsiktig bild av kommunens upprustnings- och nyinvesteringsbehov. Utöver resultatmålet bör även något eller några ytterligare mål läggas fast kopplade till investeringar och kommunens upplåning.

De finansiella målen bör ha ett långsiktigt perspektiv kopplat till god ekonomisk hushållning. Det är inte orimligt att låta t.ex. resultatmålen variera mellan åren eftersom de ekonomiska förutsättningarna ser olika ut olika år. Att vara allt för rigid med att varje år uppnå ett visst resultat kan innebära onödigt ryckiga förutsättningar för verksamheterna. Det är åtminstone i teorin bättre om resultaten överstiger det långsiktiga målet under goda år och att resultaten tillåts vara lägre än målet under år med sämre ekonomiska förutsättningar. Problemet är dock att man inte alltid vet vad som är ett bra eller dåligt år i ett längre perspektiv. Det kan också vara svårt att budgetera stora överskott i goda tider.

Som framgick av tabell 5 är det ekonomiska läget tufft de närmaste åren. Det skulle krävas mycket stora effektiviseringskrav på nämnderna för att nå resultatnivåer mellan 2 och 3 procent. Mot den bakgrunden har resultatmålet för 2016 och 2017 fastställts till 0,9 procent av intäkterna från skatter och statsbidrag, motsvarande 45 miljoner kronor för respektive år.

Det är en resultatnivå som inte är långsiktigt hållbar mot bakgrund av den höga investeringsnivån. Eventuella förbättringar av de ekonomiska förutsättningarna inför 2016 och 2017 måste därför i största möjliga utsträckning användas för att stärka det ekonomiska resultatet.

År 2018 och 2019 har vi räknat med oförändrad resultatnivå, räknat i procent av skatter och statsbidrag. Även om dessa år i nuläget främst ska betraktas som räkneexempel behöver vi utgå från ett resultat för att kunna uppskatta upplåningsbehovet för perioden (se nedan).

Självfinansieringsgraden av kommunens investeringar bör under flerårsplaneperioden sammantaget uppgå till minst 40 procent.

Låga resultat medverkar till ökad upplåning

Utrymmet för hur mycket investeringar som kan finansieras utan ökad upplåning bestäms av storleken på årets avskrivningar och resultatet. Långsiktigt bör en kommun sträva efter att investeringarna finansieras med egna medel. Att under en lång period kontinuerligt öka låneskulden är inte ekonomiskt hållbart. Under särskilt investeringstunga perioder är det rimligt att en del av finansieringen sker via ökad upplåning. Detta förutsätter dock att det finns möjligheter att öka kostnaderna för räntor och avskrivningar på bekostnad av övriga driftkostnader. Annars kan kommunen hamna i en ond spiral med sjunkande resultat och som en konsekvens av detta ännu mindre utrymme för egenfinansiering av investeringar.

Vid det senaste årsskiftet uppgick kommunens egen låneskuld (totala lån minus vidareutlåning) endast till 140 miljoner kronor. Trots en relativt hög investeringsnivå under flera år har kommunen genom goda resultat under de senaste åren kunna hålla nere upplåningen.

Vi är nu inne i en period med historiskt mycket höga investeringsnivåer. Detta hänger samman med att vi har ett stort upprustningsbehov av våra lokaler som byggdes under kommunens starka expansion under 1970-talet. Dessutom växer befolkningen relativt snabbt, vilket förstärker behovet av kommunala investeringar. Ska vi förhindra att hamna i den onda spiral som beskrivits ovan behöver vi antingen hålla upp resultaten eller försöka begränsa investeringsambitionerna. I annat fall riskerar de ökade kostnaderna för räntor och avskrivningar att ta en allt större del av kommunens framtida verksamhetsutrymme.

Tabell 6 Utrymme för investeringar utan ökad upplåning 2016–2019 (mnr)

	2016	2017	2018	2019
Avskrivningar	249	260	270	280
Beräknat resultat	45	45	45	45
Utrymme investeringar	294	305	315	325

Flerårsplanens driftbudget ger sammantaget ett utrymme för att finansiera investeringar på 1 240 miljoner kronor för åren 2016 till 2019 under förutsättning att resultatet uppgår till 45 miljoner per år.

Investeringsramar för 2016–2019

I investeringsplanen har vi i de flesta fall lagt ut större investeringar som enskilda objekt. Planen anger därmed ramarna för nämnderna för de olika investeringsobjekten. Men i vissa delar har nämnderna möjlighet att själva göra prioriteringar inom sin totalram. Det senare gäller framför allt tekniska nämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Tekniska förvaltningens inventering av fastighetsbeståndet har hittills i första hand omfattat förskolans lokaler. För att ha en beredskap för det omfattande upprustningsbehovet har 200 miljoner kronor per år avsatts åren 2016-2019.

Inom flerårsplanen ryms 6 nya förskolor. Flerårsplanen innehåller även nybyggnad av Rikstens skola etapp 2 och ny F-9 skola i Hallunda som ersättning för Borg- och Brunnaskolorna.

Falkbergsskolan och Björkhaga skola är större upprustnings- och ombyggnadsprojekt under perioden.

Flerårsplanen innehåller två nya vård- och omsorgsboenden för att möta behoven hos ett ökat antal äldre i kommunen.

När det gäller Tumba äldreboende så planeras en upprustning och omstrukturering. Avsikten är att minska antalet platser på detta äldreboende och i stället bygga två nya äldreboenden som kan ersätta drygt 100 av nuvarande 165 boendeplatser. I samband med detta kommer också förutsättningarna för en ny finansieringsmodell att prövas som innebär att någon utomstående förvärvar nuvarande

fastighet. Med hänsyn till att kommunen inte själv avser göra investeringen finns dessa objekt inte medtagna i investeringsplanen.

Rikstens skola nummer 2 finns 2017-2018 i flerårsplan. Rikstens förskola nummer 4 och 5 ligger 2016 respektive 2019.

Tabell 7 Investeringar 2016 -2019 (mnkr)

	2016	2017	2018	2019
Investeringar	1 021	989	868	555

Sammantaget uppgår de beräknade investeringarna i flerårsplanen till omkring 3,4 miljarder kronor. Dessutom uppgår 2015 års investeringsbudget till 950 miljoner. Detta är investeringsnivåer som kommunen inte har varit i närheten av tidigare. Det finns dessutom anledning att tro att det kan tillkomma ytterligare behov av investeringsmedel under periodens sista år. Exempel på tillkommande projekt är nytt kommunhus.

Upplåningen kommer att öka i snabb takt fram till 2019

Som tidigare påpekats har vi under de senaste åren haft en relativt hög nivå på kommunens investeringar. Trots att resultaten under dessa år legat över det långsiktiga målet om ett resultat mellan 2 och 3 procent, har detta inte räckt för att finansiera samtliga investeringar. Men fortfarande är kommunens skuldsättning låg.

Kommunen står nu inför en exceptionell period med mycket stora upprustningar av kommunens äldre fastighetsbestånd samtidigt som det också krävs nyinvesteringar i såväl förskolor och skolor som boenden. Inklusivt årets investeringsbudget så uppgår investeringarna fram till och med 2019 till knappt 4,4 miljarder kronor. Det innebär i genomsnitt 875 miljoner per år.

Tabell 8 Ökad upplåning (mnkr)

	2015	2016	2017	2018	2019
Investeringsutrymme	297	294	305	315	325
Investeringsbudget	950	1021	989	868	555
Ökad upplåning	653	727	684	553	230

Under perioden 2015-2019 uppgår investeringsutrymmet, dvs. den del av investeringarna som kan finansieras med egna medel, till cirka 1,5 miljarder kronor. Det innebär ett upplåningsbehov för perioden på cirka 2,8 miljarder.

Det bör påpekas att investeringsbudgeten inte är en likviditetsbudget. Det vill säga att ett visst objekt återfinns i investeringsbudgeten för ett visst år innebär inte att alla utgifter alltid hamnar på detta år, vilket beror på att en stor del av investeringsutgifterna gäller stora projekt som är fleråriga. Det innebär att det finns förskjutningar vad gäller upplåningsbehovet, men det påverkar inte det faktum att kommunens låneskuld kommer att öka kraftigt och att det samma gäller avskrivningar och räntekostnader.

Det är viktigt att påpeka att inte alla investeringar tränger undan verksamhetsutrymme genom ökade kostnader för avskrivningar och räntor:

- *Investeringsutrymme.* Den del av investeringarna som kan finansieras med egna medel, cirka 300 miljoner per år, leder inte till ökade räntekostnader. Inte heller kostnaden för avskrivningar ökar vid en investeringsnivå på 300 miljoner. Utan nya investeringar skulle avskrivningarna kontinuerligt minska med cirka 10 miljoner per år till följd av ett antal objekt årligen blir helt avskrivna.
- *Finansiering via avgifter och hyror.* Det gäller framförallt VA-investeringarna där abonnenterna betalar de ökade kapitalkostnaderna. VA-investeringarna uppgår till 360 miljoner under perioden. Även investeringar i vård- och omsorgsboenden finansieras till viss del av brukarna via hyror.
- *Investeringen ersätter köpta platser.* I den utsträckning investeringar i framförallt nya boenden innebär att kostnaderna minskar för köpta platser så finansieras kapitalkostnaderna av den tidigare ersättningen för de köpta platserna.

Men investeringarna och upplåningen i tabell 8 innebär ändå en betydande ökning av de kostnader som måste finansieras med kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. Mot den bakgrunden ges kommunledningsförvaltningen ett särskilt uppdrag i denna flerårsplan i syfte att kvalitetssäkra belopp och de praktiska möjligheterna att genomföra investeringarna, samt att tydliggöra driftkonsekvenserna av de planerade investeringarna.

Uppdrag till nämnderna inför ettårsplanen 2016

I anslutning till arbetet med ettårsplanen ska nämnderna redovisa följande uppdrag:

- Botkyrka kommun kommer att genomföra omfattande investeringar, främst på fastighetssidan, under planperioden. Det ställer stora krav på att kvalitetssäkra planeringen och det innebär betydande ekonomiska och organisatoriska påfrestningar i hela den kommunala organisationen.

I detta läge är det inte hållbart med stora ekonomiska avvikelser i förhållande till de kalkyler som ligger till grund för de medel som anslagits i investeringsbudgeten. Det är heller inte hållbart med stora avvikelser från när i tiden investeringar är praktiskt möjliga att genomföra. Där utöver måste vi ha en tydlig bild av hur investeringarna påverkar driftkostnaderna över tiden, från det ena året till det andra.

Mot denna bakgrund ges kommunstyrelsen i uppdrag att närmare analysera investeringsbudgeten med inriktningen att,

- kvalitetssäkra investeringsbeloppen,
- kvalitetssäkra när i tiden investeringar är praktiskt möjliga att genomföra samt att
- tydliggöra vilka konsekvenser investeringarna ger på de årliga driftkostnaderna i kommunens olika verksamheter såväl kostnader som uppkommer på grund av investeringen som alternativkostnader som uppkommer eller ökar om investeringen inte görs.

Uppdraget bör redovisas senast 1 oktober 2015 så att resultatet kan arbetas in i 2016-års ettårsplan.

- Nämnderna ges i uppdrag att beakta äldreplanen 2015-2019 i sina ettårsplaner.
- Utbildningsnämnden samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att öka andelen ekologiska livsmedel. Till utgången av 2018 ska andelen uppgå till minst 50 procent för utbildningsnämndens verksamheter och minst 30 procent för vård- och omsorgsnämndens verksamheter. Under samma period bör andelen kött minska med 20 procent och matsvinnet halveras i bägge nämndernas verksamheter. Utvecklingen i uppdragen ska kontinuerligt återrapporteras i respektive nämnds årsredovisning.

Resultaträkning

Miljoner kronor	Utfall 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Nämndernas verksamhet	-4 394,5	-4 591,9	-4 794,6	-4 972,9	-5 148,9	-5 333,5
Interna och gemensamma poster	287,0	300,1	315,2	312,9	306,1	306,1
Avskrivningar	-232,3	-239,0	-249,0	-260,0	-270,0	-280,0
S:a verksamhetens nettokostnad	-4339,8	-4 530,8	-4 728,4	-4 920,0	-5 112,8	-5 307,4
Skattenetto	4 339,3	4 552,6	4 742,4	4 944,6	5 146,5	5 347,1
Finansiella kostnader	-161,4	-68,5	-76,0	-91,0	-104,0	-114,0
Finansiella intäkter	199,7	80,0	81,0	82,0	83,0	84,0
Res. efter skatt och finansnetto	37,8	33,3	19,0	15,6	12,7	9,7
Pensionskostnader från avsättning		25,0	26,0	29,4	32,3	35,3
Balanskravsresultat	34,0	58,3	45,0	45,0	45,0	45,0
Utrymme för investeringar		297,3	294,0	305,0	315,0	325,0
Utlagd ökning driftkostnader		-196,6	-202,7	-178,3	-176,0	-184,6
Resultat i % av skatteintäkter	0,9	0,7	0,4	0,3	0,2	0,2
Balanskravsresultat i %	0,8	1,3	0,9	0,9	0,9	0,9

Skatteintäktsberäkning

Miljoner kronor	Utfall 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Skatteintäkter	2 952,3	3 100,1	3 291,8	3 433,6	3 577,6	3 718,0
Slutavräkningar	-8,8	14,4				
Inkomstutjämningsbidrag	968,5	1 030,4	1 087,3	1 152,8	1 226,4	1 302,8
Kostnadsutjämningsbidrag	163,2	177,5	191,8	205,3	214,6	223,8
Befolkningsförändringar	12,0	19,9	13,4	12,9	12,4	12,1
Införandebidrag	61,5	25,0				
Strukturbidrag	9,1	9,2	9,4	9,5	9,7	9,8
Regleringsbidrag/ avgift	20,3	16,2	-21,4	-40,0	-65,2	-90,9
Utjämningsbidrag LSS	38,6	32,5	31,4	31,8	32,3	32,8
Ny inkomstutjämningsbidrag			9,0	9,0	9,0	9,0
Skatteväxling LSS			3,3	3,3	3,3	3,3
Fastighetsavgift	123,3	127,4	126,4	126,4	126,4	126,4
Summa	4 339,3	4 552,6	4 742,4	4 944,6	5 146,5	5 347,1

Driftsammandrag

Miljoner kronor	Budget 2015	Budget 2016					Summa 2016
		Löner/priser	Volym uppräkn-ning	Verksamh förändring	Pris-justering 2015	Effektivi-sering	
-							
Kommunstyrelsen	-286,9	-7,8	-2,2	5,1	0,9	1,3	-289,6
Exploateringsverksamhet	10,0						10,0
Samhällsbyggnadsnämnd	-147,7	-3,2	-1,2	-0,8	0,3	0,7	-151,9
Teknisk nämnd	-1,7						-1,7
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-11,6	-0,4	-0,1				-12,1
Kultur- och fritidsnämnd	-218,6	-4,6	-2,5	-1,0	0,6	1,0	-225,1
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd	-218,3	-6,3	-2,7		0,4	1,0	-225,9
Utbildningsnämnd	-2 223,5	-59,4	-42,9	2,0	3,4	9,9	-2 310,5
Socialnämnd	-534,6	-14,9	-5,6	-8,0	1,2	2,4	-559,5
Vård- och omsorgsnämnd	-939,8	-26,6	-23,1	-3,3	1,6	4,2	-987,0
Revision	-3,9	-0,1					-4,0
Volymreserv	-5,0						-5,0
Effektiviseringar	9,7						9,7
KS/KF förfogande	-20,0			-2,0			-22,0
Särskilda ändamål, lokaler				-20,0			-20,0
Summa totalt	-4 591,9	-123,3	-80,3	-28,0	8,4	20,5	-4 794,6

Investeringssammandrag

Miljoner kronor	Budget 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Kommunstyrelsen	-16,7	-43,2	-35,2	-10,3	-10,3	-10,3
Samhällsbyggnadsnämnd	-28,9	-35,0	-31,0	-38,0	-34,5	-34,5
Teknisk nämnd	-92,0	-120,5	-189,5	-186,5	-76,5	-76,5
Kultur- och fritidsnämnd	-8,5	-115,1	-31,9	-14,1	-24,5	-1,5
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd	-2,5	-5,0	-32,7	-2,7	-32,7	-2,7
Utbildningsnämnd	-167,5	-334,5	-428,5	-398,5	-449,0	-97,0
Socialnämnd	-11,0	-4,0	-28,0	-4,0	-16,0	-4,0
Vård- och omsorgsnämnd	-4,0	-52,2	-44,0	-135,0	-24,0	-129,0
Avsatt till KF:s förfogande	-30,0	-140,0				
Upprustning av skolor o förskolor		-100,0	-200,0	-200,0	-200,0	-200,0
Summa totalt	-361,1	-949,5	-1020,8	-989,1	-867,5	-555,5

Interna och gemensamma poster

Miljoner kronor	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Kapitaltjänst	347	362	377	392	412
Pensionsutbetalningar	-75	-79	-84	-89	-94
Fastighetsskatt	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Försäkringar	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5
Ersättning, fastighet	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Överskott arbetsgivaravgift	147,5	156,3	156	159,2	164,2
Pensionskostnad	-137,3	-146	-158	-178	-198
Schablonbidrag	20	24	24	24	24
Summa	300,1	315,2	312,9	306,1	306,1

Finansiella poster

Miljoner kronor	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
<i>Finansiella kostnader</i>					
Räntor lån	-72,5	-79	-87	-96	-106
Avgår ränta under byggtid	11	11	11	11	11
Räntor pensionsskuld	-7	-8	-15	-19	-19
Uppräkning pensionsskuld					
Realiserad kursförlust					
Orealiserad kursförlust					
Bankavgifter					
Summa finansiella kostnader	-68,5	-76,0	-91,0	-104,0	-114,0
<i>Finansiella intäkter</i>					
Aktieutdelning, egna bolag	6	6	6	6	6
Borgensavgifter	14	15	16	17	18
Realiserad kursvinst					
Återförd nedskrivning, placerade medel					
Fondutdelning, placerade medel					
Ränteintäkter	60	60	60	60	60
Summa finansiella intäkter	80,0	81,0	82,0	83,0	84,0
Finansnetto	11,5	5,0	-9,0	-21,0	-30,0

Nämndernas ekonomi

Kommunstyrelsen

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-250,2	-276,9	-279,6	-286,2
Nettoinvesteringar	-16,7	-43,2	-35,2	-10,3

Verksamhetsområde

Kommunstyrelsen är kommunens högsta verkställande organ. Den bereder ärenden till kommunfullmäktige och föreslår beslut. Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och följa upp kommunens övergripande styrning av verksamheten och ekonomin. Den har också ansvar för att samordna, styra, utveckla och följa upp både kommunövergripande strategiska processer och stödprocesser.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-2,2	-2,2
Pris- och löneuppräkningsjustering 2015	-7,8	-9,1
Prisuppräkningsjustering 2015	0,9	
Avtackning och introduktion ny mandatperiod	0,3*	
Samordnade varutransporter	0,5*	
Utredning kommunhusets framtid	1,0*	
Dokument- och ärendehanteringssystem	0,5*	
Beslutsstödssystem	0,5*	
Omstrukturering, ny förvaltning	2,4*	
Bemanning- och schemaläggningssystem	1,9	
Bemanning- och schemaläggningssystem	-2,0	
Effektiviseringskrav	1,3	4,7
Summa	-2,7	-6,6

Kommentar driftramar:

Poster markerade med * uppgår till 5,2 miljoner kronor och är återläggning av tillfälliga tillskott för 2015. 2015 fick kommunstyrelsen 1,9 miljoner för engångskostnader för införandet och delårsdrift av ett systemstöd för bemanning och schemaläggning. Den årliga kostnaden efter införandet är beräknad till 2,0 miljoner kronor per år. Netto innebär det en ramökning med 0,1 miljon.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
IT investeringar	6,0	6,0	6,0	6,0
IT investeringar IT stöd	3,0	2,5	2,5	2,5
Kommunportal	1,5	1,5	1,5	1,5
Ärende och dokumenthanteringssystem	5,0			
IT verktyg kompetenskrav	0,8			
Hågelby	17,5			
Inventarier och ombyggnader	0,3	0,3	0,3	0,3
Kommunarkivet	0,5			
Medborgarkontor, skrivbord	0,6			
Kommunhus				
Summa	35,2	10,3	10,3	10,3

Kommentarer investeringsram:

Investeringar IT och IT-stöd: Fortsatt utveckling av kommunens inre och yttre IT-miljö. D.v.s. att möta utmaningar och förväntningar från medborgare och medarbetare så att kommunen så långt möjligt kan följa med en förväntad fortsatt snabb IT-utveckling i omvärlden och kunna anpassa vår egen IT-miljö i takt med omvärldsförändringarna. Inför genomförandet av IT-investeringar, ska de olika projekten tas upp som anmälningsärenden i kommunstyrelsen.

Kommunportalen: Kontinuerlig vidareutveckling av kommunens webbar.

Ärende- och dokumenthanteringssystem: Upphandling av ett nytt ärende- och dokumenthanteringssystem som också omfattar möjligheter att skapa e-arkiv. Sammantaget uppgår investeringsnivån till 9,5 miljoner, 4,5 miljoner kronor finns upptaget 2015.

IT-verktyg som möjliggör för kommunens ledare att ha uppsikt bland annat över lagstyrda kompetenskrav hos medarbetarna.

Hågelby: Investeringsutgiften avser restaurering av centrala Hågelby. För 2015 finns 22,5 miljoner kronor avsatt och sammantaget uppgår investeringsvolymen till 40 miljoner kronor.

Inventarier och ombyggnader: Medel för inventarier och mindre ombyggnader.

Kommunarkivet: Akuta klimat- och arbetsmiljöförbättringar i kommunarkivet för att leva upp till gällande regler.

Medborgarkontor inventarier: Höj- och sänkbara bord för att ge fler besökare tillgång till datorerna på medborgarkontoren.

Kommunhus: Ett nytt kommunhus är under utredning. Investeringsmedel är i avvaktan på utredningens resultat inte utlagt.

Samhällsbyggnadsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-138,8	-147,7	-151,9	-154,4
Nettoinvesteringar	-47,2	-35,0	-31,0	-38,0

Verksamhetsområde

Samhällsbyggnadsnämnden svarar genom samhällsbyggnadsförvaltningen för kommunens förvaltning och underhåll av gator, parker och mark, samt förädling och förvaltning av kommunens markinnehav. Inom nämndens verksamhetsområde ingår enheterna gata och park, plan- och bygglov, mark och exploatering och kart- och mätenheten. Även förvaltningens gemensamma förvaltningsledning och stödfunktioner ligger organisatoriskt under samhällsbyggnadsnämnden.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-1,2	-1,2
Pris- och löneuppräknig	-3,2	-3,8
Tjänster MEX, helårseffekt	-0,8	
Prisuppräkningsjustering 2015	0,3	
Effektiviseringskrav	0,7	2,5
Summa	-4,2	-2,5

Kommentar driftram:

För helårseffekter avseende tjänster inom mark- och exploateringsverksamheten tillkommer 0,8 miljoner 2016.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Tullinge idéhus, mark utanför plan		3,5		
Ram, övrigt samhällsbyggnadsnämnden	31,0	34,5	34,5	34,5
Summa	31,0	38,0	34,5	34,5

Tekniska nämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-10,7	-1,7	-1,7	-1,7
Nettoinvesteringar	-199,2	-120,5	-189,5	-186,5

Verksamhetsområde

Tekniska nämnden svarar genom samhällsbyggnadsförvaltningen för kommunens fastighetsförvaltning samt vatten- och avloppshantering. Kommunens lokaler finansieras huvudsakligen genom interna och externa hyror. VA-verksamheten finansieras genom avgifter som debiteras kommunens VA-abonnenter.

Ekonomiska förutsättningar

Kommentar driffram:

Såväl VA-verksamheten som lokalhanteringen förutsätts kunna finansieras genom intäkter och därmed täcka sina kostnader fullt ut. De kostnader som inte täcks med intäkter utgörs av nämndkostnader och kostnader för projektledning av nya äldreboenden i Tumba och i Vårsta.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Fastighetsinvesteringar	36,0	35,0	35,0	35,0
Teknik, logistik och städ	8,5	6,5	6,5	6,5
VA investeringar	145,0	145,0	35,0	35,0
Summa	189,5	186,5	76,5	76,5

Kommentarer investeringar:

Nämnden prioriterar sina investeringar inom ramar för fastigheter, teknik, logistik och städ respektive för VA.

Stora VA projekt utgörs av VA utbyggnad i Grödinge med en totalt beräknad investering om 155 miljoner samt projektet Dagvattenhantering i Norra Botkyrka. Det senare projektet är beräknat till en investering om totalt 180 miljoner.

Övriga nämnders investeringar redovisas under respektive nämnd. Vid beslut om genomförande överförs aktuellt belopp till tekniska nämnden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-10,2	-11,6	-12,1	-12,5
Nettoinvesteringar				

Verksamhetsområde

Miljö- och hälsoskyddsnämndens kärnverksamhet består av tillsyn och offentlig kontroll enligt lagar och förordningar inom områdena miljö, natur, hälsoskydd, livsmedel, dricksvatten samt folköl-, tobak och nikotinläkemedel. Intentionerna i de olika lagstiftningarna är att i första hand förebygga ohälsa och att skydda naturen och miljön.

Nämnden har också ett ansvar för att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling, arbeta för att bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen uppfylls samt att kartlägga miljö tillståndet i kommunen. Av de 16 miljömålen prioriteras arbetet mot målen:

Begränsad klimatpåverkan
Frisk luft
Levande sjöar och vattendrag
Giftfri miljö
God bebyggd miljö
Ingen övergödning
Ett rikt växt- och djurliv

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-0,1	-0,1
Pris- och löneuppräknig	-0,4	-0,5
Effektiviseringskrav		0,2
Summa	-0,5	-0,4

Kultur- och fritidsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-206,6	-218,6	-225,1	-242,8
Nettoinvesteringar	-6,0	-115,1	-31,9	-14,1

Verksamhetsområde

Kultur- och fritidsnämnden har till uppgift att främja kulturlivet och fritidsverksamheten i kommunen. Barn och unga är en prioriterad målgrupp. Att barn och unga i Botkyrka ska ha möjlighet till en varierad fritid som de kan påverka är centralt. Våra verksamheter ska stärka ungas trygghet, självständighet och positiva utveckling. Verksamheterna ska uppmuntra till att pröva nya saker och ge goda möjligheter till fysiska, sociala och kulturella utmaningar. Barn och ungdomar ska vara stolta över att bo i Botkyrka.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-2,5	-2,2
Konstgräs, Brantbrink och Kårsby, helårseffekt	-1,0	
Tullinge idéhus		-8,0
Tumba bibliotek		-5,9
Pris- och löneuppräknings	-4,6	-5,3
Prisuppräkningsjustering 2015	0,6	
Effektiviseringskrav	1,0	3,7
Summa	-6,5	-17,7

Kommentar driftramar:

Drift av Tullinge Idéhus är beräknad från början av 2017 med 8 miljoner.

Hyses- och driftkostnader för nya bibliotekslokaler i Tumba centrum beräknas från och med 2017 totalt innebära en kostnadsökning med 5,9 miljoner.

Helårseffekter 2016 för driften av konstgräsplaner i Brantbrink och Kårsby beräknas till 1 miljon.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Diverse investeringar	1,6	1,5	1,5	1,5
Tumba bibliotek inkl inventarier	16,1			
Bibliotek o konsthall, Fittja			2,3	
Tumba idéhus, inventarier	6,2			
Konstgräs, Storvreten		5,0		
Kärsby sporthall, upprustning	8,0			
Brunna, utveckling		7,6		
Tullinge, 11 mannaplan mm			20,7	
Summa	31,9	14,1	24,5	1,5

Kommentarer investeringsram:

För inventarier och anpassning av bibliotekslokalerna i Tumba beräknas 17,1 miljoner. Inventarier för Tullinge Idéhus ingår 2016 med 6,2 miljoner.

Utbyte av konstgräset i Storvreten beräknas 2017 till en kostnad om 5 miljoner. För utveckling av Brunna IP beräknas en investering om 7,6 miljoner 2017. Upprustning av sporthallen i Kärsby beräknas till 8 miljoner 2016.

För inventarier och lokalanpassningar för en mötesplats med bibliotek och konsthall i Fittja centrum avsätts 2,3 miljoner 2018.

För att anlägga en konstgräsplan inklusive servicebyggnader i anslutning till Tullinge gymnasium avsätts 20,7 miljoner 2017.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-205,7	-218,3	-225,9	-232,1
Nettoinvesteringar	-4,0	-5,0	-32,7	-2,7

Verksamhetsområde

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens uppgift är att vara huvudman för vuxenutbildningen inkluderande svenska för invandrare samt yrkeshögskoleutbildningar, kvalificerade yrkesutbildningar, annan eftergymnasial utbildning och för anläggningen Xenter. Nämnden har även ansvar för kommunens arbetsmarknadsåtgärder samt för samhällsorientering enligt lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Nämnden är också utförare av daglig verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning och av vissa insatser på uppdrag av utbildningsnämnden.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-2,7	-2,7
Pris- och löneuppräknig	-6,3	-7,2
Prisuppräkningsjustering 2015	0,4	
Effektiviseringskrav	1,0	3,7
Summa	-7,6	-6,2

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Inventarier mm	1,5	1,5	1,5	1,5
Xenter ny teknik	1,2	1,2	1,2	1,2
Resurscenter ist f Näktergalen	30,0			
Resurscenter, Fittja			30,0	
Summa	32,7	2,7	32,7	2,7

Kommentarer investeringsram:

För inventarier, anpassningar mm avsätts 1,5 miljoner per år för nämndens egen prioritering och för ny teknik på Xenter avsätts 1,2 miljoner kronor

För resurscenter som ska ersätta Näktergalen 2016 och för ett nytt resurscenter i Fittja 2018 till följd av ökat antal deltagare avsätts 30 miljoner kronor för respektive projekt.

Utbildningsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-2 115,9	-2 223,5	-2 310,5	-2 388,3
Nettoinvesteringar	-18,6	-334,5	-428,5	-398,5

Verksamhetsområde

Utbildningsnämnden ansvarar för förskola, förskoleklass, skolbarnsomsorg, grundskola, särskola och för gymnasieskola. I ansvarsområdet ingår även gymnasiesärskola och det kommunala uppföljningsansvaret.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-42,9	-48,3
Pris- och löneuppräknings	-59,4	-67,2
Anslag för utökad undervisningstid i matematik från 2013 tas bort och ersätts med riktade statsbidrag	2,0	
Prisuppräkningsjustering 2015	3,4	
Effektiviseringskrav	9,9	37,7
Summa	-87,0	-77,8

Kommentar driftramar:

Kommunen fick en uppräknings av det generella statsbidraget 2013 för att utöka antalet undervisningstimmar inom matematik. Utbildningsnämndens budgetram räknades då upp med 2 miljoner kronor. Från och med 2016 kommer regeringen att sänka det generella statsbidraget och istället ge kommunerna ett riktat bidrag. Därför sänks utbildningsnämndens budget med 2 miljoner kronor 2016.

Till kommunstyrelsen förfogande budgeteras cirka 20 miljoner kronor 2016 och 2017 för ökade lokalkostnader i samband med reinvesteringar i skolor och förskolor. Nämnden får begära medel från kommunstyrelsens förfogande när de renoverade lokalerna tas i bruk och hyreskostnaden ökar. Den ökade hyreskostnaden ska dock reduceras utifrån en bedömning av minskade energikostnader.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Förskolor Alby/ Fittja upprustning (KS)				
Paviljonger Alby, inventarier	2,0			
Förskolan Tranan	8,0			
Förskolan Tranan, inventarier		1,0		
Fittja förskole- och skolanpassning (KS)				
Träningsårskola (KS)				
Paviljonger Hallunda/ Norsborg (KS)				
Skola F-9 Hallunda/Norsborg			361,0	
Hammerstaskolan, tillbyggnad (KS)				
Granen, inventarier	3,5			
Prästviken		49,0		
Prästviken, inventarier		3,0		
Vega, inventarier	3,0			
Rikstens förskola nr 4	54,0			
Rikstens förskola nr 4, invent.		3,0		
Rikstens förskola nr 5				54,0
Sörgården, inventarier	4,0			
Rikstens skola, etapp 2, invent	7,0			
Rikstens skola nr 2		169,0		
Rikstens skola nr 2, invent				7,0
Falkbergsskolan, upprustning	91,0			
Falkbergsskolan, inventarier		3,5		
Förskolor Tumba, upprustning (KS)				
Björkhaga skola	205,0	5,0		
Diamanten, upprustning	2,0			
Diamanten, inventarier	2,0			
Paviljonger Tunagården	7,0			
Tunagården, inventarier	3,0			
Ny förskola efter Kärrspiran 1 och 2 (KS)				

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Anpassning av Älvan till skola				2,0
Förskola Vårsta		67,0		
Förskola Vårsta, inventarier			4,0	
Sandstugan, förskola		67,0		
Sandstugan, inventarier			3,0	
Slättmalm, förskola			50,0	
Slättmalm, förskola, inventarier				3,0
Tumba gymnasium, Skyttbrink	6,0			
Inventarier	2,0	2,0	2,0	2,0
Lokalanpassningar, arbetsmiljö	5,0	5,0	5,0	5,0
Gymnasieskolan, inventarier	3,0	3,0	3,0	3,0
Övervakningskameror	1,0	1,0	1,0	1,0
Ombyggnader kök	20,0	20,0	20,0	20,0
Summa	428,5	398,5	449,0	97,0

Kommentarer investeringsram:

Flerårsplanen innehåller medel för nya förskolor som Prästviken, Vårsta, Sandstugan och Rikstens förskola nummer 4 och 5.

För etapp 2 av Rikstens skola avsätts medel 2017 samt för inventarier 2019. Medel har även avsatts för upprustning av Falkbergsskolan, Björkhaga skola samt en ny skola i Hallunda/Norsborg.

Till kommunstyrelsens förfogande har investeringsmedel avsatts för upprustning av befintliga förskolor. För ombyggnad av kök i förskolor och skolor avsätts 20 miljoner kronor per år under planperioden.

I övrigt innehåller investeringsplanen inventarier till förskolor och skolor samt anpassnings- och arbetsmiljöåtgärder.

Socialnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-542,8	-534,6	-559,5	-573,4
Nettoinvesteringar	-0,4	-4,0	-28,0	-4,0

Verksamhetsområde

Socialnämnden ansvarar för att fullgöra kommunens uppgifter inom individ- och familjeomsorg inklusive ansvaret för personer med psykisk funktionsnedsättning. Socialnämnden ansvarar också för de öppna förskolorna som bedrivs i Alby, Hallunda, Fittja, Storstreten och Tullinge. Socialförvaltningen har samordningsansvaret för flyktingfrågor.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-5,6	-6,0
Ekonomiskt bistånd	-8,0	
Pris- och löneuppräknings	-14,9	-17,0
Prisuppräkningsjustering 2015	1,2	
Effektiviseringskrav	2,4	9,1
Summa	-24,9	-13,9

Kommentar driftramar:

Socialnämnden tillförs 8 miljoner kronor för ekonomiskt bistånd. Kostnaderna för det ekonomiska biståndet har ökat under flera år, vilket nämnden inte fullt ut kompenseras för. Underskottet mot budget 2014 uppgår till 10 miljoner kronor. I den föreslagna resursfördelningsmodellen ingår inte det ekonomiska biståndet då det främst är andra faktorer än befolkningsutvecklingen som påverkar kostnadsutvecklingen.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Arbetsmiljö och tillgänglighet	2,0	2,0	2,0	2,0
Larm o inventarier, boende	2,0	2,0	2,0	2,0
Ersättning Silverkronan	12,0			
Boende, komplexa vårdbehov	12,0		12,0	
Summa	28,0	4,0	16,0	4,0

Kommentarer investeringsram:

För inventarier och mindre lokalanpassningar avsätts 2 miljoner kronor per år. För larm och inventarier till boenden och lägenheter avsätts 2 miljoner kronor per år.

För ersättningsboende för den nerlagda hemlöshetsavdelningen på Silverkronan avsätts 12 miljoner kronor.

För att skapa två boenden för personer med komplexa vårdbehov avsätts 12 miljoner kronor 2016 och 2018.

Vård- och omsorgsnämnden

Miljoner kronor	Bokslut 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017
Driftkostnader netto	-909,8	-939,8	-987,0	-1 021,9
Nettoinvesteringar	-13,4	-4,2	-44,0	-135,0

Verksamhetsområde

Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde omfattar omsorg för äldre och funktionsnedsatta. Verksamheten äldreomsorg rymmer kommunens samlade utbud av service, vård och omsorg i eget boende (hemtjänst) och särskilda boendeformer för äldre.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning omfattar verksamheter och insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Inom verksamheten finns boende med särskild service, personlig assistans, ledsagning och avlösning.

Kommunen har en sammanhållen utrednings- och bedömningsgrupp, bedömarenheten. Inom nämndens ansvarsområde finns kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS), sjuksköterskeenhet och rehabenhet inkluderande bostadsanpassning.

Ekonomiska förutsättningar

Förändring driftram, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017
Volymförändring utifrån befolkningsprognos	-23,1	-20,9
Pris- och löneuppräknings	-26,6	-30,1
Hälso- och sjukvård i LSS boende	-3,3	
Prisuppräkningsjustering 2015	1,6	
Effektiviseringskrav	4,2	16,1
Summa	-47,2	-34,9

Kommentar driftramar:

Från och med 2016 övergår ansvaret för hälso- och sjukvården i LSS boenden från Stockholm läns landsting till kommunerna. Finansiering sker genom en skatteväxling mellan landstinget och länets kommuner på 2 öre vilket för Botkyrka kommun motsvarar 3,3 miljoner kronor.

Vård- och omsorgsnämndens budgettram justeras med motsvarande summa.

Investeringsprojekt, miljoner kronor	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Gruppboende, OFPN	20,0		20,0	
Gruppboende, ersättning	20,0			
Servicebostäder LSS		6,0		
Vård- och omsorgsboende		125,0		125,0
Inventarier, mindre ombyggnader Allegården (KS)	4,0	4,0	4,0	4,0
Vård- o omsorgsboende, ersättning Tumba				
Summa	44,0	135,0	24,0	129,0

Kommentarer investeringsram:

Flerårsplanen innehåller tre nya gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning 2016 och 2017 varav två är nya och en ersätter en befintlig enhet som inte är fullvärdig. Dessutom innehåller planen nya servicebostäder 2017.

Ett nytt vård- och omsorgsboende planeras till 2017 och ett till 2019.

Till kommunstyrelsens förfogande har investeringsmedel avsatts för upprustning/ombyggnation av Allegården.

För att hålla beredskap för projektering, köp av lägenheter eller möjliga objekt för enklare boendelösningar finns medel avsatta hos tekniska nämnden. Medlen ska användas för vård- och omsorgsnämndens och socialnämndens behov.

Bilaga 1: Resursfördelningsmodell

Nämnd: Kommunstyrelsen

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Invånare	0 år-w	90284		
Budget , tkr		KF budgetram	Justeringar under året/TB	Just. Budgetram
		-276 904		-276 904
Budget per invånare, kr		-3 067,03	0,00	-3 067,03

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	0 år-w	91690	93115	94561	96025
Volymökning / -minskning	0 år-w	1406	1425	1446	1464
Budget	Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
Budget volymförändring, tkr	0,5	-2 156	-2 185	-2 217	-2 245
Summa volymförändring		-2 156	-2 185	-2 217	-2 245
Lön- och prisuppräknig, volymer		0,027	0,027	0,027	0,027
		-58	-61	-63	-66

Nämnd: Samhällsbyggnadsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Invånare	0 år-w	90284		
		Justeringar		
Budget , tkr		KF budgetram	under året/TB	Just. Budgetram
Gata/ parkenehten		-120 049		-120 049
Stadsbyggnadsenheten		-7 542		-7 542
Kart- och mätenehten		-5 625		-5 625
Nämnd och gemensam verksamhet		-14 590		-14 590
				-147 806
Budget per invånare, kr				
Gata/ parkenehten		-1 329,68	0,00	-1 329,68
Stadsbyggnadsenheten		-83,54	0,00	-83,54
Kart- och mätenehten		-62,30	0,00	-62,30
Nämnd och gemensam verksamhet		-161,60	0,00	-161,60

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
0 år-w		91690	93115	94561	96025

Volymökning / -minskning		1406	1425	1446	1464
--------------------------	--	------	------	------	------

Budget	Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
---------------	---	-------------	-------------	-------------	-------------

Budget volymförändring, tkr

Gata/ parkenehten	0,5	-935	-947	-961	-973
Stadsbyggnadsenheten	0,5	-59	-60	-60	-61
Kart- och mätenehten	0,5	-44	-44	-45	-46
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5	-114	-115	-117	-118

Summa volymförändring		-1 151	-1 166	-1 184	-1 198
------------------------------	--	---------------	---------------	---------------	---------------

Lön- och prisuppräkning, volymer

0,027	0,027	0,027	0,027
-31	-32	-34	-35

Nämnd: Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Invånare	0 år-w	90284		
	6-15 år	11820		
			Justeringar	
Budget , tkr		KF budgetram	under året/TB	Just. Budgetram
Miljö och hälsoskydd	0 år-w	-983		-983
Livsmedel	0 år-w	-400		-400
Natur- och miljöanalys	0 år-w	-3 910		-3 910
Naturskola	6-15år	-1 700		-1 700
Nämnd och gemensam verksamhet	0 år-w	-4 606		-4 606
				-11 599
Budget per invånare, kr				
Miljö och hälsoskydd		-10,89	0,00	-10,89
Livsmedel		-4,43	0,00	-4,43
Natur- och miljöanalys		-43,31	0,00	-43,31
Naturskola		-143,82	0,00	-143,82
Nämnd och gemensam verksamhet		-51,02	0,00	-51,02

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	0 år-w	91690	93115	94561	96025
	6-15 år	12141	12371	12636	12820
Volymökning / -minskning	0 år-w	1406	1425	1446	1464
	6-15 år	321	551	816	1000

Budget	Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
<i>Budget volymförändring, tkr</i>					
Miljö och hälsoskydd	0,5	-8	-8	-8	-8
Livsmedel	0,5	-3	-3	-3	-3
Natur- och miljöanalys	0,5	-30	-31	-31	-32
Naturskola	0,5	-23	-40	-59	-72
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5	-36	-36	-37	-37
Summa volymförändring		-100	-118	-138	-152
Lön- och prisuppräknning, volymer		0,027	0,027	0,027	0,027
		-3	-3	-4	-4

Nämnd: Kultur- och fritidsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

2015

Invånare	0 år-w	90284
	6-19 år	16270
	10-20 år	12556

Budget , tkr		Justeringar		
		KF budgetram	under året/TB	Just. Budgetram
Idrott- och anläggningar	6-19	-82 774	-1 000	-83 774
Fritidsverksamhet	10-20	-38 391		-38 391
Föreningsverksamhet	6-19	-15 305		-15 305
Kultur	6-19	-19 036		-19 036
Kulturskolan	6-19	-16 720		-16 720
Bibliotek	0-W	-34 663		-34 663
Nämnd och gemensam verksamhet	0-W	-11 713		-11 713
				-219 602

Budget per invånare, kr

Idrott- och anläggningar	-5 148,99	-5 148,99
Fritidsverksamhet	-3 057,58	-3 057,58
Föreningsverksamhet	-940,69	-940,69
Kultur	-1 170,01	-1 170,01
Kulturskolan	-1 027,66	-1 027,66
Bibliotek	-383,93	-383,93
Nämnd och gemensam verksamhet	-129,74	-129,74

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	0 år-w	91690	93115	94561	96025
	6-19 år	16645	16956	17280	17660
	10-20 år	12749	12953	13269	13546
Volymökning / -minskning	0 år-w	1406	1425	1446	1464
	6-19 år	375	311	324	380
	10-20 år	193	204	316	277

Budget	Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
<i>Budget volymförändring, tkr</i>					
Idrott- och anläggningar	0,5	-965	-801	-834	-978
Fritidsverksamhet	0,5	-295	-312	-483	-423
Föreningsverksamhet	0,5	-176	-146	-152	-179
Kultur	0,5	-219	-182	-190	-222
Kulturskolan	1,0	-385	-320	-333	-391
Bibliotek	0,5	-270	-274	-278	-281
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5	-91	-92	-94	-95
Summa volymförändring		-2 403	-2 126	-2 364	-2 569
Lön- och prisuppräknig, volymer		0,027	0,027	0,027	0,027
		-65	-59	-67	-75

Nämnd: Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Invånare	16-64	58299
	19-64	55008
	19-45	34865
	16-18	3291

Budget , tkr		Justeringar		
		KF budgetram	under året/TB	Just. Budgetram
Vuxenutbildning, SFI	19-45 år	-37 250		-37 250
Vuxenutbildning, grundläggande	19-45 år	-7 717		-7 717
Vuxenutbildning, lärvux	19-45 år	-2 629		-2 629
Vuxenutbildning, gymnasial	19-45 år	-9 330		-9 330
Vägledning och kompetens	16-64 år	-39 578		-39 578
Feriepraktik/ sommarjobb	16-18 år	-10 650		-10 650
Daglig verksamhet	19-64 år	-81 798	-500	-82 298
Xcenter	19-64 år	-18 027		-18 027
Nämnd och gemensam verksamhet	19-64 år	-11 413		-11 413
				-218 892

Budget per invånare, kr

Vuxenutbildning, SFI	-1 068,41	-1 068,41
Vuxenutbildning, grundläggande	-221,34	-221,34
Vuxenutbildning, lärvux	-75,41	-75,41
Vuxenutbildning, gymnasial	-267,60	-267,60
Vägledning och kompetens	-678,88	-678,88
Feriepraktik/ sommarjobb	-3 236,10	-3 236,10
Daglig verksamhet	-1 496,11	-1 496,11
Xcenter	-327,72	-327,72
Nämnd och gemensam verksamhet	-207,48	-207,48

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	16-64	59096	59887	60769	61703
	19-64	55715	56474	57243	58067
	19-45	35159	35455	35710	36114
	16-18	3381	3413	3527	3635
Volymökning / -minskning	16-64	797	791	882	934
	19-64	707	759	769	824
	19-45	294	296	255	404
	16-18	90	32	114	108

Budget		Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
Budget volymförändring, tkr						
Vuxenutbildning, SFI	1		-314	-316	-272	-432
Vuxenutbildning, grundläggande	1		-65	-66	-56	-89
Vuxenutbildning, lärvux	1		-22	-22	-19	-30
Vuxenutbildning, gymnasial	1		-79	-79	-68	-108
Vägledning och kompetens	1		-541	-537	-599	-634
Feriepraktik/ sommarjobb	1		-291	-104	-369	-349
						-1
Daglig verksamhet	1		-1 058	-1 136	-1 151	233
Xcenter	1		-232	-249	-252	-270
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5		-73	-79	-80	-85
Summa volymförändring			-2 675	-2 587	-2 866	232

Lön- och prisuppräknig, volymer	0,027	0,027	0,027	0,027
	-72	-72	-81	-93

Nämnd: Utbildningsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

		2014/2015	Täckn.grad
Invånare	1-5 år	5620	6416 0,876
	6-10 år	6061	
	6 år	1269	
	7-12 år	7101	
	13-15 år	3271	
	16-18 år	3322	
	1-18 år	21499	

		Justeringar		
Budget , tkr		KF budgetram	under året/TB	Just. Budgetram
Förskola	1-5 år	-618 641		-618 641
Fritidshem	6-10 år	-63 789		-63 789
Grundskola, 6 år	6 år	-55 205		-55 205
Grundskola, 7-12 år	7-12 år	-652 219		-652 219
Grundskola, 13-15 år	13-15 år	-362 281		-362 281
Gymnasieskola	16-18 år	-371 006		-371 006
Nämnd och gemensam verksamhet	1-18 år	-100 351		-100 351
				-2 223 492

Budget per invånare, kr

		-110	-110
Förskola		070,32	070,32
Fritidshem		-10 524,50	-10 524,50
Grundskola, 6 år		-43 502,76	-43 502,76
Grundskola, 7-12 år		-91 848,89	-91 848,89
		-110	-110
Grundskola, 13-15 år		755,43	755,43
		-111	-111
Gymnasieskola		681,52	681,52
Nämnd och gemensam verksamhet		-4 667,71	-4 667,71

Flerårsplan

Invånare		2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
1-5 år		6446	6515	6619	6704
Täckn.grad		0,881	0,886	0,891	0,896
1-5 år inkl TG		5679	5772	5898	6007
6-10 år		6221	6332	6423	6525
6 år		1310	1303	1288	1323
7-12 år		7279	7449	7596	7691
13-15 år		3391	3504	3621	3714
16-18 år		3336	3397	3470	3581
1-18 år		21762	22168	22594	23013

Volymökning / -minskning	1-5 år	59	93	125	109
	6-10 år	160	111	91	102
	6 år	41	-7	-15	35
	7-12 år	178	170	147	95
	13-15 år	120	113	117	93
	16-18 år	14	61	73	111
	1-18 år	263	406	426	419

Budget		Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
Budget volymförändring, tkr			-2 893,0			
Förskola	1		-6 440	-10 277	-13 785	-12 026
Fritidshem	1		-1 684	-1 168	-958	-1 073
Grundskola, 6 år	1		-1 784	305	653	-1 523
Grundskola, 7-12 år	1		-16 349	-15 614	-13 502	-8 726
Grundskola, 13-15 år	1		-13 291	-12 515	-12 958	-10 300
Gymnasieskola	1		-1 564	-6 813	-8 153	-12 397
Nämnd och gemensam verksamhet	0,5		-614	-948	-994	-978
Summa volymförändring			-41 725	-47 030	-49 697	-47 022
Lön- och prisuppräknig, volymer			0,027	0,027	0,027	0,027
			-1 127	-1 300	-1 407	-1 373

Nämnd: Socialnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

Invånare

0-5 år	7725
0-20 år	25223
21 år -W	65061
0 år -W	90284

Budget , tkr		Justeringar		
		KF budgetram	under året/TB	Just. Budgetram
Ekonomiskt bistånd flyktingar	21 år -W	-2 444		-2 444
Öppen förskola	0-5 år	-5 698		-5 698
Barn och ungdomar	0-20 år	-190 009		-190 009
Vuxna exklusive missbruksvård	21 år -W	-94 262	3 400	-90 862
Vuxna missbrukare	21 år -W	-42 854		-42 854
Ekonomiskt bistånd				0
Nämnd och gemensam verksamhet	0 år -W	-53 598		-53 598
				-385 465

Budget per invånare, kr

Ekonomiskt bistånd flyktingar	-37,56	-37,56
Öppen förskola	-737,61	-737,61
Barn och ungdomar	-7 533,16	-7 533,16
Vuxna exklusive missbruksvård	-1 396,57	-1 396,57
Vuxna missbrukare	-658,67	-658,67
Ekonomiskt bistånd	0,00	0,00
Nämnd och gemensam verksamhet	-593,66	-593,66

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	0-5 år	7757	7901	8000	8106
	0-20 år	25586	26012	26481	26921
	21 år -W	66104	67103	68080	69104
	0 år -W	91690	93115	94561	96025
Volymökning / -minskning	0-5 år	32	144	99	106
	0-20 år	363	426	469	440
	21 år -W	1043	999	977	1024
	0 år -W	1406	1425	1446	1464

Budget		Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
Budget volymförändring, tkr						
	Ekonomiskt bistånd flyktingar	1	-39	-38	-37	-38
	Öppen förskola	0,5	-12	-53	-37	-39
	Barn och ungdomar	1	-2 735	-3 209	-3 533	-3 315
	Vuxna exklusive missbruksvård	1	-1 457	-1 395	-1 364	-1 430
	Vuxna missbrukare	1	-687	-658	-644	-674
	Ekonomiskt bistånd	1	0	0	0	0
	Nämnd och gemensam verksamhet	0,5	-417	-423	-429	-435
Summa volymförändring			-5 346	-5 776	-6 043	-5 931
Lön- och prisuppräknig, volymer			0,027	0,027	0,027	0,027
			-144	-160	-171	-173

Särskild bedömning: Budget 2015

Ekonomiskt bistånd -145810

Nämnd: Vård- och omsorgsnämnden

Fördelningsmodell- volymförändring budget 2016-2019

Basår 2015

		2015		
Invånare	65-79 år		9958	
	80-89 år		2135	
	90 år-W		348	
	0-17 år		21735	
	18-64 år		56110	
	0 år-w		90284	
		Justeringar		
Budget , tkr		KF	under	Just.
		budgetram	året/TB	Budgetram
Äldreomsorg, 65-79 år	65-79 år	-177 738		-177 738
Äldreomsorg, 80-89 år	80-89 år	-244 548		-244 548
Äldreomsorg, 90 år och äldre	90 år-W	-101 210		-101 210
Funktionhinderområdet, BoU	0-17 år	-80 267		-80 267
Funktionhinderområdet, vuxna	18-64 år	-295 300		-295 300
Nämnd och gemensam verksamhet	0 år-w	-40 720		-40 720
				-939 783
Budget per invånare, kr				
Äldreomsorg, 65-79 år		-17 848,76		-17 848,76
		-114		-114
Äldreomsorg, 80-89 år		542,39		542,39
		-290		-290
Äldreomsorg, 90 år och äldre		833,33		833,33
Funktionhinderområdet, BoU		-3 692,98		-3 692,98
Funktionhinderområdet, vuxna		-5 262,88		-5 262,88
Nämnd och gemensam verksamhet		-451,02		-451,02

Flerårsplan

Invånare		2016	2017	2018	2019
	65-79 år	10128	10294	10353	10460
	80-89 år	2199	2290	2410	2529
	90 år-W	370	374	392	407
	0-17 år	22124	22594	22977	23380
	18-64 år	56869	57565	58429	59249
	0 år-w	91690	93115	94561	96025
Volymökning / -minskning					
	65-79 år	170	166	59	107
	80-89 år	64	91	120	119
	90 år-W	22	4	18	15
	0-17 år	389	470	383	403
	18-64 år	759	696	864	820
	0 år-w	1406	1425	1446	1464

Budget		Effekt av befolknings förändring	2016	2017	2018	2019
Budget volymförändring, tkr						
	Äldreomsorg, 65-79 år	1	-3 034	-2 963	-1 053	-1 910
	Äldreomsorg, 80-89 år	1	-7 331	-10 423	-13 745	-13 631
	Äldreomsorg, 90 år och äldre	1	-6 398	-1 163	-5 235	-4 363
	Funktionshinderområdet, BoU	1	-1 437	-1 736	-1 414	-1 488
	Funktionshinderområdet, vuxna	1	-3 995	-3 663	-4 547	-4 316
	Nämnd och gemensam verksamhet	0,5	-317	-321	-326	-330
Summa volymförändring			-22 511	-20 270	-26 321	-26 037
Lön- och prisuppräknings, volymer			0,027	0,027	0,027	0,027
			-608	-564	-742	-755

För mer valfrihet, trygghet och riktiga jobb!

Moderaternas förslag till flerårsplan 2016-2019

nysa
m
BOTKYRKA FÖRTJÄNAR MER

Förord	4
Inledning	6
Botkyrka – en del av Stockholm	6
Botkyrka - en del av världen	7
Ett sekulariserat samhälle	7
Jämställdhet	8
Diskriminering	8
HBTQI-frågor och likabehandling	9
Medborgarförslag och dialogforum	9
Medborgarkontoren	10
Personalpolitik	10
Arbetsmarknadspolitik	11
Utbildning	12
Trygghet	12
Omsorg	13
Framtidens välfärd	13
Uppföljning och kvalitetssäkring	14
Folkhälsa	14
Upplevelsesatsning och KKN	15
Ekonomi, lån- och pensionsskuld	15
Internbanken	16
Upphandling	16
Miljö	17
Kommunalskatt	18
<i>Övergripande mål</i>	18
Kommunstyrelsen	19
Folkkomröstning om kommunindelning	19
Begravningsmonopolet	19
Motverka radikaliserings	20
<i>Mål för kommunledningsförvaltningen</i>	21
Kommunala bolag och stiftelser	22
Botkyrkabyggen	22
Södertörns Energi och Söderenergi	22
Södertörns Fjärrvärme	23
SRV Återvinning	23
SYVAB	23
Botkyrka Stadsnät	24
Mångkulturellt Centrum (MKC)	24
UBAB	25
Subtopia	25
LIDA	26
Hågelbyparken	26
<i>Mål för de kommunala bolagen</i>	26
Vård och omsorg	28
Bakgrund	28
Flerårsplan	28
Valfrihet	29
Boenden	29
Trygghetsboende	30
Boenden för funktionshindrade	30
Hemtjänst	31
Daglig verksamhet	31
Anhörigstöd och hemvårdsbidrag	31
Mat och måltider	32
De demenssjukas situation	32
<i>Mål för vård- och omsorg</i>	32
Socialnämnd	34
Socialnämnd	34
Föreningsbidrag	35

Boende	35
Trygghet.....	36
Familjehem	36
Föräldrastöd	36
Ungdomsmottagning.....	37
Ensamkommande flyktingbarn.....	37
Patriarkalt förtryck och våld i nära relationer.....	37
<i>Mål för social verksamhet</i>	38
Förskola	39
Den pedagogiska förskolan.....	39
Tillgänglighet.....	39
Behörig personal	39
Etableringsfrihet.....	40
IT i förskolan	40
<i>Mål för förskolan</i>	40
Grundskola	41
Kunskapsmål	41
Studiemiljö, pedagogik och kvalitet.....	41
Valfrihet.....	41
Skolskjuts	42
Flexibel skolstart.....	42
Gemensam finansiering och bidrag på lika villkor	42
Skolpengen.....	42
Modersmålsundervisning	43
Förberedelseklasser	43
Skolhälsovård och elevhälsa	43
Skolmaten.....	44
Ekumeniskt rum - ett rum för eftertanke.....	44
Skolgång för funktionshindrade	44
IT i skolan.....	44
Fastigheter, skolor och utemiljöer.....	45
<i>Mål för grundskolan</i>	45
Gymnasium	47
Studieförberedande program	47
Yrkesförberedande program	47
Arbetsmarknadsanpassat utbud	47
Sommarskolan.....	48
Uppföljningsansvaret.....	48
<i>Mål för gymnasieskolan</i>	48
Särskola och träningsläroskola.....	49
Gymnasiesärskola	49
<i>Mål för särskolan och träningsläroskolan</i>	49
Arbetsmarknads- och vuxenutbildning	50
Skapa arbetstillfällen	50
Praktikplatser.....	50
Yrkesvux	50
Samverkan med Stockholmsregionen.....	51
Språkutveckling	51
SFI 50+	51
UngDrive.....	51
Matchning.....	52
En politik för individen - alla behövs!.....	52
Ungdomsgarantin/feriepraktikplatser	52
Arbete för personer med funktionsnedsättning.....	52
Jobb- och aktivitetscenter.....	53
Daglig verksamhet och LSS	53
<i>Mål för arbetsmarknad och vuxenutbildning</i>	54
Samhällsbyggnad	55
Äganderätten och allmänintresset.....	55
Markanvändning	55
Långsiktig samhällsutveckling	55

Byggklara tomter	55
Bostäder och miljonprogram	55
Infartsparkeringar	56
Gestaltningsfrågor	56
Hållbar utveckling	57
Bygglov och planer	57
Servicegarantier	58
Medfinansiering	58
Trafik	58
Kollektivtrafik	59
Tryggt och snyggt	59
<i>Mål för samhällsbyggnad</i>	59
Tekniska nämnden	61
Sol	61
Vind	62
Vatten	62
VA-enheten - vatten och avlopp	62
Lokalförsörjning och fastighetsförvaltning	63
Renovering och investering	63
Fastighetsunderhåll	64
Städservice	64
Teknik och logistik	64
Ekonomi	65
<i>Mål för Tekniska nämnden</i>	65
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	66
Tillväxt, upphandlingar och miljön	66
Mark och naturreservat	66
Myndighetsutövning, tillsyn och avgifter	66
Avfallshantering	67
Klimatsmart energibesparing	67
Miljö	68
Marin miljö	68
<i>Mål för Miljö- och hälsoskyddsnämnden</i>	68
Kultur och fritid	70
Föreningslivet	70
Föreningsbidrag	71
Biblioteken	71
Fritidsgårdar	72
Socialt ansvar och samhällsansvar	72
Unga vuxna	72
För äldre	73
Städstandaren i lokalerna	73
Hyror och arenor	73
Verksamhet för flickor	73
Simhallar och simskola	74
Spontanidrott, utomhusbanor, friluftsgym och parkourbanor	74
Kultur, konstall, idéhus	75
Kulturskola	75
<i>Mål för kultur- och fritid</i>	75
Revisionen	77
Budgetramar	78
Driftsammandrag	78
Investeringsammandrag	80

Förord

Politiska idéer spelar roll. Politiska och ideologiska skiljelinjer är nödvändiga för att demokratin ska fungera. Även om vi i vissa större frågor, för Botkyrkabornas bästa, kan söka blocköverskridande överenskommelser och samförstånd, så är det i brytningen mellan politiska idéer, och i den politiska konflikten, som en bättre kommun utvecklas.

Moderaterna vilar på främst två hörnstenar, liberalismen och konservatismen. Vi vill fortsätta bygga på det samhälle som våra tidigare generationer har lämnat efter sig till oss att förvalta. Vår uppgift är att ansvarsfullt utgå från detta arv, men reformera detsamma - i samklang med vad utvecklingen fordrar.

Med hjälp av liberala reformer ska vi därför sätta vårt fokus på det som försvårar frigörandet av människans inneboende kraft och som därmed påverkar dennes vardag negativt. Vi vill flytta individens egenmakt från politiken till individen själv. Med hjälp av egna beslut och ett ökat ekonomiskt utrymme kan denne själv sedan utforma sitt eget liv. Vi ska därför vara en röst mot förmynderi och fungera som en röst för det ökade egenansvaret.

Men, vi måste även motverka sådant som försvårar för människor att delta i samhällslivet, på arbetsmarknaden eller sådant som utgör olika hinder i vardagen. Särskilt måste politiken vara en röst för de som inte kan tala för sig själva, de som är utsatta, som befinner sig vid sidan av, som kanske är sjuka eller helt enkelt bara är gamla och trötta efter ett långt liv. Vi behöver vara en röst för de unga som växer upp i svåra miljöer eller för de personer som p.g.a. funktionsnedsättning inte lika enkelt kan tillgodogöra sig alla möjligheter som samhället erbjuder.

De som är politiskt aktiva borde ha en önskan och ha en drivkraft att förändra och förbättra samhället. Det är det som ska driva oss, det får inte vara primärt de kortsiktiga frågorna som gör det. Det är de svåra sakerna - idéerna om hur vi skapar ett framtida och bättre samhälle. För barn, unga, gamla och för de som befinner sig mitt i livet.

Det är väsentligt att vi som är politiker lyssnar på vad människor i vårt samhälle tycker, vilka svårigheter de ser i sin vardag, vilka utmaningar de ser för framtiden och vilka samhällsproblem som de tycker är särskilt svåra. Politik är alldeles för viktigt för att reduceras till s.k. "cykelställsfrågor". Därmed inte sagt att exempelvis renhållning, håll i gator eller snöskottning är oviktigt. Om dessa visar sig ha stora brister så blir det till slut frågor som hamnar hos politiken, fastän de inte ska behöva bli det. Det är sådana basala saker som egentligen bara ska fungera - oavsett vilka som sitter vid makten.

Vi som är förtroendevalda och alla tjänstemän i den kommunala organisationen har ett överordnat, gemensamt ansvar att påminna sig om och leva upp till varje dag. Det är ansvaret gentemot medborgarna, mot skattebetalarna. Varje dag måste vi kunna se oss i spegeln och fråga oss själva om vi har gjort allt vi har kunnat i demokratins och allmänhetens tjänst.

Det handlar om att värdera varenda skattekrona som vi tar ifrån Botkyrkaborna. Skattepengar är inte något som förtroendevalda och tjänstemän ska kunna betrakta som sina egna. Detta oavsett om det må gälla ett, enligt politiker och tjänstemän, behjärtansvärt kultur- eller demokratiprojekt, en offentlig utsmyckning eller olika typer av exploateringsprojekt som inte har efterfrågats av andra än politikerna och tjänstemännen själva.

Införandet av avgifter ligger i linje med den moderata frihetsinriktningen. Som parti strävar vi efter att kunna ta ut en lägre kommunalskatt. Vi behöver därför, i konjunktion med en översyn av de kommunala utgifterna, se över hur var och en själv, i en ökande utsträckning, får bekosta sådant som ligger utanför den grundläggande välfärden. Genom att få en större rådhighet över sina egna pengar får den enskilde Botkyrkabon också själv välja vad det är man (genom t.ex. avgifter) vill finansiera. Det är en ökad frihet som sker på bekostnad av politikernas makt över den enskildes liv. Men det är en frihet vars förverkligande ständigt är värd att kämpa för.

Det behövs en ökad respekt för äganderätten och en större respekt för Botkyrkabornas fria vilja. Idag lägger vi oss i och reglerar alldeles för mycket, till förfång för den individuella friheten. Den enskilde Botkyrkabon måste kunna ha en större frihet och att exempelvis kunna bygga om, bygga till, stycka av och kunna sticka ut.

Vi måste även vara snabbare och mer flexibla för att underlätta och riva ner hinder för företagandet i kommunen. Det är i den privata sektorn den ekonomiska tillväxten genereras och de nya jobben skapas, inte genom olika typer offentliga, kortsiktiga jobbprojekt. Det finns mycket mer vi kan göra för företagandet, inte minst genom valfrihetsreformer, upphandlingar och avyttringar. För Moderaterna är den privata företagsamheten och egenansvaret de två grundfundament som arbetslinjen ska vila på.

Inledning

Botkyrka kommun står inför stora utmaningar inom alla verksamhetsområden. Utmaningarna står att finna såväl inom den egna organisationen som i våra kommundelar, i ett Botkyrka som snart kommer att ha 100 000 invånare.

Vi vill ha ett Botkyrka där alla ska kunna trivas. Ett Botkyrka där man kan känna sig trygg, gå igenom grundskolan med gymnasiebehörighet och ha ett rikt utbud av fritidsaktiviteter på såväl fritidsgårdar som inom föreningslivet. En kommun där de som har rätt till ett boende inom LSS faktiskt får det, där våra äldre regelbundet får komma ut i friska luften och där patriarkala strukturer i realiteten motverkas.

Vi vill ha ett företagsklimat som rankas bland de bästa i landet, där näringslivet är en självklar partner i en gemensam strävan att få in ungdomar på arbetsmarknaden. En inställning som bejakar fler alternativ än det kommunala, inom exempelvis skolan, omsorgen, boendet, transporter och städning.

Botkyrkaborna förtjänar en politisk ledning som inte ser överskott i budgeten som något som måste spenderas, utan som en signal på att skatteuttaget av medborgarnas inkomster varit för högt och måste sänkas. En ledning som ser att människan mår bättre av att vara en del av ett sammanhang och en social kontext, utförandes en samhällsnyttig arbetsuppgift, snarare än att hänvisas till olika former av passiviserande bidragsberoenden.

Botkyrka – en del av Stockholm

Stockholm växer. Botkyrka är en del av Stockholm och inte någon isolerad ö som är oberoende av vår omvärld. De senaste årens kraftiga befolkningsökning visar detta. Prognoser pekar på att Stockholms län kommer att öka med mellan 30 000 och 40 000 människor varje år de kommande 10-15 åren. I början av 1960-talet hade Botkyrka drygt 21 000 invånare. Under 2014 passerade vi 88 000 invånare och antalet fortsätter att öka stadigt. Någon gång under 2015 kommer kommunen troligen ha passerat 90 000 invånare.

Detta innebär att trycket på kommunen ökar i form av behovet av en långsiktig planering. Under ett antal decennier har vi sett en utveckling där utanförskapet och trångboddheten har ökat i kommunen. Botkyrka behöver fler skattebetalare - inte färre. Vi måste göra det möjligt för fler att välja Botkyrka som plats att flytta till, bilda familj och leva sina liv. Med rätt fokus, inställning och erbjudande så kan Botkyrka bli ett förstahandsval av boendeort, och inte som så ofta idag vara andra- eller till och med tredjehandsvalet.

Kommunen måste aktivt arbeta med för hur vi skall hantera den ökande befolkningsmängden. Ett exempel är att låta den kommunala allmännyttan bli mer progressiv snarare än att bara förvalta befintligt bestånd. Kommunen och allmännyttan borde också mer aktivt samarbeta med fler aktörer som skulle kunna hjälpa till i samhällsbygget. Vi måste också få till stånd en ständigt aktuell tomtbank med tomter som privatpersoner och företag kan söka i och hitta den rätta tomten att bygga sin egen bostad eller etablera/expandera sin verksamhet på. Detta kan åstadkommas i samarbete med markägare i kommunen, likväl som att man inventerar kommunal mark som kan styckas och stå till förfogande för olika intressenter.

Men en ökad befolkningsmängd medför också ett pris. Kommunen måste därför, på ett bättre sätt än idag, göra analyser kring vad en ökande befolkningsmängd innebär i form av ökande krav på samhällsservice. Som det ofta är idag lappar och lagar vi efter läge, förutom när det gäller vissa utpekade exploateringsområden som Riksten.

Eftersom befolkningsökningen sker generellt över flera kommundelar och spritt, så behöver analysen göras inte bara göras kring t.ex. behovet av till exempel antalet förskoleplatser, utan också vad de

totala samhällskostnaderna blir vid en ökad befolkningsmängd. Detta måste också mätas mot prognostiserade intäkter i form av fastighetsavgifter samt inkomstskatter. Vidare så behöver kommunen mera medvetet satsa på att bli mer företagsvänlig. Den befintliga marken som finns, med goda förutsättningar, exempelvis nära E4:an behöver bättre tillgängliggöras för företag. Detta såväl för nya etableringar som för företag i behov av expansion. Fler anställda i kommunen behöver arbeta med näringslivsfrågor. Vi ska inte säga nej till företag som "inte passar i profilen" – alla jobb är viktiga.

Företagarna ska uppleva oss som en serviceinriktad kommun. Vårt mål bör vara att kommunen ska ligga i topp 50 i landet på de stora företagsrankningarna som mäter kommunernas företagsklimat. Med ett målmedvetet arbete så kan även Botkyrka påbörja den resa som föregångskommunerna Solna, Nacka och Sollentuna har gjort.

Under flera år har vi föreslagit att det ska genomföras en översyn av vägar, gång- och cykelbanor och trafiksäkerheten generellt i kommunen. Kommunen måste bli bättre på att prioritera löpande underhåll och lösa olika typer av trafik- och miljöproblem, exempelvis som genomfartstrafiken i våra bostadsområden och, tillsammans med Trafikverket, den tunga trafiken på vägar som t.ex. 225:an.

Botkyrka - en del av världen

Sverige är inte längre etniskt homogent. I Sverige bor det idag människor från hela världen, med olika traditioner och kulturer. Globalisering och migration har resulterat i att människor från hela världen finns i Botkyrka. I Botkyrka talas idag över 100 språk och 53 % av medborgarna har sina rötter i andra länder. Det gör Botkyrka till Sveriges mest internationella kommun och vi moderater bejakar mångfalden. Vi vill inte ställa frågan om var människor kommer ifrån - vi vill fråga vart man är på väg.

Det är därför av yttersta vikt att vi moderater står upp mot kulturkonservativa strömningar i såväl vår kommun, som utanför dess gränser. Idéer som bär med sig tankar på assimilering och nedtryckandet av andra kulturer och religioner måste bekämpas. Det är för oss främmande att peka ut någon grupp som ett kollektiv, eller alla troende inom viss religion som bärare av gemensamma karakteristika. Den verklighetsbilden hör hemma inom den extrema högern, en rörelse och idévärld som alla vi, som tillerkänner alla människors lika värde, tillsammans måste söka övervinna.

Det är likaledes viktigt att kommunen kan utgöra en motkraft mot alla de fördomar och rykten som florerar kring exempelvis vissa utövare av en religion, eller personer med en viss hudfärg eller sexualitet. Vi har därför varit drivande i att få igång det s.k. "anti-ryktesnätverket" med en tillhörande anti-rykteskampanj.

Moderaterna står upp för ett samhälle som vilar på fundament som mänskliga rättigheter, yttrandefrihet, religionsfrihet och föreningsfrihet. Det Sverige och det Botkyrka som en gång fanns, kommer inte åter – utan kan och bör utvecklas till någonting nytt.

Ett sekulariserat samhälle

Sverige är ett av världens mest sekulariserade länder (enligt bl.a. World Values Survey). Men religion måste också få ha en plats i ett sekulariserat samhälle som det svenska. Finns det en efterfrågan så bör det finnas ekumeniska rum i våra olika verksamheter. Botkyrka avviker på ett tydligt sätt från det vanliga mönstret i Sverige när det gäller andelen medborgare som är troende. I vår kommun så har religionen en stor betydelse för många människor och även om det i grunden görs möjligt av ett sekulariserat förhållningssätt, så behöver samhället också göra det möjligt för personer som är troende att vara delaktiga i det framtida samhällsbygget, utan att religion eller religiösa föreställningar i sig inverkar på politiska beslut som reglerar eller styr människors liv.

Utgångspunkten är dock alltid svensk lagstiftning, som i sig måste stå fri från religiös påverkan.

Viktigt att betona är att Sverige i allmänhet, och Botkyrka i synnerhet, ständigt rör sig från en tradition av såväl en enhetlig monokultur som monoreligion mot ett mer blandat samhälle med många olika trosuppfattningar. Kommunen (samhället) behöver därför arbeta mer med interreligiösa dialoger och möten där syftet är att se hur flera religioner ska kunna samexistera, vilka mötesplatser och fora som kan behövas i framtiden för att alla ska kunna ha en plats utan att någon blir marginaliserad.

Jämställdhet

Jämställdheten inom exempelvis arbetslivet, omsorgen och det egna hemmet kan bli bättre. Det är både en politisk och medmänsklig uppgift att förändra detta. Kvinnor tenderar att tjäna mindre än män och är främst överrepresenterade inom yrkesgrupper i offentlig sektor. Samma mönster återfinns även i vår kommun. En del av denna löneskillnad kan inte förklaras med faktorer som utbildning, yrkesval och position.

En bidragande orsak till denna snedfördelning är hur vi organiserar välfärden. Kvinnodominerade yrken som vård, skola och omsorg är ofta områden präglade av byråkratisering, brist på utveckling och begränsat inflytande på den egna arbetsplatsen. Det är viktigt att vi i Botkyrka arbetar för både en större mångfald av arbetsgivare och fler kvinnliga företagare. Därigenom kan nya tjänster utvecklas och anpassas till människors behov. Detta ger också möjligheter till en bättre löneutveckling inom traditionella låglönegrupper.

Fler kvinnor än män arbetar deltid i Botkyrka, också efter föräldraledigheten. Många upplever att det fortfarande inte lönar sig tillräckligt ekonomiskt att gå upp i heltid, även om den rätten ska finnas för kommunens anställda. Det är en självklarhet att löneskillnader på grund av kön inte kan accepteras.

Fler män än kvinnor satsar på karriären och söker aktivt chefstjänster. För att uppmuntra fler kvinnor behöver vi fundera över villkoren som möter dagens chefer på olika nivåer. Som arbetsgivare skulle kommunen kunna arbeta mer aktivt med mentorskap kombinerat med samtal och uppmuntran även för män att ta större ansvar för hemsysslor, barn och familj. Organisationen måste bli mer tillåtande och mer uppmuntrande till att även män tar ut föräldraledighet, VAB, osv.

Diskriminering

Vi måste, i praktiken, motverka sådant som diskriminerar människor eller på annat sätt hindrar människor från att kunna göra sina egna livsval.

Kommunen som arbetsgivare måste ständigt se över hur den rekryterar ny personal. Det är imperativt att de personer som är med och intervjuar kandidater besitter de kunskaper och den förståelse som krävs för att inte, antingen direkt eller indirekt, diskriminera. Breda, kompetenshöjande insatser för vår personal behöver genomföras kring den interkulturella strategin, så att våra anställda förfogar över de "generic skills" som krävs i en mångkulturell kommun som Botkyrka.

I vår kommun fyller Antidiskrimineringsbyrån (SIOS) en viktig funktion. Särskilt i en kommun som Botkyrka, där 15 % av kommuninvånarna under 2013 (i medborgarundersökningen, en ökning från 10 % 2011) uppgav att de har känt sig diskriminerade.

Antidiskrimineringsbyrån är en aktör som hjälper de som oftast inte har kunskapen om hur man, med lagens hjälp, kan få upprättelse om man blivit diskriminerad på grund av sin etnicitet/hudfärg, sexuella läggning, funktionshinder eller kön.

Vi är vidare av uppfattningen att fler kommuner borde ta ett gemensamt ansvar för att finansiera verksamheten - eller ännu hellre medverka till att det startas egna byråer i sina kommuner.

Som en kunskapsproducerande och utbildande aktör på området fyller även Mångkulturellt Centrum en viktig funktion, vilket är en inriktning som vi gärna ser fördjupas från såväl kommunens (som beställare) som centrets (som utförare) håll.

HBTQi-frågor och likabehandling

I Botkyrka så är ungdomsmottagningen och sektionen för nätverks- och familjevårdsarbete HBT-certifierade. Det är bra, men vi moderater skulle vilja att fler enheter inom den kommunala organisationen skulle kunna få tillfälle att genomgå en sådan utbildning. Personalen på till exempel fritidsgårdar, äldreboenden, fritidshem och gymnasieskolorna skulle kunna vara utmärkta mottagare av en sådan utbildning. Vår personal behöver få tillfälle att öka sin kunskapsnivå och reflektera över värderingar och sättet man bemöter HBTQi-personer. Vi måste, förenklat, se individen inom kollektivet och inte se kollektivet framför individen.

Inom äldreomsorgen skulle möjligheten att välja ett HBT-boende kunna vara ett förslag att utreda närmare. Inom skolans sexualundervisning kan sannolikt HBTQi-perspektivet lyftas fram än mer.

Socialtjänsten är också en instans som har ett behov av att förbättra sitt bemötande av HBTQi-personer. Här hanteras en rad viktiga frågor inte minst när det rör möjligheter till adoption och föräldraskap och andra familjerelaterade frågor. Det är alltså viktigt att socialtjänsten inte hamnar vid sidan om och att allt fokus när det gäller att förbättra bemötande, stärka HBTQi-kompetens och synliggöra HBTQi-personer hamnar på skolan och vården.

Vi vet att unga HBTQi-personer ofta mår sämre än andra och löper större risk än andra att drabbas mobbing etc. Skolan fyller därför en oerhört viktig funktion. Skolan måste bli bättre på bemötande och synliggörande av unga HBTQi-personer. Kunskap och kompetens måste stärkas hos alla yrkesgrupper i skolan från rektor till skolsköterskan. Lärare behöver mer HBTQi-kompetens redan från start, redan i sin egen utbildning. Alla skolor måste jobba systematiskt och med evidensbaserade metoder mot mobbing och trakasserier då kan vi skapa en trygg skolmiljö för alla. Sexualundervisningen behöver utvecklas och förbättras. Elevhälsan som kan fungera som en ventil för unga HBTQi-personer behöver bli HBTQi-inkluderande mycket mer än vad som ofta är fallet.

Medborgarförslag och dialogforum

Det finns de partier som anser att förekomsten av medborgarförslag stärker den lokala demokratin. Vi håller inte med. Om en Botkyrkabo skickar in ett medborgarförslag så representerar denne oftast endast sig själv. Det faktum att vi ägnar liknande tjänstemannaresurser i form av beredning på medborgarförslag som vi gör på exempelvis en partimotion är orimligt.

Vi har en representativ demokrati i Sverige och ingenting annat. Botkyrkas olika projekt för att upprätthålla en illusion av en pseudo-direkt demokrati är i längden ohållbara. Dessutom handlar en stor majoritet av medborgarförslagen om sådant som rör samhällsbyggnadsförvaltningen och i många fall har förslagen snarare karaktären av rena synpunkter eller klagomål.

Volymen av medborgarförslag börjar därtill bli så stor att de tjänstemannatimmar som måste läggas ner på att behandla förslagen inte kan ses vara proportionella sett till vilken "demokratisk" vikt de kan anses ha. Vi anser därför att medborgarförslagen bör avskaffas. En synpunktshantering rutin över webben bör kunna ersätta det medborgarförslagen helt och hållet. En synpunktshantering och felanmälan som gör det möjligt för medborgare att enkelt kunna vara delaktiga i saker som rör deras omgivning.

Vi vill inte avskaffa medborgarförslagen för att försvaga demokratin, utan tvärtom för att stärka densamma. Med avskaffande av medborgarförslagen blir trycket större på de politiska partierna att föra en dialog med medborgarna/väljarna. Med för många "direktingångar" till kommunen så

devalverar vi såväl partiernas betydelse som den representativa demokratin som sådan. Detta är något som även kommunens anlitade konsult framhöll i sin utvärdering av kommunens olika demokratiprojekt för fem år sedan. När partiernas betydelse minskar så spelar det till slut ingen större roll vilka man röstar på.

Vill man stärka demokratin och också tydliggöra ansvarsutkrävandet så ska det vara de folkvalda som tydligt ska kunna ställas till svars för sina beslut.

Dialogforum har svårt att engagera medborgare. Ungdomar och olika minoritetsgrupper lyser med sin frånvaro. Den engagerade medborgaren är oftast en äldre majoritetssvensk. Dialogforums representativitet är med andra ord låg. Det framgår när man tar del av minnesanteckningarna från dialogforums möten att medborgarnas deltagande i dialogforum varierar i kommundelarna men generellt sett är lågt.

Vi menar att det finns andra instrument för medborgarna att få kontakt med kommunens politiker och tjänstemän. Utöver självklarheter som direkta möten, telefon, e-post, beivrade öppna nämndsammanträden och dylikt så kan kommunen alltid med fördel inhämta synpunkter via till exempel samrådsförfaranden eller enkäter. Det är dessutom en grundläggande uppgift för de politiska partierna och dess företrädare att ha kontakt med, och ta in synpunkter ifrån, medborgarna och att inbjuda och engagera medborgarna i sina respektive partier.

Medborgarkontoren

Vi vill rationalisera och effektivisera medborgarkontoren genom att minska ned antalet till två, från dagens fem (sex av man ska räkna servicen på Vårsta bibliotek). Det borde rimligen räcka med ett medborgarkontor i den norra kommundelen och ett i den södra kommundelen, snarare än att ha ett i varje kommundel.

De två kontoren som blir kvar efter en sådan effektivisering, bör sedan byggas ut något och kunna erbjuda en utökad och bättre service. Totalt sett lär det finnas skattemedel att spara in på såväl lokalkostnader som personalkostnader. Det finns andra, mer angelägna saker att lägga skattemedel på.

Ärenden som hanteras på medborgarkontoren idag och som handlar om att hjälpa människor med allehanda blanketter som har med exempelvis försäkringskassan, a-kassan, skatteverket, eller andra myndigheter bör inte handhas av medborgarkontorens personal. Vi bör istället hänvisa medborgarna till rätt ställe direkt, d.v.s. berörd myndighet. Som en aktiv del av ett samhälle så bör man också kunna ställa krav på att varje individ lever upp till en viss grad av egenansvar.

Personalpolitik

Botkyrka kommun måste öka ansträngningarna att behålla kompetent personal, så att kontinuiteten och kvaliteten i verksamheterna säkras. Vi är positiva till att delar av goda års överskott placeras i kommunens "kompetensfond" med vilken vi kan finansiera fortbildningsinsatser utöver det som varje förvaltning genomför inom sin ordinarie budgetram.

En egen försörjning där individen står på egna ben bidrar till ökad självkänsla och minskat ekonomiskt beroende av såväl andra människor som av olika transfereringssystem. Vi vill att kommunen erbjuder alla deltidsanställda, som kan och vill, rätt till heltidsanställning. Framförallt inom omsorgssektorn är det idag alltför vanligt med tim- och deltidsanställd personal. Möjlighet att gå från deltid till heltid är en reform som framförallt gynnar kvinnor inom lågavlönade yrkesgrupper.

I medarbetarenkäten kan man utläsa att det verkar finnas en kultur i kommunen där det är mer accepterat för kvinnor att vara föräldralediga, VAB:a, ta ut semesterdagar för att vara med barn i

skolan eller vara ledig för att vara med på en friluftsdag, medan män upplever att det, av t.ex. kollegor och chefer, inte uppskattas att de tar jämställt ansvar som förälder. Därmed blir kommunen i sig, som arbetsgivare, en del i problemet att män inte tar ett större ansvar för barn och familj än vad som är fallet idag. Kommunen bidrar således till upprätthållandet av gamla strukturer där det är accepterat att kvinnor tar hand om barnen medan män förväntas jobba. Det behöver vi motverka.

Kommunen har många arbetsplatser inom respektive verksamhetsområde. För att vara en god arbetsgivare behöver transparensen för bl.a. lönekriterier öka, så att personal blir bedömd utefter samma kriterier och prestationsnivåer oavsett på vilket arbetsställe man är anställd. Vi föreslår att det sektorsvis och på alla förvaltningar arbetas fram gemensamma kriterier för respektive yrkeskår/sektor.

Vidare måste kommunen, utifrån sin arbetsgivarroll, säkerställa att all personal, oavsett verksamhetsområde, deltar i medarbetar- och lönesamtal varje år. Så är inte fallet idag. Kommunen måste kunna använda personalen där kompetensen bäst behövs. Som exempel kan nämnas att vi på vissa förskolor har personal med ingen eller låg utbildning samtidigt som vi har andra där i stort sett all personal är behöriga.

Vi måste även lyfta vår oro när vi ser hur organisationen hanterar extrem politisk aktivism i kommunen, bedrivet av anställda i den kommunala organisationen som på fritid och arbetstid är politiskt aktiva i Botkyrka. Antidemokratiska, våldsamma och/eller kommunfientliga aktioner bör ses som ett problem (och som måste få konsekvenser) om aktivisten samtidigt är anställd i en kommunal förvaltning, och i förekommande fall, i en strategisk position.

Arbetsmarknadspolitik

Fler Botkyrkabor måste arbeta och få möjlighet till egen försörjning. Fler behöver höja sina inkomster och fler måste slippa att hamna i ett bidragsberoende. Botkyrka kommun behöver ökade skatteintäkter för att till en större del själv klara av sina utgifter.

Vi kan inte nog betona egenansvaret, att alla har ett eget ansvar att sträcka sig fram och ta de möjligheter och redskap som erbjuds.

Det handlar först och främst att vi, genom olika instanser, däribland skolan, ska ge individen redskapen för att denne ska kunna söka sin egen väg. Det finns alltid de som kommer att behöva extra insatser, på grund av olika typer av bakomliggande problematik. Tyvärr finns det alltför många som förväntar sig att det är samhället som ska ta hand om dem, istället för att lägga de där extra timmarna på skolarbetet varje kväll, eller säger nej till det där, för att använda Socialdemokratisk terminologi, "skitjobbet".

I detta ligger en av de stora vattendelarna mellan oss och den politiska majoriteten. I de rödgröna sinnevärld är en orimligt stor andel av invånarna offer för strukturer, eller offer för sin socioekonomiska bakgrund. I den sinnevärlden skapar man individer som utan att tveka förväntar sig bli försörjda av det allmänna, år ut och år in. Vi måste ställa mer krav och det tidigare. Det är bland annat därför vi envetet håller fast vid motprestationskravet för försörjningsstöd.

Vi finns nära Stockholm Stad som är ett nav och en motor när det gäller tillväxten, arbetsmarknaden och omsättningen av varor och tjänster. Kommunen har hittills inte dragit full nytta av detta – fler satsningar måste göras för att knyta fler företag till kommunen, gärna i samarbete med gymnasieskolorna.

Vi behöver, under kommande år, få fram fler praktik- och lärlingsplatser och riktiga anställningar. Vi moderater har lagt skarpa förslag på en utökad näringslivsservice och mer tillgänglig service. Den omedelbara närheten till kommunens specialister kan bidra till snabbare handläggningstider och kortare beslutsvägar. Det finns mycket vi kan göra för att underlätta för företagen, där flertalet åtgärder berör samhällsbyggnadsförvaltningen. När det gäller bygglov, planärenden, markanvisning,

tillståndsgivning och miljökonsekvensutredning finns det mycket att göra för att få dessa att gå fortare och inte minst präglas av en ökad förståelse för företagens behov.

Kommunen ska fortsätta utveckla samarbetet med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, utbildningsföretagen och andra aktörer för att fler Botkyrkabor i arbete. För oss moderater är det överordnat att alla som kan och vill arbeta ska få möjlighet till detta.

Majoriteten har lanserat en s.k. "Kom-i-jobb satsning", som är drygt hundra utvecklingsanställningar för personer som står långt från arbetsmarknaden. Vi menar att jobbprojektet förblir en tillfällig åtgärd och i sin konstruktion innebär att man flyttar människor från försörjningsstöd till A-kassesystemet.

YA (yrkesintroduktionsanställningar) är ett resultat av den trepartsöverenskommelse som gjordes mellan näringsliv - fack - regering. Programmet är öppet för hela arbetsmarknaden och innebär för en ungdom som erbjuds programmet att denne fördelar sin tid mellan 25 % studier och 75 % praktiskt arbete. Vi vill att Botkyrka kommun tar en ännu mer aktiv del av programmet, i samarbete med det lokala näringslivet.

Utbildning

I kommunen finns många tusen barn och ungdomar som varje dag omfattas av förskola eller utbildning och som har möjlighet att delta i fritidsaktiviteter som kommunen eller föreningar genomför. Vi ser att sambanden mellan skola och fritid har betydelse. Att idrotta och ha en meningsfull sysselsättning på sin fritid ökar förutsättningarna för en bra hälsa och för motivationen i skolan. Vi verkar för att det ska finnas skolor som har någon form av profilinriktning, exempelvis idrott, natur och miljö, djur och näringsliv.

Fler ungdomar som lämnar grundskolan måste ha behörighet för att kunna läsa vidare på gymnasiet. Programmen ska i större utsträckning inriktas på vad arbetsmarknaden efterfrågar.

Vi vill satsa på de yrkesinriktade programmen som vi vet leder till arbete, det ska ske i samarbete med näringslivet och andra kommuner på Södertörn. Samma gäller för vuxenutbildningen där satsningar på samarbete och yrkeshögskolor ska genomföras.

Trygghet

Alltför många människor känner sig otrygga i sitt bostadsområde när de är ute och promenerar, går och handlar eller besöker släkt och vänner. Vi moderater vill inte att Botkyrka ska vara känd som en otrygg kommun. Alla måste ta ett större ansvar för att tryggheten ska öka. Kommunen ska ha en tydlig roll som samordnare i det arbetet. Det handlar om information i skolan och på fritidsgårdar. Det handlar om att få fler vuxna att vara ute på kvällar och skollov, satsningar på nattvandrare i samarbete med skola, socialförvaltning, föreningar, polis med flera.

Vi vill se över möjligheten att, i kommunal regi, helt enkelt anställa trygghetsvårdare som arbetar mycket tätt med såväl polis som socialtjänst och som alltid är ute kvällar och helger på olika platser i vår kommun, där ideella krafter inte förmår bringa trygghet eller upprätthålla den kontinuitet som eftersträvas.

Vi är däremot ytterst tveksamma till att anlita/anställa f.d. kriminella att fungera som "förebilder" för ungdomar, eller till att arbeta som nattvandrare, trygghetsvårdare och likande. Detta sänder, enligt oss, fel signaler till ungdomarna. Förebilderna borde snarare sökas i näringslivet, inom sjukvården, inom räddningstjänsten, polisen etc.

Botkyrka skall vara en hel och ren kommun. Vi vill att kommunen i större utsträckning måste satsa på städning, underhåll och försköning i det allmänna rummet.

Som ett led i trygghetsarbetet måste bostadsområden, gång- och cykelvägar, torg och stationsområden vara prioriterade områden för trygghetsåtgärder. Belysning, bänkar och parker ska hålla en standard som inte inbjuder till ökad skadegörelse. Vi vill öka kommunens fokus på trygghetsfrågorna, våld och övergrepp i alla former.

Vi är även öppna för att kommunen, tillfälligt, ska kunna gå in som ägare av till exempel mindre, lokala, centrumanläggningar och liknande, för att komma tillrätta med olika typer av otrygghetsproblematik.

Omsorg

Trots att Botkyrkas befolkning är ung så är det många som behöver omsorg. Vi måste ge våra äldre medborgare en hög kvalitet i våra verksamheter. Vi vill inte vara med om att spara in på mat eller annat som kan förgylla tillvaron för våra äldre. Det ska inte vara så år 2014 att det som för 30 år sedan var normal servicenivå nu kallas för en guldkant på tillvaron. Vi har dessutom lagstiftning att följa.

Valfrihet är i grunden en viktig fråga för oss moderater - vi tror att den är lika viktig för nästan alla människor. Många vill även kunna åldras i den kommunal de bor i. Vi ska alltid sträva efter att kunna erbjuda ett anpassat boende i alla våra kommunalder.

Framtidens välfärd

Det är inte hållbart att ständigt kräva högre ambitionsnivåer på alla områden utan att brett och öppet diskutera vad som kan anses vara välfärdens kärna. Vilka nivåer kan anses vara rimliga och hur ska de finansieras?

Vi kommer därför att behöva börja se över möjligheterna för den enskilde att kunna välja olika nivåer på sin omsorg. En basnivå som alla är garanterade, en nivå som ska upplevas som trygg och bra av alla som väljer den. Men utöver detta ska man, genom exempelvis avgifter eller försäkringsmodeller, kunna välja ytterligare nivåer för sin omsorg.

I grunden är det positivt att allt fler lever allt längre - de flesta som idag fyller 65 får uppleva sin 85-årsdag och mer än hälften av de som föds idag kommer att få uppleva sin 100-årsdag. Men med den utvecklingen vi har i Sverige innebär det samtidigt att allt färre måste finansiera välfärden för allt fler som uppnår pensionsåldern. Hur ska vi göra för att få den ekvationen att gå ihop?

Först och främst måste fler arbeta och vi behöver fler arbetade timmar i Sverige. Vi måste vara öppna för arbetskraftsinvandring och vi måste bli betydligt bättre på att få in fler på arbetsmarknaden. I det sistnämnda kan och bör alla kommuner spela en viktig roll, genom sin näringslivspolitik, sitt antidiskrimineringsarbete och inte minst genom att se till att fler går ut skolan med godkända betyg.

Utöver detta måste vi även se över hur vi exempelvis kan möjliggöra för fler aktörer att ta ett större ansvar inom äldreomsorgen och LSS. Såväl frivilligorganisationer, stiftelser som kooperativ kan utgöra ett komplement till såväl kommunen som företagen.

En sann valfrihet inom välfärdssektorn är kanske den enskilt viktigaste frågan för att öka den enskildes individens egenmakt och frihet. Vi tror inte, som stora delar av det socialistiskt präglade vänsterblocket, att ett förbud mot vinster i välfärden är rätt åtgärd för att komma tillrätta med våra demografiska utmaningar. Vi tror inte heller på ökande skatteuttag som huvudsaklig finansieringsmodell.

Frågan om att höja pensionsåldern har blivit allt mer aktuell, vilket vi ser som rimligt då vi, som tidigare nämnt, lever allt längre. Kommunerna kan bidra genom att bli bättre på att tillvara den äldre arbetskraften, genom exempelvis omskolningsinsatser i yrkesutbildningar. Alla som kan och vill bör också få möjligheten att bidra till arbetslivet.

Uppföljning och kvalitetssäkring

Kvalitet i välfärden låter sig inte utvärderas av ett enstaka mått eller endast en parameter. Ett ansvar för välfärden bygger på förmågan att se välfärdens kvalitet som en helhet där olika processer och indikatorer tillsammans ger en bild av välfärdens kvalitet. Mätbara resultat, upplevd brukarnöjdhet och strukturmått ingår alla i ansatsen att utvärdera välfärdens kvalitet. Att ensidigt fokusera på enbart en eller ett fåtal parametrar riskerar att leda styrningen och kvalitetssäkringen fel.

Att ha makten över sitt eget liv är många gånger nyckeln till att kunna påverka så att välfärden möter människors behov. Vi måste dock vara ödmjuka inför att det finns dem som av någon anledning inte kan eller vill välja och ingen ska nekas tillgång till en skola, sjukvård och omsorg av hög kvalitet på grund av detta. Genom att ta ansvar för att välfärden håller en hög kvalitet och präglas av ett kontinuerligt arbete med att förbättra såväl kvalitet som resursutnyttjande säkerställer vi att denna grupp fångas upp. I detta har kommunen ett stort ansvar.

När förvaltningarna tar fram åtgärdsplaner och strategier är det ett viktigt första steg men tillsynen bör fokuseras mot de faktiska resultaten. Tillsynen kan behöva skärpas för att än mer tydligt klara av att mäta och jämföra resultat. En plan mot exempelvis mobbing eller för jämställdhet bör följas upp och ställas mot hur de verkliga omständigheterna i skolan ser ut.

Inom omsorgen gäller det att säkerställa att väntetiderna kortas, att överlevnads- och tillfriskningsgraden är så hög som möjligt samt att utförarna förmår att upprätthålla en god kostnadskontroll.

De äldre ska kunna få uppleva trygghet och ges en omsorg som motsvarar behoven, inom såväl hemtjänsten som på äldreboendena. Det är viktigt att det finns tydlig information gällande de egna påverkansmöjligheterna.

Genom att kommunen huvudsakligen fokuserar på att följa upp resultaten, istället för att fokusera på exakt hur verksamheten utförs, kan vi komma ifrån såväl problemen med detaljstyrning som svårigheter med att följa upp alla delar av en verksamhet.

Kommunen behöver, på samtliga förvaltningar, införa en striktare budgetkontroll och löpande utvärderingar av kostnader och nyttan av vad pengarna läggs på. Det har funnits för många fall av byggprojektskostnader som skenat iväg, förekomst av rena bluffakturor eller nämnder som oväntat gjort stora underskott.

Kommuner ska ta egna initiativ för att säkerställa en effektiv tillsyn. Exempelvis lanserade Stockholm Stad en äldreinspektion som ska ansvara för tillsyn och kvalitetssäkring av utförarna. Detta bör andra kommuner kunna inspireras av för att skapa en effektiv lokal tillsyn. För Botkyrkas del bör vi se över om detta bäst görs inom kommunen eller inom ramen för Södertörnssamarbetet. Då det är kommunerna och landstingen som i slutändan är de huvudsakliga utförarna av den svenska välfärden så kan inte ansvaret för säkerställandet av tillgänglighet och kvalitet delegeras.

Folkhälsa

Vi måste först understryka att den politiska strävan att uppnå en förbättrad folkhälsa måste ha tydliga gränser. Vi ser därför främst till riskgrupper, samt till barn- och ungdomar. Vuxna människor ska

givetvis besparas politiskt överförmynderi och moralistiska åtgärder, i frihetens och egenansvarets namn.

Vi vet, genom många olika rapporter, att folkhälsofrågorna blir allt viktigare och att det därför borde vara prioriterat att vi ger våra medborgare större möjligheter till att motionera och idrotta. Enligt Karolinska Institutets folkhälsoakademis rapport 2010 (på uppdrag av Stockholms läns landsting) så är Botkyrka en av de kommuner som har sämst folkhälsa i länet. Kvinnors sjukfrånvaro blir högre i ålderskategorin 20-29 år, men fortsätter vara tydligt högre än männens i hela den förvärvsarbetande åldern (65 år, allt enligt siffror från Socialdepartementet och IFAU 2012)

Vi har därför drivit och driver fortfarande vikten av att t.ex. satsa på nutritionsfrågorna inom äldreomsorgen, öka flickors idrottande och på att förändra kostpolicyn i skolorna.

En av vägarna framåt är att bättre möjliggöra för fysisk aktivitet på de platser där människor, oavsett ålder, befinner sig. Moderaterna har därför föreslagit att vi bl.a. anlägger utegym, utomhusbanor och parkourbanor i kommunen.

Upplevelsesatsning och KKN

Vi ser gärna att de kulturella- och kreativa näringarna (KKN) ska kunna växa i Botkyrka, men det måste ske organiskt. Finns det en marknadsefterfrågan på de produkter och tjänster som aktörerna inom de kreativa näringarna försöker sälja, så kommer företagen att inte bara startas, utan utvecklas och frodas. Detta bör givetvis ske utan kommunala medel.

Marknadsekonomin kräver, som grundförutsättning, "trial and error" där företag överlever (eller inte) om kunderna på marknaden vill betala för deras produkter. KKN är inte en sektor som bör undantas från marknadens spelregler. Ett alltför stort kommunalt stöd innebär en snedvridning av konkurrensen, vilket är något som ingen moderat kan eller bör ställa sig bakom. Vill staten gå in och stödja exempelvis nycirkusen så som man till exempel stödjer den Kungliga Operan eller Dramaten, så har vi lokalt givetvis inga invändningar.

Botkyrka är kommunen som marknadsför sig som "långt ifrån lagom", en kommun där de kreativa näringarna ska få blomstra och där olika konstformerna ska få utvecklas och frodas i frihet. Bildsättningen av Botkyrka, visionen som ska förmedlas är i grunden sympatisk, då den syftar till att kommunen ska förknippas med annat än den negativa bild som ibland träder fram i media.

Det totala priset majoriteten är villig att betala för att förverkliga visionen förefaller dock vara mycket högt. Hur mycket av medborgarnas skattemedel har kommunen totalt investerat inom området, som från början skulle vara ett föreningshus?

Argumenten för att göra ännu en investering har oftast varit att den är en förutsättning för att verksamheten ska kunna vara kvar där, alternativt att man måste producera för att kunna konsumera.

Däremot så bidrar otvivelaktigt upplevelsesatsningen och aktörer som Cirkus Cirkör till att såväl marknadsföra kommunen som till att öka dess goodwillvärde. Dessa värden bör dock bli föremål för en oberoende, professionell (upphandlad) värdering, alldeles oavsett om majoriteten inte vill få reda på svaren. När denna värdering är klar så bör värdena sedan vägas mot kostnaderna för det kommunala grundstödet till exempelvis UBAB och Cirkus Cirkör.

Ekonomi, lån- och pensionsskuld

I ett moderat Botkyrka måste större ansträngningar göras för att öka skattekraften genom att fler går från arbete till egen försörjning, genom att fler skattebetalare väljer att bosätta sig i kommunen och genom att investeringar görs på ett sådant sätt att det inte äventyrar ekonomin och

ökar beroendet av utjämningsstöd. Det krävs ett långsiktigt strategiskt arbete för att åstadkomma detta. Det fordrar även ett tydligt politiskt ledarskap och en väsentligt mer progressiv hållning till samhällsutvecklingen. Vi kan inte av lättja låta hjulen fortsätta rulla i samma hjulspår.

Kommunens låneskuld fortsätter att öka. Detta samtidigt som skattekraftsutvecklingen under en längre tid stadigt har fortsatt att stagnera. Kommunens beroende av utjämningsystemen ökar för varje år. Som arbetsgivare med många anställda har kommunen även stora, uppskjutna, pensionsskulder som så småningom ska kunna betalas ut. Det finns ingen långsiktig plan för hur detta mönster skall brytas.

Vi moderater menar att detta inte är en hållbar utveckling. Även om Botkyrka kommun ännu inte är lika högt belånat per capita som många andra kommuner i länet så är det bara en tidsfråga innan så är fallet och eftersom andra jämförbara kommuner i länet har en väsentligt högre skattekraft, så kan de också hantera en större skuldsättning.

Vi vill se över kommunens borgensåtaganden för de kommunala bolagen, andra verksamheter och andra kommuner. Ökade låneskulder och borgensåtaganden innebär ökade kostnader och en ökad sårbarhet för kommunens medborgare - med mindre resurser till välfärdsverksamheterna som följd.

Vi vill ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att minska kommunens beroende av utjämningsystemet och att en långsiktig plan för att hantera låneskulden tas fram. De kommunala bolagen måste få en mer strategisk och samordnad styrning där synergier, lönsamhet och samhällsvinster tydliggörs.

Internbanken

Moderaterna vill ompröva internbankssamarbetet.

Det är av flera anledningar olyckligt att kommunen gått in i den s.k. "internbanken". Tanken att samla kompetens för hantering av finansiella tjänster behöver nödvändigtvis inte vara fel – tvärtom, rätt kompetenser med ett tydligt uppdrag/ramverk med stöd till kommunens olika verksamheter kan bidra till positiva ekonomiska effekter. Det är dock olyckligt att kommunen och dess bolag inte har full kontroll över stora delar av ekonomin då internbanken, uppenbarligen på egen hand, inte följt de beslut som fattats rörande exempelvis Botkyrkabyggens räntestrategi.

Vidare är det mycket olyckligt att dela internbank med Södertälje kommun och Igelstaverket/Söderenergi, då dessa befinner sig i ekonomiskt bekymmersamma lägen vilket kan resultera i att Botkyrkas behov nedprioriteras till förmån för de som har ekonomiska problem.

Ett annat bekymmer är att bolagen tvingas betala borgensavgift för den s.k. "låneramen" och inte faktiska lån, vilket resulterar i att man inte kan tillgodogöra sig de eventuella ekonomiska fördelar som internbanken skulle kunna ge.

Upphandling

Kommunen bedriver idag en hel del verksamhet i s.k. "egen regi". Vi moderater leds av principen att många tjänster kan och ska utföras av dem som är mest kvalificerade, oavsett om det efter en upphandling blir kommunen eller privata entreprenörer som utför dem.

Vi vill säkerställa att vi får mesta möjliga verksamhet per skattekrona. Detta innebär att vi är beredda att pröva de olika verksamhetsområdena mot marknaden. Kommunen ska ansvara för att verksamheten utförs med en hög kvalitet och till rätt pris. Vi ska alltid hushålla med medborgarnas skattemedel och inte ha en överflöd administration eller för stora lokalytor.

För oss är upphandlingar att betrakta som kommunal kärnverksamhet. Kommunen bör ha en god kompetens överlag, men ska inte vara främmande för att köpa in rätt kompetens för enskilda upphandlingar. Kommunens upphandlingsvolymerna ökar i takt med kommunens expansion och för att möta den utvecklingen måste "upphandlingen" bli mer kostnadseffektiv. Vi ser gärna att vi på nytt ser över ett samarbete kring upphandling med de andra kommunerna på Södertörn.

Vi vill också utreda effekterna av s.k. jämställda upphandlingar och ompröva de särskilda villkor och sociala kriterier som kommunen ställer i vissa upphandlingar.

Miljö

Vi vill att Botkyrka kommun ska ta ett ökat ansvar när det gäller arbetet att planera för, och genomföra, klimatsmarta åtgärder. Modern teknik och utrustning ska användas där det så är tillämpligt. Fordon och maskiner ska, så långt som det är möjligt, vara skonsamma mot miljön. Botkyrkas sjöar och vattendrag ska vara av sådan kvalitet att de går att bada i.

Vi står bakom den plan som kommunen har när det gäller gång- och cykelvägar, men vill skynda på arbetet och prioritera områden där trafiken är tät, exempelvis mellan Tullinge och Tumba samt Nynäsvägen mellan Malmsjö och Tegelvreten. Vi vill utreda möjligheten att minska den tunga trafiken som använder Botkyrka som en genomfartskommun. I stort måste trafiken flyta bättre genom smarta åtgärder. Luftkvaliteten och bullernivån är på vissa platser oacceptabel och med kommande etableringar/exploateringar riskerar problemen öka. I vår region finns det företag som verkar inom området - klimatsmarta produkter och tjänster. Vi ser gärna att kommunens skolor samarbetar med dessa företag.

Kommunalskatt

Botkyrka kommun är en stor kommun med en budget som i kronor omsluter ca fem miljarder kronor. Vi skall aldrig uttaxera en högre skatt än vad som är nödvändigt. Kommunens ekonomiska planering skall i första hand säkerställa kvaliteten i välfärdens kärna. Uppstår stora överskott till följd av effektiviseringar och minskade utgifter så är det vår uppfattning att pengarna i rimlig omfattning skall gå tillbaka till medborgarna i form av sänkt skatt. Det är inte sunt att istället låta politiken spendera pengar på sådant som av vissa uppfattas som "roligt".

En lägre kommunalskatt är något som kommer alla förvärvsarbetande till del, inte bara i form av mer pengar över i plånboken, utan framför allt som en grundläggande frihetsreform. För varje skatteöre som omfördelas, från politikens händer till skattebetalarnas, ökar friheten.

Genom se över avgifter (som t.ex. införandet av en vigselavgift) och sänka kommunalskatten, i kombination med att vi gradvis nedprioriterar sådant som ligger utanför välfärdens kärna, fortsätter den frihetliga samhällsutvecklingen. Om vissa av Botkyrkas skattebetalare nu efterfrågar t.ex. en konsthall, cirkusföreställningar i Hangaren eller skidspår av konstsnö på Lida – låt dem frivilligt få betala för det istället för att alla ska tvingas att solidariskt stå för det över skattsedeln.

En successivt lägre skattesats sänder dessutom signalen till såväl företag som potentiella inflyttare, att Botkyrka är kommun som förstår vad förvärvsarbetande, goda skattebetalare efterfrågar. Vi måste, på olika sätt, bryta den spiral som vi befinner oss i sedan många år, med sjunkande skattekraft och lägre medelinkomst (jämfört med övriga länet). En lägre skatt är ett av verktygen.

Vi vill därför gradvis sänka skatten i kommunen, inledningsvis med 25 öre.

Övergripande mål

- Fler i arbete och egen försörjning
- Fler ska känna sig delaktiga i den demokratiska dialogen
- Fler ska kunna göra boendekarriär i kommunen
- Känslan av trygghet ska öka
- Kommunen ska vara städad och välskött
- Vi vill ompröva huruvida kommunen ska ingå i internbankssamarbetet - eller lämna detsamma
- Skatten bör sänkas, till en början med 25 öre

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har ansvaret för att de mål och inriktningar som omnämns i detta dokument genomförs av de olika förvaltningarna och kommunledningen ska ha de resurser som behövs för detta uppdrag. Det finns även ett ansvar att arbeta för en ökad integration, tillsammans med facken och personalen, för att motverka diskriminering i alla dess former. De styrdokument som finns ska följas, hela kommunens organisation ska vara väl insatta i hur detta arbete ska genomföras.

Kommunstyrelsen ansvarar även för de verksamheter som tidigare låg inom Serviceförvaltningen, som ansvarar för en stor del av den service andra förvaltningar behöver, som till exempel IT, konsulter, juridiska tjänster, transporter och städservice.

Verksamheterna utförs enligt affärsmässiga principer och vi vill tillsätta en utredning som mäter effektivitet och kostnader inom alla verksamhetsområden. Här finns även utrymme för att i större utsträckning upphandla tjänster. Vi vet att det även utförs extern service till organisationer utanför kommunens verksamhet, som enligt vår uppfattning strider mot gällande konkurrenslagstiftning och konkurrerar med tjänster från den privata marknaden.

I och med att kommunstyrelsen numera har ett större ansvar för vissa verksamheter som tidigare sorterade under den nu nedlagda servicenämnden, så är det än viktigare att KS får löpande rapportering och insyn i verksamheterna. Kommunen måste generellt bli bättre på att följa upp att politiska beslut effektueras och genomförs, att alla våra leverantörer levererar det som har beställts samt med den kvalitet som har överenskommit.

Folkomröstning om kommunindelning

Röster har de senaste åren höjts från medborgare som vill dela kommunen och en namninsamling för folkomröstning genomfördes, vilken fick gehör i kommunfullmäktige. Kommunen lät därför genomföra en utredning om konsekvenserna vid en kommunindelning.

Det var viktigt för oss att vi hade en demokratisk process där alla kommuninvånare blev delaktiga och informerade om för- och nackdelar vid en eventuell delning. Moderaterna var och är av uppfattningen att argumenten för en sammanhållen kommun är starkare än argumenten för en kommunindelning.

En folkomröstning hölls i september 2014, i samband med allmänna valen. Utslaget i folkomröstningen var tydligt, en kvalificerad majoritet av Botkyrkaborna ville ha en fortsatt sammanhållen kommun.

För Moderaterna är frågan därmed avgjord och att gå vidare med en kommunindelning är därför inte aktuell.

Begravningsmonopolet

Enligt Begravningslagen får regeringen i särskilda fall besluta om att kommunen ska vara huvudman. Eftersom majoriteten av Botkyrkas invånare inte tillhör trossamfundet Svenska kyrkan anser vi i att det finns anledning att befria kommunens två nuvarande huvudmän från sitt ansvar att anordna allmänna begravningsplatser (så som man gjort i exempelvis Stockholm och Tranås).

Att hålla kvar vid den gamla traditionen att låta trossamfundet Svenska kyrkan vara huvudman för alla begravingar blir mer och mer otidsenligt. Alla måste gravsättas, oavsett tro eller livsåskådning, det är en samhällelig uppgift som regleras i Begravningslagen.

Alla som är mantalsskrivna i Botkyrka kommun och har en inkomst måste betala en begravningsavgift. Vi anser det rimligt att denna sätts av kommunfullmäktige, snarare än av en lokal kyrkoförsamling.

Motverka radikaliserings

I Sverige finns ett antal grupperingar, individer och löst sammansatta nätverk som med otillåten påverkan försöker förändra eller störta det svenska samhället. Med otillåten påverkan menas våld, hot och trakasserier som riktas mot förtroendevalda, myndighetsföreträdare och journalister. Beslutsfattare, de som ska verkställa besluten och de som har den granskande funktionen i vårt demokratiska samhälle, ska kunna utföra sina uppgifter utan att utsättas för våld, hot eller trakasserier. I begreppet otillåten påverkan ingår också korrupktion, det vill säga när förtroendevalda eller myndighetsföreträdare begår brott eller tjänstefel för att hjälpa grovt kriminella aktörer. Genom att få förtroendevalda att ändra sina beslut i ett visst ärende eller journalister att tveka inför granskningen av en viss företeelse, kan aktörerna orsaka demokratin stor skada.

För extremistmiljöernas anhängare handlar det om att göra samhället bättre för dem som anses ingå i aktörernas föreställda gemenskap. De är övertygade om att det inte går att förändra samhället genom det demokratiska systemet. De anser att det behövs direkta och konkreta metoder som blockader, symboliska aktioner, hot och trakasserier för att få till en förändring. Inom miljöerna accepteras och förespråkas våldsamma metoder, även om det innebär att enskilda individers fri- och rättigheter kränks. En miljö sticker ut bland de andra, dels i volym men framförallt i dess förmåga att målmedvetet förfölja och skada meningsmotståndare. Förmågan att hota, förstöra eller med andra brottsliga handlingar skrämja legitima verksamheter och Sveriges förtroendevalda är större än övriga grupper.

Miljön som åsyftas är den autonoma miljön. Den består av individer, grupper och nätverk som verkar för ett klasslöst och ekonomiskt jämlikt samhälle. De ideologiska utgångspunkterna varierar, men gemensamt för dem är uppfattningen om att den upplevda fascismen måste motarbetas i alla dess former och att orättvisorna finns på alla samhällets nivåer, till exempel mellan rika och fattiga, mellan män och kvinnor eller mellan olika etniska grupper. Alla typer av hierarkier anses inbegripa någon form av förtryck. Därför organiserar sig aktivisterna i platta och nätverksliknande strukturer.

Säkerhetspolisen har identifierat terrorism som det högst prioriterade hotet mot Sveriges säkerhet på kort sikt. Terrorismen är ett globalt problem men för Sveriges del härstammar hotet i huvudsak från våldsbejakande islamism, vilka säkerhetspolisen benämner "al-Qaida-inspirerade grupperingar". I Sverige pågår sedan ett antal år tillbaka verksamhet för att stödja terrorism i utlandet. Det finns ett mer eller mindre omfattande monetärt stöd från människor i Sverige som sympatiserar med olika terror-grupperingar. Den andra delen handlar om nyrekrytering av individer till terrornätverk. Rekryteringen sker genom en process som kallas radikaliserings.

Vissa personer går med i våldsfrämjande grupper utifrån sökande efter spänning och gemenskap, andra är med ideologiskt intresserade, vissa hamnar i våldsfrämjande grupper eftersom flera i deras familj eller övriga sociala närmiljö redan är våldsfrämjande. Ibland finns en karismatisk ledare som genom "undervisning" och "mentorskap" driver på radikaliserings. I vissa fall existerar etablerade terrornätverk som söker rekrytera individer. Ofta radikaliserar dock personer varandra utan tydliga ledare.

På grund av ovan beskrivna problem och hotbilder så måste kommunen bidra och hjälpa rättsväsendet att förebygga och bekämpa brottsligheten i den autonoma miljön och aktivt arbeta förebyggande mot radikaliserings av människor som ligger i riskzonen. Botkyrka kommun måste tydligt ta avstånd från alla former terrorism och radikaliserings och i detta ligger i att inte under några omständigheter ha en förmildrande syn på vare sig individer eller organisationer som uttalar stöd till, eller på annat sätt försvarar handlingar såsom terror, våld, tortyr eller krigsbrott. Personer som ägnar sig åt att rekrytera människor till antidemokratiska grupper eller terror-grupper ska lagföras och

dömas för förberedelse för brott. Personer som deltar i brottsliga handlingar genom resa till utlandet eller hemma i Botkyrka, ska inte vara föremål för hjälp eller stöd från kommunen.

Mål för kommunledningsförvaltningen

- Utred möjligheterna till ökad samverkan med övriga Södertörnkommuner inom fler områden
- Effektivisera organisationen, utnyttja de resurser som redan finns
- Planera kommunens ekonomi så att beroendet av utjämnningssystemen minskar
- Riktade satsningar på klimatsmarta åtgärder
- Ökat fokus på näringslivsetableringar och näringslivsservice genom resursstärkt näringslivskontor och exploateringsenhet
- Utarbeta mentorskapsmodell för chefstjänster
- Vi vill pröva jämställd upphandling på flera områden – inte minst snöröjningen
- Bredda vårt fokus på idrotten – tillsammans med de kreativa näringarna
- Tydligt och strategiskt arbete för att förebygga och motverka olika former av radikaliserings

Kommunala bolag och stiftelser

Kommunens uppgift är att medborgarna ska ha tillgång till god samhällsservice inom flertalet områden. Exempel på sådan samhällsservice är bostadsförsörjning, räddningstjänst, vatten och avlopp och en hel del annat. Vi tycker inte att det är självklart att sådant enbart ska erbjudas via kommunalt ägda bolag – vi moderater ställer oss positiva att i högre grad än idag konkurrensutsätta olika kommunala verksamheter och kommunägda företag.

I de kommunägda bolagsstyrelserna är det viktigt att arbeta för att privata företag inte ska konkurreras ut - vi ska inte heller erbjuda tjänster eller agera på ett sådant sätt att det strider mot kommunallagen och/eller gällande konkurrenslagstiftning. All kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform skall så göras utefter affärsmässiga principer.

Bolag eller stiftelser såsom exempelvis Upplev Botkyrka AB, Mångkulturellt Centrum med flera ska i större utsträckning själva finansiera sina verksamheter, men där Botkyrka kommun kan vara en av många kunder.

Det är viktigt att de bolag/stiftelser vi äger/har kontroll över ligger i framkant i utvecklingen, om det så gäller återvinning eller forskning kring interkulturella processer. Möjliga syneregier mellan de olika bolagens verksamheter skall belysas och tas till vara.

Vår grundhållning är att vi bör utveckla verksamheterna så att vi på sikt ska kunna avyttra hela eller delar av bolagen. Vid eventuella försäljningar kan vi minska kommunens låneskuld eller minska behovet av att ta upp nya lån.

Botkyrkabyggen

AB Botkyrkabyggen är ett helägt kommunalt bolag. Bolaget har närmare 10 700 bostäder vilket motsvarar ungefär 80 % av alla hyresrätter i kommunen.

Men vår bedömning är att försäljningen av Albyberget inte var tillräcklig för att säkerställa bolagets kommande behov investeringsbehov i nya hyresrätter. Vi anser därför att det behövs ytterligare hyresvärdar som kan bidra till bostadsbeståndets förnyelse. En ökad konkurrens, genom flera hyresvärdar, är bra för våra medborgare.

Vi vill därför pröva marknadsförutsättningarna för att sälja ytterligare minst lika många lägenheter - i ett område som bolagsstyrelsen väljer ut. Vi vill utöver detta starta en ombildningsprocess där samtliga boende i allmännyttan får information kring ombildningar och en enkät om ett intresse för att ombilda finns. Sammantaget kommer dessa åtgärder kunna frigöra medel för upprustning, men också för en fördubblad nyproduktionstakt av hyresrätter – gärna tillsammans med andra aktörer och i projekt med blandade upplåtelseformer.

Vi vill även verka för att bolaget tar ett större grepp kring arbetet med att minska negativ klimatpåverkan, exempelvis genom att reducera energi- och varmvattenförbrukning samt värmeförluster. Bolaget har också en mycket viktig roll att spela när det gäller sådant som att motverka trångboddhet, stävandet av olovlig andrahands- och tredjehandsuthyrning, m.m.

Södertörns Energi och Söderenergi

Vi vill verka för att få in fler ägare i bolaget - det är inget självändamål att kommuner själva producerar fjärrvärme och el då det knappast kan ses som kommunala kärnverksamheter. De tillgångar som

därigenom frigörs i formen av likvida medel kan med fördel användas till andra investeringsbehov kommunen har de kommande åren.

Även inom detta område vill vi framgent verka för ökad konkurrens och minskade kommunala monopol. Vi skulle vilja se att fler aktörer skulle kunna få möjlighet att producera samt leverera fjärrvärme inom "vårt" nät. Kunderna får då möjligheten att välja vilken typ av fjärrvärmeproduktion man vill gynna, eller prisbild man själv föredrar. Vi vill även aktivt verka för en försäljning av hela eller delar av Igelstaverket och Söderenergi.

Södertörns Fjärrvärme

Fjärrvärmebolaget har som uppgift att tillhandahålla värmeenergi till medborgarnas bostäder likväl som kommunala verksamheter och företag i kommunen. Den värme som bolaget distribuerar innebär bland annat att vi på ett kontrollerat sätt använder den energi som finns i de restfraktioner som uppstår i samhället. Detta ger både naturresursmässiga och miljömässiga vinster i form av minskade koldioxidutsläpp, jämfört med framförallt energin från fossila bränslen såsom kol och olja.

Fjärrvärmeproduktionen är idag ett offentligt monopol. Vi moderater vill därför verka för en ökad konkurrens och ett minskat kommunalt ägande.

SRV Återvinning

SRV Återvinning AB, som Botkyrka kommun äger tillsammans med Salem, Huddinge, Haninge och Nynäshamns kommuner, har en viktig samhällsroll att fylla inom renhållnings återvinnings- och avfallshanteringen.

Målsättningen för detta interkommunala bolag skall vara att fortlöpande anpassa och utveckla verksamheter och affärsområden för att tillgodose samhällets olika och ökande krav på miljöavlastande och energibesparande systemlösningar för hantering av olika avfallsfraktioner.

För att möjliggöra en rättvisare taxestruktur kommer en begränsning av antalet avgiftsfria besök på SRV:s nio återvinningscentraler att behöva göras. Sådan begränsning måste relateras till och koordineras med en eventuellt länsgemensam service.

Vi vill gärna se över kommunens bolagsstruktur där vi vill väcka tanken om ett mellan kommunerna samägt moderbolag där vi placerar olika delar av verksamheterna i separata dotterbolag. En ökad interkommunal ägarsamverkan bör ge skalfördelar och ökad kostnadseffektivitet. Tydlig begränsning skall sättas för vilka verksamheter som kan tillåtas vara "kommunala".

Det skall också vara självklart för kommunen att avveckla ägarintressen i de delar/dotterbolag som uppnått en stabil ekonomisk mognadsgrad inom områden där en fungerande marknad redan finns eller genom kommunens avyttring kan etableras, såsom exempelvis framställning av biogas för kommersiellt bruk.

SYVAB

Avloppsverkens verksamheter blir allt viktigare. Miljökraven har stärkts betydligt både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Botkyrka som delägarekommun måste vara en pådrivande ägare i denna utveckling så att bolagets anläggning löpande uppgraderas till att kunna hantera ändrade krav och förväntningar. Avskiljandet av rötslam för utvinning/uppberedning till biogas som fordonsbränsle är en viktig del i verksamheten. Här måste samverkan utvecklas både ägarmässigt,

produktionsmässigt och marknadsmässigt med framförallt övriga kommunägda aktörer såsom SRV, Södertörn fjärrvärme och Söderenergi.

Vi är öppna för möjligheten att sälja hela eller delar av bolaget till en aktör som har kompetens och ekonomisk uthållighet att göra nödvändiga investeringar i Himmerfjärdsverket. Det är viktigt att Botkyrkas del i så fall säljs till ett marknadsmässigt pris och att taxeutvecklingen gynnar taxekollektivet och Botkyrkas skattebetalare.

SYVAB har upparbetat betydande värden i form av en modern anläggning, lång erfarenhet, tekniskt kunnande, processororienterade lösningar, effektiv och miljösäker drift. Det är därför extra viktigt att tillvarata möjliga synergier mellan SYVAB och andra interkommunala och privata energiproducenter.

Botkyrka Stadsnät

Det kan finnas ett egenvärde i att en kommun engagerar sig i att få ett nät på plats och igång i kommunen, men det kan inte finnas ett egenvärde i att långsiktigt äga och driva ett sådant nät. Nu har vi kommit såpass långt att nätet är etablerat, det är därför dags att ta nästa steg – vilket är att minska det kommunala ägandet.

Principen som vägleder oss är att kommersiella aktörer bör äga kommersiellt driven infrastruktur. Det av skattemedel finansierade fibernätet bör helt, eller delvis, ägas av kommersiella aktörer. Vi anser att det inte ligger inom den kommunala kompetensen att Botkyrka först bygger upp ett stadsnät, sedan står för driften och därefter fortsätter att verka på en marknad där det redan finns tydliga, etablerade aktörer.

Botkyrka Stadsnät har (precis som en del andra aktörer på marknaden) principen att nätet ska vara "öppet", men för oss handlar det också om att se till möjligheten att kunna få tillbaka satsat kapital nu när nätet är etablerat.

Bolaget har byggt infrastrukturen för de olika operatörerna att konkurrera inom, men för bolagets möjlighet att kunna utvecklas och agera fritt på en konkurrensutsatt marknad, skulle det troligen vara bättre ifall kommunen sålde bolaget eller alternativt behöll en minoritetsandel, för fortsatt insyn och inflytande.

Kommuner, som ju är både myndighet och i övrigt tillhandahåller skattefinansierade välfärdsverksamheter, ska inte vara inne på marknaden och slåss om marknadsandelar mot privata företag. Det får en snedvridande effekt på marknaden.

Mångkulturellt Centrum (MKC)

MKC befinner sig, inom flera verksamhetsfält, på frontlinjen i samhällsdebatten. Inom forskningsfältet så har t.ex. vithet, rasifiering, jämlikhetsdata och svenskhet som teman från MKC tagit en stor plats i den svenska samhällsdebatten under de senaste åren. Vi gläds åt att MKC tagit mer plats i opinionen, även om vi inte alltid delar alla slutsatser och/eller rekommendationer. Frågorna och debatten som MKC väcker behöver dock föras, inte minst i ljuset av främlingsfientliga partiers valframgångar.

Inom kulturfältet har MKC en viktig roll att fylla, i skärningspunkten mellan forskningstematiken och det fria, kulturella uttrycket. Ett uttryck som tar sig former i utställningar som foton, målningar, graffiti, folkdräkter, filmer eller skulpturer.

Inom fältet ungdomsverksamhet så har MKC på senare tid och med delvis nya tillvägagångssätt, kopplat till de två fälten ovan, börjat samarbeta med olika ungdomsgrupper, primärt i Fittja och Alby, vilket vi aktivt har uppmuntrat.

Vi är dock tveksamma till att verksamhetens grundförutsättning för att existera till så stor del är kopplat till det kommunala grundbidraget. Det är inte nödvändigtvis en strikt kommunal kärnverksamhet att bedriva exempelvis migrations-/integrationsforskning, utan det bör snarare, utöver det kommunala engagemanget, kunna utvecklas till att bli en statlig och/eller regional angelägenhet.

Vi har därför som ambition att successivt kunna trappa ner de årliga, fasta anslagen från kommunen – om dessa via olika partnerskap kan ersättas med medel från annat håll. MKC bör fortsatt målmedvetet och mer intensifierat arbeta för att hitta en mer stadigvarande finansiering från annat håll än kommunen, där ett fungerande och utökat UNESCO LUCS kan vara en väg.

Kommunen bör kunna vara en ännu större kund inom ramen för vissa projekt, där det kan röra sig om utbildningsinsatser mot personal och elever, utredningar eller kring implementeringen av den interkulturella strategin.

UBAB

Upplev Botkyrka AB är ett av kommunen helägt bolag och en mötesplats för upplevelser, idéer och affärer. Bolaget ska vara en partner för kreatörer, entreprenörer, företag och organisationer som vill etablera och utveckla verksamheter i Botkyrka och Stockholmsregionen. Den moderata inriktningen är att bolaget, så länge det ägs av kommunen, ska arbeta för att minska sitt beroende av ekonomiskt stöd från kommunen.

Självklart ska kommunen betala för de verksamheter som Botkyrkas medborgare åtnjuter och som idag är kostnadsfria att nyttja. Fler externa företag måste få möjlighet att utföra verksamheterna i framtiden.

Vi vill att en beräkning av goodwillvärdet för UBAB genomförs av extern expertis. Detta är dock någonting som aktivt har motarbetats av den styrande majoriteten S+V+MP, som inte verkar vilja få svart på vitt vad upplevelsesatsningen genererar för mervärden till kommunen.

Kommunalpolitiker och kommunala tjänstemän ska inte, som grundprincip och med skattemedel, driva bolag i sektorer där privata aktörer redan har åstadkommit en fungerande marknad.

Precis som med Mångkulturellt Centrum har vi som ambition att successivt kunna trappa ner de årliga, fasta anslagen från kommunen.

Subtopia

I Alby finns Subtopia, som bl.a. är Sveriges centrum för nycirkus. En framtida, positiv utveckling av området skulle kunna bli viktig för hela kommunen. En externt finansierad nationalscen, i samarbete med till exempel landstinget och/eller staten för samtida cirkus, skulle kunna öka utvecklingsförutsättningarna ännu mer.

Vår grundinställning är att all verksamhet på Subtopia på sikt bör kunna stå på egna ben och vi avser därför att gradvis minska det kommunala stödet.

Hangaren, som fungerar som inspelningsstudio för TV- och filmproduktion, som replokal för artister, eller scen för nycirkus med mera, är ett tydligt exempel på något som borde drivas på strikt kommersiella grunder och helt eller delvis avyttras.

LIDA

Lida friluftsområde i Tullinge utvecklas positivt och nya spännande verksamheter som vi ser fram emot kan snart bli en realitet. För oss moderater är det viktigt att investeringarna kommer från näringsliv och riskkapital. Vi är därför positiva till en, i allt väsentligt, externt finansierad skidtunnel på Lida.

Vi vill framhålla att vi ser det som viktigt att kommunen kan vara en medaktör för att en etablering ska kunna komma till stånd. Finansieringen av grundläggande infrastruktur, som vägar, VA, el och liknande är den ena delen. Den andra delen är att kommunen skulle kunna köpa tider i skidtunneln, som sedan exempelvis skolklasser kan nyttja inom ramen för idrott och friluftsdagar. Spåravgifter utanför tunneln i konstsnöspåren är något som vi vill se över.

Lida Friluftsgård är en fantastisk tillgång för Botkyrka kommun med sitt läge i natur- och sjönära miljö. Närheten till Stockholm, men kanske framför allt Huddinge, Haninge och Södertälje gör att området är välbesökt, året runt. Vi menar dock att Lida Friluftsgård skulle kunna utvecklas till någonting ännu bättre.

Vi ser stora möjligheter till att utveckla Lida-området om vi skulle kunna få dit en entreprenör som vill anlägga och driva en SPA-anläggning för inomhusbad, med tillgång till bastu, bassäng och mindre pooler - men även gärna ett kallhusbad som kan användas under sommarperioden. Isen som ligger vintertid erbjuder ju i sig ytterligare aktivitets- och eventmöjligheter för en driftig entreprenör.

Till detta kan man även koppla en kursgårds- eller konferensverksamhet med övernattningsmöjligheter. Detta ser vi gärna utvecklas tillsammans med en privat aktör som utvecklar och investerar i anläggningen. Blir skidtunneln en realitet så kommer en SPA-anläggning att kunna bli ett fint komplement och efterfrågan på övernattningsmöjligheter kommer att öka ännu mer.

Det är dock viktigt att "platsen Lida" är öppen och tillgänglig för Botkyrkaborna, även under högtidsdagar som exempelvis valborg, nationaldagen och midsommar.

Hågelbyparken

Hågelbyparken betyder mycket för Botkyrka och kommunens invånare. Vi är för en utveckling av Hågelby och vill att hela området får möjligheten att utvecklas i samarbete med en eller flera externa aktörer. Själva parkområdet, som fastigheter och murar, är i ett stort behov av upprustning, vilket kommer att vara en nödvändig investering under 2015.

Verksamheter som konferens, café och restaurang bör drivas av andra än bolaget (eller kommunen).

Det är dock viktigt att Hågelbyparken är öppen och tillgänglig för Botkyrkaborna, även under högtidsdagar som exempelvis valborg, nationaldagen och midsommar.

Mål för de kommunala bolagen

- Vi vill pröva försäljning av ytterligare lägenheter i allmännyttan
- Samtliga boende i allmännyttan skall få information om möjligheten till ombildningar samt en enkät för att anmäla sitt intresse
- Vi vill att Botkyrkabyggen blir ännu mera offensivt i att bygga nya hyresrätter
- Inled ägarförhandlingar för att möjliggöra avyttring av Botkyrkas ägarandel i Söderenergi och Igelstaverket
- Upprätta ägardirektiv, till de hel- och delägda bolagen, som vägleder styrelserna till att aktivt tillvarata möjliga synergieffekter mellan de olika bolagens verksamheter

- Inventera och upprätta en plan över verksamheter som kommunen bedriver via de ägda eller delägda bolagen, som inte är synergiskapande och låt konkurrensutsätta dessa genom upphandling
- Minska successivt de fasta anslagen till verksamheter utanför välfärdens kärna

Vård och omsorg

Bakgrund

I Botkyrka kommun har vård- och omsorgsnämnden hand om och ansvar för vård-och omsorgsboenden för äldre och för personer med funktionshinder. Man har också ansvar för hemtjänst, dagverksamhet, daglig verksamhet och personlig assistans bl.a.

Nämnden har stora och svåra men välkända problem framför sig. Det gäller förstas den demografiska utvecklingen men också kvaliteten i den samlade verksamheten kommunen bedriver inom ovan nämnda områden.

Botkyrka kommun ligger lågt i kvalitetsbedömning i olika utredningar egna och andras. Enligt kommunens egen brukarundersökning ligger kommunens kvalitetsindex under riksgenomsnittet i samtliga mätta parametrar. Det är naturligtvis inte hållbart.

Detta ovan gäller hemtjänst, trygghet i eget boende och vård-och omsorgsboende. Det gäller sociala och kulturella aktiviteter, det gäller medbestämmande och bemötande bl.a.

Botkyrka kommun har under ett antal år inte klarat av att bygga vård-och omsorgs boenden i den utsträckning som behovet visar. Inte heller har man lyckats bygga gruppboenden eller boenden med särskild service för människor med funktionshinder. Det är naturligtvis inte hållbart.

Botkyrka kommun har ingen plan för hur människor ska få uppleva det självklara att ha makt och valfrihet inför beslut den enskilde måste ta när det gäller biståndsbeslutade verksamheter såsom hemtjänst eller vård-och omsorgsboende. Det är naturligtvis inte hållbart.

Utifrån ovanstående har vi moderater tagit fram vår flerårsplan och i våra mål beskrivit några handlingar vi anser mest nödvändiga för att människorna/kommuninvånarna i Botkyrka ska kunna uppleva både kvalitet och kvantitet och som kan skapa trygghet och större nöjdhet.

Vi moderater anser att valfrihet och självbestämmande är en demokratifråga.

Flerårsplan

Vård- och omsorgsförvaltningen ska, tillsammans med andra vårdgivare, garantera att vården och omsorgen präglas av kvalitet, trygghet och stor valfrihet. Den politiska sfären ska sätta målen, men det är förvaltningschefen och ledningen som ska kunna prioritera inom uppsatta mål och kunna reformera själva verksamheten.

Vi vill intensifiera arbetet med att utveckla bemötandefrågorna. Vi kan se genom de enkäter som kommunen låter göra att det finns en tydlig utvecklingspotential. Det är naturligtvis mycket viktigt på vilket sätt vi bemöter människor som är gamla, sjuka eller har ett funktionshinder.

Vår värdegrund, att alla människor har ett lika stort värde, måste genomsyra alla kontakter inom vård-och omsorgsnämndens alla verksamheter.

Valfrihet

Vi vet att många människor, även äldre, i allt större utsträckning vill kunna välja det alternativ som passar honom/henne bäst. Detta i olika sammanhang och inte minst när det gäller vård- och omsorg. Därför vill vi införa ett kundvalssystem där vårdpengen följer med den som behöver omsorgen. Det skapar kvalitetsutveckling och profileringar. För att människor ska kunna göra rätt val och kunna jämföra kvaliteten vill vi att ett tydligt och enkelt system ska finnas på kommunens hemsida för kvalitetsjämförelser mellan kommunens samtliga vårdgivare, i enlighet med de officiella kvalitetsindex som finns att tillgå. Dessa index måste ligga till grund för interna analyser och kvalitetsutveckling.

Det är nödvändigt att arbeta för att fler personer ska svara på enkäterna för att få så hög sanningshalt som det är möjligt och att enkäterna besvaras av den det berör. Om det inte är möjligt måste det vara oberoende personer som hjälper till.

För de som bor i våra omsorgsboenden ska det finnas möjlighet till olika aktiviteter varje dag. Det är nödvändigt att den sociala omsorgen blir bättre. Det behövs "guldkant" - men det dagliga livet måste kännas meningsfullt. Så långt det är möjligt, måste den boende få leva ett liv så nära det tidigare vanliga livet. Det behövs mer och bättre kulturella aktiviteter för de boende, tidningsläsning, böcker och musik liksom spel av olika slag. Vi vet genom forskning att ett gott vardagsliv ger innehåll i livet och man kan på så sätt behålla sina kapaciteter bättre och längre. Därför måste de boende kunna välja vilka aktiviteter de vill delta i.

Det är viktigt att vi bejaktar den tekniska utvecklingen och ständigt är beredda att pröva nya metoder och nya möjligheter till ett fullgott liv.

Vill att det inrättas en eller flera servicelinjer/ vinkbussar med servicebussar. Dessa skulle vara till för alla Botkyrkabor, men målgruppen är främst äldre och för personer med funktionsnedsättning.

Vi vill införa en tjänst som Äldreombudsman, en tjänst som ska ligga direkt under kommunstyrelsen. Detta för att det ska finnas en person som man vet att man kan vända sig till och som också kan vara ute och svara på frågor och informera. (enligt vår motion)

Boenden

Antalet äldre i kommunen ökar. Det kommer att ställas högre krav på såväl omvårdnad som på utförarna av omvårdnaden.

Vi ser det som ett misslyckande att kommunen inte kan tillhandahålla boenden för de människor som fått biståndsbeslut för vård och boende. Detta gäller för boende inom äldreomsorgen, såväl som gruppboenden och servicebostäder. Konsekvenserna av detta blir oroliga människor, böter, långa köer och höga kostnader för kommunen. För oss moderater är boendefrågan en av de högst prioriterade.

Det behövs olika och nya boendeformer för människors olika vårdbehov. Hög ålder och personens såväl dokumenterade, som upplevda omsorgs- och trygghetsbehov, ska finnas med som kriterier för att få ett positivt biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende. Det måste finnas boenden med olika inriktningar, språkligt, kulturellt, religiöst, etc. Man blir inte per automatik en del av en homogen grupp bara för att man blir gammal och/eller sjuklig.

Vi vill att det ska finnas flexibla och varierande storlekar på äldreboendena i varje kommundel, liksom mötesplatser anpassade efter behoven som finns i respektive kommundel. Vi vill utveckla korttidsboenden för rehabilitering och avlastningsboenden för dem som behöver det. Vi vill ha flexibilitet i växelvården, den ska vara individuell och styrd av efterfrågan.

Vi tycker att det är viktigt att de som vill bo hemma ska få allt stöd de kan få till detta. Men kvarboendet ska, för den enskilde, inte upplevas som ett tvång. För de som fått positivt biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende och väntar på plats, eller för de som valt att bo kvar i eget boende men som är för sjuka för att delta i s.k. dagliga verksamheter, vill vi pröva utökad hemtjänst att också innefatta kultur och social samvaro (enligt vår motion).

Vi vill pröva en ordning där vård- och rehabiliteringsinsatserna utreds (med samma insatser som idag) i det egna hemmet och inte, som idag, på korttidshemmet eller på sjukhuset.

Vi vill se över möjligheterna att ersätta nuvarande Tumba Äldreboende med nya äldreboenden samt även få till stånd ytterligare platser i privata alternativ. Tumba AB har idag drygt 150 platser.

Trygghetsboende

Vi moderater har lagt en motion om att kommunen ska verka för att trygghetsboenden byggs. Detta kan ske i såväl privat som i egen regi (Botkyrkabyggen). I ett trygghetsboende kan man bo utan biståndsbeslut. Vi vill bjuda in de företag som erbjuder detta för att aktivt matcha dessa mot byggklara tomter. Med fler trygghetsboenden skapas också fler flyttkedjor inom kommunen, vilket bidrar positivt till att motverka problemen på bostadsmarknaden.

För att få kallas trygghetsboende krävs det tillgänglighetsanpassning, som t.ex. borttagna trösklar, bredare dörrar, god belysning och en välavvägd färgsättning. Det ska också finnas gemensamhetsytor för social samvaro, som en restaurang eller liknande. Alla lägenheter måste utrustas med ett trygghetslarm.

Funktionshinder och funktionsnedsättning

Kommunen har antagit FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder. Detta är bra, men den måste inarbetas i, och tydligare genomsyra alla verksamheter.

Vi vill på ett tydligare sätt uppmärksamma de funktionshindrades problem i samhället och att all kommunal service och verksamhet ska präglas av utveckling och nytänkande. Vi vill underlätta vardagen för de av våra invånare som lever med ett funktionshinder.

Det är en självklarhet att alla människor ska kunna röra sig i kommunen på samma villkor som de som inte har någon form av funktionshinder. Trottoarkanternas avfasning, ramper samt blindskrift i samtliga allmänt tillgängliga byggnader och flerfamiljshus i kommunen, är tre enkla exempel på åtgärder. Här behöver kommunen se över attityder och bemötande.

Boenden för funktionshindrade

Vi är mycket bekymrade över att kommunen inte har kommit igång med de boenden för funktionshindrade som varit planerade och budgeterade för i flera år. Dessutom finns det många nuvarande boenden som är i stort behov av renovering. Sammantaget gör det att kommunen får betala "böter", s.k. särskilda avgifter, pengar som istället skulle kunna användas i den löpande driften. (dock ej 2014) Samverkan mellan kommunens olika förvaltningar måste bli bättre. På detta område vore det utmärkt att låta villiga aktörer på marknaden bygga och driva boenden till den kostnad och de kvalitetskriterier som nämnden fastställt. (enligt vår motion)

Boenden för människor med funktionshinder ska naturligtvis ingå i den stora övergripande planen som ska utarbetas. Idag är det alltför många människor, barn, ungdomar och vuxna som får vänta länge på att få en beslutad plats. Detta beror på att de redan planerade grupp- och serviceboendena blivit ständigt försenade eller ännu ej har påbörjats. Detta skapar inte bara frustration, det skapar även ångest och leder till en ännu sämre hälsa för de drabbade. Detta återigen ett misslyckande för kommunen.

Hemtjänst

Hemtjänsten behöver utvecklas i kommunen - många kunder/brukare är inte nöjda med de insatser de får. Budgeten för verksamheten verkar vara omöjlig att få i balans. Det är svårt att jämföra kvalitet och kostnader med andra kommuner. Vi vill renodla systemet och ta fram de verkliga kostnaderna. Vi vill därför upphandla ett geografiskt hemtjänstområde i full konkurrens. Det måste finnas en större delaktighet för dem som får hemtjänst, dvs. den som får beslut om hemtjänst måste kunna påverka sin hemtjänst utifrån t.ex. dagsform, etc. Vi måste därför ha en öppenhet gentemot olika aktörer och olika profileringar inom området.

Antalet boendeplatser räcker inte till och allt fler som önskar vårdboende får ett "nej". Därmed blir det allt fler som istället får utökade hemtjänsttimmar. Vi ser ett problem med det sistnämnda, då den enskilde inte får ta del av en social samvaro, eller kulturella aktiviteter, utan blir kvarboende hemma, mot sin vilja.

Därför vill vi ge ett uppdrag till förvaltningen att undersöka möjligheterna till att även detta, en rätt till sociala och kulturella aktiviteter, ska kunna ingå i hemtjänstbeslutet. Man behöver titta närmare på vilka kriterier som ska gälla, hur det ska kunna verkställas och vilka kostnaderna skulle beräknas bli. (enligt vår motion)

Nu har kommunen beslutat upphandla hemtjänst för de som tillhör "finskt förvaltningsområde", d.v.s. de som har finska som förstaspråk. Kommunen har inte lyckats bemanna hemtjänsten med tillräckligt stor personalgrupp som kan finska. Nu får "marknaden" en chans och vi hoppas att fler Botkyrkabor ska få möjlighet att välja hemtjänst.

Daglig verksamhet

Dagverksamhet, biståndsbedömd verksamhet och daglig verksamhet inom LSS är viktiga komplement till hemtjänsten och ger ett stöd för anhöriga och närstående. De höjer livskvaliteten och lindrar det aktuella vårdbehovet, samt underlättar för kvarboende i det egna hemmet. Det behövs en kraftsamling av stödet till rörelse- och funktionshindrade, och vi anser att det behövs en bättre samordning av resurserna över förvaltningsgränserna inom området för LSS och SOL. Vi behöver utveckla och använda oss flitigare av den dagliga verksamhetens tjänster. Vi måste få tillgång till dessa insatser även sommartid, då det för vissa är viktigare med kontinuitet i verksamheten, framför exempelvis att ha semester.

Anhörigstöd och hemvårdsbidrag

Att vårda en anhörig eller närstående ska vara ett fritt val, både för den som hjälper och för den som får hjälpen. En väl utvecklad anhörgvård kräver kommunala satsningar i form av avlastningsplatser och rådgivning/utbildning av anhörgvårdare.

Vi vill utreda hemvårdsbidraget i ett brett perspektiv, t.ex. om det skapar oönskade inlåsnings effekter. Detta då de som utför arbetsuppgifterna idag inte har tillgång till det samhälleliga skyddsnätet. Med en F-skattsedel kan även dessa bidra genom att betala skatt, vara med i sjukförsäkringssystemet och få en pensionsgrundande inkomst. Dessutom saknas det kvalitetskriterier eller kännedom om kvalitetsnivån på vårdinsatserna. Här behövs det en bättre uppföljning.

Mat och måltider

Generellt sett behövs en kvalitetshöjning gällande maten och måltidssituationen, detta enligt de brukarundersökningar som har gjorts. Tidigare genomförde kommunen ett måltidsprojekt som innebar positiva förbättringar för nutrition och måltidernas utformning. Resultatet av projektet borde ha implementerats i kommunens alla verksamheter för äldreomsorg och omsorg om de funktionshindrade. Vi vill utveckla måltidsservicen för de som får bistånd med matdistribution och också utveckla fler måltidsgrupper. Det ska även vara möjligt att få maträtter från andra matkulturer. Vi är villiga att pröva möjligheten att låta ex. lokala krögare ta över måltidsdistributionen, förutsatt att de vinner en kvalitetsupphandling.

Vi bör kunna se över specialanpassad mat för respektive vårdtagare, men även årstidsanpassad mat, tillagad med ekologisk medvetenhet osv. Vi vill gärna se över förutsättningarna för ett utökat samarbete med Huddinge Universitetssjukhus/Karolinska kring nutrition.

De demenssjukas situation

Fler och fler blir äldre och "äldreäldre". Det medför att människor med demenssjukdomar blir allt vanligare inom våra omsorgsverksamheter. Man har också på senare tid blivit bättre på att ställa tidigare diagnoser. Vi har fått bättre bromsmediciner och bättre utarbetad pedagogik för att hjälpa människor i deras vardag.

Det sker en stor utveckling inom det geriatriska området. Detta kräver en egen organisation för att tillvarata de demenssjukas rättigheter och möjligheter. Här behövs utbildningsinsatser hos medarbetarna och det behövs samordning över förvaltningsgränserna. Det behövs fler boenden och fler dagverksamheter för människor med demensproblematik. Vi har lagt en motion om att utveckla särskilda "demensteam", detta därför att underlätta för dem som är demenssjuka och ännu bor hemma.

Vi vill utveckla boenden för yngre personer med demensdiagnos och också speciell dagverksamhet för dessa. Yngre personer med demenssjukdom kanske har familj kvar i kommunen och då är det inte bra att köpa platser i andra kommuner som vi gör idag. Vi ska därför ha en egen specialkompetens inom detta område, gärna i samarbete med externa aktörer.

Nu har det fattats ett beslut om att hemsjukvården ska kopplas till kommunen. Detta för att skapa bättre samordning, bättre kontinuitet och för att förhindra att människor hamnar mellan stolarna. Det är bra.

Mål för vård- och omsorg

På kort sikt:

- Kvalitetsupphandla hemtjänsten, konkurrens är ett effektivt sätt att höja kvaliteten och valfriheten. (enligt vår motion)
- Inför LOV-lagen (Lagen om valfrihetssystem) i Botkyrka kommun när det gäller hemtjänst. Det gör det möjligt för hemtjänsttagare att välja utförare och att välja bort. (enligt vår motion)
- Nya boenden inom vård- och omsorg måste uppföras snarast och man borde inrätta boenden med olika profil (enligt vår motion)
- Genomför kvalitetsupphandling för drift av några vård-och omsorgsboenden, där driftskostnaderna är fastlagda och enbart kvaliteten utifrån givna kvalitetsparametrar styr upphandlingen
- De gruppboenden och de boenden med särskild service som planerats sedan flera år måste ovillkorligen byggas med det snaraste då behovet är skriande och eftersatt

Övriga mål:

- Utveckla biståndskriterierna för beslut om bistånd för vård-och omsorgsboende så att de innefattar också faktisk ålder och förstärk kriteriet om egen upplevd otrygghet och social isolering
- Inför möjligheten för de svårast sjuka som väntar på ett boende att få ta del av kultur och social samvaro genom hemtjänsten. Det gäller också för dem som trots svår sjukdom och många biståndsinsatser valt att bo kvar hemma
- Utveckla möjligheten för och samordningen av frivilliginsatser för föreningar och volontärer
- Utveckla hela måltidssituationen inom våra vård-och omsorgsboenden
- Palliativ vård måste utvecklas och kvalitetssäkras
- Inrätta en tjänst som Äldreombudsman att finnas direkt under kommunstyrelsen.
- Utred hemvårdsbidragets effekter och inför adekvat uppföljning
- Inrätta en s.k. "mötesplats" i Norra Botkyrka
- Inför en eller flera s.k. vinkbussar/servicebussar för att underlätta för äldre och för personer med funktionshinder att bo kvar i sitt eget hem.
- Utveckla det viktiga stödet till anhöriga som vårdar anhörig i hemmet.
- Bejaka aktivt den tekniska utvecklingen inom hjälpmedel och omsorg.

Socialnämnd

"Individen i fokus"

I den moderata välfärdspolitiken utgår vi alltid från individen. Vi vill ha särskilt fokus på förebyggande arbete och aktivt samverka med andra myndigheter, förvaltningar och organisationer. Näringslivet skall tidigt involveras i arbetsfrämjande processer för att öka möjligheterna till praktik och anställningsbarhet. Verksamheter, där så är möjligt, ska genom upphandling delvis eller i helhet kunna utföras av fristående aktörer. Företag och organisationer inom den s.k. sociala ekonomin skall prövas som mer varaktiga komplement.

Socialtjänsten skall fortlöpande säkerställa tillgången till för verksamheterna behövlig kompetens. Förvaltningen skall fortlöpande och systematiskt driva förbättringsarbete, i hela organisationen, så att verksamheter och tjänster tydligt uppfattas som effektiva och kvalitativa.

Utanförskap, som följd av långvarig arbetslöshet, bidragsberoende och dess konsekvenser, är ett betydande problem som bidrar till ökade klyfter. Den som söker bistånd på grund av akuta sociala problem eller tillfälliga ekonomiska svårigheter skall snabbt erbjudas individuellt anpassat stöd inom socialtjänsten. Budget- och skuldrådgivning skall alltid erbjudas den som söker ekonomiskt bistånd. Handläggningstiderna skall vara korta.

Ekonomiskt bistånd skall, sett till individens egen förmåga, kopplas till erbjudande om arbete eller praktik inom näringslivet eller kommunen. Ett integrerat samarbete med Arbetsmarknad- och Vuxenutbildningsförvaltningen (AVUX) är centralt. Vi vill att AVUX verksamhetsområde AKC (Arbets- och Kompetenscentrum) utvecklas och breddas till ett Samhall-liknande företag/organisation, gärna interkommunalt organiserad, ihop med företrädesvis andra Södertörnkommuner.

För dem som blivit långtidsberoende av ekonomiskt bistånd är det extra viktigt att det formas olika typer av, individuellt anpassade, kompetenshöjande åtgärder och arbetsrelaterade korttidsuppdrag som möjliggör tillträde/återgång till den reguljära arbetsmarknaden. Insatserna skall ge tydligt stöd till egen självförsörjning.

Vi har, i en motion till kommunfullmäktige, föreslagit att det utarbetas en modell typ "timbank" som näringslivet, organisationer och kommun löpnade kan fylla på med lämpliga arbetsuppgifter av korttidskaraktär. Primär målgrupp, för korttidsarbeten som avses med "timbanken", bör vara personer som långvarigt uppbär ekonomiskt bestånd och som står långt från den reguljära arbetsmarknaden. Denna motion har den röd-gröna majoriteten tyvärr avslagit med den primitiva motiveringen att vi moderater vill använda vår förslagna lösning till att "tvinga" biståndstagare till arbete! Detta påstående visar tyvärr på det faktum att den röd-gröna majoriteten inte har något samlat intresse att medverka till lösningar som ger bättre förutsättningar för dem som står längst från arbetsmarknaden.

För oss moderater är det centralt att politiken ständigt utvecklas så att varje individ ses som en tillgänglig resurs i utvecklingen av vårt välfärdssamhälle!

Socialnämnd

"Funktionsnedsättning får inte vara ett hinder"

Med individen i fokus måste vi aktivt förändra situationen för personer med olika fysiska funktionshinder. T ex skulle vi kunna erbjuda företräde till kommunala administrativa tjänster. Det är ett enormt slöseri att inte ta till vara funktionshindrade personers olika färdigheter. Ett fysiskt funktionshinder får inte omöjliggöra rätten till ett "vanligt" jobb. I vårt moderna samhälle finns det stora möjligheter till anpassade tekniska hjälpmedel som kan kompensera funktionshinder. Alla har rätt att bli synliggjorda och ges samma möjligheter att aktivt medverka i samhällsutvecklingen. Det är

viktigt att vi nu på allvar diskuterar det utanförskap som ett medfött eller förvärvat funktionshinder medför. Attityder om funktionshinder måste ändras och kunskapen om individens förmågor ökas.

Vi moderater har i motion till fullmäktige förslagit att det anordnas en kommunal "arbetsförmedling" som aktivt kan stödja och vägleda personer med funktionshinder till vanliga jobb på arbetsmarknaden. Motionen fick visst gehör genom beslutet att motionen ansågs "besvarad" som tyder på viss samsyn vad gäller behovet. Vi understryker på nytt nödvändigheten av att tillvarata den kompetens som finns hos personer med olika typer av funktionshinder. Staten har, genom Arbetsförmedlingen, det överordnade ansvaret att stöda och matcha alla med arbetsförmåga i sitt arbetssökande men vi menar att Arbetsförmedlingen inte lever upp till de samhällsmässiga behoven. Det är därför enligt vår mening viktigt att också kommunen påtar sig en aktiv arbetsförmedlande och matchande roll.

Föreningsbidrag

"Sociala komplement "

Socialnämnden hade ett budgeterat anslag på 3,175 miljoner kronor för 2015 att fördela till föreningar som bedriver "socialt betingade" verksamheter som komplement eller som unika kompetenser. Dessa föreningsbidrag är väldigt styrande för respektive bidragssökande förenings möjligheter att kunna driva och utveckla sina verksamheter. Vi moderater vill medverka till en förändring som möjliggör för en förening som uppfyller behovsvillkoren att kunna söka bidrag för en längre period än ett år. En sådan förändring skulle kunna möjliggöra att bidrag beslutas för år ett och en avsiktsförklaring villkorad för år två och tre.

Grundförutsättningen för att bidrag skall beviljas är att den sökande tydligt i sin verksamhetsplan kan uppvisa kompletterande mervärden till den verksamhet socialtjänsten erbjuder eller bidrar med sådan socialt betingad verksamhet som socialtjänsten borde erbjuda som utveckling inom det förebyggande arbetet.

Boende

"Boendet - grunden för effektivt bistånd"

Bristen på bostäder är utmanande. Till socialtjänsten vänder sig allt för många, som per definition inte har behov av socialtjänsten, därför att de saknar egen bostad. Generell bostadsförsörjning ingår inte i socialtjänstens ansvar utan måste rimligen hanteras i en strukturell samhällsplanering.

Socialtjänsten har också allt svårare att bistå de egna målgrupperna som av sociala skäl behöver bistånd med bostad. Här måste en aktiv samverkan komma till stånd både inom kommunen och interkommunalt. Vi ser det som rimligt att det allmännyttiga kommunägda bostadsbolaget påförs ett större ansvar för den generella bostadsförsörjningen. Ur ett moderat perspektiv är det centralt att socialtjänsten involveras i kommunens löpande bostadsplanering. I Botkyrka finns ett varaktigt behov av att förändra strukturen i bostadsbyggande och alternativa upplåtelseformer så att fler ekonomiskt starka finner sitt framtida boende i kommunen.

För att lindra de mest akuta behoven och samtidigt minska de skenande kostnaderna för externa boende typ hotell, vandrarhem o.l. har vi i motion förslagit att modulbostäder etableras. Vi menar att kommunen skulle kunna ta fram några lämpliga markområden för bostadsändamål. Som t.ex. två platser i norra Botkyrka och två platser i södra Botkyrka, där kommunen genom sitt planmonopol medger s.k. tillfälliga bygglov till ex. Botkyrka Byggen AB, som skulle kunna uppföra sådana bostäder i modulsystem. I motionen har vi skissat att 24 modulbostäder byggs per plats vilket skulle medföra 96 bostäder. Vi menar också att när modulbostäderna uppförda med de tillfälliga byggloven (efter en tioårsperiod) är uttjänta bör markområdena kunna bebyggas med permanenta flerfamiljsbostäder.

Vidare har vi förslagit i en motion att Botkyrkabyggen skulle kunna omvandla fler hyreslägenheter till s.k. andelsägarlägenheter (såsom skett på Eriksbergsåsen). Socialförvaltningen skulle då kunna förvärva ett antal av dessa andelsägarlägenheter för självständig disposition och vidareupplåtelse vid biståndsbeslut.

Trygghet

"Trygghet förutsätter samverkan"

Ett fortlöpande samarbete med polisen för att förebygga brott och öka tryggheten i kommunen är oerhört betydelsefullt och utgör ett återkommande önskemål hos allmänheten. Det är av stor vikt att kommunen är aktiv i att söka och utveckla samarbetsformer med polis, brandkår, andra myndigheter, organisationer och föreningar. Det förebyggande arbetet måste ständigt utvecklas. Särskilt fokus på barn och ungdomar är viktigt. Det är en central uppgift att skapa ett tryggt samhälle för alla. Nolltolerans mot brott skall vara ledstjärnan inom alla verksamheter och att vi tillsammans stödjer det brottsförebyggande arbetet.

Samarbetet mellan socialtjänst, kvinnojour och brottsofferjour ska vara starkt liksom samarbetet med det lokala brottsförebyggande rådet. Brottsoffrens rättigheter måste tydliggöras och ges prioritet. Nattvandring fyller en viktig trygghetsfrämjande funktion. Vi vill utveckla denna funktion med fler sociala och ideella aktörer. Att organisera nattvandring skulle kunna ingå som kriterium i ett resultatbaserat föreningsstöd.

Familjehem

"Kvalitetssäkrade familjehem"

Alla familjehem och vårdinrättningar, oavsett huvudman, som används ska löpande kvalitetsgranskas och omprövas. Barnets behov av trygghet, omvårdnad och kärleksfull social fostran skall vara grundläggande vid val av familjehem. Aktuell lagstiftning stipulerar tätare uppföljning av varje placerat barn. Socialförvaltningens resurser och organisation skall vara anpassat till lagstiftarens intentioner. För att öka tryggheten hos placerade barn, om det känner sig oroliga eller blir utsatta för kränkning eller liknande situation, vill vi att en särskild jourtelefon inrättas hos socialtjänsten dit barn kan ringa för stöd och hjälp.

När en utredning tidigt visar på att placeringen av ett barn kan bli långvarigt, vill vi att en prövning om vårdnadshavarens förmåga och lämplighet initieras så tidigt som möjligt. Vi ser inget egenvärde i att rutinmässigt följa den treårsgräns som Socialstyrelsen har som rekommendation. Sett till barnkonventionen kan en tidigare överflyttning av vårdnaden till en fosterfamilj vara till barnets bästa.

Föräldrastöd

"Förebyggande arbete – ger mer värde"

Socialnämnden erbjuder sedan något år tillbaka föräldrastöd i grupp under enklare och trivsamma mötesformer. Föräldrar kan under dessa möten utbyta erfarenheter och samtala kring föräldrarollen i förhållande till barnens åldersadekvata utveckling i t ex skola- och/eller fritidssituationer.

Vi vill nu ytterligare utveckla socialtjänstens förebyggande arbete genom att införa s.k. "föräldracoacher". Med föräldracoacher menar vi att socialförvaltningen i samverkan med kommunexterna aktörer utbildar särskilda resurser som kan fungera som "coacher" till

föräldrar/familjer, utan andra socialt betingade behov, och önskar vägledning och stöd i sin familjesituation.

T.ex. i familjer med tonårsbarn uppstår ofta stressituationer utifrån olika krav kring och på barnet som t.ex. skola – läxor - fritid – hjälpa till hemma – ekonomi. Krav och händelser som ökar risken för sammanbrott i en familjs vardag.

Tillgång till "föräldracoach" skulle kunna göra skillnad. Vi ser socialtjänsten som en naturlig sammanhållande funktion och som tillförs resurser med uppdrag att i samverkan med externa aktörer ta fram och samordna lämpliga coacher.

Vidare vill vi att alla kommunala verksamheter i Botkyrka kommun skall arbeta aktivt och samlat och med särskilt fokus på unga så att rökning, drog- och alkoholbruk minskar.

Ungdomsmottagning

"Ungdomsmottagning – närhet – tillgänglighet"

Kommunen har sedan några år bara en ungdomsmottagning och som är förlagd till den norra kommundelen. Vi tror att det för ungdomarna är viktigt med närhet och tillgänglighet. Socialförvaltningen har, efter en av oss moderater lagd motion, gjort en allt för enkel "utredning" som inte bidrar med några svar om eventuella brister eller behov. Vi vill att frågan tas på större allvar och att en "riktig" utredning genomförs för att ta reda på om det finns behov av ytterligare en ungdomsmottagning i Botkyrka.

Befolkningen i kommunen beräknas fortsätta öka under flera år framöver. Sett till den nu gällande planeringen blir ökningen störst i södra Botkyrka. Fler familjer innebär fler barn och ungdomar. Vi ser det som självklart att utredningen särskilt skall vända sig till ungdomar för att få ett eventuellt behov belyst. Om en sådan utredning visar på ett faktiskt behov så skall kommunen initiera detta hos landstinget.

Ensamkommande flyktingbarn

"Mottagandet påverkar framtiden"

Kommunen har träffat nya avtal med Migrationsverket om bl.a. ett något ökat mottagande av ensamkommande flyktingbarn. Avtalet är i linje med den av oss moderater antagna inriktningen. Vi har under flera år haft detta krav i våra budgetförslag.

Till de "ensamkommande barn" som kommer till Botkyrka skulle vi gärna se att Socialtjänsten erbjuder "fadderfamiljer" för att så långt möjligt ge barnet ett familjeliknande nätverk för att minimera ensamhet och utanförskap och stärka barnets etablering i vårt samhälle.

För att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik måste Botkyrka kommun aktivt verka i enlighet med framtagna nationella riktlinjer. För att motverka utanförskap och främja ett gott liv skall mottagandet av nyanlända präglas av respekt för den enskilda individens egna resurser och aktivt lotsa denne till svenskundervisning, utbildning och tillträde till arbetsmarknaden.

Patriarkalt förtryck och våld i nära relationer

"Skydda och stärk den utsatte!"

Vi moderater har starkt drivit frågor kring hedersproblematik och våld i nära relationer för att belysa den verklighet som tyvärr alltjämt råder.

Det hedersrelaterade förtrycket innebär allt för ofta förföljelse, hot, fysiskt, psykiskt våld och misshandel som också lett till mord. Vi får aldrig välja att blunda för detta i grunden patriarkala och ibland kulturella förtryck. Om hederskulturen/skamkulturen känns främmande för oss innebär det inte att vi kan frånträda oss vårt ansvar att ingripa, skydda och hjälpa.

Vi vill att kommunen löpande arbetar med att kartlägga den aktuella situationen inom vår kommun och parallellt med detta uppdaterar policys och riktlinjer i avseende på hedersrelaterat förtryck och våld. Alla anställda måste kontinuerligt få fortbildning i dessa frågor och kunskaper om hur vi kan förebygga och så långt möjligt motverka förekomsten.

Det våld som främst kvinnor, oavsett etnicitet eller trosuppfattning, utsätts för inom hemmet är oacceptabelt. Här är det viktigt att kommunen, och andra, tidigt fångar upp signaler om när detta sker och sedan omedelbart agerar. Såväl kvinno- som brottsofferjouren behöver få rejält förstärkta resurser.

Om den strategiska hanteringen, såsom kartläggning, upprättande av policys, kunskapsspridning, och dylikt får en kommunövergripande placering, vill vi att Socialtjänsten tillförs en särskild specialistresurs som får ansvar att fånga upp, samordna och följa upp ärenden som identifieras som "hedersrelaterade" i den löpande myndighetshandläggningen.

Mål för social verksamhet

- Ta fram plan över alla verksamheter som är möjliga att "lagligt" låta upphandla
- Ta fram plan över verksamheter som sociala företagare kan bli aktiva komplement i eller självständigt ta över
- Aktivera processarbete på alla plan för att korta alla handläggningstider
- Ta fram plan över "socialtjänster" som skulle kunna bli lämpliga att ansöka till via nätet
- Initiera samarbete med AVUX för att upprätta "timbank" med korttidsjobb som kan erbjudas dem som söker ekonomiskt bistånd
- Införa "skuld- och budgetrådgivning" som grunderbjudande vid all ekonomisk biståndsprövning
- Initiera kommunal och interkommunal samverkan i "bostadsfrågan"
- Initiera samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen för etablering av modulbostäder genom tillfälliga bygglov
- Initiera hos Botkyrkabyggen att få möjlighet att förvärva "ägarandelslägenheter" för vidareupplåtelse vid biståndsbeslut
- Upprätta plan för hur stödet till "brottsoffer" kan stärkas
- Utred i samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen om hur "nattvandring" skulle kunna ingå som kriterium i ett föreningsstödssystem
- Ökat fokus på familjehemsplacerade barn för prövning av den framtida "vårdnaden"
- Initiera möjlighet till "föräldracoacher" som förebyggande frivilligt stöd
- Utred "på riktigt" behovet av en ungdomsmottagning i södra Botkyrka
- Inför "fadderfamilj" som valbar socialtjänst till ensamkommande barn
- Inrätta en särskild resurs "specialist" på socialförvaltningen för att fånga upp, samordna och följa upp ärenden och som identifieras som "hedersrelaterade" i den löpande myndighetshandläggningen

Förskola

I Sverige har vi kommit längre än i många andra länder vad gäller pedagogisk verksamhet för de mindre barnen. När man på andra ställen, även i det som betraktas som den rika världen, fortfarande pratar i termer av dagis och lekis så har vi i Sverige för länge sedan lämnat dessa begrepp bakom oss. Vi har idag en förskola med pedagogisk verksamhet i syfte att stödja barnen i deras utveckling.

Den pedagogiska förskolan

Redan i förskolan läggs grunden för barnens utveckling. Forskning visar att ett medvetet pedagogiskt arbete med små barn förbättrar deras förmåga att senare lära sig läsa, skriva och räkna. En pedagogisk förskola är särskilt viktig för barn med läs- och skrivsvårigheter. Den motverkar även socioekonomiska skillnader. Genom pedagogiskt arbete i grunden blir den sociala rörligheten lika möjligt för alla. I tidig ålder är nutids- eller förtids orientering jätteviktigt. Fördelen med pedagogiska arbeten i tidig ålder möjliggör att fånga upp de barn som tidigt halkar efter samt för att lyfta upp barn med svårigheter, man får bättre översyn samt fångar upp även barn med särskilda behov, exempelvis ADHD, dyslexi, språkdirigering etc. En god pedagogisk träning är till stor nytta när barnet väl börjar i grundskolan, där bättre arbete i grunden ger större förutsättningar för eleverna i framtiden. Misslyckas vi med att fånga upp de barn som tidigt halkar efter är risken för framtida skolmisslyckanden och ett liv i utanförskap stort. Vi är glada över att vi nu har en pedagogisk förskola med rätt till minst 35 timmar per vecka, för alla barn (även barn till föräldralösa och arbetslösa).

Tillgänglighet

Kommunen ska uppmuntra en mångsidig etablering samtidigt som satsningar ska göras för att utveckla den kommunala skolan. Föräldrarna måste få möjlighet att kombinera sina egna yrkesambitioner och behovet av vidareutbildning med en mer flexibel förskoleverksamhet vad gäller öppettider, som exempelvis kvällar och helgdagar. Dock är vi tveksamma till s.k. "nattis" som lämnar föga möjligheter för pedagogisk verksamhet i syfte att gynna barnen i deras utveckling. Där skulle vi exempelvis hellre se över former av "nattbarnvakt" där barnet får stanna kvar i den trygga hemmiljön. En mångfald av anordnare och profiler ger varje familj möjlighet att välja den utövare som passar familjen bäst.

Behörig personal

För att säkerställa rekryteringen av välutbildad personal är det viktigt med konkurrenskraftiga lönenivåer, en god personalpolitik och att verksamheten i sig håller en hög kvalitet. Personalen är en mycket viktig faktor för barnens lärande och förberedelse inför grundskolan. Behörighetsgraden är, sett över hela kommunen, i dagsläget alltför ojämn. Vi vill ha fler förskolelärare på enheterna och att våra idag utbildade barnskötare genomgår en nödvändig utbildning. De som arbetar i verksamheterna måste också vara mer delaktiga i hur verksamheterna ska se ut. Kommunen måste i högre grad, i sina verksamheter, kunna omdisponera personal mellan de olika enheterna och kommundelarna, för att på så vis ge alla barn likvärdiga förutsättningar och möjligheter. Det är viktigt att vi kan behålla vår utbildade och behöriga personal och samtidigt kunna använda kompetensfonden för i första hand de som saknar formell utbildning.

Etableringsfrihet

Vi gläds åt att den tidigare Alliansregeringen tagit bort kommunernas vetorätt ifråga om etableringar av fristående aktörer. Riksdagens beslut om en barnomsorgspong innebär att vi i Botkyrka kommun också blir skyldiga att godkänna och ge kommunalt bidrag till andra pedagogiska omsorgsformer, som håller en likvärdig kvalitet med de kommunala alternativen. I praktiken innebär det alltså en utökning av etableringsfriheten till att omfatta all form av förskole- och skolbarnsomsorg. Vi vill öppna upp för andra aktörer, och tillsynen och uppföljning av dessa ska vara kontinuerligt precis som i alla våra övriga verksamheter.

IT i förskolan

Med nya verktyg, såsom interaktiva pekplattor, har vi möjlighet att på ett tidigt stadium locka fram barns nyfikenhet i ett lekande lärande. Vi måste ta till oss den nya tekniken och låta våra barn tidigt få komma i kontakt med den. Detta kommer att leda till att tekniska verktyg blir mer naturliga för barnen att använda, inom ramen för pedagogisk verksamhet, i t.ex. grundskolan. Då pekplattan rent fysiskt är lättare att hantera och dessutom har en lägre inlärningströskel än exempelvis en dator, så ser vi även att pekplattan blivit ett populärt arbetsredskap bland pedagogerna, vilket vi gärna vill uppmuntra ännu mer.

Dessutom kan en pekplatta fungera bättre som verktyg för barn med vissa typer av dyslexi eller för personer som är analfabeter, eller andra funktionshinder. Det finns flertalet appar för pekplattor som är framtagna för att stimulera inlärning och som kan hjälpa många barn till framgång. Kommunen har satsat på en försöksverksamhet med pekplattor i förskolan, och vi ser mycket positivt på en implementering i hela förskoleverksamheten.

Mål för förskolan

- Fler utförare än idag, se över möjligheterna till att tidigarelägga utbyggnaden av förskoleverksamheten där köerna är långa redan idag
- Kortare platsgaranti – det ska gå fortare att få plats i förskolan
- Hur blir Botkyrka kommun en attraktiv arbetsgivare för utbildade pedagoger?
- Mer planerad fysisk aktivitet
- Större flexibilitet inom förskoleverksamheten - vi behöver anpassa utbudet av verksamhet till nutidens behov
- Genom pedagogiskt arbete i grunden blir den sociala rörligheten lika möjligt för alla
- Inför skriftliga omdömen för sexåringar för att kunna se barnens utveckling och behov av stödinsatser

Grundskola

Vi arbetar för att alla barn ska kunna utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Vi eftersträvar en skola som tillåter alla att utvecklas, även elever med behov av särskilt stöd. Skriftlig information och utvecklingssamtal ska ges redan från skolstarten. Betyg ska kunna ges tidigare än idag. Målsättningen är att alla elever ska ha godkända betyg för att kunna klara vidare studier.

Kunskapsmål

Tidiga stödinsatser skall underlätta övergången mellan skolans olika stadier. Kvalitetskraven på skolan måste höjas och skolan måste ha utvärderingsinstrument som gör det möjligt att tidigt mäta resultaten. Inga elever ska behöva lämna grundskolan utan gymnasiebehörighet. Det är viktigt att vi inarbetar ett synsätt som är kopplat till den erkända vetenskapliga diskursen på området. Denna ger för handen att de viktigaste faktorerna som påverkar om en elev får goda betyg är att ställa tydliga krav, sätta upp tydliga mål samt att lärarna är goda pedagoger. Kunskapsuppföljning och kunskapsmål är byggstenar i den moderna kunskapsskolan. En tidig uppföljning är avgörande för att varje elev ska få rätt stöd i rätt tid.

Studiemiljö, pedagogik och kvalitet

Skolan skall garantera en lugn och trygg arbetsmiljö med ordning och reda. Alla skolor skall ha en fungerande likabehandlingsplan mot mobbning och våld. Vi anser att det bör råda nolltolerans mot alla typer av brott och kränkande behandling i kommunens samtliga skollokaler. Alla brott ska polisanmälas.

Lärarnas erfarenhet, behörighet och utbildningsnivå är avgörande faktorer som bidrar till en högre kvalitet i undervisningen. Lärare som idag saknar behörighet ska kunna få möjlighet till fortbildning. Kommunen måste prioritera att avsätta egna medel för detta ändamål, såväl som att ta tillvara på de möjligheter till stöd som den tidigare alliansregeringen har infört, som exempelvis lärarlyftet och karriärtjänster som förste lärare. År 2020 kommer det saknas 55 000 lärare i Sverige varav i Stockholms län drygt 11 000, vi i Botkyrka måste göra vår kommun mer attraktiv att arbeta i för att locka de bästa lärarna till våra elever i kommunen.

Ett tydligt system ska finnas på Internet för kvalitetsjämförelser mellan kommunens olika skolenheter. I ett jämförelsesystem på Internet, där man enkelt väljer exempelvis ny skola, ska man kunna se och jämföra meritvärden eller vilka lärarbehörigheter de olika skolorna har.

Valfrihet

Möjligheten att välja mellan olika skolor höjer kvaliteten och ger ökad frihet. Både kommunala och fristående skolor bör ha tydliga profiler för att underlätta föräldrars och elevers val. Kommunen ska uppmuntra till en mångsidig etablering samtidigt som nödvändiga satsningar ska göras för att utveckla den kommunala skolan.

Alla elever och föräldrar skall tillförsäkras rätten att välja skola, oavsett om den är kommunal eller fristående. Valfrihet säkerställer likvärdiga möjligheter till utbildning för alla elever och stärker den enskilde elevens ställning, oavsett bakgrund eller bostadsområde. Botkyrkas kommunala skolor ska vara konkurrenskraftiga alternativ till både friskolor och kommunala skolor i andra kommuner. Skolorna skall ges större möjligheter till att mera fritt utforma den egna verksamheten. Personal inom

kommunen bör själva kunna få möjlighet att överta sin förskola eller skola genom upphandling eller genom att de startar upp en helt ny verksamhet som kommunen ska ge kommunalt bidrag till (skolpeng). Vi är heller inte främmande för att införa s.k. utmaningsrätt.

Skolskjuts

Närhetsprincipen hämmar det fria skolvalet. Det finns en inbyggd mekanism som snedvrider skolvalen till de geografiskt närmaste kommunala alternativen. Vi anser därför att policyn bör ändras så att ett SL-kort utgår till alla elever med längre än dessa 2-5 km till den skola de själva har valt – oavsett om huvudmannen är kommunal eller fristående inom kommunen.

En sådan frihetsreform skulle bli extra viktig för de elever i de områden som generellt anses ha svaga sociala förhållanden och socioekonomiska strukturer som förhindrar de unga i området att uppnå sin egna, fulla potential. Vissa av de elever som växer upp i socialt svaga områden kan därigenom förvägras möjligheten att fritt välja skola, om föräldrarna saknar ekonomiska möjligheter till att skjutsa sina barn eller köpa ett SL-kort till dem.

Flexibel skolstart

Vi vill arbeta för en flexibel skolstart, då eleverna inom samma årskull har olika mognadsgrad. En flexibel skolstart harmoniserar även med att skolan går mer mot en individuell, mål anpassad utbildning utifrån den enskilda eleven. Kunskapsnivåer och utveckling får gå hand i hand, elever får interagera med varandra och vara på samma nivå.

Gemensam finansiering och bidrag på lika villkor

För att alla elever ska komma till sin rätt i skolan måste den präglas av flexibilitet och valfrihet. Varje elev är unik och skolan måste utformas på ett sätt som gör den lyhörd för den enskildes behov. Ett utbildningssystem som kännetecknas av flexibilitet och valfrihet bygger in förutsättningar för detta. De flesta elever bryr sig mer om att skolan är bra än om vem som driver den. En skola med hög undervisningskvalitet där elever, lärare och personal trivs, är det som ska stå i centrum för den moderata skolpolitiken – oavsett om den drivs i kommunal eller fristående regi. Valfriheten ska vara individuell och finansieringen ska vara gemensam.

Friskolereformen har inneburit en valfrihetsökning som varit mycket positiv för den svenska skolans utveckling. Möjligheten att välja skola höjer kvaliteten i alla skolor. Dessutom främjas utvecklingen av att skolor kan välja olika profiler, nya arbetssätt och pedagogik. Självklart ska alla skolor inspekteras och utvärderas så att vi kan försäkra oss om att kvaliteten upprätthålls.

Alla förskolor, fritidshem, förskoleklasser och skolor ska också ha rätt till kommunala bidrag på lika villkor, oavsett regi. Den friskola som anser att kommunens bidrag är orättvist beräknat, kan överklaga kommunens beslut hos allmän förvaltningsdomstol.

Skolpengen

Resursfördelningsmodellen bör modifieras då vi anser att skolpengen i större utsträckning bör utgå efter den individuella elevens egna, dokumenterade, behov. Pengen bör i större utsträckning följa den enskilde eleven, oavsett val av skola. Vi vill också minska skillnaderna i beloppsnivåer mellan den som får minst respektive den som får mest. En del av resurspengen bör även användas till att höja lärarlönerna.

Modersmålsundervisning

I Botkyrka kommun bor det många människor med rötter i andra länder. För alla dem som har ett annat modersmål än svenska är modersmålsundervisning i sitt eget språk viktigt. För barn till nyanlända och barn till asylsökande som börjar i svensk skola utan kunskaper i svenska språket är modersmålet ett extra viktigt inslag i skolan. Utvecklingen av modersmålet hjälper och i vissa fall möjliggör för eleven att tillgodogöra sig kunskaper även i andra skolämnen (ämnesundervisning på svenska). Svenskan är en förutsättning för att kunna gå vidare i sina studier och för att komma in på arbetsmarknaden.

Botkyrka kommun ska erbjuda grundskoleelever, med grundläggande kunskaper i sitt modersmål, modersmålsundervisning och detta skall erbjudas i enlighet med gällande lagstiftning. En grundförutsättning är att samtliga lärare har behörighet i såväl hemspråket som i svenska och att eleven har möjlighet att fortsätta läsa språket vid fortsatta studier även efter grundskolan. Parallellt med detta vill vi även göra en särskild satsning för att förbättra kunskaperna i det svenska språket.

Förberedelseklasser

Vi ser gärna att fler skolor i Botkyrka kommun arbetar med förberedelseklasser, då vi tror på att de elever som idag går i förberedelseklass stärks av att integreras med övriga elever och får en bra övergång till vanlig skolklass.

Vi kan nu se att många barn är äldre när de anländer till Sverige. Niondeklassare som invandrat efter skolstart har i dag i genomsnitt bara gått fyra och ett halvt år i svensk skola. För elever som kommit till Sverige efter 12-årsåldern och inte har nått målen i svenska i årskurs nio förlängs nu skolplikten tills dess att målen är uppnådda eller till och med vårterminen då eleven fyller 18 år, vilket vi tror kommer ge en bättre ingång för dessa elever till vidare studier och arbetsliv.

Mottagningsenheten för nyanlända barn och ungdomar, som startade hösten 2012, är en viktig insats i arbetet att ge nyanlända elever de bästa förutsättningarna för en bra skolstart i Botkyrka. Kommunala skolor, friskolor och konfessionella skolor Det är vår uppfattning att varje skola ska granskas lika kritiskt och uppfylla samma, höga kvalitetskrav. Det ska finnas tydliga sanktionsmöjligheter mot skolor som inte följer regelverket eller som brister kvalitetsmässigt.

Ämnesundervisningen i alla skolor ska vara saklig och allsidig. Det innebär att den ska vara opartisk och icke-konfessionell och att målen fullt ut ska motsvara Skolverkets kursplaner. Vid sidan av ämnesundervisningen i kursplanestyrd ämnen kan (enligt tvingande lagstiftning) en fristående skola ha en konfessionell inriktning.

Vi är dock oroliga för att en konfessionell inriktning kan bidra till en ökad segregation. Konfessionella skolor motverkar dessutom att elever med olika bakgrund får möjlighet att mötas. Det finns också en uppenbar risk att den konfessionella inriktningen (oavsett vilken) motverkar delar av läroplanen, exempelvis inom jämställdhet, HBTQI-frågor, biologi, sexualundervisning, idrott o.s.v.

Skolhälsovård och elevhälsa

Den stora ohälsan är ett allt större samhällsproblem i Sverige i allmänhet. Ohälsotalen har uppmärksamrats under flera års tid och vi vet, även genom tidigare rapporter från Stockholms läns landsting, att det borde vara mer prioriterat att vi ger våra barn större möjligheter till att motionera och idrotta.

Vi i Botkyrka borde ta efter framgångskommuner som Malmö och Hofors som infört fysisk aktivitet dagligen i skolan, som dessutom enligt Bunkefloprojektet har gett ett högre skolresultat, vilket gjorde att fler elever klarade behörighet till gymnasieskolan.

Allt färre idrottar organiserat (dvs. genom idrottsföreningar eller klubbar) på sin fritid. Skolan måste förbättra samarbetet med idrottsföreningar och uppmuntra elever till en mer aktiv fritid, gärna genom att ha idrott som en profil eller inriktning. Vi är glada att grundskolan numera inte längre tillhandahåller onyttiga produkter inom ramen för sina caféverksamheter. Vi vill inte att eleverna väljer bort skolmaten till förmån för t.ex. läsk, godis och snacks. Vi vill även förbättra informationen till såväl elever som föräldrar kring kost, motion och hälsa.

Skolsköterska, skolläkare, skolkurator samt studie- och yrkesvägledare ska ses som en självklar tillgång på alla skolenheter.

Logopedier behövs också i en större utsträckning än vad som finns på skolorna idag. Logopedier ska utreda och avhjälpa olika kommunikationsbekymmer, som kan röra sig om t.ex. tal-, språk- eller röstproblem, läs- och skrivsvårigheter eller afasi.

Vi kan inte acceptera att det finns oupptäckta elever som lider i sin skolgång, med t.ex. läs- och skrivsvårigheter, dyslexi eller andra problem. Föräldrar som misstänker att deras barn har någon form av problematik ska erbjudas den hjälp som behövs.

Skolmaten

Alla barn som går i skolan i Botkyrka ska få äta sig mätta under skollunchen. Att skolmaten är god, aptitlig och näringsriktig är en viktig uppgift. Det spelar ingen roll hur bra skolan är ifall eleverna väljer bort skolmaten för att sedan inte kunna prestera på bästa sätt och nå sina mål i skolan. Det finns exempel på skolor i Botkyrka som väljer att servera frukost till sina elever, vilket vi tycker är ett föredömligt sätt där behov och möjlighet finns. Vi är öppna för att skolrestaurangerna kan läggas ut på entreprenad.

Ekumeniskt rum - ett rum för eftertanke

Det bor betydligt fler troende i Botkyrka kommun jämfört med i övriga Sverige och vi har många med olika trosuppfattningar. Vi skulle vilja möjliggöra för de skolor som så önskar och där efterfrågan finns, att få inrätta ett ekumeniskt rum, alternativt ett rum för eftertanke. Ett sådant rum ska i så fall vara en plats för samtliga trosuppfattningar.

Skolgång för funktionshindrade

Alla ska, utifrån sina fysiska förutsättningar, kunna delta i undervisningen på sina egna villkor. Barn med funktionshinder ska, så långt det är möjligt, kunna delta i t.ex. skolidrotten. Kommunen ska se till att alla skollokaler och idrottsanläggningar ska vara handikappanpassade. Det är också viktigt att kompetenshöjande insatser kring frågorna görs för personal inom våra verksamheter.

IT i skolan

De system som införs i skolan måste vara anpassade efter den miljö och de områden som de är tänkta att användas till. Det finns möjlighet att, med smarta multimedialösningar, ge elever möjligheter till att utveckla sin kreativitet genom att arbeta med still- och rörlig bild, ljud, musik och

kombinationer av dessa. En egen dator ger också möjligheter för elever att själva söka efter aktuell och uppdaterad information på ett bra sätt – vi lever i en föränderlig värld och detta förhindrar att man lär in gamla och förlegade faktauppgifter som kan finnas i tryckta böcker. Datorn är också ett bra verktyg för barn med behov av särskilt stöd, så att även de kan följa med och tillgodogöra sig kunskaper i ämnesundervisning - med särskilda applikationer, tillämpningar och arbetsmetoder.

Överlag måste datortätheten i skolorna öka. Vi är glada att vårt förslag om en elev – en dator nu blivit verklighet för elever i skolor sju till nio. Vi vill utöka detta till att även omfatta elever i årskurs sex. En riktig dator till varje elev är precis lika naturligt som när de för 100 år sedan fick varsin penna. Inom ramen för ”en-till-en”-satsningen är det viktigt att vi säkerställer att en nödvändig infrastruktur finns för att fullt ut hantera detta. Både vad gäller de fysiska datorerna men framförallt för att utveckla det pedagogiska arbetet.

Fastigheter, skollokaler och utemiljöer

Underhållet av skolornas fastigheter är på många håll eftersatt. Det senaste decenniet har inneburit stora investeringar i form av ny-, om- och tillbyggnationer runt om i vår kommun. Alla elever ska ha tillgång till trivsamma, ändamålsenliga och fräscha lokaler. Vi tror att det går att bygga och renovera till en lägre kostnad än vad den styrande majoriteten hitintills gjort. De tider skolorna står tomma bör lokalerna användas till annat.

Vi vill även utreda formerna för införandet av ett lokalpengsystem i Botkyrka – i såväl förskola, grundskola som gymnasieskola. Ett system med lokalpeng syftar till att öka medvetenheten för vad lokalerna faktiskt kostar och stärka insikten om att lokaler inte är en fri nyttighet. Modellen ger ett tydligt regelverk visavi friskolorna (samma för alla). Utformandet av lokalpengen syftar också till att ge förutsättningar för optimal lokalefterfrågan och ytteffektivitet.

Det vill säga att varje skola ska vara en resultatenhetschef där rektor (resultatenhetschef) nyttjar sina lokaler så effektivt som möjligt. Lokalen kan då vara ett konkurrensmedel för att rekrytera kunder till sin verksamhet, detta är något man bör se över vid om- och nybyggnationer. Våra utemiljöer i såväl förskola, grundskola och gymnasieskola har många förbättringsmöjligheter för att inspireras till utomhuspedagogik, där flera sinnen får stimuleras och man kan prova olika inlärningssätt.

Mål för grundskolan

- Alla elever ska ges rätt förutsättningar att fritt välja skola
- Inför daglig fysisk aktivitet
- Öka datortätheten generellt samt till en dator per elev förslagsvis fr.o.m. skolår 6.
- Utred förutsättningarna för att inrätta ”ekumeniska rum” i de skolor vars elever har behov av ett sådant
- Fokus på kunskap och färdigheter, mätning av kunskaperna ska ske oftare och tidigare, inför skriftliga omdömen redan i förskoleklass
- Förbättra resursfördelningsmodellen så att den blir mer rättvis samt använda en del av resurserna till att höja lärarlönerna
- Nolltolerans - ingen i skolans värld ska behöva utsättas för kränkande behandling eller våld, oavsett om man är elev eller vuxen, polisanmäl alla brott i skolan
- Skolor som drivs i kommunal regi ska frikopplas från detaljstyrning och istället, så långt det är möjligt, drivas på samma sätt som fristående verksamheter. Låt skolan vara egna resultatenheter, där rektor har huvudansvar.
- Säkerställ att de statliga medlen för ”en skapande skola” kommer varje skolklass till del
- Våra utemiljöer måste förbättras för att inspireras till utomhuspedagogik, där flera sinnen får stimuleras och man kan prova olika inlärningssätt.

Gymnasium

Gymnasieskolan skall erbjuda möjligheter till att studera både teoretiska och praktiska ämnen. Alla ungdomar vill helt enkelt inte gå vidare till högre studier. Gymnasieskolorna måste fortlöpande göra omvärldsanalyser och därigenom se samhällets olika behov av kompetenser och var bristyrkena kommer.

Flera olika yrkesinriktade utbildningsprogram har tillkommit, vilket vi ser som mycket positivt. Både våra ungdomar och samhället vinner på att det, inom gymnasieskolan, finns såväl utbildningar med studieförberedande inriktning som utbildningar med tydlig yrkesprofil.

De kommande åren kommer att medföra stora utmaningar för gymnasieskolan. Vi ser ett minskande elevunderlag i kombination med att många elever aktivt väljer gymnasieskolor i andra kommuner. Vi måste göra våra gymnasieskolor i kommunen mer attraktiva med rätt utbud av gymnasieprogram för att dels behålla våra egna elever i kommunen men även för att attrahera elever från kranskommunerna.

Studieförberedande program

Studieförberedande program skall ge grundläggande högskolebehörighet. Elever på gymnasieskolans yrkes- och lärlingsutbildningar skall ha rätt till att få välja om de samtidigt vill läsa in teoretisk högskolebehörighet.

Yrkesförberedande program

Vi måste ha ökade satsningar på yrkesutbildningar och lärlingar. Länder med låg ungdomsarbetslöshet kännetecknas ofta av att de har låga trösklar mellan jobb och utbildning, till exempel genom yrkesutbildningar och väl utbyggda lärlingssystem. Vi vill fortsätta att stärka de gymnasiala yrkesutbildningarnas betydelse och underlätta för framväxten av fler och bättre lärlingsplatser.

För att säkerställa att elever vid de yrkesförberedande programmen får de 16 veckors arbetsplatsförlagt lärande som de har rätt till, vill vi att en modern och flexibel lärlingsutbildning utvecklas. Detta medför krav på ett aktivt samarbete mellan gymnasieskolorna och näringslivet. Vi tror att införandet av en praktikpeng skulle öka motivationen för företag att ta emot elever för praktik. Praktikpengen skulle i någon mån ge företagen kompensation för den handledning eleverna måste ha.

Arbetsmarknadsanpassat utbud

Samarbetet med näringslivet skall utvecklas fortlöpande så att gymnasieskolorna får tillgång till den upparbetade kompetens som finns där. Vi måste ligga i framkant när det gäller att anpassa programvalen till den rådande verkligheten på arbetsmarknaden - kopplat till samhällets framtida behov. Botkyrka har ett stort antal unga under 24 år som saknar arbete.

En förklaring är att de inte har lyckats fullfölja sin gymnasieutbildning. Detta är ett problem som bl.a. kan lösas genom yrkesinriktade program men också genom kommunal vuxenutbildning. En annan, kanske ännu viktigare faktor, är att grundskolan ger alla barn en bra grund att stå på.

Sommarskolan

Vi vet att behovet av sommarskola är mycket stort, och vi gläder oss över att majoriteten tillstyrkte vår motion och har infört sommarskola med inriktning för nyanlända. Detta ger en bättre skolstart efter sommarlovet för de barn som anlänt hit under sommaren. För de elever som kommer under sommaren är det viktigt att det inte blir ett för stort glapp i tiden från ankomsten till Botkyrka tills de får kontakt med skolan. Därför bör nyanlända elever alltid erbjudas att delta i sommarskola. Vi tror därutöver att om man erbjuder sommarjobb kombinerat med sommarskola, så kan man öka intresset för sommarskolan. Detta skulle kunna erbjudas ungdomar som avslutat skolår nio, så att de ges möjligheten till att läsa upp sina betyg inför gymnasiet. Det kan även riktas till dem som avslutat första året i gymnasiet men som halkat efter.

Uppföljningsansvaret

Det kommunala uppföljningsansvaret är idag förlagt på Arbets- och kompetenscenter. Där erbjuds ungdomar som inte har valt att gå gymnasium personlig coachning, studie- och yrkesvägledning eller hjälp med att söka praktikplats. Här vill vi sätta mer fokus och insatser på de som hoppar av gymnasiet. Det är viktigt att vi inte bara nöjer oss med att identifiera vilka det är utan att vi också försöker förse dessa ungdomar med rätt verktyg och att vägleda dem, så att de inte hamnar i ett utanförskap.

Mål för gymnasieskolan

- Näringslivet ska vara mer delaktig i skolan – de är framtida arbetsgivare
- Fler gymnasieelever ska ha minst "godkänt" i kärnämnen vid kursslut
- Fler gymnasieelever ska fullfölja sin utbildning
- Bredare program som tar hänsyn till hur arbetsmarknaden ser ut
- Se över antalet gymnasieskolor och gymnasieutbudet inför kommande läsår
- Större utbud på yrkesutbildning med lärlingsinriktning
- Inför ett lokalpengsystem även för gymnasieskolan

Särskola och träningssärskola

Fyrens korttidsskola gjorde en bra insats för de barn som behövde bryta ett negativt mönster och kunna hitta tillbaka till skolan igen. Tyvärr är Fyrens verksamhet numer lagd på is, i och med den nya förvaltningsorganisationen - och det verkar inte som om man har avsikt för att öppna upp någon ny variant av Fyren heller.

Moderaterna anser detta vara beklagligt, då kön till Fyren tidigare var lång och det är långsiktigt en bra investering att hjälpa dessa barn snabbt. Vi hade hellre sett ett utökande av den verksamheten med ytterligare en enhet, belägen i ett naturnära område, där barnen kan erbjudas en del av sin pedagogik i en lugn studiemiljö och i små grupper - under kortare eller längre perioder.

Många elever kan behöva få sin undervisning tillgodosedd i särskild undervisningsgrupp, då ska de också få det. Vi delar synen att det är viktigt med en diskussion om inkludering. Vi tror dock att det går att överbrygga motsättningen mellan den inkluderingstanke som genomsyrar styrdokumentet och den exkludering som särskild undervisningsgrupp innebär. Ett inkluderande förhållningssätt utesluter inte att exkluderande verktyg används för de elever som verkligen behöver det (från skolinspektionens generaldirektör).

Gymnasiesärskola

Elever i gymnasiesärskolan ska ha möjlighet att välja ett program som motsvarar deras förutsättningar i framtiden och som tillhandahålls inom regionen. Gymnasiesärskola med lärlingsinriktning har varit ett lyckat koncept i Östra Göinge Kommun vars modell kommer att utretts här i Botkyrka efter ett motionsinitiativ från oss moderater. Eleverna läser då sina kärnämnen kombinerat med mycket praktik. I ett samarbete med lokala företag, som kan erbjuda dessa lärlingsplatser, går eleverna i ett fyraårigt program som, enligt Stenforsaskolan, har visat på lyckade resultat där eleverna sedan gjort sig mycket eftertraktade på arbetsmarknaden. Tyvärr anser majoriteten att det är svårt att "hitta" lärlingsplatser i kommunen och kommer därför inte implementera detta i nuläget.

Mål för särskolan och träningsskolan

- Återstarta och utöka Fyrens verksamhet
- Utöka till fler enheter för plats för träningsskola
- Utgå alltid utgå från den enskilda elevens behov och förmåga
- Skollagen säger att elever ska få det stöd de behöver. Särskilda undervisningsgrupper ska finnas för de elever som behöver dem.
- Elever i gymnasiesärskolan ska ha möjlighet att välja ett program som motsvarar deras förutsättningar i framtiden och som tillhandahålls inom regionen
- Inför Östra Göinge-modellen för våra gymnasiesärelever

Arbetsmarknads- och vuxenutbildning

Moderaternas arbetsmarknadspolitik handlar i grunden om att skapa förutsättningar för människor att försörja sig själva. Genom en kvalitativ utbildning för alla åldrar, kombinerat med ett stort och varierat arbetsutbud, skapas möjligheten för fler Botkyrkabor att i större utsträckning stå för sin egen försörjning.

Under alltför lång tid har Botkyrka misslyckats med att skapa tillräckliga förutsättningar för invånarna att komma i arbete. Arbetslösheten i kommunen är hög, högre än genomsnittet i riket, arbetslösheten ökar och de grupper som står längst ifrån arbetsmarknaden kommer allt längre ifrån ett arbete.

Moderaterna vill reformera arbetsmarknads- och vuxenutbildningspolitiken i Botkyrka kommun genom att fokusera på att skapa fler arbetstillfällen, forma en politik för de grupper som står längst ifrån arbetsmarknaden samt bygga en organisation som ser och stöder människors enskilda behov till utbildning och möjlighet till egen försörjning. Individerna ska alltid stå i centrum i arbetsmarknadspolitikerna.

Vi är öppna för en ökad konkurrensutsättning inom nämndens verksamhetsområden, kommunen som aktör bör därför framöver sträva efter att kunna erbjuda ett mer specialiserat utbud.

Skapa arbetstillfällen

Grunden i arbetsmarknadspolitikerna handlar om att skapa förutsättningar för människor att komma i arbete. För att lyckas med detta krävs dels ett utbildningssystem med hög kvalitet samt goda möjligheter till praktikplatser, men det krävs även att det kontinuerligt skapas nya arbetstillfällen.

Genom ett attraktivt företagsklimat ökar intresset för företagsetableringar i Botkyrka och då blir jobben fler. Det handlar exempelvis om etableringsklara tomter, en näringslivsanpassad service jämte ett generellt företagsvänligt klimat som välkomnar företagare och alla typer av arbetstillfällen. Särskilt viktigt är det att ha en förvaltning som underlättar för nyetableringar. Botkyrka måste föra en mer offensiv näringspolitik som skapar lokala arbetstillfällen, dels genom etableringar och dels genom nystartade företag. Näringslivscentret är den självklara partnern i det arbetet.

Praktikplatser

För många arbetslösa i Botkyrka är de största hindren till arbete bristfällig utbildning och brist på tidigare kontakt med arbetsmarknaden. Genom att skapa fler praktikplatser skapas även fler vägar in på arbetsmarknaden för de som fastnat i långvarigt utanförskap. Genom ett kommunalt initiativ ökar antalet praktikplatser både i den kommunala förvaltningen, i de kommunala bolagen, samt i det privata näringslivet i regionen. Vi ser AKC som ett strategiskt verktyg i det arbetet.

Yrkesvux

Att ge människor möjlighet att omskola eller vidareutbilda sig är mycket värdefullt både för individen och för politiken. En effektiv och högkvalitativ yrkesvuxutbildning med ett arbetsmarknadsanpassat utbud skapar förutsättningar för invånarna i Botkyrka att skaffa sig en aktuell och relevant utbildning som snabbt leder till jobb. En förutsättning för en lyckad yrkesvuxpolitik är enligt Moderaterna att utbildningarna är väl anpassade till arbetsmarknadens behov. Vi anser att Botkyrka kommun i större

utsträckning ska söka samarbete med näringslivet för att på ett mer effektivt sätt kunna anpassa yrkesvuxutbildningarna, så att de i högre grad leder till sysselsättning.

Vi anser att Botkyrka kommun i större utsträckning ska söka samarbete med näringslivet för att på ett mer flexibelt sätt kunna anpassa yrkesvuxutbildningarna efter rådande förhållanden och tillgodose kraven på kompetenser inom exempelvis olika bristyrken för att främja en ökad sysselsättning.

Samverkan med Stockholmsregionen

Botkyrka ligger nära Sveriges huvudstad Stockholm, men även nära Huddinge och Södertälje. Med goda kommunikationer till ett varierat arbetsutbud finns det bra möjligheter för invånarna i Botkyrka att hitta arbete i närregionen. Tyvärr lyckas inte kommunen tillvarata närheten varken till Stockholm eller till Södertälje på ett effektivt sätt.

Moderaterna vill samverka bättre med dessa kommuner och hela Södertörnsregionen och dess lokala näringsliv för att, i större utsträckning än idag, skapa förutsättningar för Botkyrkabor att dra nytta av möjligheterna till arbete i närområdet. Det handlar exempelvis om information beträffande arbets- och pendlingsmöjligheter samt tätare dialog med dessa kommuner och dess lokala näringsliv. Moderaterna vill forma en politik som skapar förutsättningar för de som står längst ifrån arbetsmarknaden. För att lyckas med det måste vi välkomna alla typer av arbetstillfällen till Botkyrka och bidra till våra grannkommuners arbete med att skapa nya arbetstillfällen.

Språkutveckling

Möjligheten för utrikes födda att snabbt komma in på arbetsmarknaden är i stor utsträckning beroende av språkliga förutsättningar. Det är viktigt att kommunens stöd till nyanlända Botkyrkabor sätts in snabbt vad gäller inventering och validering av tidigare utbildningar, möjlighet att delta i SFI samt erbjudande om praktikplatser och yrkesutbildningar. En utbildning mot ett bestämt mål, ett yrke, har visat sig vara en drivkraft även för språkutvecklingen. Kvaliteten på SFI är avgörande, därför måste Botkyrka i större utsträckning prioritera SFI för att säkerställa att verksamheten har tillräckliga resurser gällande litteratur och material, samt att man engagerar kunniga pedagoger och att lärartätheten höjs. Målsättningen skall vara att alla som beviljats uppehållstillstånd och/eller uppnått sexton års ålder ska ha påbörjat sin språkutbildning i svenska inom fyra veckor.

SFI 50+

Vi vill se över för hur vi skulle kunna erbjuda möjlighet till viss SFI för personer över 50 år. Vid 50 års ålder återstår minst femton, kanske uppåt tjugo år i s.k. "arbetsför ålder". Ökade kunskaper i svenska medför inte enbart en ökad anställningsbarhet utan även möjlighet att själv kunna ha myndighetskontakter, kunna delta i socialt i föreningsliv (även utanför den egna etniska kulturföreningen) och på ett bättre sätt följa med vad som händer i samhället och i politiken.

UngDrive

Det är dags för Botkyrka kommun att införa "UngDrive", som är ett hjälpmedel för ungdomar att starta och bedriva verksamhet som kan fortsätta långt efter sommarens slut. Med hjälp av riktiga entreprenörer och en liten summa pengar så kan fler ungdomar i Botkyrka få verktygen att själv och som entreprenör, vara med och skapa sitt första, andra eller tredje jobb.

Matchning

För att lyckas med uppgiften att skapa förutsättningar för fler invånare att komma i arbete behövs alternativa vägar in på arbetsmarknaden. Vi vill införa mer av aktiv hjälp från kommunens egen verksamhet, Arbetsförmedlingen och privata företag kring matchning av den arbetssökande och arbetsutbudet. Vi välkomnar satsningen på en ny vägledningfunktion och menar att det är viktigt att denna ges tillräckliga resurser att verka för att nå resultat.

En politik för individen - alla behövs!

Moderaternas politik grundar sig i synen om att människor ska få större frihet att själva styra över sina liv. Vi vill forma en politik som är flexibel och utgår ifrån invånarnas behov. Ingen Botkyrkabo som vänder sig till kommunen för stöd för att komma ut på arbetsmarknaden ska hindras på grund av organisatoriska hinder. Vi vill se en flexibel politik och en förvaltning som välkomnar invånarnas strävan att försörja sig och som är beredd att hitta alternativa vägar som gynnar den enskilde och kommunen.

Vi vill skapa ett utbildningssystem som i högre grad tillåter invånarna att utbilda sig eller omskola sig för att bli mer attraktiva på arbetsmarknaden. I detta arbete inkluderas många av de goda insatser som redan görs i kommunen kring vuxenutbildningen, men vi tror att vi kan bli mer effektiva genom bättre dialog med näringslivet kring vilka förkunskaper kompetenser som efterfrågas när Botkyrka kommun formar sina vuxenutbildningar.

Ungdomsgarantin/feriepraktikplatser

Ungdomsgarantin kostar allt mer att upprätthålla. Antalet sökande ökar år från år och beräknas 2015 till drygt 1 400. Antalet ungdomar som är berättigade att söka är 4 000. Kostnaderna för garantin ser vidare, genom befolkningsökningen (inflyttare), ut att fortsätta öka.

Som jämförelse kan nämnas att den är dyrare än SFI. Den gymnasiala vuxenutbildningen, som är ett av arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningens prioriterade mål, bara kan erbjuda plats åt en tredjedel av de sökande med nuvarande budgetram. Det bör i sammanhanget sägas att oddsen för en anställning om man inte har gymnasiekompetens är mycket låga. Man kan fråga sig om ungdomsgarantin ska vara en uppgift för förvaltningen, eller om den bör koncentrera sitt arbete på andra målgrupper med större behov av hjälp. En sådan grupp är ungdomar med funktionshinder och ett samarbete med vård- och omsorgsförvaltningen är viktigt.

Moderaterna ser ett tydligt behov av andra prioriteringar och en annan fördelning av resurser när det gäller ungdomsgarantin. Moderaterna anser att ett tydligare arbete utåt mot det lokala näringslivet är nödvändigt för att hitta praktikplatser. En bredare kontakt och en dialog med företagare i Botkyrka bör kunna ge fler chanser till meningsfulla sommarjobb.

Arbete för personer med funktionsnedsättning

Alla måste hjälpa till att genom olika sätt skapa förutsättningar till arbete efter bästa förmåga. Det gäller staten, landstingen, kommunerna samt företag och organisationer. Botkyrka kommun har i många år haft verksamheter i detta syfte, vi vill utveckla detta arbete och utöka resurserna så att ännu fler av våra medborgare kan få möjlighet till en egen försörjning. Vi anser att alla människor som

vill och kan utföra något ska få den möjligheten, detta oavsett om personen har något funktionshinder eller där det råder språkbarriärer.

Kommunens ansträngningar för att sysselsätta människor med funktionsnedsättningar måste öka och bli bättre. Vi vill ge i uppdrag att utreda möjligheterna, att i större utsträckning än vad som sker idag, även anpassa verksamheterna i syfte att få plats för ännu fler personer som har någon form av funktionsnedsättning. Vi anser att alla människor som vill och kan utföra något ska få den möjligheten, detta oavsett om personen har någon funktionsnedsättning eller där det råder språkbarriärer.

Vi vill ge förvaltningsledningen i uppdrag att utreda vilka insatser som behövs för att ännu fler som har någon form av funktionsnedsättning ges förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden. Vi vill även utreda förutsättningarna för att kunna inrätta en arbetsförmedling för funktionsnedsatta personer. Det var inte länge sedan det fanns större möjligheter, då hade Samhall stor verksamhet, AMI och andra aktörer hade stora resurser. Tror vi på att alla kan göra något så måste vi hitta lösningar även för denna grupp människor, det måste vi ha råd med.

Det var inte länge sedan då möjligheterna var större. Samhall, AMI och andra aktörer var verksamma och hade stora resurser. Tror vi på att alla kan göra något så måste vi hitta lösningar även för denna grupp människor. Det måste vi ha råd med.

Jobb- och aktivitetscenter

Vi vill gärna se över möjligheterna att inrätta ett s.k. jobb- och aktivitetscenter i Botkyrka med fokus på rehabilitering och "stimulering av sinnen". Miljön ska vara lockande och erbjudande så att den är värd att utforskas som passar både ung och gammal, särskilt fokus på personer med olika former av ADHD, hjärnskador, andra diagnoser där man bl.a. arbetar med avslappning kombinerat med att öva uppfattningsförmågor.

I ett jobb- och aktivitetscenter kan även inrymma gymfaciliteter inriktade på rehab, men även anpassade för äldre samt personer med funktionsnedsättning, med träningsmaskiner anpassade efter dessa specifika målgrupper. I delarna som mer motsvarar daglig verksamhet kan ingå olika enheter som samarbetar med varandra där man utför arbeten utan tidspress på uppdrag av andra mot betalning, som exempelvis enklare, manuella jobb.

I denna typ av verksamhet är det viktigt med samordning/samverkan mellan kommunens olika förvaltningar.

Daglig verksamhet och LSS

Vi ska leva upp till kraven och riktlinjerna som finns inom LSS, Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade. Det är viktigt att deltagarna tycker verksamheten är meningsfull, den ska präglas av kvalitet och bli än mer inkluderande. Oavsett vem det är som har ansvaret för att så många som möjligt har ett arbete och möjlighet till egen försörjning, så är det ändå så att alltför många människor kommer att sakna ett heltidsarbete i framtiden.

Vi måste vara öppna för att alla ska kunna jobba så mycket de klarar av, om än bara någon enstaka timme om dagen. Den sociala ekonomin fyller en viktig funktion kring t.ex. arbetsträning för individer som står långt utanför den reguljära arbetsmarknaden. Det är viktigt att den sektorn stöttas och får spela en större roll.

Mål för arbetsmarknad och vuxenutbildning

- Vi vill aktivt stärka förutsättningarna för att ge arbetslösa möjligheter till arbete istället för bidragsberoende.
- Vi vill se fler åtgärder för att kunna ge nyanlända invandrare/flyktingar möjlighet till egen försörjning.
- Nyanlända ska erbjudas att påbörja sin språkutveckling i svenska senast fyra veckor efter ankomst och så långt det är möjligt i kombination med arbete, praktik eller annan aktivitet.
- Inför UngDrive
- Introduktionsutbildningen bör, utöver samhällsinformation, även innehålla moment om svensk lagstiftning och internationella konventioner.
- Se över hur kommunen ska kunna erbjuda SFI för invånare som är 50 +
- Vi vill ha ökat fokus på coachning och matchning i samarbete med arbetsförmedlingen och andra aktörer.
- Indexera dagersättningen inom HAB. Lunchen bör ingå som en del av ersättningen. Håll igång verksamheten under sommartid.
- Vi vill se fler externa aktörer i aktivt arbete med arbetsmarknadsåtgärder.
- Vi vill se ett mer utåtriktat arbete gentemot det lokala näringslivet för att hitta praktikplatser och för att inventera behov/efterfrågan på yrkeskompetenser.
- Vi vill att kommunen utmanar näringslivet i skapandet av 200 nya praktikplatser (100+100).
- Ta fram fler etableringsklara tomter.
- Förstärk näringslivskontoret (som bör vara det nav kring vilket tillväxt och ökad sysselsättning kretsar) med kompetenser som har erfarenheter inom basindustrin.

Samhällsbyggnad

Äganderätten och allmänintresset

Äganderätten bör oftare ges företräde framför det som politiker på den rödgröna sidan brukar hävda för att stoppa utvecklingen. Det vi åsnyftar är ständigt förekommande och vaga hänvisandet till "allmänintresset". Vilka är det som definierar detta allmänintresse? Är det den ideologiskt förblindade fritidspolitikern som har som ingångsvärde att stoppa all tillväxt till förmån för vissa naturvärden? För oss moderater är det tvärtom självklart att inta en mer tillåtande attityd gentemot den enskilde markägaren som vill stycka av sin tomt så att det kan uppföras nya villor, ett flerfamiljshus, eller en "Attefallare". Bygglovshanteringen behöver såväl förenklas som bli billigare för de som vill uppföra en "Attefallare" på sin tomt.

Markanvändning

All planering i den kommunala översiktsplanen skall utgå ifrån en effektiv resursplanering och med en välavvägd hänsyn tagen till naturvärdena. För oss moderater är det centralt att kommunen planerar och säkerställer en långsiktig marktillgång och att markreserver avsätts för näringslivsutveckling, bostäder och för infrastrukturens utbyggnad. Vi ser det som viktigt att etableringen av näringsverksamheter och bostäder sker utifrån ett logistiskt systemtänk där transporter av människor och gods i större omfattning kan ske via spår och liknande miljövänliga trafiklösningar. Det är också viktigt att mark som kommunen äger men inte avser planlägga avyttras.

Långsiktig samhällsutveckling

En av kommunens viktigaste uppgifter är att arbeta med den övergripande och långsiktiga samhällsutvecklingen. Vid sidan av t.ex. skola, vård och omsorg är samhällsbyggnad en kommunal kärnverksamhet. En väldimensionerad och kvalitetssäker infrastruktur är grunden för en god samhällsplanering. Det må gälla för skola, omsorg om barn, äldre och funktionshindrade såväl som för gator, vägar, parker och andra allmänna ytor samt vatten och avlopp. Inte minst är det viktigt med planer för framtida exploateringar för bostäder och arbetsplatser. Vi vill att det ska finnas byggklara tomter för dem som vill bli, eller fortsätta vara, Botkyrkabor.

Byggklara tomter

För att öka valfriheten i valet av bostad är det viktigt att det finns tillgång till byggklara tomter och att det finns en tomtkö att ansluta sig till. Byggklara tomter för nyproduktion måste kunna erbjudas i alla våra kommundelar. För att förtäta med bostäder i kollektivtrafiknära lägen ser vi goda möjligheter för detta i anslutning till såväl Tumbas- som Tullinges pendeltågstationer.

Bostäder och miljonprogram

Botkyrka kommun behöver fler skattebetalare. Grunden för fler skattebetalare är att kommunen, genom ett utvecklat och framtidsanpassat bostadsförsörjningsprogram, erbjuder möjligheter för

enskilda och familjer att välja sin boendeform. Det är viktigt att mark avsätts för etablering av byggnation av villor och radhus och att lägenhetsbeståndet utvecklas för olika behov och önskemål.

Var och en måste kunna välja om man vill äga eller hyra sin lägenhet. Det kommunala bostadsmonopolet måste förändras så att fler hyresvärdar etablerar sig i kommunen. Nya hyresbostäder måste byggas för att tillförsäkra nya generationer framtidsanpassade och ändamålsenliga bostäder. För att möjliggöra ett ökat bostadbyggande måste förtätningar i befintliga bostadsområden prioriteras - och då geografiskt kopplas till den kollektivtrafikmässiga infrastrukturen. Trängseln i det allmänna vägnätet är påtaglig. Det är därför centralt att fler ges möjligheten att välja kollektivtrafiken för att förflytta sig mellan sin bostad – arbetsplats – dagligvaruhandel.

Samtidigt är det viktigt att ha närhet till natur- och grönområden, oavsett var i kommunen man bor. I våra landsbygdsområden är det viktigt att också öka bostadsbyggandet tar och att särskild hänsyn tas till den lantliga karaktären. Även bostadsutvecklingen i landsbygdsområdena måste planeras utifrån rimliga möjligheter till kollektivtrafik och närheten till ex. VA, elnät och stadsnät för IT.

Vi vill också verka för att det ska byggas fler behovsanpassade och billiga studentbostäder i kollektivtrafiknära lägen. Det finns exempel från andra kommuner såsom Huddinge, Stockholms Stad och Örebro (för att nämna några) där man har lyckats bygga små, ändamålsenliga lägenheter, med kokvrå och WC/dusch, men med ett gemensamt kök och förvaring i korridor och cykelparkering på balkongen.

Vi vill särskilt pröva förutsättningarna för exploateringar i sjönära lägen. Vi tror att detta skulle attrahera fler med god skattekraft att välja Botkyrka som bosättningsort.

Miljonprogrammen måste till stora delar renoveras och omdanas, framförallt i de norra kommundelarna. Detta kan moderat bostadspolitik förverkliga genom ombildningar och försäljningar av vissa fastigheter. Åtgärderna som vidtas ska bidra till förnyelse och en välbehövlig förändring av gatubilden. Vi ser det som mycket angeläget att detta arbete påbörjas snarast möjligt.

Infartsparkeringar

Nuvarande infartsparkeringar, som idag utgörs av stora och öppna asfalterade ytor i centrala "A-lägen", skulle med fördel i stället kunna anordnas under markplan vid ny bebyggelse. Parkeringsanläggningar i anslutning till kommundelarnas resecentrum måste anordnas i särskilda parkeringshus. Det är viktigt att parkeringshusen arkitektoniskt utformas så att de blir en naturlig och vacker del i den omgivande bebyggelsen.

Gestaltningsspörsmål

Botkyrka kommun skulle behöva en uppgradering av det allmänna rummet. Detta måste ske genom ett aktivt arbete med gestaltningsspörsmål. I hela kommunen finns det gator, vägar, torg, rondeller, korsningar, gångstråk och cykelvägar som inte bara skall fylla en praktisk funktion utan också skulle kunna göras om till vackra och trivsamma platser. Med hjälp av grönska, konstnärlig utsmyckning och annorlunda utformning skulle detta kunna förverkligas.

Kommunen skulle särskilt kunna uppmärksamma privatpersoner och företag som aktivt bidrar till att göra kommunen mer estetiskt tilltalande. Något som bidrar till att höja livskvaliteten för alla som bor här, eller något som bidrar till en hållbar utveckling.

Stockholmsregionens befolkning växer och Botkyrka måste ha beredskap och en plan för att få många av dessa "inflyttare" att vilja bosätta sig här. I Botkyrka finns det plats för fler människor och vårt läge i Stockholm blir mer och mer attraktivt. Vi har, jämfört med exempelvis Tyresö, Nacka eller

Vallentuna, konkurrensfördelen med nära avstånd till såväl tunnelbana, pendeltåg som E4:an och Huddingevägen för dem som behöver pendla till sitt arbete.

Vi ser gärna en utveckling där området mellan Fittja-Alby-Slagsta utvecklas till en stadsmiljö, med en överdäckning av E4:an som en tänkbar väg för att förverkliga detta.

Vidare kan även området mellan Tuna och Tumba C (inklusive "Lill-Tumba") med fördel förtätas till att på sikt bli en stadsmiljö.

Skapandet av förutsättningar för utvecklande av stadsmiljöer som tål att jämföras med innerstan är viktigt. Men vi behöver också planera för att "bygga ihop" våra stadsdelar/kommundelar. Ett framtida exempel skulle kunna vara att, runt Tullingesjön genom att bygga ihop Hamringe med Alby och Tullinge - eller förtäta längs med hela kommunens norra strandlinje längs Mälaren. I den här typen av strandnära lägen bör fokus ligga på bostadsexploateringar, med t.ex. villor, radhus och låga flerfamiljshus, där samtliga hus ska ha en sjöutsikt/sjöglimt som grundprincip.

Hållbar utveckling

Vi vill intensifiera kommunen och allmännyttans praktiska arbete för en hållbar utveckling. Vi vill minska kommunens lokalytor genom lokaleffektiviseringar. Kommunens fastigheter, lokaler och anläggningar skall utifrån väl underbyggda kalkyler klimatanpassas med beprövade moderna, tekniska lösningar (som vattenmätare, miljövänligare belysning, betaltvättstugor m.m.) Myndighetsutövning med servicekänsla

Samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter är i allt väsentligt styrda av lagstiftningen som också påverkar myndighetsutövningen. Myndighetsutövningen ska präglas av smidighet och en grundläggande servicekänsla. Den enskilde medborgaren ska alltid känna sig väl emottagen och sakligt informerad.

Vi bl.a. tagit initiativ till att förenkla för den enskilde medborgaren som söker bygglov för t.ex. inglasningen av sin altan. Vi har även ifrågasatt att Botkyrka kommun höjde bygglovstaxorna så att dessa matchar, eller överstiger, kommuner som har lägre kommunalskatt än vad Botkyrka har. Det skall vara lätt att göra rätt och de avgifter som tas ut för olika typer av bygglov måste få skattebetalarnas acceptans som rättvisa, rimliga och kunna sättas i relation till kommunens kostnader.

Bygglov och planer

Bestämmelserna och tjänstemännens tillämpningar av dessa uppfattas allt för ofta som för rigida av invånarna framförallt i bygglovsfrågor. Det är rimligt att denna myndighetsdel och servicefunktion alltid klarar att på ett tydligt och "kundvänligt" sätt kan förklara varför man fattar ett visst beslut.

När det gäller stora projekt, som exempelvis Riksten, så finns det en större frihet för byggbolagen att utforma en byggnad än vad en enskild medborgare har. Vi ser det viktigt att kommunen har möjligheter att snabbare kunna aktualisera planer och härtill hålla en god beredskap för att kunna tillmötesgå invånarnas önskemål vid bygglov.

Vi vill göra en översyn av bygglovsreglementet och taxorna samt införa en förenklad process för enklare om- och tillbyggnader av t.ex. altaner och uterum. Kommunen skall ta fram ett särskilt ramverk med tydliga regler och riktlinjer som har "förenkling" i fokus. Om den enskilde medborgaren håller sig inom detta ramverk, så menar vi att det, i de allra flesta fallen, bör räcka med att medborgaren anmäler åtgärden i efterhand och att denne sedan får betala en låg avgift - relaterad till den administrativa hanteringen av ärendet.

Servicegarantier

Vi är positiva till att samhällsbyggnadsförvaltningen med flera förvaltningar ska kunna ge olika former av servicegarantier. När man inte sina mål och garantin inte hålls, så skall det få konsekvenser.
Mark och tomtbank

En ständigt uppdaterad mark- och tomtbank för eget byggande, för såväl företag som privatpersoner, måste upprättas. Detta för att, på ett bättre sätt, kunna attrahera nya skattebetalare att vilja flytta hit och nya företag att etablera sig.

Vi måste göra det möjligt för fler att vilja välja Botkyrka som plats att flytta till, bilda familj och leva sina liv. Vi bör därför erbjuda byggklara tomter, med låga markpriser och framdragen VA, IT, el. Detta för villor, radhus, flerfamiljshus och äldre- samt ungdomar. Exempel finns bl.a. från Norge och avfolkningsorter i Sverige där man exempelvis har VA-anslutningen redo och har tomten byggklar (till attraktivt pris). Där har man även tittat på lösningar som att ett hus ska ha uppförts inom ett visst antal år o.s.v.

Vi vill inte hamna i en situation att man kan sälja av sin "subventionerade" tomt efter ett antal år till en vinst. Man kan därför villkora köpet av den byggklara tomten med att den ska bebyggas inom exempelvis tre, eller fem år, annars så häves köpet och tomten återgår till kommunen.

Medfinansiering

Vi vill att kommunen tar fram ett enhetligt regelverk, som gäller hela kommunen, för medfinansiering av vägar och VA. Det ska inte finnas några oklarheter för vare sig invånare eller potentiella inflyttare. Vi har idag en policy som bör kunna bli bättre, upplevas som mer rättvis och inte slå olika hårt mot enskilda fastighetsägare. Detta kommer i annat fall bli ett ständigt återkommande problem för varje område som kan komma att exploateras så att gatukostnaderna ska bäras av de boende i området.

Ett möjligt alternativ är att införa ett så kallat "takbelopp" för att avgiften ska bli rimlig. Vi vill se över möjligheten att kunna få skjuta upp betalningen längre fram i tiden, t.ex. till tidpunkten då någon säljer eller styckar av sin fastighet. Vissa grupper, som pensionärer, kan behöva särskilda betalningsvillkor. Det är även tänkbart att kommunen kan hjälpa till med att förmedla lån.

Vi är inte främmande för att Botkyrka, i för kommunen särskilt viktiga infrastrukturprojekt, går in som medfinansierad med staten. Ett exempel på detta är Förbifart Tullinge och en ny tillfartsled från E4:an till Hågelbyleden.

Trafik

Trafiksituationen i Botkyrka kan bli bättre än vad den är idag, vilket i vissa fall kan åtgärdas med mindre insatser. Bl.a. måste sträckan väg 226 från Flaggplan i Tullinge till Vårsta C bli prioriterad för trafiksäkerhetsåtgärder. Trafiken runt Alby och de köer som uppstår på Hågelbyleden och på Huddingevägen mot Tumba måste byggas bort. Gång- och cykelbana mellan Tumba - Tullinge, Tumba - Vårsta, Tumba-Salem samt även Vårsta - Tegelvreten måste prioriteras i kontakterna med Trafikverket.

Det behövs fler tvärförbindelser inom kommunen. Vi vill pröva möjligheterna för en bilväg mellan nordvästra Tullinge och sydöstra Alby. Vägunderhållet måste prioriteras högre i budgeten och åtgärderna fördelas jämnt över hela kommunen. Trafikhindret mellan Tumba C och Uttran (vid Tumba bruk) som orsakar köer och trafikstockningar borde aldrig ha byggts och måste snarast tas bort. Investeringar i gång- och cykelnätet behöver också prioriteras under perioden.

Kollektivtrafik

En spårförbindelse som knyter samman Alby med Tumba skulle göra skillnad. Bättre tvärförbindelser från Tullinge mot Fittja och Tullinge mot Kungens Kurva skulle förbättra trafiksituationen. Tankarna kring Spårväg Syd bör därför inkludera en sträckning mellan Flemingsberg och Tullinge - Tumba.

Säkerheten vid våra busshållplatser måste ses över. Exempelvis skulle reflexsnurror kunna vara ett positivt tillskott till de hållplatser där belysning saknas. Busshållplatserna måste upplevas säkra och därutöver vara tillgänglighetsanpassade.

För att stimulera till ökat kollektivtrafikresande måste våra resecentrum präglas av hög tillgänglighet, göras enkla att nå med bil och som erbjuder säker tillgång till parkering. Nu gäller principen om först till kvarn, vilket medför att resenären istället tar bilen till sitt slutmål.

SL:s olika kort skulle med fördel kunna användas för access till pendlingsparkeringarna. Rätt planerade lösningar, som fler P-hus, kommer både frigöra markytor och bidra till ett ökat kollektivt resande. Tack vare Moderaterna i landstinget kommer vi nu äntligen att få en andra pendeltågsuppgång i Tullinge. För oss är det självklart att Botkyrka är medfinansiär till en viss del.

Tryggt och snyggt

Botkyrka kommun måste visa upp en välkomnande och positiv bild för dem som bor här och för dem som besöker oss. Parker, torg och kollektivtrafikanläggningar ska vara snygga och göras trygga. Vi vill införa nolltolerans mot sådant som klotter (utanför för ändamålet avsedda graffitiväggar), nedskräpning med mera. På många håll finns behov av att mer aktivt jobba med den fysiska miljön genom gallring, röja sly, öppna upp för befintliga belysningar, med mera. Vi ser att andra kommuner jobbar hårt med gestaltning, parker, parkeringsplatser, centrum och bostadsområden, vi vill att Botkyrka kommun ska ligga i framkant även här.

Mål för samhällsbyggnad

- Klotter/graffiti (förutom på Subtopias två väggar, eller privatbeställd utsmyckning) ska tas bort inom 24 timmar – oavsett kommundel.
 - Gång- och cykelvägar mellan Tumba-Tullinge, Tumba-Vårsta och Tumba-Salem ska prioriteras
 - Gång- och cykelvägen från Vårsta mot Grödingevallen bör byggas färdigt
 - Mark- och tomtbank för eget byggande, för såväl företag som privatpersoner
 - Särskild satsning för att göra Botkyrka tryggt och snyggt
 - Korta ned handläggningstiderna för bygglov och inför en servicegaranti i enlighet med ny lagstiftning
 - Ägardirektiv till det allmännyttiga bostadsbolaget – praktiskt arbete med klimatfrågorna för att minska förbrukningen av energi
 - En handlingsplan, som är finansierad, ska tas fram för miljonprogramsområdenas omdaning/upprustning i samarbete med de olika fastighetsägarna
 - Kommunen ska ha möjlighet att snabbt aktualisera planer för exploatering
 - Kommunen ska ha en god beredskap och hög servicegrad för att tillmötesgå invånarnas önskemål om bygglov
 - Tillämpa markanvisningstävlingar vid nybyggnationer där efterfrågan från byggherrar är stor
 - Avyttra all mark som kommunen äger i andra kommuner
 - Ta fram ett enhetligt regelverk, som gäller hela kommunen, för medfinansiering av vägar och VA.
- Det ska inte kunna finnas några oklarheter för vare sig invånare eller potentiella inflyttare

Tekniska nämnden

Från den 1 januari 2015 har Tekniska förvaltningen utökats, vilket är något som vi moderater har drivit på. Den består numera av fem enheter:

- Lokalförsörjning och fastighetsförvaltning
- VA
- Teknik och logistik
- Städservice samt
- Ekonomi, en stödfunktion till både Samhällsbyggnads- och Tekniska nämnden.

Målet med ovannämnda ändring bör vara att öka effektiviteten och öka kvaliteten i verksamheten samt öka möjligheten att minska kostnaderna. En organisation på ca 266 personer ställer stora krav på ledarskap och välutbildad personal för att nå målen.

Mer kontroll och uppföljning behövs kring upphandlings- och projekteringsområdena vad gäller byggnadsentreprenader och drift, för att kunna hålla nere kostnaderna. Utbildning av förvaltningens projektledare måste prioriteras.

Vi har som mål att ha en bättre planering, framförhållning och en effektivare organisation som håller en hög kvalitet och ger en hållbar utveckling till lägre kostnader för VA- och Fastighetsenheten. Detta innebär att man ger medborgarna en god kommunal service. Medborgardialogen ska inriktas mot att både underlätta och uppmana boende till att lämna synpunkter och till att felanmäla brister.

Klimatstrategi - hållbar utveckling

Vid all planering och vid genomförande av verksamhet är det viktigt att vi tar hänsyn till eventuell miljöpåverkan. Detta skall gälla både internt och externt för att minska miljöeffekterna.

I kommunens nya klimatstrategi finns tydliga mål uppsatta och vilka ligger till grund för att minska koldioxidutsläppen i Botkyrka, som 2040 skall vara helt klimatneutralt och detta ska genomsyra allt underhåll, drift och nyproduktion.

"Sol, vind och vatten" är förutsättningen för tekniska förvaltningens verksamhet.

Sol

Solkartan i Botkyrka hjälper både kommunala och privata byggherrar med fastighetens förutsättningar. Själva solenergin kostar ingenting.

Investeringskostnaden för en soleanläggning på taket kan räknas hem på 10-15 år om den är nätansluten, är driftsäker och har en livslängd på ca 30-40 år. Denna är lämplig för tak på utbildningslokaler typ förskolor, skolor och gymnasieskolor där det allmänna elnätet fungerar som en buffert (batteri) under sommaren. Den pedagogiska nyttan ska inte underskattas. Ännu billigare blir det om solpanelerna integreras i eller ersätter yttertak konstruktionen (tak-kassetter).

En anläggning för solvärme är något dyrare i investering och har kortare livslängd. Även underhållet är mera krävande. Passar där värmebehov finns året runt, till exempel vid badanläggningar, äldreboende mm.

Vind

Länsstyrelsen har fått regeringens uppdrag att se över förutsättningarna för större vindkraftsanläggningar. Vi moderater anser att man bör utreda lämpliga förslag på områden i kommunen där det ur miljösynpunkt kan vara mest lämpligt att uppföra olika typer av vindkraftverk. Eftersom kommunen strävar efter hållbar utveckling är det en nödvändighet att se över möjligheterna.

Vatten

Är förutsättningen och huvudområdet för VA-enhetens verksamhet.

Dricksvatten klassas som livsmedel och är en viktig del av vår livskvalitet. En utökning inom bostadsbebyggelsen kommer att ske de närmaste åren, något som kommer att påverka VA-verksamheten. I planen ingår en utbyggnad av vattenledningen mellan Uttran och Lindhov samt att bygga ut huvudvattenledningen i Tumba och i Rikstens företagspark.

Den nya VA-lagen klassificerar dagvatten som avloppsvatten. Det är viktigt att åtgärda dagvattenhanteringen i Eriksberg och Norra Botkyrka. Idag rinner dagvattnet orenat direkt ut i Albysjön, något som på sikt påverkar vattenkvaliteten i Mälaren negativt, vilket kan bli förödande då Stockholmsområdets viktigaste råvattentäkt är just Mälaren. Det är viktigt att vi redan nu förbättrar skyddet för våra dricksvattentäkter, för att på lång sikt klara av vattenförsörjningen inom kommunen.

Tullinge åsens grustäkt är en viktig vattentäkt för Tullinge vattenverk, som hittills har försett boende i Tullinge och Riksten med dricksvatten. Den har fungerat även som reservvattentäkt för övriga delar av kommunen.

Sedan 2011 har flera provsvar visat att vi hade föroreningen PFOS i både dricksvattnet och i grundvattnet. Förvaltningen håller på att utreda detta tillsammans med Försvarsmakten, som har huvudansvaret för saneringen. PFOS är ett ämne som inte bryts ner i naturen och är skadlig för människor och djur. Det innebär att Tullinge vattenverk är avstängt för vattenleverans till Tullinge.

VA-enheten - vatten och avlopp

Det finns några prioriterade åtgärder som skall genomföras under flerårsperioden:

1) Grödingelandet. VA-utbyggnaden i Kagghamra, Sibble och Eldtomta 2015-2018. Projektering och upphandling sker under 2015. Det finns planer på att inkludera Näs och Gettryggen under perioden 2019-2022.

2) Dagvattenhanteringen i Norra Botkyrka. Utbyggnaden i Eriksberg, Fittja och Alby samordnas i samband med genomförandet av Albys utvecklingsprogram. Det är en viktig fråga som har diskuteras under lång tid och arbetet startar under 2015.

Ett viktigt område är att göra översyn på avloppstunnlarna till Himmerfjärdsverket (SYVAB). För att klara miljökrav och kostnader måste verksamheten effektiviseras genom minskad energiförbrukning samt att man bygger ut säkerheten och använder ny teknik. Sverige har gjort överenskommelser för att minska belastningen av näringsämnen till Östersjön. Det innebär ökade krav av rening och utsläpp i Himmerfjärdsverket, med ökade kostnader som följd. Åtgärderna ska vara i drift år 2016. SYVAB och Stockholm Vatten AB kommer att höja avgifterna under 2015.

Det är viktigt att kommunen förbereder för att starta upp Segersjö vattenverk, för att skapa en större leveranssäkerhet. Idag svarar Stockholm vatten för leveranserna till Norra, Tumba och Vårsta.

Lokalförsörjning och fastighetsförvaltning

Tekniska förvaltningens kostnader för akut underhåll ökar kraftigt efter flera år med underdimensionerat akut och planerat underhåll. Till skillnad från investeringar (där även komponentbyte kan ingå) där kostnaden kan läggas på hyrorna och skrivas av enligt nuvarande regler kan kostnader för underhåll och akut underhåll inte läggas på hyrorna och inte skrivas av utan belastar årets bokslut. Vi har under många år i nämnden och i kommunfullmäktige framfört våra tydliga krav på att ett ökat underhåll är viktigt. Fastigheterna utgör ett mycket stort kapital i kommunens verksamhet.

Kommunen förvaltar idag lokalytor på ca 443 200 kvm och bostadsrätter på ca 3 184 kvm. Av dessa är tomställda lokaler ca 1419 kvm och tomställda bostadsrätter ca 977 kvm. En del av Riksteatern har hyrts ut under 2015.

Lokalytan har ökat genom byggandet av nya fastigheter. Vi föreslår att kommunen lägger alla kommunala fastigheter i ett separat bolag, som drivs enligt marknadsmässiga principer. Vi tror att detta skulle innebära att projektering, upphandling, uppförande, drift och skötsel av fastigheterna sker mer professionellt och mer kostnadseffektivt än idag.

Förvaltningen ska gå igenom befintliga avtal för att bedöma deras kvalitet och pris. Ett större inslag av markanvisningstävlingar bör införas i kommunen, där ett flertal företag får chansen att konkurrera med bud, men även får möjlighet till att visa om man uppfyller de kvalitetsparametrar kommunen efterfrågar.

Vi moderater är inte främmande för att sälja fastigheter och lokaler som vi inte behöver, likväl som fastigheter kommunen inte nödvändigtvis behöver äga – till exempel där det bedrivs kommersiell verksamhet av näringslivets aktörer.

Lokaler som delvis står tomma borde användas i olika verksamheter i stället för att ständigt bygga nya. På äldre fastigheter bör man i första hand undersöka om det är ekonomiskt försvarbart att investera i dem. Ibland kan det löna sig att istället riva och bygga nytt. Dessa undersökningar skulle kunna förbättra de ekonomiska förutsättningarna för att klara drift och underhåll.

Det är viktigt att förvaltningarna ser över sin lokalsituation, som är en stor kostnadspost i verksamheten. Målet ska vara: inga tomställda lokaler. För att få ett effektivare nyttjande av fastigheterna är viktigt att man utvecklar och ser över "lokalskaffningsprocessen", som ska omfatta all hantering vad gäller intern- och extern hyra, köp, försäljning och investeringar mm.

Inom fastighetsenheten ingår även mark med parkeringsplatser till fastigheterna. Efter som det är ett problem att befintliga parkeringar inte räcker till måste man utarbeta en plan för att komma till rätta med detta. Man bör se över befintliga parkeringar för att få in flera P-platser.

Även P-platser vid strategiska lägen intill bussar och tunnelbanestationer bör studeras. Vi måste även planera möjligheten att bygga parkeringsdäck eller i P-hus i centrala lägen. Ett exempel är parkeringsytorna vid kommunalhuset i Tumba.

Renovering och investering

Behovet av renoveringar, ombyggnation och nybyggnation skall noga utvärderas innan man fattar beslut om genomförande, storlek och utformning av förskolor, skolor och äldreboenden. Utbyggnad av nya områden bör ske där det redan i dag finns möjlighet att utnyttja redan befintlig infrastruktur. Den nya översiktsplanen ger anvisning om lämplig utveckling.

Vid planering av investeringar ska en långsiktig prognos och analys av verksamheterna göras. En fråga är om de nya lokalerna kommer att vara fullt utnyttjade? Om inte, bygg med flexibla lösningar som kan anpassas till nya verksamheter.

De övriga förvaltningarna måste ta ett större ekonomiskt ansvar och samarbeta med fastighetsenheten samt vara medvetna om den kalkyl för hyreskostnad som Tekniska förvaltningen räknat fram, för att kunna genomföra förändringar och nya investeringar.

Fastighetsunderhåll

En underhållsplan för samtliga kommunens fastigheter, som tekniska förvaltningen måste utarbeta snarast, är nödvändig för att kunna prioritera insatserna och resurserna när det gäller planerat underhåll, förebyggandet av akut underhåll och miljöåtgärder.

Det planerade underhållet har under lång tid varit eftersatt. Då en stor del av vårt fastighetsbestånd är byggt under 1970-talet finns det stora brister som måste åtgärdas. Eftersom det fortfarande finns ett stort eftersatt underhåll, måste man öka takten på underhållet för att inte kapitalförstöring skall ske. Hopplösa byggnader bör rivras.

Vårt förslag är att bevilja (låna) kommunala medel, ca 25 miljoner per år under ca fyra år, utöver budgeterade medel, med kontrollstationer och utvärdering varje år, för att förebygga akut underhåll. Vi är övertygade om att budgeten för akut underhåll kommer att minska drastiskt när vi har "hunnit ikapp", vilket kommer att frigöra medel för andra av kommunens kärnverksamheter. I dag är dessutom ränteläget mycket lågt vilket ger låga räntekostnader.

I samband med planerat underhåll är det viktigt att man samtidigt planerar för miljöåtgärder som ska minska energiförbrukningen av el, värme, ventilation och vatten samt övriga utsläpp av miljöskadliga gaser. Löpande uppföljning av resultaten bör ske, minst en gång per år, dock skilt från planerat underhåll. Där det är pedagogiskt motiverat och ekonomiskt lönsamt på sikt bör solel-kassetter på tak ersätta traditionella takkonstruktioner.

När det gäller energisparåtgärderna är det viktigt att det sker en uppföljning på varje projekt för att få ett mått på hur stor besparing har blivit i kWh och pengar. Investeringarna skall leda till att det blir en bättre inomhusmiljö.

Städservice

Verkar inom fyra geografiskt indelade områden i Botkyrka och ansvarar för all städning i kommunens fastigheter. Kunderna är de övriga förvaltningarna. Städningen utförs till 75 % i egen regi. Resten utförs av underentreprenörer. Heltid är en rättighet och deltid en möjlighet.

Vid nyanställningar bör en jämnare könsfördelning eftersträvas. Användningen av miljövänliga kemikalier ska maximeras.

Teknik och logistik

Vid nyanställningar bör en jämnare könsfördelning eftersträvas. Användningen av miljövänliga kemikalier ska maximeras. Vi är positiva till möjligheten att etablera ett tankställe med biogas för kommunens fordon.

Ekonomi

Är en stödfunktion till Samhällsbyggnads- och Tekniska nämnden, vars stora uppgift är att förebygga förekomsten av röda siffror vid slutredovisningen av nämndens olika projekt. Ofta beror de röda siffrorna inte på orealistiska byggkostnader utan på bristfälliga kalkyler i projektens tidiga skeden. Rimlighetsanalys och kritisk budgetgranskning av varje projekt blir en av ekonomienhetens viktigaste arbetsuppgifter.

Viktiga åtgärder och investeringar som ska genomföras under 2015-2018:

Mål för Tekniska nämnden

- Dagvattenutbyggnaden i Eriksberg, Fittja och Alby.
- Utbyggnaden av VA i Kagghamra, Sibble och Eldtomta.
- Viktigt att lösa PFOS problemet med försvarsmakten.
- Starta Segersjö vattenverk
- Gör en underhållsplan för kommunens fastigheter,
- Öka underhållsramarna för fastighet, som idag är otillräckliga.
- Förebygga akut underhåll genom kraftsatsning under några år.
- Arbeta aktivt med tillgänglighetsanpassning
- Fortsätt med systematiskt brandskyddsarbete
- Utveckla infartsparkeringarna
- Satsa på solel om det lönar sig, energin är gratis.
- Etablera ett tankställe med biogas för kommunens fordon.
- Jämnare könsfördelning ska eftersträvas.
- Användningen av miljövänliga kemikalier ska maximeras.
- I samråd med de andra förvaltningarna åstadkomma bättre städning av WC, och våta utrymmen, speciellt i skolor och förskolor.
- Förebygg röda siffror vid slutredovisningen av nämndens projekt genom bättre kalkyler och projektstyrning samt utbildning av förvaltningens projektledare
- All drift inom Gata-Parks område ska konkurrensutsättas och upphandlas.

Miljö- och hälsoskyddsnämnd

Vi anser att nyckeln till en bra miljöpolitik ligger i långsiktiga lösningar baserade på vetenskap och ett hänsynstagande till behovet av en fortsatt tillväxt i svensk ekonomi. Vi anser att en hållbar miljöpolitik måste vara baserad på vetenskapliga fakta och absolut inte bygga på ideologisk symbolik, eller drivas av en bakomliggande, tillväxtfientlig, vänstervriden agenda. Vi tar bestämt avstånd från att använda miljöpolitik som ett kortsiktigt politiskt verktyg för att ta hem billiga poänger.

Botkyrka är en kommun med stora och betydelsefulla naturområden med höga naturvärden, friluftsområden och kulturlandskap som är uppskattade av många. De hör till kommunens viktigaste tillgångar. Dessa naturvärden är av stor vikt för bilden av Botkyrka som en attraktiv kommun att bo och leva i samt att besöka.

I det perspektivet hävdar vi bestämt att verksamheter som är miljöförstörande och trafikalkstrande så långt det är möjligt inte ska förläggas i eller intill värdefulla och känsliga grön- och naturområden.

Tillväxt, upphandlingar och miljön

Vi vill att Botkyrka ska vara en kommun som visar att ansvarfull tillväxt och utveckling kan gå hand i hand med hänsyn till miljön. Vi bör i större utsträckning än i dag använda oss av olika miljöpåverkande parametrar vid upphandlingar av varor och tjänster, exempelvis genom att mäta mängden Co2 per transport eller per levererad vara.

Som enskild kommun kan vi inte ensam lösa alla miljöproblem och möta de allt svårare och större hoten av den ökande växthuseffekten och andra negativa klimatförändringar. Det är av en stor vikt att det finns en bred och långsiktig samverkan och samordning lokalt, regionalt och nationellt, kring miljö- och klimatfrågorna med exempelvis andra kommuner, landsting, industrier och näringslivet, SL, SJ, Trafikverket, universiteten, med flera. Dessa aktörers delaktighet och varje enskild människas eget ansvar är avgörande om vi ska lyckas med våra ambitioner. Här kan vi som kommun gå före som ett gott exempel och även anordna aktiviteter i syfte att nå ut med information.

Mark och naturreservat

Riksdagen har beslutat att en viss mängd areal i Sverige ska utgöras av naturreservat. Botkyrka ska naturligtvis vara med och uppfylla detta mål. Dialogen med markägare och samförstånd i detta arbete anser vi vara en förutsättning. Det finns även andra lösningar i form av skötselområden eller andra överenskommelser som innebär att marken får samma värde men inte klassas som naturreservat.

I och med instiftandet av flera nya naturreservat i kommunen, nu senast Svartkällskogens naturreservat, måste kommunen överväga om det är rimligt med fler sådana områden (reservat). Vi är i grunden positiva till att bevara för Stockholmsområdet unik mark och växtlighet, men samtidigt måste det finnas en övre gräns för hur mycket mark som kommunen skall omvandla till reservat.

Myndighetsutövning, tillsyn och avgifter

Det lagstiftade tillsynsarbetet inom kommunen ska utvecklas när det gäller service till medborgarna och brukarna. Vi vill se tillsynsarbetet inte enbart som myndighetsutövande men också som en

servicefunktion och stöd för de som verkar och bor, men också för de som vill etablera sig i vår kommun.

Därför vill vi betona vikten av en god samordning och goda samarbeten mellan samhällsbyggnadsförvaltningen, exploateringschefen och näringslivschefen samt ett nära och kontinuerligt samarbete med näringslivet, företag och privatpersoner.

Vi vill att förvaltningens avgifter ses över för att bli mer rättvisa för nya och små företag. Till exempel betalar nya livsmedelsföretag som startar sent på året idag en hel årsavgift för årets sista månader. Vi anser att denna och liknande avgifter bör rabatteras eller gälla 12 månader från betalningsdatum.

Vi är positiva till att det åter kommer att bli tillåtet för kommunen att genomföra kontrollköp av alkohol, tobak och receptfria läkemedel. Det är viktigt med regelbunden tillsyn av att lagar och regler följs kring dessa varor och att det inte säljs till omyndiga personer.

Vi anser även att förvaltningen skall fortsätta att se över vandeln hos restauranger, serveringar och andra livsmedelsanläggningar i kommunen. Det är t.ex. viktigt att det som står på menyn också är det som serveras på tallriken.

Sedan den 1 juli 2009 är det kommunens ansvar att utöva tillsyn av strandskyddsområden, men enligt vår vetskap bedriver kommunen idag ingen proaktiv tillsyn av strandskyddet. Vi anser inte att det är i linje med den vägledning Naturvårdsverket satt upp. Vi vill därför att kommunen ser över hur man skulle kunna arbeta med tillsynen av strandskydd samt vad detta arbete skulle kosta.

Avfallshantering

Källsortering, sophämtning och avfallshantering är frågor som måste ges hög prioritet. Miljöstyrande systemlösningar som utvecklas måste så långt möjligt förankras i aktiva dialoger med kommuninvånarna.

Fasta insamlingsställen s.k. "ÅVS:er / Returer" skall geografiskt placeras så att kommuninvånarna får bästa möjliga närhet och tillgänglighet till anläggningen. "Insamlingsplatserna" skall utformas så att de naturligt "smälter in" i den omgivande miljön. Det skall vara rent och snyggt. Planering, utformning och skyltning skall säkerställa tillgängligheten även för dem som har funktionsnedsättning. Det skall vara "lätt att göra rätt"!

Klimatsmart energibesparing

Vi bör upprätta en klimatsmart checklista för kommunens fastigheter och lokaler för att minska resursslöseri genom att t.ex. installera lågenergilampor, vattenbesparande köks- och tvättställsblandare samt rörelsedetektorer för belysningen.

Vi vill verka för ett brett samarbete med andra kommuner och miljöorganisationer för att främja utvecklandet av produktionen och användningen av klimat-/miljövänliga och förnyelsebara energikällor, som t.ex. biogas. Det är lika viktigt att det finns tankningsställen för biogas, eller annat förnyelsebart bränsle, som framställandet av det.

Kommunens energirådgivning spelar en viktig roll i att upplysa såväl företag som privatpersoner hur de kan spara på både ekonomi och miljö genom att bli mer klimatsmarta. Vi ser gärna att verksamheten i högre utsträckning än idag jobbar aktivt uppsökande. Kommunens alla villaägare och företag med fastigheter bör regelbundet få information om den senaste energisparande tekniken genom t.ex. telefonsamtal eller utskick. Eventuellt skulle en kampanj på området kunna genomföras i samverkan med de privata aktörer som erbjuder energirådgivning.

Miljö

Botkyrka kommun ska vara en kommun som ligger i toppen när det gäller arbetet att planera för och genomföra klimatsmarta åtgärder. Med hjälp av modern teknik och utrustning när det gäller uppvärmning, belysning, fordon och maskiner när vi det målet.

Botkyrkas sjöar och vattendrag ska vara av sådan kvalitet att de går att bada i där det är möjligt. Vi står bakom den plan som kommunen har när det gäller gång och cykelvägar, men vill skynda på arbetet och prioritera områden där trafiken är tät, exempelvis på Nynäsvägen mellan Malmsjö och Tegelvreten. Vi vill utreda möjligheten att minska den tunga trafiken som använder Botkyrka som en genomfartskommun. I stort måste trafiken flyta bättre genom smarta åtgärder, luftkvaliteten och bullernivån på vissa platser är inte acceptabel. Vår vision är att Botkyrkas nettoutsläpp av växthusgaser minskar.

Vi vill att Botkyrka ska vara en ren och städad kommun där klotter, graffiti (utom på de två öppna väggarna på Subtopia) och skräp snabbt tas bort. Vi ser gärna att Botkyrka kommun tar emot anmälningar när sådant inträffat, och så snabbt som möjligt med de resurser som står till förfogande ser till att det tas bort.

Kampanjer med organisationer för att hålla rent och samla in skräp ska genomföras regelbundet. Kampanjerna ska även syfta till att informera Botkyrkabor om vart de kan vända sig om de upptäcker klotter eller skräp i sitt bostadsområde eller i naturen.

Marin miljö

Trots de många naturvärden vår kommun har på torra land måste man komma ihåg att Botkyrka även är en skärgårdskommun med start vid Mälaren i norr och slut vid Östersjön i söder. Däremellan finns också flertalet sjöar och våtmarker som är av stor vikt för den marina biologin.

Bottenfärg från båtar som läcker ut i vårt vatten är ett stort miljöproblem som förstör det marina djurlivet. Med modern teknik som båtbottentvättar och spolplattor går det att undvika stora delar av dessa utsläpp. För att värna om kvaliteten på sjö och havsvatten är vi positiva till att medverka till att det anläggs båtbottentvättar och spolplattor på strategiska platser. Dels i Botkyrka, men även i samarbete med våra grannkommuner då detta är en fråga som måste lyftas över kommungränserna.

Från och med i år kommer fritidsbåtar inte längre tillåtas att tömma sina avloppstankar ute tills havs vilket är bra för miljön och allas trevnad. Vi anser att detta också ställer krav på kommunen att medverka till att tanktömningsstationer inrättas i samarbete med våra grannkommuner och i samråd med de marinor och gästhamnar som finns i närområdet.

Mål för Miljö- och hälsoskydds nämnden

- Botkyrka ska vara en föregångskommun som visar att miljöhänsyn och ekonomisk tillväxt kan och bör gå hand i hand
- Kommunen ska inventera/kartlägga trafikstråken och komma med förslag som kan leda till att den tunga trafiken leds till de stora motorvägarna/motortrafiklederna.
- Vidta åtgärder för att få trafiken på Hågelbyleden att flyta bättre
- Användandet av fossila bränslen i fordonsparken skall minska och på sikt, och där det är möjligt, avvecklas
- Samarbetet med andra kommuner och aktörer måste fortsätta och utvecklas mer
- En ökad satsning på tillsynsverksamheten, genom omprioritering inom budget

- Säkerställ att värdefulla miljöprojekt permanentas och blir en integrerad del i alla kommunens verksamheter
- Vi vill arbeta för att fler tankställen för mer miljövänliga drivmedel etableras i kommunen, exempelvis biogas, el och etanol.
- Inrätta en båtbottentvätt och spolplatta för fritidsbåtar i t.ex. Grödinge

Kultur och fritid

Vi vill att Botkyrka ska vara en kommun som satsar på skola och idrott i nära samarbete med näringsliv och föreningsliv. En kommun som ungdomar finner det attraktivt att växa upp i och där man vill fortsätta bo och leva sitt liv.

Arbetet med att förbättra folkhälsa ska alltid prioriteras, både fysiskt och psykiskt. Att vara aktiv inom någon idrott, motionera eller utöva/lyssna till musik bidrar till detta.

Våra anläggningar måste regelbundet ses över både vad gäller t.ex. renoveringsbehov, städning och klottersanering. Våra medborgare har rätt till fräscha, ändamålsenliga lokaler att utöva sina aktiviteter i. Vi ska aktivt verka förebyggande vad gäller droger, tobak och alkohol och tydligt visa nolltolerans för sådant användande i och utanför kommunala anläggningar.

Botkyrkas egna fritidsutbud, ska främst inrikta sig på aktiviteter för barn och ungdomar, funktionshindrade och äldre. Verksamheterna för dessa grupper ska i första hand finansieras inom förvaltningens budget och de ska fungera som komplement till det som föreningslivet och eller andra aktörer erbjuder. Vi anser inte att skattepengar normalt ska finansiera vuxenverksamheter, som exempelvis mötesplatsföreningar, där fokus avser annan verksamhet än de som ingår i våra prioriterade områden.

Vi vet att e-sports segmentet har växt mycket de senare åren och värvat många anhängare. Vi är för att även detta segment/fritidssysselsättning främjas på ett lämpligt och lyhört sätt.

Vi måste arbeta för att få ett utökat samarbete med det lokala näringslivet och jobba aktivt med att få igång projekt och stöd från företagen. Vi behöver utveckla medborgarundersökningen för att få ett bättre grepp om vilka verksamheter som medborgarna uppskattar – men även vilka brister vi behöver komma tillrätta med.

En stor brist som prioriteras högt för oss moderater är den ojämna könsfördelningen i de aktiviteter som föreningslivet men även KOF ansvarar för.

Ett konkret förslag från Moderaterna för att motverka detta är att bygga ett "Dansens Hus" i Botkyrka. Att aktörer i Botkyrka redan samarbetar med de tyngsta dansinstitutionerna på marknaden visar på att det finns ett bra underlag utöver det stora intresset som finns för en sådan byggnad och verksamhet.

Moderaterna i Botkyrka vill också förverkliga "Kultur- och fritidsvalet i Botkyrka" vilken är ett projekt som skulle kunna servera alla kommunens studenter hela föreningslivets aktiviteter, allt från kultur till dans och idrott.

Föreningslivet

Föreningslivet spelar en viktig roll för våra kommuninvånare. Kommunala bidrag skall främst ges till verksamheter för barn och ungdomar samt äldre och funktionshindrade.

Vi anser därför inte att all verksamhet ska vara bidragsberättigad. Mötesplatsföreningar som inte specialiserar sig mot ovanstående kategorier, ska normalt inte bli berättigade till grundbidrag, d.v.s. bidrag till hyror, el och värme. Däremot ska man ha möjlighet till att söka rörligt bidrag för sådan verksamhet som speciellt riktas till kommunens prioriterade målgrupper.

Moderaternas linje är därför minskande anslag till (mötesplats)föreningar, som de facto är uppdelade utifrån etnicitet och ibland trosuppfattning. Vår strävan är att få ett föreningsliv där människor med olika bakgrund deltar i föreningslivet, utifrån intresse snarare än etnisk/religiös tillhörighet. Detta kan

även komma att fylla en funktion i det interkulturella samhällsbygget, där vi gör saker tillsammans istället för sida vid sida, oavsett ursprung, trosuppfattning och annat.

Vi vill ha en översyn av det befintliga bidragsreglementet och ta bort den nedre åldersgränsen för bidragsberättigande verksamheter hos idrottsföreningar. Kommunen har, enligt landstinget, ett högt ohälsotal bland våra yngre barn. Kommunen måste påta sig ett större ansvar i att försöka vända denna negativa trend genom att se till att det finns olika former av fysisk aktivitet att tillgå även för de yngre barnen. De idrottsföreningar som erbjuder rörelse och motion för barn under sex år måste också kunna söka och få aktivitetsstöd även för dessa åldersgrupper.

Föreningsbidrag

Vi vill att det genomförs en jämställdhetsanalys av samtliga föreningsbidrag, dvs. även kommunala medel som ges även till andra verksamheter och föreningar än ungdomsidrott. Analysen bör innehålla en del där den förvaltning som ger bidraget gör ett eget utredningsarbete, men också att föreningarna måste lämna in uppgifter, fylla i formulär om sin verksamhet, antal medlemmar, åldrar osv.

Utän att föregå en sådan jämställdhetsanalys så vågar vi påstå att en stor del av föreningsbidragen som kommunen betalar ut går till verksamheter dominerade av män. Det är orimligt att kvinnor inte ska kunna ta del av kommunala skattemedel på samma villkor som män, sannolikt p.g.a. av kvarvarande, underliggande patriarkala strukturer.

Det skulle också kunna få konsekvensen att verksamheter nekas verksamhetsbidrag/föreningsbidrag tills dessa, med dokumentation, kan visa att de bedriver en verksamhet som på lika villkor är öppen för män såväl som kvinnor – samt att kvinnor de facto också tar del av verksamheten i en tillräckligt stor omfattning.

Biblioteken

Vi vill att alla bibliotek ska ha ett modernt och efterfrågat utbud även om de inte är likadana eller lika stora överallt. Det är inte självklart att vi ska ha samma antal bibliotek som idag.

Biblioteken skall finnas tillgängliga via Internet dygnet runt. Bibliotekens öppettider måste kunna anpassas så att så många som möjligt kan använda tjänsterna. Den tekniska utvecklingen har gjort det möjligt för litteratur att finnas tillgängligt i andra medier än i bara tryckt form, därför ser vi det som självklart att utbudet av e-böcker skall utökas.

Det finns kända problem kring specifikt pojkars läsning, en tidig kontakt med böcker ökar intresset hos de flesta barn. Ett bra utbud med böcker/e-böcker som kan locka pojkars nyfikenhet och utbildade bibliotekarier som kan ge råd och vägledning är av stor vikt.

Biblioteken kan vara utmärkta mötesplatser både för den enskilda Botkyrkabon, som för föreningar och grupper som inte har behov av egna lokaler. Det är därför bra om bibliotek som har utrymme kan låna ut dessa.

Vi vill pröva möjligheten att låta något eller några av våra kommunala bibliotek drivas i privat regi. Vi tror att ett eget ansvar och möjligheten till att få utveckla egna idéer skulle ge ett större engagemang, något som i sin tur även skulle locka nya besökare.

Fritidsgårdar

Många ungdomar väljer att tillbringa en stor del av sin fritid tillsammans med andra på en fritidsgård. Vi anser det viktigt att fritidsgårdar finns nära våra ungdomar och har öppettider som anpassas till behoven.

Vi vill att fritidsgårdarna, där behoven finns, är öppna under sommarlovet. Fritidsgårdarna måste utformas så att de är lika attraktiva för både flickor och pojkar. De ska självklart också vara anpassade och tillgängliga för barn- och ungdomar med funktionshinder. Särskilt bör beaktas att det vid våra fritidsgårdar arbetar personal med god profil och som också är förebilder.

Det är viktigt att personalen aktivt arbetar med att förändra dåliga attityder och fördomar gentemot exempelvis invandrare och flickor. De ska uppmuntra till jämställdhet mellan könen. Vi är tveksamma till könsuppdelning - det är inte acceptabelt att tjejer "tilldelas" ett fåtal tjejkvällar medan killar dominerar alla andra dagar. Vi bör eftersträva att alla ungdomar ska ha ett jämlikt tillträde till fritidsgårdarna - oavsett kön.

Det behöver undersökas närmare om det är p.g.a. att killarna betar sig illa - och att det därmed är av attitydskäl som flickorna inte vågar eller vill gå till fritidsgårdarna. Befinns så vara fallet bör de populäraste kvällarna under begränsad tid och som en markering (som exempelvis fredag-lördag och lovkvällar) vikas åt enbart flickor.

Socialt ansvar och samhällsansvar

Våra fritidsgårdar drivs av antingen kommunen, föreningslivet eller studieförbunden. Personalen skall ha frihet att utforma verksamheten och skapa olika projekt inom olika områden, exempelvis läxhjälp, lära sig att söka praktikplats samt knyta kontakter med näringslivet och att delta i olika arrangemang som hålls kring detta.

Alla fritidsgårdar ska aktivt informera om kriminalitetens baksidor, narkotika, tobak och alkoholens beroendeframkallande skaderisker. Det är självklart att alla fritidsgårdar, oavsett vem som driver dem, ska ha en nolltolerans mot droger och brott och tillämpa samma regler som gäller i kommunens alla skolor. Det är viktigt att personalen aktivt arbetar med att förändra dåliga attityder och fördomar gentemot exempelvis svenskar med utländsk bakgrund och flickor. De ska uppmuntra till jämställdhet mellan könen.

Unga vuxna

Vi ser fram emot ett öppnande av Alby Fritidsgård då vi vet att behovet av en fritidsgård i detta område är stort. Men vi vill endast ha en fritidsgård för barn och ungdomar upp till högst nitton år. Vi vill inte heller att ha verksamheter där vi blandar bredare åldersgrupper.

Vi ser gärna att våra "traditionella" ungdomsgårdar förbereder våra "äldre" ungdomar inför vuxenlivet genom att exempelvis lära ut hur man skriver en CV, men för personer mellan 20-25 år finns det redan liknande hjälp att tillgå på våra arbetsförmedlingar.

Dock bör det kunna inrymmas verksamhet för "unga vuxna" i form av en samordningsfunktion mellan studievägledare samt personal från berörda myndigheter och aktörer såsom socialtjänsten, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, AVUX och aktörer inom den sociala ekonomin. Vi anser även att denna form av verksamhet, för unga vuxna, bör ingå i ett större förvaltningsöverskridande projekt. Slutligen bör även personalen vid dessa verksamheter ha god profil och vara föredömen.

För äldre

Våra äldre som bor på våra boenden ska också ha tillgång till stimulerande kulturella verksamheter. Oavsett om man lider av sjukdom, funktionshinder eller demens behöver människor kontinuerligt kunna få ta del av musik, litteratur, spel och andra upplevelser. Alla behöver en värdefull fritid - oavsett ålder.

Vi får heller inte glömma bort alla de äldre som fortfarande har eget boende och som kanske besöker våra dagliga verksamheter eller de som inte har möjlighet att ta sig dit utan istället blir passivt sittandes hemma. Även de behöver få samma möjlighet till kulturell stimulans.

Städstandaren i lokalerna

Det är viktigt att kommunens idrottshallar, utomhusplaner och andra utrymmen såsom exempelvis duschrum, håller en god standard, är välstädade och att utrustningen fungerar. Det är för oss moderater självklart att den lägsta städstandardnivån skall anpassas till verkliga behovet. Kultur- och fritidsförvaltningen har genomfört en förstudie som visar att den bristfälliga städstandaren påverkar om ungdomar duschar eller inte. Städkontroll bör införas om städningen framgent fortfarande är bristfällig.

Hyror och arenor

När det gäller lokalhyra och andra taxor kan vi tänka oss att se över huruvida ett eventuellt nolltaxesystem skulle kunna införas eller ej. Vi är endast för nolltaxa som tillämpas för barn och ungdomar mellan 0 och 20 år och som står i direkt koppling till idrottslivet. Nolltaxesystemets främsta funktion är att det förenklar föreningarnas och kommunens administrativa arbete. Vi kan också se ett behov i att komplettera nolltaxan med ett stöd till idrottsföreningarna i form av rörligt bidrag.

Vi anser fortfarande att driften och verksamheten av Botkyrka Rackethall ska läggas ut på någon extern entreprenör genom upphandling.

Vår vision är också att våra två badanläggningar på sikt drivs av privata aktörer. Detta finns det många goda och framgångsrika exempel på.

Kommunen och idrotten bör frekvent stå i kontakt med näringslivet för att få hjälp med sponsring av exempelvis byggnationer av nya arenor, men även för renoveringar av äldre arenor. Det finns mycket att vinna för båda parter.

Vi vill att Botkyrka blir känd som en idrottskommun och vi ser gärna att vi i samarbete med näringslivet bygger en multiarena för flera idrottsgrenar. Vi vill även låta utreda möjligheterna för en idrottsarena för såväl sommar- som vinteridrott i den avvecklade bergtäkten i Hamra, Tullinge.

Många av våra arenor och idrottshallar är fortfarande i dåligt skick. De är gamla, med ett eftersatt underhåll och inte heller inbjudande, vilket har lett till förfall samt till stora kostnader för driften. Vår fasta ståndpunkt vad gäller detta är att det skall finnas en tydlig och ambitiös underhållsplan som också följs.

Verksamhet för flickor

Många flickor har av olika skäl ofta svårare än pojkar med att involvera sig i någon form av aktivitet och står därför utanför föreningslivet och dess gemenskap. Det är därför viktigt att vi arbetar hårdare

för att få föreningslivet att bli motiverade till att aktivt försöka få in fler tjejer i olika idrottsaktiviteter. Detta innebär att vi behöver kartlägga flickors behov och önskemål för att på så sätt kunna erbjuda verksamhet som attraherar tjejer.

Vi driver på för att kommunen snart ska kunna erbjuda det faktiska utbud som flickor efterfrågar. Vi hoppas att den kommande upprustningen av Rödstu Hage IP kommer att ha en positiv effekt då friidrotten är en verksamhet som vi vet attraherar flickor.

Simhallar och simskola

Beträffande kommunens två simhallar anser vi att det räcker med att kommunen ansvarar för verksamheten inne i själva simhallen. Övrig verksamhet ska upphandlas då den med fördel kan drivas av en annan aktör. Vi är även öppna för nya entreprenörer att driva simhallarna.

Genom att lära sig simma kan man rädda liv, både sitt eget och andras. Vi är medvetna om att simkunnigheten bland både unga och äldre i främst Norra Botkyrka är låg och vi vill därför att kommunen mer aktivt informerar om vikten av att kunna simma och vad vi kan erbjuda i form av undervisning, på så sätt kan vi nå ut så att fler barn anmäler sig till simskolorna.

Babysim gör att barnet tidigt får en kontakt med vatten vilket ger en grundläggande vattentrygghet som är positivt för simkunnigheten när barnet blir äldre. Detta skulle kunna anordnas i samverkan med någon privat aktör i våra simhallar eller i samverkan med något av simsällskapen på uppdrag av kommunen.

Vad gäller taxorna på våra badanläggningar vill vi att man ser över taxesystemet för de kommunala badhusen. Inriktningen ska vara att barn upp till femton år ska kunna bada helt gratis, ungdomar upp till nitton år med en viss subvention - samt att subventionerna för vuxna kraftigt reduceras eller tas bort helt.

Vidare bör man se över subventionerna för pensionärer och utforma dessa på ett sätt som minskar trycket på simhallarna under de tider som besöksstrycket är som störst.

Tanken är inte att badhusen nu ska börja gå med "vinst", utan att det ska vara ett nollsummespel, men där principerna omarbetas till mer rimliga sådana.

Spontanidrott, utomhusbanor, friluftsgym och parkourbanor

Spontanidrott är oerhört viktigt. Alla kommuninvånare främst barn och ungdomar som inte är anslutna till någon förening, ska kunna nyttja kommunens spontanidrottsplatser. För att undvika missförstånd eller skada på anläggningar ska vi vara tydliga med vilka idrotter som är lämpade för varje spontanidrottsplats. Goda exempel på sådana ytor kan vara friluftsgym av olika storlek och svårighetsgrader samt utomhusbanor, utlokaliserade på centrala platser runt om i kommunen, för främst allmänheten och skolans verksamheter.

Vi skulle vilja se över efterfrågan kring parkourbanor och, om intresset är stort, att en sådan eventuellt anläggs någonstans i kommunen. Även antalet friluftsgym bör kunna utökas i kommunen.

Vidare ser vi även att det finns ett stort behov av en ytterligare konstgräsplan i Tullinge. Förslagsvis bör denna ligga i anslutning till Tullinge Gymnasium och ett förverkligande bör ligga nära i tiden.

Kultur, konstall, idéhus

Kommunen satsar idag en hel del på upplevelsenäringen som har ett stort utbud; film, cirkus, teater och många andra former av underhållning och upplevelser. När det gäller finansieringen av allt detta anser vi moderater att pengarna i större omfattning ska komma från exempelvis investerare, sponsorer och intäkter via försäljning av biljetter mm. Liksom många andra näringar måste även dessa kunna stå på egna ben. Kommunen ska därmed endast betala för det som kommunen beställer.

Vi vill inte använda skattemedel till verksamheter som endast kommer ett fåtal personer till godo. Som exempel kan nämnas Residence Botkyrka och Drömdeg. Vi anser även att Cirkus Cirkör bör kunna erhålla en lägre del skattemedel och lokalsubventioner.

När Moderaterna föreslog avskaffande av 1 % -regeln för konstnärlig utsmyckning vid nybyggnation så svarade majoriteten med att utöka 1 % -regeln till att även gälla renoveringar och inte bara nybyggnation. Vi står fast vid att vi vill kraftigt effektivisera skattemedlen som läggs på offentlig utsmyckning.

En konsthall med ett innehåll som attraherar allmänheten kan vara en tillgång för vilken kommun som helst, detta oavsett i vilken regi den drivs. Vi har inte varit främmande för att ompröva huvudmannaskapet. Vi skulle gärna ha sett att fler Botkyrkabor skulle hittat till och besökt konsthallen regelbundet. Men som det är idag sitter verksamheten i dyra lokaler och kostar totalt sett betydligt mer än vad som kan anses vara rimligt – sett till nyttjandegraden bland Botkyrkaborna.

Vi vill lägga ned konsthallen i Tumba och vi vill inte ha ytterligare en konsthall i kommunal regi i Fittja C. Vi anser inte att en kommunal konsthall ingår i de grundläggande kommunala välfärdsåtagandena. Det finns andra, viktigare behov att prioritera framöver, som fungerande skolor, fastighetsunderhållet och äldreomsorgen.

Den styrande majoriteten har fattat beslut om att bygga ett idéhus i Tullinge. Vi sade nej och prioriterar inte den investeringen i vårt förslag till flerårsplan. Vi anser vidare att de driftsmedel som kommer att tas i anspråk skulle göra en större nytta inom vård, skola och omsorg.

Kulturskola

Kulturskolans verksamhet bidrar till att ge barn och ungdomar möjlighet till ett kreativt skapande. Det råder ett stort tryck på att få börja spela ett instrument. Vi vill korta ner, eller helst få bort, kötiderna till de populäraste instrumenten.

Kommunen har svårt att möta den efterfrågan som finns. Vi vill att man utreder möjligheten till att införa en kultur- och fritidscheck. På så sätt möjliggör man inte bara för att barnen ska få chans till att utöva den fritidsaktivitet som man önskar, man öppnar även upp för privata aktörer att utföra tjänster.

Mål för kultur- och fritid

- Prioritera barn och ungdomar framför vuxna i verksamheterna
- Vi ska inte ha några kommunala verksamheter inom kultur eller fritidsområdet som konkurrerar med näringslivet, som t.ex. gym eller caféer
- Alla fritidsgårdar ska upphandlas och längre avtal ska erbjudas
- Förvaltningen ska noga utvärdera de verksamheter som erhåller kommunalt stöd och bidrag
- Gör om föreningsbidragen för mötesplatsföreningar till att bli renodlade verksamhetsbidrag som är kopplade till våra prioriterade områden. Men vill fortsatt värna mötesplatsföreningarna för våra äldre Botkyrkabor.
- Genomför en jämställdhetsanalys av föreningsbidragen

- Satsa på musiken som spontanaktivitet
- Korta köerna till Kulturskolan
- Prioritera verksamheter som kommer en större del av kommuninvånarna till godo
- Samarbeta med det lokala näringslivet.
- Utomhusbanor (även enklare) för skolor och allmänhetens åkning
- Avveckla konsthallarna i Tumba och i Fittja

Revisionen

Revisionen ska enligt kommunallagen årligen granska, i den omfattning som följer av god revisionsred och revisionsreglemente, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas och styrelsernas förvaltningsområden. De ska pröva om verksamheten har utövats på ett ändamålsenligt, och utifrån ekonomisk synpunkt tillfredsställande, sätt samt granska om räkenskaperna är rättvisande och om internkontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Kommunens nämnder och förvaltningar får genom revisionen impulser som bidrar till effektivisering av verksamheten, säkrare rutiner och i vissa fall besparingar. Det innebär också att revisionen är en värdefull resurs i arbetet med att kvalitetssäkra kommunens verksamheter samt att verka för en god ekonomisk hushållning.

Revisionens ambitionsnivå är vidare att ge kommunfullmäktige ett fullgott beslutsunderlag för dess ansvarsprövning. Revisionen har, i dialog med kommunfullmäktiges presidium, fastställt en ambitionsnivå att verka för ett totalt revisionsanslag på en promille av kommunens omslutning.

Budgetramar

Driftsammandrag

	S+V+MP	M	Diff	Noter	S+V+MP	M	SVMP ökning	M ökning
	2016	2016			2015	2015	fr 15 till 16	fr 15 till 16
Kommunstyrelsen	-289,6	-275	14,6	1	-286,9	-275	2,7	0
Exploateringsverksamhet	10	20	10	2	10	20	0	0
Samhällsbyggnadsnämnd	-151,9	-154	-2,1	3	-147,7	-150	4,2	4
Teknisk nämnd	-1,7	-1,7	0		-1,7	-1,7	0	0
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-12,1	-11	1,1	4	-11,6	-10,5	0,5	0,5
Kultur- och fritidsnämnd	-225,1	-221	4,1	5	-218,6	-214	6,5	7
AVUX	-225,9	-220	5,9	6	-218,3	-210	7,6	10
Utbildningsnämnd	-2310,5	-2303	7,5	7	-2223,5	-2216	87	87
Socialnämnd	-559,5	-555	4,5	8	-534,6	-530	24,9	25
Vård- och omsorgsnämnd	-987	-985	2	9	-939,8	-938	47,2	47
Revision	-4	-4	0		-3,9	-3,9	0,1	0,1
Volymreserv	-5	-5	0		-5	-5	0	0
Effektiviseringar	9,7	9,7	0		9,7	9,7	0	0
KS/KF förfogande	-20	-10	10	10	-20	-10	0	0
Särskilda ändamål, lokaler	-20	-18	2	11	0	0	20	18
	-4792,6	-4733	59,6		-4591,9		200,7	198,6
Skattesänkning		32,5						

Driftnetto -4792,6 -4765,5 -27,1

Vårt driftnetto är 59,6 msek lägre än majoritetens (jmf med 57,5 msek 2015).

Vi accepterar det mesta av ramökningarna generellt (se högra kolumnerna).

En skattesänkning om 10 öre motsvarar ca 13 msek.

Vi vill sänka skatten 25 öre vilket innebär -32,5 msek skatteintäkter.

Trots vår skattesänkning går vi i mål med ett lägre driftnetto än majoriteten.

Noter - drift

1: Effektiviseringar samt lägre bidrag till icke kärnverksamheter. Något lägre driftstöd för UBAB.

Högre andel extern finansiering av MKC. Minskning av overhead inom KLF.

2: Högre ambitioner för exploateringsenheten, fler sålda byggklara tomter.

3: Högre ambition för underhåll av gator/vägar samt tryggt&snyggt.

4: Effektivisering, fokusering på kärnverksamhet och myndighetsutövning.

5: Mindre medel till vuxna i arbetsför ålder, upphandling av drift av div. verksamheter, mm.

6: Effektiviseringar samt slopad kom-i-jobb, mm.

7: Omprioritering inom budget för SL-kortsreform, ytterligare effektiviseringar, mm.

8: Fler i arbete pga stärkt ekonomi i Sverige ger lägre kostnader, 0,5 msek för hedersfrågorna, mm.

9: Effektiviseringar och bättre schemaläggning, nyttjandegrad av personal, overhead, mm.

10: Mindre anslag för nya, obudgeterade, poster.

11: Mindre anslag för nya, obudgeterade, poster.

Investeringssammandrag

	S+V+MP	M	Diff	Noter	S+V+MP	M	SVMP ökning	M ökning
	2016	2016			2015	2015	fr 15 till 16	fr 15 till 16
Kommunstyrelsen	-35,2	-32	3,2	1	-43,2	-41	-8	-9
Samhällsbyggnadsnämnd	-31	-29	2	2	-35	-32	-4	-3
Teknisk nämnd	-189,5	-175	14,5	3	-120,5	-110	69	65
Kultur- och fritidsnämnd	-31,9	-10	21,9	4	-115,1	-25	-83,2	-15
AVUX	-32,7	-27	5,7	5	-5	-5	27,7	22
Utbildningsnämnd	-428,5	-407	21,5	6	-334,5	-320	94	87
Socialnämnd	-28	-25	3	7	-4	-4	24	21
Vård- och omsorgsnämnd	-44	-42	2	8	-52,2	-51	-8,2	-9
KF förfogande	0	0	0		-140	-130	-140	-130
Upprustning skolor/förskolor	-200	-180	20	9	-100	-95	100	85
Försäljningar	0	25	25	10	0	20	0	-5
	-1020,8	-902	118,8		-949,5	-793	71,3	109

Noter - investeringar

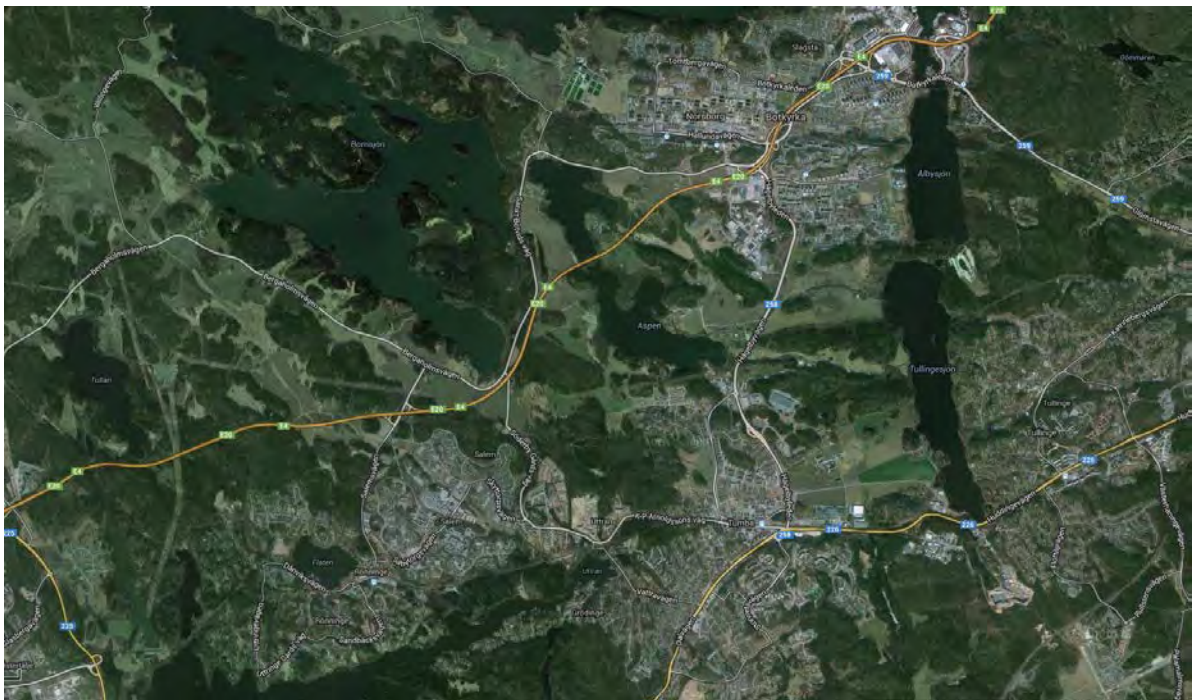
- 1: Bättre upphandlingar, mer effektiva budgetuppföljningar, bl.a. för Hågelby, mm.
- 2: Bättre upphandlingar, mer effektiva budgetuppföljningar, mindre ospecificerade investeringar, mm.
- 3: Bättre upphandlingar, mer effektiva budgetuppföljningar, smartare VA-utbyggnad, mm.
- 4: Bättre upphandlingar, mer effektiva budgetuppföljningar, inget idéhus, mindre biblioteksupprustning, mm.
- 5: Bättre upphandlingar, mer effektiva budgetuppföljningar, bygg billigare, mm.
- 6: Bättre upphandlingar, mer effektiva budgetuppföljningar, fler friskolor istället för egna investeringar, mm.
- 7: Bättre upphandlingar, mer effektiva budgetuppföljningar, rationalisera byggprocesserna, mm.
- 8: Bättre upphandlingar, mer effektiva budgetuppföljningar, förenkla byggnationerna, mm.
- 9: Bättre upphandlingar, mer effektiva budgetuppföljningar, rationalisera byggprocesserna, mm.
- 10: Försäljning av kommunala objekt och tomter.

Sverigedemokraterna
Trygghet & Tradition

Flerårsplan 2016-2019

Sverigedemokraterna i Botkyrka Kommun

Innehåll

1 Inledning	3
2 Medborgarnas Botkyrka	5
3 Framtidens jobb.....	5
4 Velfärd med kvalitet för alla	6
5 Grön stad i rörelse	7
6 Kultur och kreativitet ger kraft	7
7 En effektiv och kreativ kommunal organisation.....	8
8 Det nya folkhemmet	8
9 Sammanfattning	9
10 Mångkulturellt Centrum	10
11 Cirkus Cirkör.....	10
12 Samhällsbyggnad	10

1 Inledning

Flerårsplanen ger oss möjlighet att ha en vision om hur vi vill att Botkyrka ska utvecklas och i vilken riktning utvecklingen ska gå.

För Sverigedemokraterna som är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn är det viktigt att Botkyrka styr in på en annan väg än den nu rådande politiken där inget görs för att begränsa invandringen och den därmed följande massarbetslösheten och den ökande bostadsbristen och trångboddheten i kommunen.

Vårt övergripande mål är att skapa det moderna folkhemmet som ska präglas av trygghet, välstånd, demokrati och en stark inre solidaritet och sammanhållning mellan medborgarna i kommunen.

Det innebär att vi måste höja kvalitén inom välfärdssektorn d.v.s. skola, vård och omsorg samt öka tryggheten för våra medborgare ute på gator och torg.

Den nu rådande politiken kommer att innebära att utanförskapet, massarbetslösheten och segregationen ökar i de kommundelar som redan i dag är starkt drabbade.

Vi ser också hur våldet ökar i vissa kommundelar och att bilar sätts i brand i stor utsträckning i dessa områden. Detta problem måste vi gemensamt hitta en lösning på.

Ett brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv ska vara en självklar del av samhällsplaneringen. Miljöer som riskerar att skapa känslor av otrygghet eller underlättar för brottslig verksamhet ska motverkas och förändras. På samma sätt ska barn- och familjeperspektivet vara genomgående. Barnens trygghet och utveckling skall sättas i första rummet.

Vi Sverigedemokrater har idéerna och viljan att bygga folkhemmet på nytt.

Vi Sverigedemokrater ser med oro på de framtida kostnaderna för försörjningsstöd i Botkyrka. Kommunen måste ha en väl genomtänkt plan för att sätta människor i arbete och etablera dem i det svenska samhället. Utan väl genomtänkta arbetsmarknadsåtgärder kan försörjningsstödet totala kostnad komma att skena iväg i kommunen.

Sverigedemokraterna vill skapa resurser genom en minskad inflyttning till kommunen och en jobbskapande politik för alla samt en anpassning till den svenska kulturen så att invånarna i kommunen delar de grundvärderingar som gjorde det möjligt att bygga det folkhem som nu håller på att raseras. Därför anser vi att kommunens expansion ska minskas vad gäller inflyttningen till kommunen i förhållande till majoritetens förslag. Grönområden är av stor betydelse för människors trivsel och hälsa och bör därför finnas i stor omfattning över hela kommunen. Grönytor och naturliknande miljöer ska vara en

självkärl och sammanhängande del av stadsbilden. SD vill bygga 10 000 bostäder under tiden som den nya översiktsplanen omfattar vilket är ungefär hälften av vad majoriteten föreslår.

Vi kan konstatera att en grundläggande förutsättning är att vi har en ekonomi i balans och att vi till större del i framtiden betalar våra investeringar själva.

Den flerårsplan som majoriteten nu lägger fram skapar stora lånebehov, som gör att vi i framtiden får betala större räntor och därmed får mindre pengar till investeringar. Så kan vi inte fortsätta i framtiden för då kan Botkyrka hamna i en situation som blir mycket svår att ta sig ur.

Sverigedemokraternas vision är

- * Att vitalisera den demokratin, genom att det till exempel blir lättare att genomföra folkomröstningar.
- * Att skolan skall erbjuda läxhjälp till alla så att vi kan skapa bättre förutsättningar för våra barn och ungdomar.
- * Att för äldre över 85 år bör biståndsbedömningen för att erhålla plats på särskilt boende slopas helt.
- * Att fler infartsparkeringar byggs
- * Att kollektivtrafiken förbättras
- * Att välfärden i huvudsak skall vara skattefinansierad.
- * Att blandade bostadsformer bör byggas i större utsträckning.
- * Det är så vi skapar ett Botkyrka för alla
- * Det är så vi skapar det moderna folkhemmet

SD yrkar bifall till sitt förslag till flerårsplan

Östen Granberg

2 Medborgarnas Botkyrka

Segregationen mellan norra och södra kommundelarna skapar en otillfredsställande situation. Sverigedemokraterna vill motverka det utanförskap som uppstått genom att införa en anpassningspolitik som skapar förutsättningar för en gemensam sammanhållen värdegemenskap.

Majoriteten har tidigare sagt att "Botkyrka skall vara ett interkulturellt samhälle rikt på erfarenheter och kunskaper. Vår kulturella och språkliga mångfald är en oerhörd tillgång i en alltmer gränslös värld".

Sverigedemokraterna undrar varför olika aktörer inte upptäckt detta?

Sanningen är att Botkyrka är ett allt mer segregerat samhälle med stora utanförskapsområden.

I årsredovisningen kan vi läsa att betygssnittet för elever årskurs 3 ligger i den lägre fjärdelen av rikssnittet. Vad avser kostnaderna för ett inskrivet barn i förskolan samt antalet elever som fullföljer gymnasieutbildningen har vi dåliga resultat i kommunen. Detta är oacceptabelt enligt oss.

Förvärvsfrekvensen i Alby och Fittja är enligt kommunens årsredovisning betydligt lägre än i Tullinge. Vi ser det som ett nåbart mål att dessa kommundelar skall nå upp till Tumba-Storvretens siffror med rätt åtgärder.

3 Framtidens jobb

Botkyrkas stora problem är att vi inte klarar av matchningen på arbetsmarknaden, mycket beroende på den stora invandring av arbetskraft som inte har rätt utbildning och i många fall otillräckliga språkkunskaper för att kunna ta ett arbete.

Invandrarnas- liksom flyktingarnas antal till Botkyrka kommun måste minska. Resurserna till introduktionsutbildning, arbetsmarknadsåtgärder och vuxenundervisning skall räcka till. Vi kan se i arbetsmarknad- och vuxenutbildningens prognoser att vi inte kan tillgodose medborgarnas behov i dess frågor.

Den lokala arbetsmarknaden behöver breddas genom att vi måste få fler företag att etablera sig i kommunen. Svenskakunskaper är en av de viktigaste delarna för medborgare med utländsk bakgrund för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Botkyrka kommun har som första kommun i Sverige genomfört en unik studie som visar att 15 procent av invånarna i arbetsför ålder, står helt utanför arbetsmarknaden. Denna "osynliga" grupp har inte en registrerad inkomst eller försörjningsstöd, arbetslöshetsersättning, studiemedel, sjukpenning eller sjuk- och aktivitetsersättning.

Botkyrka måste jobba aktivt för att nå denna "osynliga" grupp. Enlig statistik från

Arbetsförmedlingens analytiker som publicerades i Mitt i Botkyrka/Salem 2014-06-04 låg arbetslösheten för norra Botkyrka på ca 15 %.

Vi Sverigedemokrater vill satsa på yrkesutbildning på både gymnasial- och högskolenivå. Det är där vi har de bästa förutsättningarna att se arbetsmarknadens behov av den arbetskraft vi behöver i vårt samhälle. Vi vill även satsa på en förenkling och förbättring på det byråkratiska systemet i kommunen så det blir lättare att nyetablera sig som företagare i Botkyrka.

Skattekraften för taxeringsåret 2014 i Botkyrka är 163 486kr/per invånare enligt statistik från SCB. Alltså en fortsatt låg skattekraft i Botkyrka med index på 86 %.

4 Välfärd med kvalitet för alla

Välfärdssatsningar är högt prioriterade hos oss Sverigedemokrater. När det gäller skolområdet vill vi ha fler lärare och välkomnar majoritetens satsningar på fler lärare i skolan. Vi anser att en bättre undervisning i det svenska språket måste prioriteras eftersom språket har så stor betydelse för att invandrare ska kunna anpassa sig till det svenska samhällets värderingar och tillgodogöra sig den kunskap som förmedlas i skolan. Det är oerhört viktigt att Botkyrka tar krafttag för att skapa ordning och reda i skolan, samtidigt som man verkar för nolltolerans vad det gäller alla typer av droganvändning och kriminalitet.

I Botkyrka var det 34,9% av eleverna i årskurs nio som inte fick godkänt i alla ämnen under 2014 enligt Skolinspektionen. Snittet för hela landet är 23 %. Resultatet måste bli bättre.

Botkyrka lider av att ledande skolpersonal slutar i stor utsträckning. Bland annat varannan rektor under en ettårsperiod. Vi måste gemensamt se över hur vi kan lösa dessa problem. Vi vet alla att en framgångsrik organisation måste ha kontinuitet och stabilitet, kanske främst för elevernas skull.

Mobbning, sexuella trakasserier och utanförskap i skolan måste motverkas på samma sätt som på alla andra arbetsplatser. Högpresterande såväl som lågpresterande elever skall kunna få stöd och stimulans.

En väl fungerande barnomsorg ligger i alla kommuninvånarens intresse. Ingen ska behöva tacka nej till ett arbete för att barnomsorgen inte fungerar tillfredställande. Vi Sverigedemokrater vill att valfrihet och mångfald inom barnomsorgen skall främjas och att modersmålsträningen inom förskolan ska avvecklas. Vi finner att de föräldrar som anser att modersmålsträning är viktigt bör sköta det privat. Centralt inom alla former av barnomsorg är att barngrupperna skall vara så små som möjligt, att föräldrarna skall erbjudas ett betydande inflytande över verksamheten, att barnens fantasi och leklyst tillvaratas på bästa sätt och att stress- och bullernivåer reduceras till ett minimum.

Maten vi äter har en stor inverkan på vår hälsa och livskvalitet. Att tillhandahålla en välsmakande och näringsrik kost bör således vara en prioriterad uppgift inom alla sektorer av vården, skolan och omsorgen. Vi anser att maten skall vara närodlat i så stor utsträckning som det går.

De äldre i Sverige förtjänar att få tillgång till världens bästa äldreomsorg. Sverigedemokraterna kan inte acceptera att äldre dör ensamma, slutar sina liv i social isolering eller att människor känner stark oro för att bli gamla på grund av brister inom omsorgen.

Nationella kvalitetskrav inom vård och omsorg måste finnas och får inte underskridas. Landstingets, kommunens eller stadsdelens ekonomi får inte vara avgörande för vilken kvalitet av vård och omsorg som äldre, svaga och sjuka skall få.

5 Grön stad i rörelse

Klotter och nedskräpning är ett problem i Botkyrka kommun och som inverkar negativt på invånarnas trivsel och trygghetskänsla. Människan har stor påverkan på naturen. För att inte riskera kommande generationers behov måste vi ständigt förbättra vårt sätt att ta hand om vår omgivning och bruka naturresurser med omsorg för kommande generationer.

Det är vår fasta övertygelse att vi kan skapa ekonomisk tillväxt, samtidigt som vi utvecklar ett uthålligt samhälle enligt kretsloppstänkande. Miljöfrämjande projekt som kräver kontinuerlig subventionering riskerar att bli kortsiktig och målsättningen måste därför vara att rikta stöd och subventioner på lösningar som på sikt kan stå på egna ben på en konkurrensutsatt marknad. Sverigedemokraterna vill satsa på alla former av kommunala energibesparingar. Botkyrka är en kommun med flertalet höghus. Dessa hus har platta tak där vi utan problem skulle kunna placera solceller och således sänka energikostnader samtidigt som vi bidrar till en mer hållbar värld.

Botkyrka är en fantastiskt vacker kommun och dessa vackra delar vill vi Sverigedemokrater behålla för kommande generationer.

6 Kultur och kreativitet ger kraft

Ett av kulturpolitikens främsta syften är att stärka intresset för och kunskapen om svensk och lokal kultur liksom att slå vakt om de djupa värden som det kulturella arvet innehåller. Detta bidrar till att återskapa en gemensam identitet i vårt samhälle och underlättar dessutom anpassning till det svenska samhället av nyanlända. Sverige har en rik byggnadstradition som förtjänar att bevaras. Historiskt förankrade byggnadsmiljöer skapar hemkänsla och trygghet för många invånare och har en positiv inverkan på turistnäringen. Kommunens anslag för att bevara kulturhistoriskt viktiga byggnader och miljöer ska vara generöst tilltaget. Ett sätt att värna det kulturella och estetiska arvet kan vara att införa en

kulturarvsfond. Det är i korthet en metod som i samhällsbyggnadsfrågor sätter fokus på medborgardialog, den unika platsens förutsättningar och historia, det lokala kulturarvet och omgivande bebyggelsestruktur, samt att skapa en social känsla och samhörighet i kommunen. Det är viktigt att Botkyrka inte byggs sönder. Vi vill bevara kulturhistoriska arv och ser hellre en förtätning av nuvarande bostadsområden. Vi är starka motståndare till projektet "Prästviken" som skulle innebära att tusenårig historia går om intet för nästkommande generationer. Vi är fortfarande negativa till idéhuset i Tullinge. Skulle kommunen välja att inte bygga idéhuset skulle vi spara 92 miljoner som skulle kunna läggas på andra projekt.

Järnåldersbyn i Hågelbyparken har förfallit och är i mycket dåligt skick. Då många skolungdomar besöker denna attraktion anser vi att den måste renoveras och bevaras.

7 En effektiv och kreativ kommunal organisation

Stadsplaneringen och samhällsmiljöns utformning är av stor betydelse för såväl Botkyrka bornas trygghet, trivsel och hälsa som för den ekonomiska tillväxten och miljön. Vi Sverigedemokrater vill verka för levande, traditionella, familjevänliga, småskaliga och trygga samhällsmiljöer. Segregationen mellan norra och södra kommundelarna skapar en otillfredsställande situation. Vi Sverigedemokrater vill motverka det utanförskap som uppstår genom denna segregering genom att skapa en politik som i sin tur skapar förutsättningar för en gemensam sammanhållen värdegemenskap. Vi Sverigedemokrater anser att fler måste bli delaktiga i vår kommuns utveckling och i våra verksamheter. Kommunalanställda ska erbjudas regelbunden handledning och utbildning i frågor om alkohol-tobak-doping och droger för att aktivt motarbeta att detta sprids bland våra ungdomar.

Då kommunen har relativt hög omsättning när det gäller personal så skulle vi gärna se ett "trainee" system för unga akademiker i kommunen. Detta för att säkerställa kompetent personal och förenkla rekryteringsprocessen.

8 Det nya folkhemmet

Sverigedemokraterna betraktar folkhemstanken som en i grunden socialkonservativ idé. Visionen om ett återupprättat folkhem, där samhörigheten inte är baserad på klass- utan nationstillhörighet och där alla medborgare är garanterade en hög nivå av fysisk, ekonomisk och social trygghet, är också vägledande för Sverigedemokraternas politik på välfärdsområdet.

Sverigedemokraterna förordar en generell och solidariskt finansierad välfärdsmodell där utgångspunkten är att alla barn oavsett familjebakgrund, bostadsort och föräldrarnas

inkomst skall ha goda grundförutsättningar att lyckas i livet och där alla skall kunna lita på att samhället träder in hjälper en när man av olika anledningar inte kan stå på egna ben. På samma sätt som det fungerar i god och väl fungerande familj och ett gott omhändertagande på ålderns höst till exempel för de äldre över 85 år bör biståndsbedömningen för att erhålla plats på särskilt boende slopas helt.

Att själv leva i överflöd utan att bistå grannar och landsmän som lider nöd är moraliskt förkastligt. Stora klassklyftor och sociala orättvisor hotar tryggheten och sammanhållningen, riskerar att slita isär nationen och måste därför motverkas. Samtidigt är det viktigt att poängtera att en alltför långtgående fördelningspolitik också kan få negativa konsekvenser. I ett företagavänligt och tillväxtorienterat samhälle måste det löna sig att utbilda sig, arbeta och ta risker.

För att långsiktigt kunna slå vakt om folkhemstanken och välfärdsstaten måste man också slå vakt om den nationella sammanhållningen. Det måste finnas en gemensam identitet i botten för att de som har mer ska vara beredda att dela med sig till dem som har mindre.

En annan grundförutsättning för att välfärdsstaten i längden skall kunna överleva är att samhället lyckas upprätthålla en moral som betonar kopplingen mellan rättigheter och skyldigheter och som tydliggör att den som tillskansar sig stöd som man egentligen inte har rätt till eller behöver. Detta kan få ödesdigra konsekvenser för välfärdens framtid.

Syftet med betyg skall vara att dels rättvist kunna mäta kunskap och arbetsinsats, dels stimulera eleverna och uppmuntra dem till bättre resultat.

Fostran och förmedling av värderingar är primärt en uppgift för familjerna. Skolans skall dock inskräpa vikten av ett gott uppförande och betona värdet av demokrati, varje människas unika värde samt respekt för det svenska kulturarvet.

Då Botkyrka kontinuerligt får en negativ mediabild på grund av bilbränder och annan kriminalitet så ser vi kameraövervakning av utsatta områden som en del av lösningen på dessa problem.

9 Sammanfattning

Sverigedemokraterna anser att en effektivisering av driftsbudgeten kan ske under flerårsplanen 2016-2019. Vi vill från detta undanta Utbildningsnämnden, Miljönämnden samt Vård och omsorgsnämnden. Effektiviseringarna ska bl.a. innehålla en översyn av tjänsterna vid pensionsavgångar. D.v.s. att vid pensionsavgång undersöka möjligheterna att inte återbesätta tjänsten utan att se om man kan hitta andra kreativa lösningar bland personalkategori det berör.

10 Mångkulturellt Centrum

Mångkulturellt centrum, anser vi är en nationell angelägenhet som bör inte få kommunala bidrag till sin verksamhet.

Vi Sverigedemokrater anser att kommunen bör avveckla sitt ekonomiska engagemang i Mångkulturellt Centrum vilket skulle innebära en besparing på ca: 39,2 miljoner kronor under åren 2016-2019.

Mångkulturellt Centrums årsredovisning är i många avseenden otydlig. Stiftelsen har 1,5 miljoner kronor i intagna projekt men 1,9 miljoner kronor i utestående fordringar. Här måste man redovisa tydligare så vi vet vart skattebetalarnas pengar faktiskt går.

11 Cirkus Cirkör

Sverigedemokraterna har under lång tid ansett att Cirkus Cirkör erhåller ett för stort ekonomiskt grundbidrag. Det är inte försvarsbart med ett så stort grundbidrag i förhållande till vad andra föreningar får i grundbidrag, inga föreningar skall få dessa fördelar framför andra.

Cirkus cirkör har dessutom en god egen ekonomi.

Sverigedemokraterna avser att minska grundbidraget till Cirkus Cirkör med 1,2 miljoner kronor för varje år under 2016-2019. Detta ger ett reducerat grundbidrag på 4,8 miljoner under perioden.

12 Samhällsbyggnad

Sverigedemokraterna anser att Botkyrka skall växa i en långsammare takt än vad den politiska majoriteten vill. Det är inte Botkyrkas ansvar att förse hela regionen med bostäder. Botkyrkas ansvar är i första hand att förse Botkyrkaborna med bostäder. Vi anser att så inte skett.

Vi behöver lyfta diskussionen till regional nivå och arbeta för att fler kommuner tar sitt ansvar till att bygga fler bostäder än vad det görs idag. Detta skulle underlätta för Botkyrka kommun där vi redan byggt så mycket och lider av växtvärk.

Det är viktigt att infrastruktur, kommunikation och service byggs ut i samklang med befolkningsutvecklingen. Dessa ligger redan idag på gränsen till maximal kapacitet. Varken kollektivtrafik, vägtrafik eller parkeringsplatser kommer att räcka till i framtiden. Med tanke på att Botkyrka är en pendlarkommun så måste vi bygga fler infartsparkeringar för att förenkla människors resor till och från arbete.

Därför anser Sverigedemokraterna att under översiktsplanens tidsrymd bygger 10 000 bostäder istället för majoritetens förslag på 20 000 bostäder. Vi ser hellre en förtätning av nuvarande bostadsområde än att nya områden skapas, vi får inte bygga sönder Botkyrka.

SD förslag till beslut för flerårsplanen 2016-2019

att driftsbudgeten och investeringsbudgeten effektiviseras med	40 milj kr
att KS till förfogande för oförutsedda utgifter minskas med	5 milj kr
att bidraget till MKC avvecklas under perioden kr	39,2 milj
att bidraget till Cirkus Cirkör minskar med	4,8 milj kr
att idéhuset i Tullinge ej byggs besparing	92 milj kr
att projektet "Prästviken" inte blir verklighet	48 milj kr
att vitalisera demokratin, genom att det till exempel blir lättare att genomföra folkomröstningar	
att Botkyrka kommun säger upp alla avtal med Migrationsverket	
att skolan ges bättre möjligheter att anordna traditionella skolavslutningar	
att skolan skall erbjuda alla elever läxhjälp	
att för äldre över 85 år bör biståndsbedömningen för att erhålla plats på särskilt boende slopas	
att fler infartsparkeringar byggs	
att kollektivtrafiken förbättras	
att välfärden i huvudsak skall vara skattefinansierad	
att blandade bostadsformer bör byggas	
att järnåldersbyn i Hågelbyparken renoveras	
Att Tullinge station får ytterligare en pendeltågsuppgång	
Att ca 1250 bostäder byggs under perioden	
Total besparing under perioden 229 miljoner kronor	

SD yrkar bifall till sin flerårsplan.

Östen Granberg

Robert Stenkvist

Sebastian Lindqvist

Helén Spaak

Förslag till beslut:

Sverigedemokraterna yrkar bifall till eget förslag till Flerårsplan 2016-2019.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
Från ett mandat till Tullinges största parti	
Blockpolitiskt oberoende	
Kommunalpolitik kräver praktiska lösningar	
Tullinge växer	
Inriktning för flerårsplanen	
2. Omfördelning av resurser	6
Kärnverksamhet ska prioriteras	
Upplevelseindustrin – kan bli skattebetalarnas huvudvärk	
Kommunikation och marknadsföring	
Medborgarservice	
3. Arbetsmarknad	7
Företagen i Tullinge	
Tullinge centrum	
Planering av arbetsområden	
Region Flemingsberg	
4. Miljö	10
Fokus på närmiljön	
Bevara och utveckla Tullinges karaktär	
Värna de gröna kilarna	
Nollvision mot klotter och nedskräpning	
5. Utbildning	12
Kvalitetsförbättring i skolan	
Kunskapskrav	
Lärarnas roll	
Inkluderande undervisning	
Lärlöner	
Skolbyggnader	
Central förvaltning – kvalitet i ekonomisk uppföljning	
Grunden till framtidens jobb	
6. Vård och omsorg	15
Omorganisation	
Äldreomsorg	
Valfrihet	
Hemtjänst	
Meningsfull fritid för alla	
Socialomsorg och tillgänglighet	
Samarbete - Kraftsamling	
7. Kultur och fritid	17
Aktiviteter för barn och ungdomar	
Berikande föreningsliv	
Förenings- och evenemangsbidrag	
Kultur och biblioteksverksamhet på äldre- och gruppboenden	
Fritidsgårdar	
Spontanidrott	
Idéhus	
Skidtunnel	

8. Samhällsbyggnad	20
Bevara och utveckla Tullinges karaktär	
Skönhetsråd för att värna Tullinges karaktär	
Bostäder för alla	
Infrastruktur och kollektivtrafik	
Förbifart Tullinge	
Fastigheter	
Gata/Park	
Gatukostnader	
Hågelby	
9. Kommunala bolag och stiftelser	23
Öppenhet och transparens	
10. Ekonomi	24
Botkyrkas ekonomi	
Effektiviseringar	
Kommunala handlingsprogram	
11. Demokrati	26
Närdemokrati	
Lättillgänglig information	
12. Alla vinner på en kommunindelning	27
Driftsammandrag (bilaga)	
Investeringssammandrag (bilaga)	

1. Inledning

Från ett mandat till Tullinges största parti

I de två senaste valen har Tullingepartiet varit Tullinges klart största parti. I folkomröstningen 2014 röstade tvåtredjedelar av de röstberättigade tullingeborna JA till Tullinge egen kommun. Detta tar vi som ett bevis på att det i Tullinge finns en stark folkvilja och många engagerade människor som, över alla parti- och blockgränser, vill samma sak – att Tullinge ska bli en egen kommun.

Tullinge egen kommun är för oss den mest prioriterade uppgiften. Vi är stärkta av resultatet i folkomröstningen och vårt arbete är därför fortsatt fokuserat på kommundelningsfrågan. Vi har breddat vår verksamhet och lämnar sedan valframgången 2010 även förslag på andra politikområden inom Botkyrka kommun.

En ny pendeltågsuppgång, nya infartsparkeringar, 200 nya bostäder och en helt ny framsida på Tullinge centrum istället för ett idéhus är några av de satsningar som Tullingepartiet vill prioritera. Till skillnad från den styrande majoriteten vill vi i Tullingepartiet prioritera helhetslösningar framför spektakulära landmärken.

Vi framhåller att pengarna ska satsas på att hålla uppe standarden inom skola, vård och omsorg. Vi tror att ett blomstrande näringsliv, natur, kultur, bra skolor och bra bostäder är en viktig del av ett attraktivt och hållbart samhälle. För oss duger det inte att vissa verksamheter går lysande när kärnverksamheterna får ta stryk på bekostnad av annat. Det måste finnas en balans mellan hur resurserna fördelas.

Alla kommuninvånare ska känna sig hörda och sedda. Precis som att Albyborna vill bestämma över sina bostäder och Grödingeborna över Grödinge, vill vi som bor i Tullinge naturligtvis vara med och bestämma över Tullinges utveckling. Vi tror på närdemokrati och gemenskap, och vi tror att detta är enklast att uppnå i en medelstor kommun. Därför finns vi.

Blockpolitiskt oberoende

Tullingepartiet är inget traditionellt parti på höger-vänsterskalan. Våra ställningstaganden görs med hänsyn till att vi stöds av väljare från hela den politiska skalan. Det som förenar oss är vår värdegrund samt intresset att göra Tullinge så bra som möjligt att bo och verka i.

Kommunalpolitik kräver praktiska lösningar

Kommunalpolitiken är speciell, den är ofta mer praktisk än ideologisk. Eftersom politikerna är styrda av statliga regler handlar kommunalpolitiken om att konkret lösa praktiska frågor. Politiker på kommunalnivå får därför aldrig bli låsta av ideologier eller vinande partipiskor.

Vår uppfattning är att den politiska ledningen i Botkyrka ofta fokuserar på frågor som ligger utanför den kommunala kärnverksamheten. Det kan handla om att exempelvis ansöka om medlemskap i föreningar som Spårvagnsstäderna.

Tullingepartiet är ett parti för alla, oberoende av åsikter i den ideologiska debatten på riksnivå. Som lokalt parti har Tullingepartiet en fördel i att kunna agera på den kommunala nivån utan att behöva vara toppstyrda från en riksorganisation. Vi är endast till för våra kommuninvånare och engagerar oss endast i lokala frågor. Vi tror på att möta människorna i deras vardag. Det är lättare att engagera människor i deras vardagsfrågor än frågor på global nivå, vilket visade sig vid namnsamlingen för en folkomröstning om Tullinge egen kommun.

Tullinge växer

Befolkningsprognosen visar på en fortsatt snabb ökning av antalet invånare i Botkyrka. I år och de närmaste åren väntas befolkningen öka med 1400-1600 invånare per år. Tullinge är den del av Botkyrka som haft den starkaste befolkningstillväxten sedan millennieskiftet.

Befolkningstillväxt ställer stora krav på kommunens resurser, särskilt inom skola och omsorg. Med hänsyn till de kommande årens ekonomiska utveckling är det viktigt att dessa områden prioriteras ytterligare.

Tullingepartiet tror på småskalighet och människors önskan och förmåga att ta ansvar för våra gemensamma värden. Botkyrka är till motsats mot detta en mycket stor och spretig kommun med delar som inbördes har olika behov. Botkyrkas politik riktar sig i liten mån mot Tullinge. I Tullinge har man inte särskilt mycket direkt kontakt med sina valda politiker. Inte heller med kommunens tjänstemän. Invånarna har en lokal identitet, man är Tullingebo, inte Botkyrkabo. En artikel i tidningen Södra Sidan (13 september 2013) förstärker det faktum att många Botkyrkabor inte räknar in Tullinge i Botkyrka. Några ungdomar resonerar om vad som är hemma i Botkyrka:

- *”Nej, vi känner oss hemma överallt i Botkyrka: i Tumba, Hallunda, Alby, Fittja och Norsborg”.*
- *”I Tullinge och Vårsta också”?*
- *”Nej, de är något helt annat. Det känns inte som Botkyrka. Det är väl en annan kommun”, svarar en av ungdomarna*

Tullinge lever sitt eget liv där invånarna inte bara rör sig inom Botkyrka utan vanligtvis arbetar och handlar på andra orter. Den lokala demokratin har inte fungerat tillfredsställande och det har varit svårt att veta vem i kommunen som ansvarar för vad. Huvudargumentet för att skapa en egen kommun är stärkt lokaldemokrati och minskat avstånd mellan politiker och väljare.

Inriktning för flerårsplanen

Politik handlar om att våga prioritera och Tullingepartiet vill prioritera kärnverksamhet som skola, vård och omsorg.

Lokala politiker och tjänstemän ska vara ute i verkligheten och arbeta lokalt, nära den enskilda medborgaren. Botkyrka är en stor och spretig kommun, med olika delar som lever sitt eget liv, var och en för sig.

Politiken i Tullinge ska i högre utsträckning anpassas till Tullingebornas vilja. Vår flerårsplan har därmed ett naturligt Tullingeperspektiv. Med en avknoppning kan vi lättare anpassa politiken till behoven i de olika delarna. Vi vill med vårt förslag till flerårsplan visa på detta.

2. Omfördelning av resurser

Kärnverksamhet ska prioriteras

Botkyrka är aktivt i olika nätverk för en interkulturell utveckling. Projekt som UNESCO, ECCAR och ICC är viktiga men tillhör inte kommunens främsta uppgifter. Det är snarare frågor som bör drivas på en högre nivå. Tullingepartiet vill arbeta mot diskriminering och för mänskliga rättigheter ur ett mer lokalt perspektiv. Mångkulturellt centrum är ett forum och en mötesplats för forskning och konstnärliga uttryck kring migration och social och kulturell mångfald. Sådan forskning är viktig men inte en kommunal angelägenhet. Verksamheten kan med fördel skötas på riksnivå.

Hållbarhetsforum och Femkamp är exempel på engagemang som inte är nödvändiga för en kommun. Kärnverksamhet består istället av skola, barnomsorg, äldreomsorg och medborgarservice. Det är grunden i våra åtaganden mot skattebetalarna. Tullingepartiet anser att denna kärnverksamhet ska prioriteras.

Upplevelseindustrin – kan bli skattebetalarnas huvudvärk

Den som läser kommunallagen inser snabbt att kommunen har en skyldighet att utföra vissa saker medan kommunen i andra fall är direkt olämplig för att driva viss verksamhet. I Botkyrka vill den politiska majoriteten spendera skattepengar på spektakulära upplevelsesatsningar när pengar saknas i kärnverksamheten. Erfarenheten visar att spektakulära satsningar ofta slutar så illa att skattebetalarna får stå för notan. Det finns flera exempel som t ex medeltidsbyn Salvestaden (Kalmar) och Medeltidens Värld (Götene). Gemensamt för projekten är att politikerna vill sätta kommunen på kartan och markera kommunens existens för omvärlden. Men kommunmedborgarnas pengar ska inte äventyras på politiska påhitt.

Tullingepartiet anser att kärnverksamheten är viktigast och därför ska prioriteras. Vad gäller att sätta kommunen på kartan så anser vi att kvaliteten på kommunens kärnverksamhet och hur man möter företagare är viktigare än nya upplevelsesatsningar.

Kommunikation och marknadsföring

Det är bra att kommunen försöker bygga upp ett positivt varumärke. Men vad krävs för att människor och företag ska flytta till Botkyrka? Vad krävs för att företag ska stanna? Kommunledningens önskade position som upplevelsekommun kan ifrågasättas. Är det verkligen Botkyrkabornas önskan? Ligger Botkyrkas potential i upplevelseindustrin? Är det den tillväxtmotor som Botkyrka behöver? Det är viktigt att varumärkesarbetet stämmer överens med verkligheten om vi vill få hit fler företag och invånare.

Vi förstår att varumärkesarbetet sker kontinuerligt och ingår som en delmängd av övriga insatser. Dessa kostnader bör dock ses över. Om invånare och företagare trivs i kommunen så behöver inte resurser läggas på att sätta "Botkyrka på kartan".

Medborgarservice

Det är viktigt att medborgarna har goda möjligheter att kontakta kommunen. Den mindre administrationen i Tullinge kommer att bli mer överblickbar och behöver inte heller ett lika omfattande kontaktcenter som i Botkyrka. I en medelstor kommun blir det väsentligt enklare och mer naturligt för politiker och tjänstemän att möta såväl brukare som utförare.

Insyn, öppenhet och god information är självklarheter för Tullingepartiet, vilka tyvärr inte är en realitet idag. Vi vill engagera medborgaren att delta aktivt i samhällsutvecklingen. Därför utgår vi från att kommunledningen ständigt arbetar med att förbättra kommunikationskanalerna och informationssystemen.

3. Arbetsmarknad

Företagen i Tullinge

Såväl företrädare för det lokala näringslivet som entreprenörer och enskilda personer i Tullinge ska uppleva ett positivt bemötande från politiker och kommunala tjänstemän när de kontaktar kommunen i olika frågor. För att utveckla arbetsmarknaden bör arbetet inriktas på en rad viktiga åtgärder. Det är exempelvis viktigt att invånarna får en förbättrad kollektivtrafik för att kunna åka till arbeten och utbildning men det är minst lika viktigt att erbjuda ett gynnsamt klimat för Tullinges småföretagare och ge förutsättningar för nyetableringar som kan bidra till fler arbetstillfällen.

Botkyrka gör många bra insatser för att aktivera och stimulera det lokala näringslivet och vi ser positivt på det nya näringslivskontoret i kommunen, men ytterligare insatser bör genomföras för att ge förutsättningar till ett gynnsamt företagsklimat inom mer än bara upplevelsenäringen. Botkyrka ska naturligtvis ha regelbundna träffar med kommunens företag för ömsesidigt utbyte av information, kunskap och idéer. Det är viktigt att Botkyrka ger möjlighet och närhet till företagshjälp och information över hela kommunen. Kommunen måste bli bättre på att föra en dialog med alla Botkyrkas företagare, även de som bedriver verksamhet i Tullinge. Kommunen vill idag att företag i området Botkyrka Hantverksby i Tullinge ska avflytta från sina etableringar för att bereda plats åt nya företag som bedriver verksamhet inom läkemedelsindustri och forskning och man erbjuder inte de avhysta någon ny plats för etablering. Tullingepartiet ser inget fult och smutsigt i att det finns småföretag som bedriver verksamhet inom t.ex. maskinentreprenad utan ser det som en naturlig och nödvändig del av vårt samhälle och vi ser således inget skäl till att avhysa dem.

Trots att Tullinge erbjuder relativt få arbetstillfällen ska vi vara en bra kommun att bedriva företag i och Tullinges främsta kännetecken för den lokala arbetsmarknaden ska vara aktiva småföretag. För att stimulera de mindre företagen måste kommunen visa att man prioriterar dessa.

Kommunens förslag till upphandlings- och inköspolicy är ett bra exempel på huruvida det är möjligt eller omöjligt att anlita t.ex. ett fåmansbolag som saknar kollektivavtal, det framgår inte av kommunens förslag. Tullingepartiet ville omarbota skrivningarna rörande kravet på kollektivavtal då Tullinge har många fåmansbolag, varav en del saknar kollektivavtal, som också måste kunna komma ifråga vid kommunala upphandlingar. Att av kommunen anlitate fåmansföretag följer nationella och internationella överenskommelser för behandling av arbetstagare kan säkerställas på annat sätt än genom kollektivavtal. Detta är en viktig signal till de mindre lokala företagen och vi kommer i fortsättningen att noggrant bevaka liknande ärenden.

Det är inte lätt för småföretagare att komma fram i en stor kommun som Botkyrka, det kanske inte ens är möjligt alla gånger. Tullingepartiet vill därför lyfta fram vissa förbättringsåtgärder för våra småföretagare:

- Vi vill att extra resurser ska tillsättas för att korta ned bygglovshanteringstiderna.
- Införa en slags tomtbank. På de industritomter som idag finns tillgängliga bör förbehandling ske så att bygglov snabbare kan ges. Industritomter ska inte heller bara dedikeras till vissa näringar som t.ex. läkemedelsindustri utan näringslivskontoret ska marknadsföra dessa till alla intressenter och tomterna ska t.ex. klassas efter miljöpåverkan.
- Kommunen har idag ingen marknadsföringsstrategi för småföretagen i kommunen. När kommunen är ute och representerar så framhävs bara upplevelsesatsningarna och småföretagen prioriteras inte. Här kan enkla insatser ge våra företagare fördelar som till

exempel en företagskatalog där våra företag på ett strategiskt sätt presenteras. Vi vill väl alla att vår kommun ska vara attraktiv att bedriva småföretagsverksamhet i.

I en medelstor kommun där kontroll kan utföras på ett effektivare sätt än i stora kommuner går det inte att gömma kostnader. Alla ansvariga har ögonen på sig i den mindre enheten vilket skapar förutsättningar för effektivitet. Genom den mindre territoriella enheten kommer administration och handläggningstider att förkortas vilket bidrar till bättre klimat för småföretagarna.

Tullinge centrum

Dagens centrala Tullinge har stora asfaltsytor och otrygga miljöer kvällstid. För att ett centrum skall attrahera till besök för shopping och service behöver det vara av en viss storlek, så att de flesta behov kan tillgodoses. Vi har utrett möjligheterna att uppgradera Tullinge centrum. Tillsammans med trafikplaneraren Sten Sedin från ingenjörbyrån Tyréns och arkitekten Kjell Forshed har vi arbetat fram en helhetslösning för Tullinge centrum.

Ledorden i arbetet med skissen har varit: trivsamt, levande, småskaligt och välkomnande, samt att utnyttja det attraktiva och centrala läget för fler bostäder. Planen för centrum kommer att skapa utrymme för ytterligare företag som i sin tur innebär ett ökat utbud av handel och service. Med sitt centrala läge i Tullinge och närhet till pendeltåg blir detta ett attraktivt område för kontorsetableringar. Några av de viktiga punkterna i förslaget kan sammanfattas enligt följande:

- Huddingevägen leds in via två rondeller för att sakta ner trafiken och ge plats för större och väl behövliga infartsparkeringar intill pendeltåget.
- En ny pendeltågsuppgång byggs i den östra ändan med resecentrum och rulltrappor och den befintliga uppgången rustas upp.
- Det som idag är baksida på centrumbyggnaden, mot tågspåret, blir den nya framsidan genom att lastgatan byggs på med en ny fasad av nya småbutiker.
- 200 nya bostäder byggs, i form av terrasshus, radhus och lägenheter i flerbostadshus, bland annat på dagens infartsparkering.

Med förslaget får Tullingeborna ett ljust och fint torg som kan bli en mötesplats för alla. Nettokostnaden för kommunen kan bli relativt begränsad förutsatt att kommunen skapar möjlighet för bostäder på kommunens mark i centrum. Kommunledningen vill prioritera ett idéhus och sedan vänta på en förbifart som kanske aldrig blir av. Detta ser vi som ett stort svek mot Tullingeborna. Tullingeborna är värda ett bättre centrum nu – och inte om 30 år!

Planering av arbetsområden

Många invånare i Tullinge arbetar utanför Tullinge. Kommunikationerna inom Stor-Stockholm har dock försämrats kraftigt under senare år. Bilköerna inom Stockholmsregionen växer och vid rusningstrafik till och från arbetet får resenärerna räkna med fördubblade restider jämfört med att resa under andra tider.

Den som så önskar bör (i den utsträckning det är möjligt) kunna få möjlighet att bo och arbeta inom samma område. Vi är därför positiva till att erbjuda personer yrkesverksamma inom Tullinge möjlighet att bosätta sig inom närområdet. Denna aspekt bör ingå i planeringen av nya arbetsområden.

Region Flemingsberg

Den regionala kärnan Flemingsberg är ett viktigt centra för högre utbildning, medicinsk forskning och bioteknik. Flemingsbergsområdet erbjuder ett stort antal arbetsplatser inom sjukvård, forskning och industri. Det finns många exempel på positiva aspekter som detta innebär för Flemingsberg/Tullinge, det skapas bland annat nya arbetsplatser och planeras för förbättrade kommunikationer inom och till regionen.

Det är helt grundläggande att se till de närboende och deras vilja. De som bor i Villastaden vill inte bli en del av en stadsbebyggelse. Från kommunens sida måste man vara uppmärksam på de aspekter där närboendens intressen kolliderar med utbredningen av Flemingsberg.

En delning av Botkyrka kommun skulle ske i linje med idéerna kring de nya regionplanerna och skulle även vara positivt ur lokal demokratisynpunkt för både Tullinge och övriga Botkyrka. Vi vill motverka att Tullinge slätas ut till en integrerad stadsdel i region Flemingsberg.

4. Miljö

Fokus på närmiljön

Exploatering och nybyggnation ska präglas av varsamhet och långsiktig planering. Kommunen ska vara städad, trygg och fri från klotter.

Tullingepartiet kommer arbeta för en trygg miljö för alla medborgare. Vi vill t ex utveckla kommunens gång- och cykelvägar och i samband med detta kan kommunen lämpligen se över vägarna så att vi säkerställer bra belysning och framkomlighet för alla. Sådana insatser ökar kommunens attraktivitet.

Tullinge har stora och fina grönområden samt en vacker och ren sjö, med förbindelse till Mälaren, som uppskattas av många. Majoriteten har mycket ambitiösa mål som vi också delar. Men för den lokala medborgaren är det centralt att arbeta med de mindre vardagsnära frågorna. Snöröjning och städning är exempel på insatser som ska prioriteras.

Miljö för oss är inte bara de stora globala utmaningarna utan även vår närmiljö d.v.s. hur det ser ut där vi bor och verkar. Vi är inriktade på praktisk kommunalpolitik, och ser gärna praktiska lösningar som direkt påverkar oss Tullingebor. Det ska vara rent och snyggt kring gator och torg. Invånarna ska t ex kunna välja att gå eller cykla till sin fritidsaktivitet.

Tullinge ska vara ett miljömässigt föredöme där vi tar ansvar för kommande generationer. Tullingepartiet kommer arbeta för att miljöaspekten ska belysas i högre utsträckning än idag. Medborgarna i Tullinge kommun ska märka skillnaderna på det små, vardagliga detaljerna. Vi alla inklusive kommunen och dess tjänstemän måste inte bara ha stora visioner och höga målsättningar, vi måste också försöka att i vår vardag värna om miljön i stort såväl som smått.

Vad gäller vattenfrågan är det viktigt att kommunen har full kontroll över vad som finns i marken på före detta F18 området med omnejd. Sannolikt finns det både MC77 bränsle kvar i marken samt brandsläckningsmedlet som förgiftat vattnet. Från Tullingepartiets sida är det prioriterat att arbeta vidare med denna fråga. Vattentäkten bör säkras som strategiskt viktig reserv.

Bevara och utveckla Tullinges karaktär

Tullingepartiet vill att Tullinge ska behålla sin särart och karaktär med bebyggelse och natur i berikande samklang. Ren luft och rent vatten är viktigt för livskvaliteten och hälsan. För att Tullinge ska förbli attraktivt som boendeområde måste vi bevara och utveckla de fina naturområden som finns. Närhet till natur främjar hälsa och skapar möjlighet till avkoppling i en annars stressig vardag.

Varje år växer Tullinge och största tillväxten kommer med barn och barnfamiljer. Vi vill att Tullinge ska utvecklas. Inget område ska lämnas oberört. Det betyder inte att vi vill bygga höghus överallt eller förtäta områden över det möjligas gräns. Vi vill utveckla Tullinge utan att Tullinge slätas ut till en anonym, integrerad stadsdel av Botkyrka.

Den styrande majoriteten kallar envist Tullinge för ”Stadsdelen Tullinge” och vi förstår med detta ambitionen för Tullinge. Det är just en stadsdel vi INTE vill bli utan vi vill utveckla orten Tullinge genom att förstärka upplevelsen av Tullinge som en ”trädgårdsstad” i natursköna omgivningar där verksamheter kring naturupplevelser lämpar sig väl. En idyllisk ort i Mälardalen med närhet till storstadens alla fördelar på bekvämt pendelavstånd.

Vi vill ha en utveckling som går hand i hand med naturen och de fysiska förutsättningar som finns

och i samförstånd med de boende. Vi vill värna om den karaktär som Tullinge har idag!

Värna de gröna kilarna

De gröna sammanhängande kilarna är viktiga att värna. Eftersom kilarna spänner över flera kommuner är samarbetet mellan kommunerna avgörande. Tullingepartiet ser positivt på programarbete tillsammans med Salem och Huddinge kommun för att säkerställa Bornsjökilens naturvärden och funktion.

En mellankommunal diskussion om planeringsfrågor är nödvändig och i en framtida Tullinge kommun ser vi fram emot att fortsätta samarbetet med närliggande kommuner angående Bornsjökilen såväl som Hanvedenkilen.

Nollvision mot klotter och nedskräpning

Trygghet skall prioriteras. Trygghet är nära relaterat till miljö. En bra miljö bidrar till att medborgarna upplever en större trygghet.

Vi är beredda att arbeta för en ”nollvisionstanke” mot klotter och nedskräpning. Stockholms stad har en policy som bl.a. innefattar en garanti om klottersanering inom 24 timmar. En liknande policy bör även finnas i en framtida Tullinge kommun.

5. Utbildning

Kvalitetsförbättring i skolan

Tullingepartiet vill fokusera på lärande i skolorna; att alla tillgodogör sig undervisningen och får den hjälp de behöver. Utbildning är kommunens i särklass största åtagande. Ungefär hälften av kommunens budget går till denna verksamhet. Botkyrkas ekonomi och prioriteringar har inneburit att lärartätheten är lägre än genomsnittet i Sverige för förskola, grundskola och gymnasieskolan.

2014 blev året då den bitvis usla standarden på svensk utbildning verkligen blottades. Pisaundersökningen och en rad inlägg från kvalificerade personer gjorde att en dyster bild växte fram av sjunkande kunskaper, sämre arbetsro och en lärarkår som dignar under byråkratiska krav på planering och uppföljning.

Utmaningen är att erbjuda en tillräcklig bra utbildning för att inte tappa elever till friskolor. Nedgången på Falkbergsskolan för något år sedan, med ett stort elevtapp, är ett varnande exempel. Samtidigt kräver situation (framför allt i den norra delen) mer resurser för att möta den svåra utbildningssituationen.

Skolpolitiken i Botkyrka måste ha en tydlig kvalitetshöjande inriktning. Den måste vara kommunikativ så att både personal, elever och föräldrar kan ta den till sig och därmed positivt påverka den. Utan en skola som engagerar elever och föräldrar kan aldrig en uthållig kvalitetsförbättring ske.

Kunskapskrav

Skolresultaten är idag för dåliga. Första steget är att vara ense om detta och enas om hur kunskapskraven successivt skall höjas för att förbättra kvaliteten. En avgörande faktor är att attityden till skolan och lärandet stärks hos elever och föräldrar, men också bland alla medborgare i Botkyrka.

Lärarnas roll

Lärarnas status har sjunkit dramatiskt under många år. Detta har fått flera negativa konsekvenser. Den låga ansökningsgraden till lärarutbildning innebär att vi idag har en lärarkår med lägre kunskapsnivå än tidigare. Till detta kommer att utbildade lärare har tvingats undervisa i ”fel” ämnen. Lärarlegitimationen kommer förhoppningsvis att råda bot på detta, men vägen dit är lång. Vi måste dock vara förberedda på att övergångsperioden kan innebära vissa problem.

Tullingepartiet stödjer kommunens satsningar på förstelärare. Det är viktigt att denna reform både stötts och följs upp så att den ger resultat och inte innebär en kostnadshöjning. Vi stödjer det förslag som innebär att förstelärare ges ett tidsbegränsat förordnande på tre år men som också kan förlängas med tre år i taget.

Forskning visar att det administrativa arbetet i offentlig förvaltning ökar. I dag finns det exempel på skolor där lärare använder halva sin arbetstid åt administrativt arbete, vilket bidrar till att lärare har färre undervisningstimmar. Det är viktigt att lärarna får fokusera på arbete med eleverna. Onödiga planering och byråkrati måste bort.

Lärarna måste känna att de har ett starkt stöd på sin arbetsplats. Detta ställer stora ledarkrav på rektorerna, både vad gäller att stödja det nödvändiga kvalitetshöjande arbetet, men också att stå bakom sin personal i situationer med föräldrar som ställer stora krav.

Inkluderande undervisning

Inkluderande undervisning har nästan blivit ett modeord. Tullingepartiet står bakom alla elevers rätt. Särskiljande åtgärder skall så långt som möjligt undvikas. Men samtidigt kan man inte blunda för att den inkluderande undervisningen ställer krav som långt ifrån uppfylls.

Det innebär att elever med särskilda behov måste få dessa tillgodosedda utan att det medför en kvalitetssänkning för hela klassen. Det finns inga patentgrepp att ta till mer än att det ställer särskilda krav på lärarna. Elever med särskilda behov ska få stöd genom specialresurser så att utbildningssituationen blir bra för alla.

Lärlöner

Lärlöner måste höjas och de kommer att stiga. Konkurrensen om utbildade lärare kommer att hårdna. För att hantera situationen, med de begränsade medel som finns, måste kommunövergripande riktlinjer finnas. De verkligt duktiga lärarna ska premieras.

Skolbyggnader

I Botkyrka finns ett stort eftersatt underhåll av skolor. Vi i Tullingepartiet välkomnar därför nödvändiga upprustningar. Men vi vill samtidigt poängtera att underhållet måste skötas kontinuerligt och systematiskt för att inte arbete med akuta räddningsaktioner helt ska ta överhanden.

Höga ambitioner är bra, men upprustningarna måste ta utgångspunkt i elevers och lärares behov. Skolorna ska inte anpassas efter den överstandard som arkitekter ibland vill uppnå. Eleverna som går i äldre skolor presterar inte sämre resultat jämfört med elever som går i skolor med en arkitektonisk överstandard. När arkitekter och konsulter får "fria händer" riskerar vi onödiga kostnadsöverdrag.

Det senaste exemplet på en skola som har fått förfalla är Falkbergsskolan som har fått förfalla på det sätt som skett under många år. Renoveringen blir betydligt dyrare och mer omfattande än vad man trodde från början. Tullinges barn och unga förtjänar bättre. Nu är det viktigt med en tydlig och genomtänkt information till elever och föräldrar om kommunens planer.

Falkbergsskolans upprustning, hur den än görs, innebär en stor investering och därmed kostnad för Botkyrka. Tullingeparitet kommer kräva att alla inventeringar, bedömningar och underlag bör redovisas i detalj.

Vi har tidigare presenterat en motion som går ut på att integrera vissa delar av det förslagna idéhuset i Tullinge centrum i skolan. Vi menar att funktioner som möteslokaler, scen och aktivitetsrum istället kan integreras i Falkbergsskolan. Då får skolan bättre lokaler under dagtid samtidigt som föreningslivet, allmänheten och våra ungdomar också kan ta del av funktionerna under kvällar och helger.

Central förvaltning – kvalitet i ekonomisk uppföljning

Tidigare har vi påpekat behovet av en minskning av den centrala förvaltningen. Ett stort problem har varit kvaliteten i den ekonomiska planeringen och uppföljningen. Här kräver vi att man skyndsamt inför ett system där sättet att budgetera stämmer överens med sättet att följa upp.

Grunden till framtidens jobb

Grunden till framtidens jobb är bra skolor där barn och ungdomar får möjlighet att utvecklas. Vi är övertygade om att pengar som satsas inom skolans tidigaste stadier på sikt kommer att betala sig.

Tillräckliga resurser måste ges till skolorna i alla områden. Resurserna måste också användas effektivare. Andra viktiga punkter är följande:

- I Botkyrka måste kunskapsresultaten väsentligt förbättras.
- Lärarsituationen är besvärlig, både resurs- och kompetensmässigt.
- Stort eftersatt underhåll.
- Botkyrka kommun måste se över sina övergripande prioriteringar för att överföra resurser till utbildningen från områden med lägre prioritet.
- Botkyrka kommun bör se över lärartätheten som är låg i Tullinges skolor. Det är svårt att bedriva bra pedagogisk verksamhet med för stora grupper.
- Det senaste året har präglats av hög personalomsättning på ledningsnivå. Vi måste komma till rätta med den situationen för att kunna bedriva ett framgångsrikt arbete.

6. Vård och omsorg

Omorganisation

Vård och omsorg är kärnverksamhet och därför är det viktigt att denna verksamhet bedrivs på ett bra och effektivt sätt. Vi vill att vården ska bli trygg och lättillgänglig i hela kommunen.

Tullingepartiet föreslår att vård- och omsorgsförvaltningen i Botkyrka omorganiseras. I första hand vill vi att förvaltningens myndighetsutövare blir självständig och inte verkar under en chef som har något med verkställandet av beslut att göra. På så sätt blir det en ökad tydlighet i ansvars- och rollfördelning. Myndighetsutövare ska ha relevant utbildning. Bemanningen ska vara optimal för att undvika att handlägningsprocessen blir försenad och att ansökan måste göras på nytt, vilket ibland är fallet i nuvarande organisation.

Äldreomsorg

En väl fungerande äldrevård är en fråga om trygghet. Att människor ska kunna påverka och känna trygghet i sin livssituation under hela livsrytmen är ett fundamentalt krav för Tullingepartiet. Det är verksamhet som bör prioriteras. Vi ska ha en vård och omsorg som utgår från behoven.

Vi är positiva till byggandet av fler äldreboenden. Tullingepartiet vill bygga ett nytt äldreboende i Tullinge, förslagsvis med en finskspråkig avdelning. Man bör studera olika ägande- och organisationsformer. Erfarenheter från äldreboenden i bostadsrättsform bör studeras för att eventuellt kunna tillämpas. Kommunen bör även se över personaltäteten på olika äldreboenden för att undvika ensamarbete nattetid.

Äldre ska själva få bestämma var och hur de vill bo samt vilken vårdgivare de vill ha. De som vill ska kunna bo kvar i eget boende så länge det är möjligt. Äldre ska ha möjlighet att leva ett rikt liv präglat av oberoende och självständighet under trygga förhållanden.

Valfrihet

Majoriteten har valt att inte tillämpa Lagen om Valfrihet. Tullingepartiet vill diskutera valfrihet inom omsorgen. En sådan diskussion bör utgå från forskning och erfarenheter i andra kommuner. Vi tror att vårdtagare mår bättre av att de själva får möjlighet att välja hur de ska bo, umgås och vem som de vill få hjälp av, precis som alla andra. Den som utför tjänsten ska självklart ha samma skyldigheter som inom kommunal verksamhet.

Hemtjänst

Vi är öppna för att diskutera valfrihet inom hemtjänsten. Dessutom bör man noggrant studera hur våra grannar, Salem och Huddinge, lyckas med att tillhandahålla minst lika bra hemtjänst med betydligt lägre kostnader.

Tullingepartiet är inte främmande för att upphandla hemtjänsten. Detta förutsätter en regelbunden och konsekvent uppföljning för att tillgodose bästa möjliga kvalitet. Trygghet måste även gälla för personalen inom hemtjänsten som idag är överbelastad p.g.a. dålig organisation. Många gånger har man inte tillräckligt med tid och är stressad. Stressrelaterade sjukdomar bland personalen uppträder allt oftare. Rutinerna är inte anpassade för att tillgodose kvalitén. Kompetent personal med marknadsmässiga löner och villkor är viktigt. Undersköterskeutbildning samt körkort bör vara ett grundkrav.

Meningsfull fritid för alla

Tullingepartiet strävar efter att alla ska ha en trivsam och meningsfull fritid. Flera lokaler och offentliga rum, t ex badplatser i Tullinge, bör handikappanpassas. Aulan i Falkbergsskolan är

exempel på en utmärkt lokal för kulturevenemang.

Socialomsorg och tillgänglighet

Eftersom att Botkyrka är en stor och spretig kommun där kommundelarna inte hänger ihop är det viktigt att t ex både norra och södra Botkyrka kan erbjuda verksamhet för personer med missbruksproblem. Detta är minst lika viktigt som att det måste finnas tillgång till en ungdomsmottagning i båda delarna av Botkyrka. Sådan verksamhet ska utformas så att tillgängligheten är god, oavsett vilken kommundel man bor i eller längs vilket kommunikationstråk man rör sig.

Samarbete - Kraftsamling

Trygghetsarbete behöver inte kosta stora summor. Vi kan göra mycket genom att ”arbeta i det lilla”. Vi vill därför se ett ökat stöd till nattvandrade och olika frivillighetsföreningar. Det är av stor betydelse att dessa grupper har ett nära samarbete med polisen och kommunens förvaltningar. På platser där otryggheten ökar på grund av brottslighet skall kommunen närvara och föra en dialog med polisen.

Vi är övertygade om att det är svårare att arbeta med trygghetsfrågor i nuvarande Botkyrka eftersom att kommunen inte är lika avgränsad som Tullinge kommun skulle vara. Skilda områden har olika typer av problem som kräver olika strategier. Naturligtvis går det fortare att få till en förändring i en medelstor kommun.

Angående brukarnytta är det positivt att satsningen fortsätter för en kunskapsbaserad socialtjänst och en fortsatt systematisk uppföljning med syfte att öka brukarens nytta av förvaltningens tjänster. Vidare är vi odelat positiva till att socialförvaltningen arbetar på att förbättra samverkan internt och externt kring målgruppers behov.

7. Kultur och fritid

Aktiviteter för barn och ungdomar

Vi delar kultur- och fritidsnämndens grundvisioner som handlar om en bred verksamhet riktad mot barn- och ungdomar. Men vi skiljer oss från den styrande majoriteten eftersom vi inte anser att kultur och fritidsområdet tillhör kommunens kärnuppgifter.

När det gäller kulturutbud inom Botkyrka i dag så finns det mesta i Tumba och Hallunda. Det är viktigt att fundera på vad som kan vara möjligt att genomföra i Tullinge, t.ex. bio i Falkbergsskolans aula osv.

Brist på aktiviteter kan leda till ökad alkohol- och drogkonsumtion bland ungdomar. Problemen kanske inte försvinner helt, men går att bromsa om vi hittar bra alternativ för våra ungdomar. Tullingepartiets utgångspunkt är att varje satsad krona på förebyggande arbete ger desto mer tillbaka.

Kommunens ambitionsnivå när det gäller fritidsaktiviteter för barn och ungdomar i Tullinge måste höjas. Vi vill att kommunen, i högre utsträckning, ska samarbeta och stötta föreningslivet i framtagandet av aktiviteter som kan erbjudas till barn och ungdomar.

Vi vill se en satsning på tjejdrott för ökad jämställdhet. Ett exempel är att ridsporten kan representeras inom Friluftsområdet Lida – Riksten t ex genom ett utbyggt nät av ridvägar i området. Den tidigare infrastrukturen som Rikstens gård och Polisens rytteri har använt behöver bevaras och inte tillåtas förfalla i väntan på en nysatsning. Botkyrka borde ta fasta på den utredning av ridsportens möjligheter som man låtit utföra.

Berikande föreningsliv

Kommunens främsta kännetecken för kultur och fritid ska vara ett berikande föreningsliv. Kommunens idrottsverksamhet är viktig. Idrotten ger ungdomar en meningsfull fritid.

Det måste finnas bra förutsättningar för barn och ungdomar i Tullinge att utöva idrott. Det är viktigt att kommunens anläggningar håller en god standard. Kommunen måste även kunna hålla med tider så föreningar med bred verksamhet kan erbjuda ungdomar möjligheter att kombinera idrott och skola.

Botkyrka behöver bli bättre på att lyssna in önskemål från föreningar. Tullingepartiet vill arbeta med att utveckla och underlätta för ideella föreningar inom idrott, kultur och fritid. Konstgräsplanen vid Trädgårdsstadsskolan är ett bra projekt, med det finns mycket mer att göra.

Det behövs inte alltid stora och dyra kulturprojekt för att skapa bra fritidssysselsättningar. Många av kommunens idrottsanläggningar lider av bristfälligt underhåll och vi står inför stora renoveringsbehov som måste prioriteras framför att ständigt bygga nytt.

Förenings- och evenemangsbidrag

En ordentlig översyn över samtliga evenemang bör göras innan bidrag betalas ut. Vi stödjer inte evenemang som ligger utanför ramen för kommunens kärnuppgifter. Likaså stödjer vi inte projekt som vänder sig till en mindre grupp av Botkyrkabor.

Bidrag ger föreningar möjlighet att arbeta mer målmedvetet med sin verksamhet. Svagheten är dock att verksamheter byggs upp kring ökade bidragsberoenden.

Det är viktigt att alla föreningar behandlas lika. Kommunallagen förbjuder kommunen att gynna enskilda kommuninvånare, företag eller föreningar. Alla föreningar i kommunen ska följaktligen få samma förmåner och kommunen bör inte särbehandla en enskild förening. Vi vill därför se en jämlik fördelning av bidrag till föreningar. Det är inte lämpligt att öka bidragen till enbart vissa föreningar som t ex Cirkus Cirkör och Tumba tennis.

Bidragen får inte inkräkta på konkurrensituationen i Botkyrka och bidra till en särbehandling. Botkyrka bör iaktta ett affärsmässigt förhållningssätt som minimerar påverkan på konkurrensförutsättningarna. Rimligtvis bör bidragen successivt minska när organisationen etablerar sig och tillslut kan stå på egna ben.

Kultur och biblioteksverksamhet på äldre- och gruppboenden

Tullingepartiet vill verka för att verksamheten vid biblioteken utvecklas. Genom att utöka kulturen och biblioteksverksamheten på äldreboenden och gruppboenden ökar livskvalitén för de boende. Bibliotekspersonalen bör exempelvis få möjlighet att åka ut till boenden för att förmedla sina kunskaper.

Överhuvudtaget bör det litterära Tullinge lyftas fram eftersom många kända författare som har verkat här, som t.ex. Alice Tegnér, Anna-Maria Roos och Ernst Brunner.

Fritidsgårdar

Vi stödjer ökade satsningar på fritidsgårdarna. Kommunens fritidsgårdar är en viktig plats där det exempelvis är möjligt att nå ungdomar som saknar stabila hemmiljöer. På fritidsgårdarna kan alla ungdomar vistas utan krav på prestation som annars förekommer inom till exempel idrottsföreningar.

Tullingepartiet anser att samtliga fritidsgårdar inom kommunen skall hålla samma nivå och kunna erbjuda likvärdiga verksamheter för ungdomar och personal. Därför är det glädjande att kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig positiva till Tullingepartiets förslag om en bollplan utanför Parkhemsgården. Vår förhoppning är att kommunfullmäktige beslutar att utreda frågan och ser över behovet av liknande bollplaner i andra delar av kommunen.

Spontanidrott

För att tillmötesgå medborgare så bör möjligheten till spontanidrott utökas och inte vara kopplad till föreningsverksamhet. Detta kan ske genom spolade grusplaner under vintertid, utökad belysning på befintliga anläggningar samt utökande promenadstigar som är handikappvänliga.

Idéhus

Det finns allvarliga brister med den föreslagna placeringen av idéhuset i Tullinge centrum. Det blir trångt, tar bort utsikt och ljus för intilliggande fastigheter och gör det svårt att parkera i centrum. Den jättelika byggnaden riskerar dessutom att blockera alla alternativa lösningar för centrum. Byggandet av ett idéhus som ett "landmärke" är helt fel. Förslaget är inte förankrat hos Tullingeborna. Vår uppfattning är att inte finns något större intresse för ett idéhus i Tullinge. En utredning av alternativa förslag bör genomföras.

Om man bestämt vill bygga idéhuset i Tullinge centrum är ett alternativ att placera idéhuset på den östra sidan av centrumbyggnaden. Med tanke på en ny uppgång i norra änden av Tullinge pendeltågsstation blir den placeringen mer naturlig. Och på så sätt slipper de närboende få sin utsikt förstörd. Dessutom skulle en byggnad här förmodligen bli betydligt billigare att uppföra eftersom terrängen på den västra sidan innebär att huskroppens utformning behöver anpassas efter terräng

och läge. De parkeringar som försvinner vid placering av huset på den östra sidan, kan med fördel kompenseras med ett vidbyggt parkeringshus. Detta förslag bör man titta noggrannare på i den utredning som vi föreslår ovan.

Vi vill se en helhetslösning för Tullinge centrum. Vi anser att Tullingeborna bör få mer att säga till om och om Tullingeborna tycker att pengarna ska gå till ett uppgraderat centrum istället för ett idéhus så måste majoriteten respektera detta.

Tullinges kulturella utbud är beroende av vad som finns i vår omgivning. Närheten till Stockholms utbud bör ligga till grund för diskussionen om ett idéhus. Dessutom finns det en kulturstation i Tullinge och fritidsgårdarnas verksamhet kan utvecklas med mer kultur. Vi vill att barn, ungdomar och vuxna själva ska vara med och skapa kultur utifrån sina förutsättningar. Och vi vill att kommunen i första hand utnyttjar befintliga lokaler.

Skidtunnel

Tullinge har ett av Stockholms bästa spårssystem för längdskidåkning vid Lida-Brantbrink. Vi är positiva till att skapa förutsättningar och utveckla skidåkningen vid Lida. Botkyrka kommun bör dra mer nytta av varumärket Lida Friluftsgård.

Vi vill förbättra, marknadsföra och utveckla verksamheten mer. Därför stödjer vi en ökad information, genom bättre skyltning och information på hemsidan om de utmärkta möjligheter till skidåkning som finns vid Lida. Kommunen skulle t ex kunna försöka få fler i norra Botkyrka att bli intresserade av den vackra naturen i Lida. Ett konkret förslag är att utreda möjligheten att införa en buss som går mellan norra och södra Botkyrka på exempelvis helger. Och varför inte göra som i Flottsbro d.v.s. anlägga en lådbilsbana? Det skulle vara något som skulle uppskattas på sommartid, inte minst av de unga. Det skulle stärka bilden av Lida som ett familjeparadis. Lida kan även utvecklas med konferens- och brölloshotell med "vildmarkstema".

Vi behöver inte anlägga en skidtunnel för att stärka området. Vi känner inte till någon skidtunnel som anlagts i Sverige eller Finland som lyckats klara sig på egna ben utan att kommunen har fått gå in med pengar för att förhindra konkurs och nedläggning.

Det finns många frågetecken runt hur en skidtunnel skulle finansieras samt hur det påverkar miljön. Ur ett miljöperspektiv är det osäkert om tunnelprojektet påverkar utvecklingen av området på ett för kommunen långsiktigt hållbart sätt. Bara den energi med åtföljande utsläpp, som åtgår för att gjuta de betongelement som skall utgöra själva tunneln sätter alla vackra ord om miljö och klimat som de styrande gödslar med, på skam.

Den rapport som Botkyrka kommun beställt av PWC, styrker det faktum att de vidlyftiga planerna på att bygga en skidtunnel vid Lida är helt orealistiska ur ett kommunalekonomiskt perspektiv. De mängder med åkare som kalkylen för skidtunneln bygger på, skulle inte kunna ta sig till Lida, om inte omfattande investeringar i vägar och parkeringar görs.

Tullingepartiet stödjer inte en skidtunnel baserat på den information som finns tillgänglig. Underhåll av spår bör istället prioriteras. Vi vill även främja att barn och unga från de norra delarna av kommunen får ta del av det fantastiska Lida. Inte minst under sportlovet. Om det är så att någon privat investerare vill satsa pengar på en skidtunnel i Lida så är det en annan fråga under förutsättningen att inte en krona från skattebetalarnas pengar kommer att användas.

8. Samhällsbyggnad

Bevara och utveckla Tullinges karaktär

För Tullinges identitet är det värdefullt att kulturvärden bevaras. Viktiga värden att ta tillvara på är bland annat naturen och kulturen samt de möjligheter till rekreation och friluftsliv som Tullinge erbjuder. Vidare vill vi ta tillvara på arkitekturen och skönhetsvärdet i äldre byggnader och bebyggelsemiljöer såsom t ex Trädgårdstorp och Elgentorp och därmed behålla känslan av ett äldre Tullinge. Dessa vackra anläggningar är mycket uppskattade av både Tullingebor och andra besökare.

Tullingepartiet välkomnar kulturmiljöinventeringar. De kvalitéer man vill bevara skall vara skyddade i detaljplanen. Områdesbestämmelser bör därför tas fram till utvalda områden som skyddar kulturhistoriskt intressanta miljöer i Botkyrka kommun från förvanskning. Vi vill dessutom påpeka behovet av en markanvisningspolicy och en policy för avyttring, så att all försäljning av kommunens tillgångar sker på ett korrekt och transparent sätt.

Vi vill att Tullinge skall behålla sin karaktär och charm genom ansvarsfull styrning av byggandet. Verkligheten är dock en annan. Vi ser oroväckande exploateringar där kommunen förändrar Tullinge genom att bebygga flera områden med högre hus. När detta görs försvinner mycket av Tullinges mervärden och karaktär.

Vi har vid ett flertal tillfällen blivit kontaktade av Tullingebor angående nybyggnadsprojekt som uppförts utan bygglov. Vid ett antal fall har Botkyrka kommun vid lovgivningen inte tagit hänsyn till grannarnas påverkan av förändringar i markförhållanden. Problematiken ligger i att fastighetsägare fortsätter bygga, utan hänsyn till regler och kommunen utfärdar sedan nödvändiga lov i efterhand för att huset redan är byggt. Huset byggs inte som det var ritat från början och detta förändrar kraftigt karaktären i Tullinge.

Skönhetsråd för att värna Tullinges karaktär

För att Tullinges karaktär ska kunna bibehållas vill vi tillsätta ett skönhetsråd. Rådets uppgift ska vara reglera byggnationen avseende estetik och miljö, d v s se till att nybyggnation och tillbyggnation smälter väl in i den omgivande miljön - utan att unika naturvärden går förlorade. Skönhetsrådet ska även se till att byggnader eller mark i kommunens ägo inte förfaller.

Bostäder för alla

Tullinge präglas till stor del av småhusbebyggelse. Det finns dock en efterfrågan efter olika typer av bostäder. Därför är det positivt med en blandad upplåtelseform med villor, bostadsrätter samt hyresrätter som unga har råd att bo i. Det möjliggör att vi får en positiv befolkningstillväxt och att människor får möjlighet att göra en boendekarriär i Tullinge. Dessutom måste det finnas bostäder för äldre som flyttar från villa eller radhus.

Tullingepartiet har föreslagit nya bostäder i samband med en utveckling av Tullinge Centrum. Vi anser att nya bostäder bör byggas i centrala lägen med närhet till service, affärer och kommunikationer. Annars blir det svårt att resa klimatsmart i enlighet med Botkyrkas miljömål.

De områden som vi föreslår bebygga har valts ut med omsorg och består av tomter som idag är illa utnyttjade och som av många upplevs som eftersatta och risiga. Värdet av dessa skulle öka snarare än minska om de bebyggdes på ett hänsynsfullt sätt.

Ungdomsbostäder på Solskensvägen är god idé eftersom att bristen på ungdomsbostäder i

Stockholm är större än någonsin. Men byggandet måste ske på ett klokt sätt avseende infrastruktur. Det ska byggas bostäder efter det behov som finns men det ska också finnas en balans mellan bostadsbebyggelse och utveckling av t ex kollektivtrafik.

Vi vill att samhällsbyggnadsförvaltningen börjar skissa på bebyggelse i Hamra grustag. Genom att bygga bostäder i grustaget skapar vi ett spännande och attraktivt boende som också ger underlag för bra kollektivtrafik. Grustaget har ett klimatsmartläge som minskar de boendes klimatpåverkan genom att det är lätt att åka kollektivt. Byggandet av de nya bostäderna kan med fördel utgå från energieffektiva och miljövänliga tekniker. Vi ser framför oss en småskalig bebyggelse inpassad i terrängen. Bostäder i de övre delarna av nuvarande grustag får ett attraktivt läge med kvällssol och fantastisk utsikt över Tullingesjön Vi ser det som oerhört olyckligt om man anlägger en multiarena som omöjliggör bostadsbyggande i grustaget. Politik handlar ytterst om prioriteringar. Vi anser att samhällsnyttan av att bygga nya bostäder är oändligt mycket högre jämfört med att prioritera nya upplevelsesatsningar.

Infrastruktur och kollektivtrafik

Dagens infrastruktur är otillräcklig. De centrala genomfartsvägarna och anslutningarna till det regionala vägnätet är sedan länge för hårt ansatta liksom pendeltågsstationen, busstrafiken och infartsparkeringen. I rusningstrafik är det svårt att hitta en P-plats och trängseln på pendeltågsstationen är minst sagt besvärande.

Förtätningen av Tullinge Trädgårdsstad medför ökat tryck på Katrinebergsvägen och ger trafikstockningar mot Glömstavägen och Flemingsbergsleden. Nya lösningar behövs. Bussnätet behöver byggas ut och turtätheten ökas.

Botkyrka måste arbeta för att utveckla och förbättra de allmänna kommunikationerna inom kommunen så att de svarar upp mot invånarnas behov. Vi vill underlätta för våra arbetspendlare med olika åtgärder, som t ex bättre infartsparkeringar och en ny uppgång till pendelstationen. Förbättring av tvärförbindelserna till och från pendeltåget är också viktigt för Tullingepartiet.

Satsningar som underlättar för resenärer i kollektivtrafiken innebär en positiv effekt för miljön. Behovet av infartsparkeringar ökar eftersom många nyinflyttade Tullingebor tågpendlar till Stockholm och behöver lämna bilen vid Tullinge station.

Ökat invånarantal kombinerat med färre platser på infartsparkeringarna riskerar leda till att många Tullingebor kommer att välja bilen istället för pendeltåget. Med vår nya centrumskiss skapas ett antal nya platser för infartsparkeringar.

Lobbyverksamhet bör bedrivas för att få till stånd en ytterligare uppgång till pendeltågstationen i Tullinge och rusta upp Tullinges pendeltågstation. Det skulle öppna upp för att man förlägger en parkeringsyta i den delen av Tullinge också.

Inför valet lovade Moderaterna att satsa minst 50 miljoner kronor för att sätta igång bygget av en pendeluppgång i östra änden av Tullinge station i riktning mot Flemingsberg. Moderaterna i landstinget står fast vid sitt löfte förutsatt att Botkyrka kommun finansierar anslutande gångvägar och en gångbro över Huddingevägen. Dagens stora strömmar som sker i båda riktningarna under högrafik är inte hållbar. Stationen är dimensionerad för helt andra volymer. Löften och pengar finns. Nu ligger bollen hos kommunledningen i Botkyrka och det är enbart en fråga om prioriteringar. För Tullingepartiet är svaret givet, en ny pendeluppgång är viktigare än att ett idéhus byggs.

Då landstinget ansvarar för kollektivtrafiken berörs denna inte av en kommunindelning. Fördelen är dock att Tullinge som egen kommun skulle få möjlighet att själv förhandla om turtäthet och linjesträckningar. Här vill vi arbeta för en högre kvalitet och bättre turtäthet på busstrafiken till Tullinges ytterdelar. Det måste finnas goda förutsättningar att åka kollektivt inom hela Tullinge.

Förbifart Tullinge

Förbifart Tullinge kommer inte att byggas i närtid. Vi vill höja ett varningens finger för att det kommer att ta långt tid att bygga hela förbifarten. Vi vill se ett bindande beslut från Trafikverkets sida för ett genomförande av förbifartens hela sträcka (inkl att finansieringen är klar). Till dess att denna förbifart är verklighet måste vi satsa på effektiva förbättringar, förslagsvis med utgångspunkt i den centrumskiss som vi har presenterat.

Fastigheter

Kommunens investeringsverksamhet inom fastighetsområdet har i både interna och externa rapporter utsatts för svidande kritik. I många projekt har stora kostnadsöverdrag blivit följden av bristfälliga beslutsunderlag, brister i genomförande, styrning, kontroll och uppföljning. Det är därför mycket viktigt att alla punkter i den handlingsplan för förbättringar man tagit beslut om verkligen genomförs och att man i framtiden beaktar de krav på förändrade arbetsätt som är nödvändiga. Ovanstående brister, som påtalats ett flertal år i följd, är exempel på förhållanden som lättare kan överblickas och kontrolleras effektivare i en medelstor kommun med färre ärenden.

Kommunen har ett antal äldre mindre fastigheter (äldre hus, äldre villor) i sin ägo där man hyr ut lägenheter eller hela fastigheter enligt avtal som i många fall är mycket gamla och som bara löpt på år efter år. En genomgång av dessa avtal och anpassning till marknadsmässiga villkor bör göras alternativt att man helt enkelt överväger att avyttra dessa fastigheter som bara belastar administrativt och underhållsmässigt.

Man bör eftersträva att så snart som möjligt slutföra de undersökningar och sätta in de åtgärder som är nödvändiga för att kunna återstarta Tullinge vattenverk. Att tillföra vatten från alternativa vattenverk till det stora kommuniserande system man har idag är en viktig del i riskspridning om man av någon anledning måste stänga tillförseln från något av de andra vattenverken.

Fastighetsunderhållet i kommunens stora fastighetsbestånd måste systematiseras och ökas väsentligt för att inte arbete med akuta räddningsaktioner helt ska ta överhanden. Om inte detta görs riskerar man att fastighetsbeståndet blir så nergånget att det inte längre går att åtgärda med rimliga insatser.

Gata/Park

Det finns ett omfattande underhållsproblem för gator och anläggningar i kommunen. Underhållet av Tullinges vägnät är eftersatt sedan många år. Underhållsåtgärder kan alltid skjutas upp till kommande år, men när detta sker ständigt blir standarden till sist undermålig.

Vägunderhållet i Tullinge måste ökas väsentligt och genomföras på ett systematiserat sätt över ett antal år så att en acceptabel standard erhålls. Hål i vägbanorna måste åtgärdas och nerslitna ytskikt måste ersättas. Vi vill prioritera resurser för att svara upp mot medborgarnas förväntningar inom underhåll av gator, parker och grönområden. Vi utgår från långsiktiga satsningar.

Gatukostnader

Det är fel när kommunen går emot boendes önskemål och tvingar sig på områden till stora förändringar. Planer måste anpassas så att de inte gör våld på områdets karaktär. Dessutom bör det vara tydligt vad som gäller kring gatukostnader och hur dessa påverkar fastighetsägare ekonomiskt.

Enskilda medborgare skall inte bli överkörda och tvingas in i något som de inte är intresserade av. De fastighetsägare som inte ber om en förändring skall naturligtvis inte drabbas av en kostnad bara för att kommunen ändrar detaljplanen i syfte att öka exploateringen.

Hågelby

Vi i Tullingepartiet ser positivt på att genomföra en upprustning av Hågelby gård. Däremot är vi tveksamma till att utlysa en tävling om hur marken och husen vid Hågelby skall exploateras.

När den tidigare detaljplanen ställdes ut inkom det ett stort antal mycket kompetenta synpunkter och kloka invändningar mot att exploatera området. Många upplevde dock att påverkansgraden i form av dialoger mellan kommun och medborgare var nästintill obefintlig. Likt kommundelningsfrågan finns det en stor lokal opinion som kommunen inte tar tillräcklig hänsyn till.

Mot bakgrund av alla turer som varit kring Hågelby den senaste tiden vore det lämpligt att undersöka möjligheterna att genom en folkomröstning eller opinionsundersökning ta reda på vad de boende i kommunen verkligen önskar. Istället för att låta exploatörer tycka till i en tävling borde Botkyrkaborna få tycka till i en omröstning. Vill Botkyrkaborna att Hågelby skall exploateras eller bevaras?

9. Kommunala bolag och stiftelser

Öppenhet och transparens

Botkyrka är en bolagstät kommun. Tullingepartiet har ingen principiell åsikt om lämpligheten att bedriva kommunal verksamhet i bolagsform. Kommunen ska dock fokusera på kärnverksamhet som barn och skola, äldreomsorg och samhällsplanering.

Öppenhet, transparens och valfrihet är viktiga värden för oss. Tyvärr bidrar bolagen till att medborgarnas möjlighet till insyn i organisationen försämras. Bolagen agerar i vissa fall på tveksamma grunder. Därför är det rimligt att de kommunala bolagens verksamhet granskas ingående.

Den nuvarande modellen för styrning av de kommunala bolagen fungerar inte tillfredsställande. Ett exempel på detta är Botkyrkabyggens misslyckande med underhåll av bostadsbeståndet och energibolagens höga skuldsättning. Många projekt hamnar utanför budget och leder till höga avgifter för brukarna. Beslut i många instanser skapar ineffektivitet och tröghet i beslutsfattandet. Framtiden kräver flexibilitet i bolagens verksamhet, vilket bara kan nås av tydliga och förenklade besluts- och ansvarsmodeller.

Vi önskar en mer tydlig och öppen styrning av de kommunala bolagen. Ett alternativ är att utreda om verksamheten i några av bolagen istället kan hanteras inom ramarna för nämndorganisationen.

Angående Upplev Botkyrka AB är vår uppfattning att verksamheten vid Lida bör avskiljas från bolagets övriga verksamhet. Lidas verksamhet är av en helt annan karaktär och vi tror att de olika verksamhetsgrenarna utvecklas bäst om de bedrivs i olika bolag. Då kan vi uppnå en mer effektiv organisation.

Vad gäller stiftelser som Mångkulturellt centrum är vi kritiska till att verksamheten får ett stort grundbidrag ur den kommunala budgeten. Migrations-/integrationsforskning är viktigt men inte kommunal kärnverksamhet. Det är snarare en statlig angelägenhet

10. Ekonomi

Botkyrkas ekonomi

Om en kommun blir välmående beror i stor utsträckning på hur man sköter kommunens ekonomi – att man hushåller med resurserna. I olika rapporter framgår det att ungefär var femte kommunal utgiftskrona går till verksamheter som inte rör social-, handikapp, barn och äldreomsorg, ekonomiskt bistånd eller utbildning. Botkyrka har varit en av de kommuner i Sverige som de senaste åren satsat mest på kultur och fritid per invånare samtidigt som man har kostnader och personaltäthet i skolan som ligger under riksnittet.

Skattekraftsutvecklingen i Botkyrka är problematisk. Det är oroväckande med ett så stort beroende av statliga bidrag. Kommunens låneskuld och det kommunala borgensåtagandet måste minska. Med tanke på den ekonomiska utvecklingen blir vi oerhört förvånade när vi ser exempel på investeringar långt utanför kommunens kärnområden. När Botkyrka dessutom överlåter mycket till underleverantörer är det lätt att tappa kontroll över kostnaderna.

Det är orimligt att i svåra tider satsa på verksamhet som ligger utanför kommunens primära uppgifter. Skattepengarna ska användas där de behövs mest. Vi anser att kommunen i högre grad ska prioritera skolorna och äldreomsorgen. Förutom detta ska kommunen ge snabb service och vara tillgänglig för allmänheten.

Vad gäller den ekonomiska redovisningen är vi kritiska till att det inte framgår hur de kommunala resurserna är fördelade mellan olika delar av Botkyrka. Investeringar per kommunal del borde redovisas. Även kommunens totala anläggnings- och driftskostnader bör redovisas separat för olika kommunal delar.

Effektiviseringar

Det går inte att påvisa att nybildade kommuner har sämre ekonomiska förutsättningar än liknande kommuner. En välskött ekonomi handlar om att varje skattekrone ska användas på det bästa och det mest effektiva sättet. Samtidigt som vi verkar för en hög kostnadseffektivitet måste kommunens verksamheter bibehålla de professionella funktionerna. Vad gäller frågan om en låg skattenivå är det inget mål för Tullingepartiet – det är helt upp till vad medborgarna vill.

Det är inte nödvändigt eller ekonomiskt klokt att varje kommun bygger upp en administration för att sköta all kommunal verksamhet i egen regi. Det är betydligt klokare att samordna med andra kommuner som har en effektiv organisation. Därför är vi positiva till ytterligare mellankommunala samarbeten.

Kommuner ska syssla med de frågor som direkt berör den lokala medborgaren t.ex. skola, barnomsorg/äldreomsorg, hälso- och miljöskydd, renhållning och avfallshantering, gator och vägar, vatten och avlopp, plan- och byggfrågor osv. Övrig verksamhet kan med fördel skötas av andra aktörer. Ett antal förslag till besparingar är följande:

- Minska antalet nämnder (efter kommunindelning).
- Konkurrensutsatt verksamhet i större utsträckning.
- Se över driftsformerna.

Med en effektivare verksamhet kan vi minska skulderna. Det är inte rimligt att kommunen bedriver verksamhet som ständigt går med förlust, vänder sig till en liten grupp av människor och inte utgör kärnverksamhet. I grunden handlar det om att ta ansvar för skattebetalarnas pengar.

Vi ser ständigt ärenden med en likartad problematik där en vårdslös hantering av skattebetalarnas pengar snarare är regel än undantag. Mönstret är desamma. Historien visar att underskott ofta är vanligt förekommande. Stora underskott vittnar om brister i den ekonomiska hanteringen och då det bör ses som ett misslyckande är det inte rimligt att skjuta till pengar. Åtgärder måste vidtas för att säkerställa att ytterligare underskott inte uppstår. Vi kräver att en noggrann verksamhetsanalys genomförs för att säkerställa kommunens ekonomi. Att skjuta till mer pengar i ett osäkert läge är inte ansvarsfullt och nyttan för kommuninnevånarna är tveksam.

Kommunala handlingsprogram

Kommunen tar ofta fram olika handlingsprogram. Handlingsprogrammen är i regel välformulerade men vi i Tullingepartiet skulle gärna se mer uppskattade tidsplaner samt hur kommunen har tänkt att alla dessa visioner ska bli verklighet. Förslagsvis kan vissa punkter i programmen konkretiseras genom att man preciserar ekonomiska mål och beräkningar. Programmen bör dessutom regelbundet följas upp så att de beräknade siffrorna ligger i linje med de uppsatta målen.

Om dokumenten kompletteras med tidsplan, uppföljningsstrategi samt en konkretisering av de åtgärder som krävs för att nå målen blir det enklare att följa upp programmen vilket bidrar till en effektivare användning av skattebetalarnas medel.

11. Demokrati

När demokrati

Det är oerhört viktigt att politiker lyssnar på vad människor i kommunen tycker. Tullingepartiet menar att beslut ska fattas så nära de berörda som möjligt. Många kommuninvånare saknar känslan av att vara representerade i politiskt fattade beslut.

Det lokala engagemanget måste bli en viktig del i kommunens utvecklingsarbete. Alla större förändringar bör förankras med lokal diskussion. Ett exempel är den fortsatta utbyggnaden av Riksten i Tullinge. Både utbyggnadstakt och utformning borde diskuteras.

I Botkyrka kommun satsar man mycket på demokratiprojekt som dialogforum och liknande, och kostnaderna är orimligt höga sett till resultaten. Den politiska sammansättningen motsvaras inte av röstfördelningen, vilket exempelvis innebär att Tullingepartiet endast har en ledamot i Tullinge dialogforum, trots att vi är det största partiet i Tullinge.

Vi anser att medborgarna ska sätta agendan på dialogforum, t ex genom en webbenkät. Medborgarna ska i högre utsträckning få möjlighet att påverka vilka frågor som skall tas upp. Frågorna på dialogforum måste bli mer öppna samt tas upp i tillräckligt god tid för att de ska vara påverkbara. Detta för att stimulera engagerade, informerade och aktiva medborgare.

Fakta indikerar att Tullinge kommun skulle uppnå en fungerande när demokrati:

- I Tullinge kommun kommer 100 % av kommunfullmäktige att vara bosatta i Tullinge. Som medelstor kommun finnas goda möjligheter till kontakt med de lokala politikerna. Medborgaren får möjlighet att träffa politiker som befinner sig i ungefär samma läge som man själv, med samma intressen och problem, och som rör sig i samma miljöer. Men en mindre kommun blir det lättare att nå ut till alla medborgare.
- Som politiker i en medelstor kommun får man en helhetsbild jämfört med vad man får i en storkommun. Kontakterna med väljarna blir enklare och naturligare, man vet var behoven och problemen finns på både kort och lång sikt.

Andra demokratiska fördelar med en kommunindelning som har stöd i forskningen är följande:

- Mindre kommuner ger bättre samspel mellan politiker och medborgare samt mer engagerade medborgare.
- Mindre kommuner har styrkor som hör ihop med själva litenheten. De har ofta en väl utvecklad förmåga att skapa okonventionella lösningar till förmån för den kommunala verksamheten.
- Engagemanget för val är större i mindre kommuner eftersom medborgarna i högre grad har kunskap om kandidaterna. Varje medborgare har ett större inflytande rent matematiskt i en mindre kommun.
- Det är ett större demokratiskt deltagande i mindre kommuner. Tilltron till politiker är bättre.
- Väljares preferenser har störst möjlighet att få genomslag i den förda politiken i mindre kommuner.

Lättillgänglig information

Lättillgänglig information angående processer, beslut och planer är viktigt. Tullingepartiet kommer fortsätta arbeta för att Botkyrka kommuns hemsida ska tillgodose kravet på korrekt, saklig, aktuell och lättillgänglig information.

Botkyrka skulle med hårt arbete kunna vara ett föredöme i IT och tillgänglighetsfrågor. Den enskildes möjlighet att, via kommunens hemsida, delta i processen och komma med förslag till utveckling ska säkerställas. En förbättring av kommunens hemsida bör tidsättas och kopplas till en ansvarig person. Medborgarflytandet bör dessutom stärkas genom att medborgaren får skriftlig information om att synpunkter tagits emot. Ett svar skall alltid komma inom rimlig tid.

12. Alla vinner på en kommunindelning

De flesta som bor eller väljer att bosätta sig i Tullinge värdesätter småskaligheten, tryggheten och miljön. I den stora och expansiva kommunen riskerar mycket av detta att gå förlorat.

När demokrati, effektivitet och kvalitet är nyckelord i den medelstora kommunen. En kommunindelning skulle frigöra resurser som medborgarna kan välja att satsa på t ex lägre skatt och bättre skolor.

Men en kommunindelning är inte bara ett sätt att öka när demokratin i hela kommunen, det är också ett motiv för både den nya och den gamla kommunen att se över innehållet i sin verksamhet. Båda enheterna kommer att bättre anpassas för framtiden. Med en översyn kommer effektiviteten att öka för att positivt påverka den kommunala ekonomin och demokratin utan att kvalitén eller servicen försämras. I Tullinge kommun kan de områdesansvariga följa upp och kontrollera all entreprenad.

Den medelstora kommunen är optimal – tillräcklig stort befolkningsunderlag men med närhet till de lokala politikerna. Varje Botkyrkabo och Tullingebo skulle helt enkelt få så mycket service som möjligt för sina skattepengar. Självbestämmande över skattemedlen, politikernas lokalkännedom, när demokratin och ett ökat folkligt engagemang i politiska frågor är några av fördelarna med Tullinge kommun.

Driftsammandrag (miljoner kronor)

	S+V+MP 2016	TUP 2016
Kommunstyrelsen	-289,6	- 273 ¹
Exploateringsverksamhet	10,0	19,0 ²
Samhällsbyggnadsnämnd	-151,9	-155,2 ³
Teknisk nämnd	-1,7	-2,7 ⁴
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-12,1	-12,1
Kultur- och fritidsnämnd	-225,1	-215 ⁵
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd	-225,9	-227,6 ⁶
Utbildningsnämnd	-2 310,5	-2 313 ⁷
Socialnämnd	-559,5	-561, 9 ⁸
Vård- och omsorgsnämnd	-987	-987
Revision	-4	-4,2 ⁹
Volymreserv	-5	-5
Effektiviseringar	9,7	9,7
KS/KF förfogande	-22	-9 ¹⁰
Särskilda ändamål, lokaler	-20	-18
Summa totalt	-4794,6	-4755

¹ Lägre bidrag till icke kärnverksamhet som t ex MKC och Cirkus Cirkör.
Lägre driftsstöd för UBAB och upplevelsenäringen. Effektiviseringar och minskad overhead.

² Ökade exploateringsintäkter.

³ Ökade medel till samhällsbyggnadsnämnden (framkomlighet och vägar mm).

⁴ Ökade medel till fastighetsunderhåll.

⁵ Lägre stöd till verksamheter som ligger utanför ramen för kommunens kärnuppgifter som t ex Residence Botkyrka, YAPP i Botkyrka, "Fittja is Peace" och Kulturdagen i Tullinge. Effektivisering.

⁶ Ökade resurser till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden.

⁷ Ökade resurser till utbildningsnämnden för bättre kvalitet i skolan.

⁸ Ökade resurser till socialnämnden för arbete med utsatta människor.

⁹ Utökat revisionsanslag.

¹⁰ Minskade anslag för nya icke budgeterade poster.

Investeringssammandrag (miljoner kronor)

	S+V+MP 2016	TUP 2016		
Kommunstyrelsen	-35,2	-33,9¹¹		
Samhällsbyggnadsnämnd	-31	-29¹²		
Teknisk nämnd	-189,5	-179¹³		
Kultur- och fritidsnämnd	-31,9	-20¹⁴		
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd	-32,7	-32,7		
Utbildningsnämnd	-428,5	-430		
Socialnämnd	-28	-28		
Vård- och omsorgsnämnd	-44	-46¹⁵		
KS förfogande	0	0		
Upprustning av skolor och förskolor	-200	-200		
Försäljning	0	4,0¹⁶		
Summa totalt	-1020,8	-994,6		

¹¹ Minskat anslag. Bättre upphandlingar.

¹² Mer effektiva budgetuppföljningar mm.

¹³ VA-utbyggnad

¹⁴ Inget idéhus mm.

¹⁵ Ökade resurser i investeringsbudgeten för att projektera nytt äldreboende i Tullinge.

¹⁶ Markförsäljning.

Kristdemokraterna

Förslag till flerårsplan 2016-2019

Trygghet, valfrihet och välfungerande näringsliv

Innehåll

Kristdemokraternas vision.....	3
Den boattraktiva kommunens kännetecken.....	4
Omvärldsanalys och de ekonomiska målen i flerårsplan.....	14
Övergripande kommentarer till drift- och investeringsramar.....	15
Kommunstyrelsen.....	15
Samhällsbyggnadsnämnden.....	16
Tekniska nämnden.....	17
Kultur- och fritidsnämnden.....	18
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden.....	19
Utbildningsnämnden.....	19
Socialnämnden.....	21
Vård- och omsorgsnämnden.....	22
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	24
Sammanfattning av Kristdemokraternas ekonomi för Botkyrka.....	29

Den boattraktiva kommunen

Kristdemokraternas vision

Vår vision är att Botkyrka ska vara en kommun **där alla i arbetsför ålder har arbete och där alla medborgare medverkar efter sin förmåga till att utveckla Botkyrka**, Stockholmsregionen såväl som hela Sverige.

Kristdemokratisk politik vilar på en tydlig värdegrund. Kristdemokraterna sätter människovärdet i centrum då vi vill forma en politik som kämpar för de svaga och stärker de små naturliga gemenskaperna. Politiken måste alltid utgå från detta och ta till vara på varje människas unika förmåga.

Allt är inte politik. Allt ska inte vara politik. Människor efterfrågar lösningar som kan få vardagen att fungera bättre. Vi vill ge människor mer självbestämmande i sina liv och då samtidigt minska politikens inflytande och makt. I Kristdemokraternas Botkyrka respekterar man varandra även om man har olika åsikter. De enskilda individernas förmågor används på ett positivt sätt för att utveckla Botkyrka till en spetskommun inte minst beträffande sysselsättning och företagande. Medborgarnas unika kunskaper om olika kulturer och språk tillvaratas på bästa sätt. Botkyrka är en kommun som hela tiden förbättrar förutsättningarna för att var och en ska kunna göra sin röst hörd. Medborgarna är med och påverkar hur kommunens arbete ska utformas och hur de gemensamma resurserna ska fördelas. Samtidigt eftersträvas stor valfrihet mellan olika utföraralternativ av den offentligfinansierade servicen, vilket sker på ett rättvist sätt.

Den välbärgade såväl som den mindre bemedlade medborgaren ska mötas av respekt och uppleva trygghet både på gator och torg såväl som trygghet i att offentligfinansierad service kan erhållas till avtalad kvalitet och då den behövs.

Majoriteten indikerar sex utmaningar för en hållbar utveckling. Vi instämmer i detta och vill samtidigt lägga till ytterligare två utmaningar, Botkyrka har trygga föräldrar och trygga barn samt Botkyrka har naturlig integration och mångfald. Detta betyder att det sammantaget blir 8 utmaningar enligt följande:

1. Botkyrkaborna har arbete
2. Botkyrkaborna känner sig hemma
3. Botkyrka har de bästa skolorna
4. Botkyrka bidrar inte till klimatförändringarna
5. Botkyrkaborna är friska och mår bra
6. Botkyrkaborna har förtroende för varandra och för demokratin
- 7. Botkyrka har trygga föräldrar - och trygga barn**
- 8. Botkyrka har naturlig integration och mångfald**

Botkyrka har trygga föräldrar och trygga barn

Botkyrka är en ung kommun, i den meningen, att andelen barn och ungdomar av befolkningen är kraftigt överrepresenterade i jämförelse med andra kommuner. De utgör kommunens framtid och är de som ska fortsätta att bygga samhällsgemenskapen.

Att ge barnen en god start i livet sätter stora krav på vuxenvärlden och en ny syn på föräldraskapet – även från kommunens sida. Alla barn är olika och för att ge dem trygga uppväxtvillkor behöver familjen stor valfrihet, också ifråga om barnomsorg. Kommunen ska erbjuda olika offentligfinansierade barnomsorgsformer där även familjedaghem ryms. För att ge föräldrarna ytterligare valfrihet bör ett kommunalt vårdnadsbidrag införas.

Botkyrka har naturlig integration och mångfald

Botkyrka är sedan länge en mångkulturell kommun. Här finns människor från många olika länder och landsdelar i Sverige. I detta mångkulturella samhälle, liksom i alla samhällen som genomgår förändringar, krävs att alla medborgare känner ansvar för, samhörighet med, och delaktighet i samhällsgemenskapen, dvs. det vi kallar integration. Det gäller att skapa ett samhälle, där den kulturella mångfalden är en naturlig del och där de enskilda individerna har ömsesidig respekt för varandra och varandras olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund ska vara delaktiga i och medansvariga för.

De flesta Botkyrkaborna deltar i formandet av samhällsgemenskapen och har en naturlig integration i samvaron med varandra. Men alla är inte delaktiga i integrationen och en del har heller inte helt funnit sin roll. Det finns alldeles för många som upplever utanförskap och känner sig obehövda och inget hellre vill än att bli behandlade och betraktade som de kompetenta människor de är. Det mest grundläggande för att åstadkomma en naturlig integration är att verka för att alla får möjlighet till försörjning och egenmakt genom att driva en politik som underlättar arbete och företagande. I detta senare avseende ska kommunen agera för att fler Botkyrkabor känner sig behövda.

Den boattraktiva kommunens kännetecken

Familjepolitik som ger mer tid för barnen

Kristdemokratisk politik syftar till att stödja familjerna, att möjliggöra mer tid för barnen och öka familjernas frihet. Anknnytning, omsorg, gemenskap och fostran kräver tid. Familjepolitiken är idag i alldeles för stor utsträckning utformad som om alla vore stöpta i samma form. Föräldrar förutsätts arbeta heltid och alla förutsätts vilja ha sina barn på förskolan, hela dagarna, hela veckan. Många föräldrar önskar ingenting hellre än att stressa mindre, att förkorta sin arbetstid och få mer tid med barnen och familjen. Vi menar att staten och kommunen ska skapa valmöjligheter, inte välja åt familjen. Ju mer fyrkantiga system som skapas desto sämre passar de in i olika familjers vardag.

Kommunalt vårdnadsbidrag är ett steg mot att både göra barnomsorgen mera rättvis och på samma gång ge föräldrar ytterligare ett alternativ till mer tid för barnen - för barnens bästa. Det ska finnas flera offentligfinansierade alternativ inom barnomsorgen. Det kan vara bra daghem, kooperativ, eller barnomsorg efter egen regi. Föräldrarnas och barnens bästa kan föräldrarna bäst bedöma!

Skola som ger kunskaper

I skolan ska kunskap, värderingar och normer förmedlas. Alla tre är lika viktiga för att resultatet av skolarbetet ska vara framgångsrikt. Skolans huvuduppgift är att ge eleverna förutsättningar att utveckla såväl en kunskapsgrund som en värdegrund. Skolan ska ge livskunskap som omfattar både teoretisk och praktisk kunskap samt social och demokratisk kompetens. Kultur och estetik ska integreras i lärandet. Det formar en kunskap som förenar både huvud, hand och hjärta.

Värdig Äldreomsorg gäller alla

Den kristdemokratiska människosynen utgår från att människan är en sammansatt helhet och har kroppsliga, psykiska, sociala och andliga behov. För att skapa och upprätthålla hälsa och ett gott liv måste dessa behov tillgodoses. För att bota och förebygga sjukdom måste hela människans miljö och behov tas med i beräkningen.

Äldreomsorgen i vid mening ska utformas med människovärdet i centrum. Människors personliga behov, rätt att vara olika och göra olika val måste tillgodoses. Den ideologiska värdegrunden behöver levandegöras inom hela äldreomsorgen. Frågor om människovärde och bemötande är viktiga delar i all vårdpersonals utbildning och kompetensutveckling.

Kommunen där ett funktionshinder inte blir ett handikapp

Funktionshindret blir i själva verket ett handikapp för den enskilde först om samhället inte förmår att kompensera bristerna. Graden av handikapp är inte statisk, utan snarare en funktion av samhällets förmåga att möta människor med funktionshinder. Människor med funktionshinder riskerar att i olika sammanhang bli negativt särbehandlade. Detta kan aldrig tolereras. Kommunen ska föregå med gott exempel bland annat då det gäller att anställa människor med funktionshinder, äldre arbetskraft och personer som är i behov av rehabilitering.

Väl fungerande infrastruktur

En väl fungerande infrastruktur i form av gator, parkeringsplatser, parker och mark inkl. anläggningar, Vatten & Avlopp, fjärrvärmenät och fibernät är, menar vi, som kommunens ”blodomlopp”. De är viktiga förutsättningar för samhällets och näringslivets utveckling.

I dagens samhälle är en väl fungerande IT-infrastruktur med hög kapacitet en grundläggande förutsättning för att invånare och företag ska vilja bo och verka i kommunen. Det är därför mycket viktigt att man verkar för att fibernätet byggs ut i alla kommundelar och att man också planerar för detta i samband med vatten och avlopp vid nybyggnation.

De gemensamma uterummen är offentligt finansierade och de infrastrukturella anläggningsnäten finansieras av nätens abonnenter. I det senare fallet bidrar ett långsiktigt solidariskt tänkande om kostnadstäckande till att skapa en struktur för kostnadseffektivitet och ge ett hållbarare samhälle.

Väl fungerande förvaltning av kommunens fastigheter och byggnader

Till den ”intrakommunala” infrastrukturen, dvs. lokaler och anläggningar för att bedriva den kommunala verksamheten, inkluderar vi även förädling och förvaltning av de byggnader med tillhörande mark som ägs eller används för den kommunala verksamhetens behov.

Stadsplanering – tryggt och trivsamt

Stadsbilden hör till vårt kulturarv genom att den gestaltar vår samtid. Den äldre bebyggelsen gör vår historia levande och aktuell. Därför måste vi värna om och bevara kulturellt intressanta bebyggelsemiljöer för framtida generationer. All nybyggnation måste anpassas efter den kringliggande bebyggelsemiljön. Samtidigt måste de olika kommundelarna få växa utan att man äventyrar dess karaktär.

Bra boende med förutsättningar för bokatkarriär

Vid planeringen av bostäder måste de olika kommundelarna utvecklas och växa organiskt inifrån och ut. Stora centrumbildningar i periferin, enligt gamla miljonprogramsfunderingar, får inte upprepas. När nya områden planeras och byggs måste infrastrukturutvecklingen följa med så att tillgängligheten upprätthålls. Förtätning är en väg att gå när kommundelen behöver utvecklas. Vid förtätning ska dock särskild hänsyn tas till värdefulla grönområden och tysta zoner.

Det är viktigt att bygga småskaligt och involvera många aktörer i processen. Se till att man tänker trygghet vid nybygge och bygga inkluderande genom att skapa tillfällen och variation av aktiviteter för alla olika samhällsgrupper att vistas i området. På så vis arbetar man emot stängda och anonyma områden som skapar segregation. Man bör eftersträva en bra blandning av bostäder, företag, föreningar och församlingar i samma område.

Kommunen ska positivt stimulera till övergång från hyresrätt till bostadsrätt och eget ägande där sådana önskemål finns. Det skulle på sikt medföra en mer blandad boendestruktur och bryta pågående segregationstendenser. Ett större inslag av bostadsrätter skulle sannolikt öka de boendes ansvar för sin boendemiljö och också öka deras livskvalitet.

Genom att t.ex. bygga nya bostäder med särskild hänsyn tagen till tillgänglighet även för rullstolsburna, kan bostäder i äldre områden friställas för yngre som har behov av billigt boende och kan avstå från hiss och rymligt badrum.

De allra flesta är överens om att vi behöver bygga mer. Samtidigt byggs det för lite. Det här går inte ihop. Vi måste kontinuerligt se över hur utbudet av mark som är lämplig för bostadsbyggande kan öka. Hur stor möjlighet det finns att planlägga för fler bostäder och öka antalet markanvisningar till dem som vill bygga. Kommunen måste ta större ansvar och långsiktigt skapa bättre förutsättningar för nya bostäder. Fler människor måste också acceptera att det byggs i det egna närområdet.

Om vi ska kunna locka hit kvalificerad arbetskraft till Botkyrka så är det viktigt att det finns bostäder i kommunen. Vi behöver ett varierat byggande där vi attraherar människor med stark skattekraft samtidigt som vi också behöver bygga bostäder för dem som nyligen kommit till Sverige och fått sitt första jobb, studenter, människor med låg inkomst m.m..

Ekologiskt hållbar utveckling och förvaltning för framtida generationer

Ekologi är läran om samspelet mellan organismer och deras miljö. Miljön och naturresurserna måste förvaltas ansvarsfullt så att goda livsbetingelser inte äventyras. Förvaltarskapstanken är utgångspunkten för att tänka långsiktigt och värna den värdefulla men många gånger sårbara miljön. Ansvar, som är grundbulten i förvaltarskapsprincipen, är både personligt och gemensamt. Strävan efter att förbruka mindre av ändliga resurser och energi och ett personligt ansvar för kretslopp och avfallshantering är en nödvändighet för långsiktig överlevnad för mänskligheten.

Det är inte enbart industrier som påverkar miljön negativt. De stora problemen orsakar vi genom vår livsstil; vår konsumtion, våra resor och transporter, våra livsmedel med mera. Förvaltarskapstanken säger att vi ska vara försiktiga och hantera vår livsmiljö varsamt. Det handlar om att bruka och bevara, inte att förbruka.

Socialt ansvar när medmänniskan behöver stöd

Den sociala omsorgen ska utgå från människans behov av små och naturliga gemenskaper där familjen är den viktigaste. Socialpolitiken ska stödja när det brister och stimulera de positiva krafterna i dessa gemenskaper. Solidaritetstanken motiverar oss att ta gemensamt ansvar för alla människor, i synnerhet de utsatta.

Brett kulturliv håller ihop samhället

Olika former av kultur har stor betydelse för att hålla ihop ett samhälle. Kulturen ger förståelse för helheter och den förmår även sätta in människan i ett socialt sammanhang. Kulturen kan också göra existentiella frågor tillgängliga för en bred allmänhet. Kristdemokraterna anser att stödet till kulturutbudet ska vända sig till både flickor och pojkar, så att allas olikheter tillgodoses vad gäller intresseinriktning.

Förutsättningar för en meningsfull fritid

I tonåren eftersträvar de flesta att utveckla sin egen identitet men har också ett stort behov av att umgås med andra i samma ålder. Att det finns en mångfald av fritidsutbud, fritidsgårdar, musikforum, idrottsverksamhet och andra meningsfulla verksamheter är därför en förutsättning för att ungdomarna ska vilja vara aktiva och kunna delta. Det handlar också om att lokaler och utbud måste vara åldersanpassade så att inte någon åldersgrupp hamnar utanför och att tjejer och killar kan delta på lika villkor.

Effektiva kommunikationer

Välfärdsutvecklingen och transportutvecklingen går nästan hand i hand. En god infrastruktur är därför garanten för ett gott miljöarbete, för en god tillväxt och en förutsättning för att klara omsorgen och

välfärden i framtiden. Kommunen ska ha välfungerande vägar för gods- och persontransporter. Det finns välfungerade kollektivtrafiklösningar som medför att fler väljer kollektivtrafiken framför bilen.

God medborgarhälsa

Att människors olika levnadsvillkor kan vara en bidragande orsak till ohälsa är känt. Människor är inte isolerade individer. Vår hälsa påverkas av våra sociala relationer. Även uppväxtmiljön har betydelse för hur sårbara vi blir för olika påfrestningar, hälsorisker och för våra levnadsvanor som vuxna. Människor med starka sociala nätverk står bättre rustade vid psykiska och fysiska påfrestningar.

Sambandet mellan fysisk aktivitet och hälsa är tydligt. Det ökade stillasittandet är på sikt ett hot mot hälsan för många. För att få den rörelse vi behöver måste vi, till skillnad från förr, själva ta initiativ till fysisk aktivitet. Skolan har här en viktig roll i att stimulera barn och ungdomar till att även senare i livet fortsätta att motionera och leva hälsosamt. Även våra matvanor har betydelse för vår hälsa, både i främjandet och bevarandet av en god hälsa och genom att förebygga vissa sjukdomar. Det bör även i kommunen finnas ytor som kan användas för spontanidrott.

Arbeta för en tobaksfri kommun

Tobaksbruket är en stor folkhälsoutmaning och kommunen ska aktivt främja en tobaksavvänjning och erbjuda stöd som behandling av tobaksberoende till sina medarbetare.

Det är viktigt att man arbetar med de verktyg och arbetsmetoder som finns för tobaksförebyggande i skolan och för en tobaksfri skoltid. Det är också betydelsefullt att kommuner som arbetar med folkhälsofrågor och de som arbetar i skolan är trovärdiga i det förebyggande arbetet genom att inte röka själva. Med 12 000 döda varje år i tobaksrelaterade skador kan man inte stå likgiltig inför de åtgärder som behövs för att skapa en hälsofrämjande miljö i framförallt skolan.

Det är en grundläggande rättighet att brukare av välfärdstjänster inte ska behöva utsättas för andrahands- eller tredjehandsrök från kommunens personal. Vi anser därför att alla medarbetare inom förskola, skola och vård och äldreomsorg inte tillåts att röka under arbetstid och ser till att man byter kläder om man röker på sin lunchrast. Det är här brukarens rättighet att slippa röklukt som måste gå före rökarens rättigheter att röka. Personalen ska informeras tydligt om detta och erbjudas rökavvänjning. Detta är en arbetsledarfråga som ska ingå i medarbetarsamtalet måste följas upp kontinuerligt.

Arbeta mot drog- och alkoholberoende

Bruket av beroendeframkallande medel har en negativ påverkan på vår hälsa. Att begränsa alkoholens negativa effekter och arbeta för ett narkotikafritt samhälle är därför viktiga folkhälsofrågor.

Det är mycket viktigt att man har ett kontinuerligt samarbete mellan skolpersonal, föräldrar, personal på fritidsgårdar och polisen. Man måste i tidig ålder börja informera i skolorna om de risker som finns med alkohol och droger för att förebygga att man som ung utvecklar ett missbruk. Det är också viktigt att man stöttar och följer upp detta arbete för varje årskurs. En av skolans viktigaste drogförebyggande insatser består helt enkelt av att vara en bra skola. En god och trygg studiemiljö, goda relationer och en bra undervisning där elever når goda resultat och utvecklar sina förmågor och kompetenser är en viktig skyddsfaktor.

Psykisk ohälsa bland unga

Den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga är ett av vår tids största samhällsproblem. Det är främst psykiska besvär såsom oro eller ångslan som kan leda till depressioner, ångestsjukdomar och missbruk som ökar.

Kristdemokraterna lovade redan inför valet 2010 att arbeta för en elevhälsogaranti så att den som går i skolan har rätt till elevhälsovård samma dag. Sedan dess har vi kommit en god bit på väg.

Skolhälsovården och elevvården är mycket viktiga i en tid då den psykiska ohälsan hos barn och unga ökar. Den negativa utvecklingen har pågått under lång tid och svenska ungdomar mår sämre än sina jämnåriga i andra OECD-länder. Särskilt illa är det för unga flickor.

Föräldrar, socialtjänst, skola/elevhälsa, barn- och ungdomspsykiatri och övrig sjukvård behöver samarbeta bättre. Målsättningen är sammanhållna förebyggande insatser som de aktörer som är involverade i barnets vardag deltar i och bidrar till.

Välfungerande och aktivt näringsliv

Det privata näringslivet är grunden för all välfärd. De skattepengar som genereras från det privata näringslivet är grundförutsättningen för den kommunala välfärden.

Utgångspunkten för kommunens engagemang måste vara att utforma sitt näringslivsarbete så det bidrar till ett bra företagsklimat för alla. Jobb skapas när enskilda människor finner det mödan värt att starta eller utveckla ett företag, förverkliga en idé och riskera sitt sparkapital. Fyra av fem nya jobb skapas av småföretagen.

Kommunen har ansvar för att det finns tillgång till industrimark. Kommunen ska genom att vara förutseende underlätta för näringslivets utveckling. Industrimarksreserven ska hållas på en hög nivå och är en långsiktig investering som är en förutsättning för kommunens utveckling.

En kommun som inte konkurrerar med näringslivet

Den kommunala verksamheten behöver servicefunktioner av olika slag. Det kan vara tryckeriverksamhet för kommunala handlingar eller restaurangverksamhet för utbildning av ungdomar eller i arbetsmarknadsprogrammen. Avgörande för dimensioneringen ska vara ett grundbehov och att toppbelastningssituationer upphandlas. Det finns alldeles för många tillfällen då kommunen konkurrerar med det privata näringslivet med t.ex. tryckalster. Kommunen ska ha aktuell policy och riktlinjer i syfte att undvika att kommunal uppdragsverksamhet konkurrerar med sin kommunala ”överkapacitet” med näringslivet. Kommunen ska tillse att kommunal verksamhet som inte tillhör kommunens kärnverksamhet och som kan bedrivas privat, konkurrensutsätts på lika villkor som den privata eller avknoppas. Avgörande för valet ska vara bättre eller lika kvalitet till lägre eller lika kostnad jämfört med egenregi samt att det finns tydliga regler för hur negativa avvikelser ska hanteras respektive vad som gäller för att avtalet upphävs före avtalstidens utgång.

Arbetsmarknadsåtgärder som leder till egen försörjning

Vi kristdemokrater anser det ytterst angeläget att så många Botkyrkabor som möjligt har arbete och egen försörjning. Utgångspunkten för den kristdemokratiska arbetsmarknadspolitiken är att ge människor förutsättningar för att kunna ta ansvar för sitt eget liv. De samlade insatserna för vuxna ska leda till att arbetslösa Botkyrkabor blir anställningsbara på framtidens arbetsmarknad.

Arbetsmarknadsåtgärder ska prioriteras före passivt kontantstöd. Långtidsarbetslöshet och arbetslöshet för ungdomar ska bekämpas kraftfullt. Åtgärder och utbildning för att förhindra långtidsarbetslöshet måste inriktas mot kompetenshöjning som kan underlätta att få arbete i de branscher som kan antas ha de bästa framtidsutsikterna. Ett utvecklat lärlingssystem bör finnas för att inte minst ungdomar ska kunna få yrkes- och arbetslivserfarenhet.

Validera kunskaper och kompetens

Att identifiera kunskaper och kompetenser genom validering ska, menar vi, även fortsättningsvis vara ett verktyg för att hjälpa individer till egen försörjning.

Kommunen ska medverka till att tillvarata den unika kompetens som personer med bakgrund från andra kulturer än den svenska besitter på ett bättre sätt än i dag. Språkbarriärer, svårförståeliga regelverk och

långa administrativa procedurer hindrar många invandrare att utnyttja sitt kunnande och sina meriter vid anställning eller genom att starta eget företag.

Naturlig integration och mångfald

Människor från andra länder ska inte betraktas som ett problem, utan som individer med kraft och energi att bygga sig en ny framtid som en del av det svenska samhället. Segregationen bryter ned möjligheterna för kommunens invånare att utveckla ett gemensamt ”vi” och gör att människor inte upplever sig ha makt över den egna tillvaron. Detta skapar utanförskap och maktlöshet.

Bra skolor för barnen att gå i, att kunna hitta bostad, trygga bostadsområden, fungerande kollektivtrafik och en chans att få arbete är viktiga delar som måste fungera för att underlätta integration och delaktighet i samhället. Skötsel av gårdar och andra kommunala områden när det gäller skräphantering, reparationer, upprustning m.m. är också viktiga åtgärder för att skapa trygghet och öka trivsel för att man ska känna sig hemma i sitt eget område. Områden där man trivs och känner sig trygg i kan man rekommendera andra att flytta till.

Medborgardialog för bättre beslut

Det ska vara ett aktivt medborgarengagemang i kommunala frågor. Möten, utställningar, tryckta och elektroniska medier m.m. måste ges större utrymme för att medborgaren ska kunna informera sig ordentligt och vara med och påverka besluten.

Lokala folkomröstningar kan vara ett bra sätt att ta reda på folkviljan. Omröstningarna måste dock förberedas väl och valseدلarnas förslag utformas på ett tydligt sätt. I t.ex. budgetfrågor där beslut medför konsekvenser på andra områden än det som själva omröstningen gäller är folkomröstningsinstrumentet inte att rekommendera.

En ökad utbyggnad av och kunskap om IT kan ge medborgarna större möjligheter att tillgodogöra sig politiska beslut.

För att den representativa demokratin ska fungera är det viktigt att de förtroendevalda ges rimliga förutsättningar att fullgöra sina uppdrag. En stor öppenhet ska finnas för att ta tillvara tankar, idéer och förslag från medborgarna.

Bemötande med respekt och värdighet

Värdighetsgaranti – boende i särskilda boenden

En hjärtefråga som vi kristdemokrater länge drivit är värdighetsgarantin inom äldreomsorgen. Garantin innebär en utfästelse om vad den äldre kan förvänta sig i omsorgen och öka möjligheten att vara delaktig och ställa krav. Det bör också finnas en förbindelse om kompensation ifall kommunen inte lever upp till denna kvalitetsnivå.

- a) Det ska finnas en läkare knuten till varje äldreboende och till varje hemsjukvårdspatient. En läkare som är kunnig i åldrandets sjukdomar och problem och som regelbundet besöker dessa omsorgstagare.
- b) Det ska genomföras regelbundna läkemedelsgenomgångar för samtliga brukare 65 år och äldre på äldreboenden eller i eget boende med insatser från kommunal hemsjukvård, för att öka kvaliteten och säkerheten i läkemedelsbehandlingen.
- c) Det ska finnas eget rum för alla som så önskar.
- d) Det ska finnas skilda vårdenheter för demenssjuka och andra boende.

Tjänstegarantier tydliggör ansvarsfördelningen

En kritik som ofta riktas mot den kommunala verksamheten är att det är svårt att få tydliga besked om vad som gäller. Det kan handla om tillstånd av olika slag eller att få tid hos en enskild tjänsteman. Genom att införa tjänstegarantier för olika områden kan det bli bättre tydlighet, till exempel att bygglov garanteras inom en viss tid. För att kunna införa tjänstegarantier behöver kommunen analysera sina egna

rutiner och därefter ställa upp garantivillkoren. Om kommunen inte klarar att uppfylla garantin så ska någon form av kompensation utgå, till exempel att bygglovsavgiften uteblir. Det viktigaste för medborgaren eller företagaren är inte att allt går väldigt fort utan att man faktiskt vet när beslut kommer. Det möjliggör en bättre planering och framförhållning.

Stor uppmärksamhet måste ägnas åt kvalitetsfrågorna. Uppföljning och utvärdering är viktiga frågor för den kommunala ledningen. Konkreta garantier ska så långt det är möjligt utfärdas för kommunala tjänster. Det ska finnas tydliga rutiner för hantering av klagomål och kompensation.

En trygg kommun

Ett tryggt närområde

Det har blivit allt vanligare att man som medborgare upplever mindre trygghet/otrygghet inför att vistas ute på kvällar och nätter och man känner en större oro för att utsättas för rån, misshandel eller vandalisering av privat egendom. Botkyrka ska vara en trygg kommun att växa upp i, där människor vågar röra sig fritt.

Det är viktigt att man i alla områden ser till att det hålls städat och att man snabbt sanerar klotter för att inte skapa en känsla av att det är ett mindre attraktivt område. Annars är det risk för att det sker allt fler överträdelser vilket skapar en negativ spiral. Det är också viktigt med synliga poliser för att ett område inte ska uppfattas som laglöst där gäng styr, vandaliserar, säljer droger, bränner bilar och drar in allt yngre barn och ungdomar i olika kriminella aktiviteter. Det är viktigt att polisens brottsförebyggande arbete sker i samarbete med ett flertal andra samhällsaktörer för att på bästa sätt vara välinformerad om den specifika kommunalens problematik.

Man behöver i så stor utsträckning som möjligt arbeta för integrerade områden där bostäder i kombination med näringslivet och föreningar finns representerade. På så vis skapas nya aktiviteter och en öppenhet i olika områden och förutsättningar för en mångfald av medborgare att vistas. Det krävs att man skapar attraktiva platser för en naturlig genomströmning av människor vilket ger en positiv effekt och långsiktigt motverkar segregation.

Förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism

Säkerhetspolisen (Säpo) ser den våldsbejakande islamismen som vårt största terrorhot. Man uppskattar att omkring 300 svenska kommuninvånare kan ha åkt ner till Irak och Syrien och anslutit sig till terrororganisationen Islamiska Staten (IS) för att döda, våldta, förslava människor och ödelägga kulturarv. Många ser problemet långt där borta och inser inte hur stort det är förrän det kommer närmare.

Kristdemokraterna anser att Säpo och polisen inte ska vara ensamma om att förebygga extremistiskt våld. Framför allt ska lokal samverkan för att förebygga att unga rekryteras till våldsbejakande grupper bli bättre. En del i det förebyggande arbetet handlar om att ge stöd och utbildning till medarbetare i kommunen. Det gäller till exempel skolpersonal, personal på fritidsgårdar eller medarbetare inom individ- och familjeomsorgen för att bli bättre på att fånga upp unga som är i riskzonen för att radikaliserar.

Trygga uppväxtvillkor

Vår framtida fysiska och psykiska hälsa grundläggs under barndomen. Vår uppväxtmiljö har betydelse för hur sårbara vi blir för olika påfrestningar, hälsorisker och för våra levnadsvanor som vuxna. Barn och familjer i "riskzon" måste ges särskild uppmärksamhet. Barn i familjer med ekonomiska svårigheter är särskilt utsatta. Sambandet mellan barns hälsa och föräldrarnas ekonomiska och sociala situation är tydligt.

Att försörja sig genom kriminalitet ska inte vara ett alternativ för barn och ungdomar. Det måste finnas tillräckligt mycket hopp för att kunna drömma om en bra framtid. För det brottsförebyggande arbetet är det avgörande med ett bra samarbete mellan kommun, polis och socialtjänsten. Det är mycket viktigt att polisen tidigt får möjlighet att bygga upp förtroende hos Botkyrkas barn och ungdomar genom varaktig relation och dialog. Kristdemokraterna anser att varje enskild skola bör ha en särskild kontaktpolis som genom återkommande besök lär känna eleverna och berätta om ordning och reda, rätt och fel samt kontinuerligt besöka ungdomsgårdar i området.

Med tanke på föräldrarnas mycket viktiga roll i sina barns liv vill vi att kommunen garanterar föräldrastödsprogram varje år. Föräldrastöd är en oerhört viktig del i att förbättra relationen mellan barn och förälder och för att förebygga framtida problem. Det behövs en kontinuitet gällande dessa satsningar då familjen är den viktigaste gemenskapen och barn som växer upp i trygga familjer får bättre förutsättningar att klara livets utmaningar.

Bra förebilder och det civila samhället

De olika religiösa församlingarna i kommunen kan ha stor inverkan när det gäller barn och ungas tillvaro. Det finns bra förebilder inom församlingarna som är respekterade och som många gånger är väl kända av ungdomarna inom de olika kommundelarna. Det är viktigt att man samarbetar med och stöttar församlingar och föreningar i det arbete som man gör med ungdomar. Församlingarna är ofta en stor och viktig del av vardagen för många familjer.

Unga vuxna som inte längre kan vara på ungdomsgårdarna behöver en plats att vistas. Det blir lätt att man driver runt och risken är att man inte längre får kontakt med bra vuxna förebilder. Det är därför viktigt att man från kommunens sida arbetar aktivt med att se till att det finns träffpunkter för unga vuxna i samtliga kommundelar.

Trygghetskontrakt – för att säkra likvärdig vård

Tillit skapar trygghet. Man ska kunna lita på att äldreomsorgen fungerar den dag man behöver den. Äldre vill inte ha mer vård och omsorg än nödvändigt. Däremot vill de känna trygghet i att de själva kan bestämma hur de ska bo och leva. Vi kristdemokrater vill därför införa ett nytt sätt att tänka vård och omsorg för äldre. Förutom hög kvalitet och valfrihet i äldreomsorgen vill vi att alla som är över 85 år ska få ett anpassat boende – om de så önskar och oavsett *friskbetsstillstånd*. En sådan regel skulle skapa trygghet för många äldre.

Personer som beviljats insatser för boende enligt lagen om särskilt stöd och service till funktionshindrade och Socialtjänstlagen ska få sin bostad utan långa väntetider. Kommunen måste ha beredskap för att kunna bygga ut boendet i den omfattning som behövs och då behov uppstår. Det handlar om stöd till personer med bland annat nedsatt hörsel, syn och rörlighet. Det ställer därför ökade krav på samhället och vi måste vara medvetna om att detta kräver smarta lösningar och ökade offentliga resurser.

En kommun med frihet att välja offentligfinansierad vård mellan olika utförare

Rätt till Eget Val – Inför LOV

Respekten för äldre människors integritet och självbestämmande kräver att valfrihet präglar utformningen av det stöd som ges. Betoningen på valfrihet får dock aldrig bli ett viktigare mål än tryggheten i vården och omsorgen. För de allra mest utsatta – dementa, multisjuka och andra med nedsatt autonomi – är tryggheten och värdigheten så mycket mer angelägen.

Sedan Lagen (2008:96) om valfrihetssystem (LOV) trädde i kraft den 1 januari 2009, har majoriteten av landets kommuner infört eller kommer att införa LOV. Lagen tillkom i syfte att stärka den enskildes möjligheter till inflytande över den egna vardagen. De äldre blir bemyndigade att själva välja utförare av

vård och omsorg och det underlättar för nya vårdgivare att etablera sig. En mångfald av aktörer både höjer kvaliteten generellt och att det driver de kommunala verksamheterna att förbättra sig ytterligare. LOV bygger på att det inte är någon priskonkurrens mellan utförarna. Ersättningen till utförarna är lika och bygger på den modell kommunen själv bestämmer utifrån vårdtyngd och utförd insats. Det är således inte priset utan kvaliteten som kommer att avgöra vem som får den enskildes förtroende att utföra tjänsterna. Med LOV ställer kommunen upp kvalitetskraven och ser till att dessa efterföljs av alla. Därigenom behålls en tydlig demokratisk kontroll över äldreomsorgen i kommun. Valfärdens kärnvärden förblir intakta, det vill säga insatser efter behov med solidarisk finansiering. Men det erbjuder mer av valfrihet för den enskilde och utvecklar de äldres välfärd efter deras behov. Makt förflyttas från politiker till medborgare.

Flexibel hemtjänst

En väl utbyggd hemtjänst ger trygghet, skapar tillit och ökar möjligheten till att bo kvar hemma längre. Hemtjänstinsatserna ska vara flexibla för att på bästa sätt kunna möta den enskildes behov och ge individen ökat inflytande över beviljad insats. Hur hemtjänststimman används kan variera från vecka till vecka och ska bestämmas i samspelet mellan den enskilde och personalen. Hemtjänsten är basen i äldreomsorgen och är ett stöd även för anhöriga. Den sociala delen bl.a. vikten av att den enskilde upplever sig bli ompysslad, såväl som observerad och personligt tilltalad, av hemtjänsten bör särskilt uppmärksammas.

En mångfald av boende

Bostäderna kan ha olika utformning och verksamheterna kan ha varierande inriktning. De som önskar att bo i eget boende ska ha denna möjlighet. Men det finns hos många äldre ett önskemål att få känna tryggheten i att bo i en gemenskap. Därför är det angeläget att det i kommunen finns tillgång till olika former av boenden. Förutom särskilda boendeformer, som innehåller mer omfattande vård och omsorg, behövs det också planeras för seniorbostäder för äldre som vill och önskar bo i en gemenskap. Det ska vara en självklarhet att senior- och äldreboende finns i eller i närheten av den kommunal del där vederbörande tidigare bott. Vi anser också att det är ovärdigt att ett äldre par, som levt många år tillsammans, där den ena blir sjuk och i behov av äldreomsorgen men den andra fortsatt är frisk ska tvingas flytta isär. Det är därför mycket viktigt att man ser till att parboendegarantin gäller.

Valfrihet och mångfald av skolor

Rätten att välja skola är en demokratisk rättighet. Kommunen ska ge goda och likvärdiga förutsättningar för såväl den kommunalt drivna som den fristående skolan. Alla skolor ska ges stöd att marknadsföra sin profil och därmed visa på en mångfald av skolor i kommunen. En fullständig insyn och kontroll är nödvändig för att garantera likvärdigt kvalitet.

Rättvisa mellan barnfamiljer – Kommunalt vårdnadsbidrag

Orättvisorna mellan barnfamiljerna är idag stora och till klar nackdel för de familjer som på hel- eller deltid väljer att inte nyttja den barnomsorg som har kommunalt stöd. Kristdemokraterna har i regeringsställning tillsammans med övriga partier i alliansen genomdrivit en lag som ger kommunerna generell rätt att införa kommunalt vårdnadsbidrag. På så sätt fördelas offentligfinansierade medel utifrån föräldrarnas önskemål mer rättvist mellan alla barnfamiljer oavsett omsorgsform. Kommunen ska ge kommunalt vårdnadsbidrag till de föräldrar som själva på hel- eller deltid ordnar sin barnomsorg. Kommunen ska självklart erbjuda olika former av barnomsorg. Likvärdigt stöd ska ges till såväl kommunala som enskilda förskolor, familjedaghem eller föräldra- och personalkooperativ.

Medarbetare med respekt och som medmänniskor

För att kommunen ska vara en konkurrenskraftig arbetsgivare och attrahera ny arbetskraft krävs goda arbetsvillkor. En god arbetsmiljö är avgörande för vårt välbefinnande och att ha inflytande över sin arbetssituation, och möjlighet att påverka arbetets utformning är av stor betydelse för hur medarbetare mår långsiktigt. Det är mycket viktigt att man får möjlighet att vara med och påverka och aktivt ta del i

utvecklingen av kommunens verksamheter. Arbetsplatsen ska vara en plats där man bemöter varandra med respekt och samarbetar, erbjuds kontinuerlig kompetensutveckling, får starkt stöd från arbetsledningen och har en rimlig arbetsbelastning.

Mycket har hänt i den offentliga sektorn under de senaste decennierna. Kommunerna har fått ett allt större åtagande, som fått till följd att arbetsgivaransvaret omfattar väldigt många och väldigt olika yrkeskompetenser. En stor del av kommunens medarbetare har högskoleutbildning. Trots att det även gäller de många kvinnor som arbetar i offentlig sektor har det inte märkts på de kvinnodominerade yrkesgruppernas löner. Detta måste uppmärksammas och riktlinjer utarbetas för att på sikt komma till rätta med detta.

Sund ekonomisk hushållning

En god ekonomi är grunden för utveckling av kommunal service. Med god ekonomi menar vi en god hushållning med de medel som anförtrots de förtroendevalda att använda till gemensamt finansierad service. Kristdemokraternas hushållningssätt grundar sig på förvaltarskapstanken, där de förtroendevaldas uppdrag är att förvalta de medel som finns för att få ut mesta möjliga nytta till lägsta möjliga kostnad av de satsade medlen. Förvaltarskap är inte kortsiktigt, det innehåller ett hållbarhetsperspektiv och ett ansvar mot kommande generationer.

En kommun som vågar ompröva för största möjliga nytta

All kommunal verksamhet måste ständigt prövas för att nå målet som är mesta möjliga service till lägsta möjliga kostnad. Omprövningen blir i längden en garanti för att kommunen ska kunna erbjuda en social grundtrygghet, en förskola och skola med kvalitet och en omsorg om äldre och funktionshindrade som är värdig.

Genom att hushålla med de kommunala resurserna kan det skapas handlingsutrymme att göra satsningar på angelägna och eftersatta områden. Det måste också i den kommunala budgeten finnas ett överskott för angelägna investeringar. Ett positivt ekonomiskt resultat är alltså en förutsättning för en god utveckling.

Inga onödiga risker med borgen och lån

De långsiktiga konsekvenserna av stora investeringar ska noga beaktas och kalkyleras innan beslut fattas. Kommunens skuldsättning måste hållas under noggrann bevakning och det är viktigt att kommunen har en god soliditet. Stor försiktighet ska eftersträvas med kommunal borgen. Vid beslut ska det finnas ett underlag som grundligt belyser risksituationen och ställer den i relation till kommunens eget kapital. Kommunal borgen eller utlåning får inte beviljas på ett sätt som riskerar att spelreglerna för den lokala näringssituationen sätts ur spel.

Effektiv och välfungerande kommunal organisation

Kristdemokraternas principiella inställning är att kommunens verksamhet ska bedrivas i förvaltningsform och att kommunala bolag eller andra samverkansformer endast i undantagsfall ska användas.

Förvaltningsformsundantagen (kommunala bolag eller andra samverkansformer) kan gälla verksamheter som bedrivs på konkurrensutsatt marknad för att senare avyttras eller interkommunala verksamheter, (t.ex. verksamheter som bedrivs tillsammans med andra kommuner). Det kan också gälla verksamheter av infrastrukturell karaktär, åtminstone under ett uppbyggnadsskede, av typen VA-anläggningar eller fjärrvärmenät, där ett solidariskt ägande kan bidra till att skapa en struktur för ett hållbarare samhälle genom tillsammans hitta en lösning som bidrar till minskad negativ klimatpåverkan. Huvudfrågan kan vara att finna lösningar som gynnar Botkyrkaborna och i andra hand se över ägar- och driftsformerna.

Kommunala bolag – en del av den kommunala verksamheten

En betydande del av kommunens ekonomi finns i de kommunala bolagen. Ett stort ansvar ligger på partierna att på medborgarnas vägnar utöva uppsikt över bolagens verksamhet via de förtroendevalda styrelseledamöterna. Kommunen ska vara en ansvarsfull ägare med ett väl genomarbetat och formaliserat regelverk för hur de kommunala bolagen ingår i kommunens verksamheter i sin helhet. Ägardirektiv bör komplettera bolagsordningen och ska regelbundet omprövas av kommunfullmäktige. En bolagspolicy bör finnas som anger hur kommunstyrelsens uppsiktsskyldighet över bolagen utövas och hur informationsflödet mellan kommunens olika verksamheter och bolagen ska ske, samt hur gemensamma resurser som personal- löne- och ekonomifunktioner ska samordnas. ”God sed för styrning av kommun- och landstingsägda bolag” framtagna av Sveriges Kommuner och Landsting ska tillämpas i kommunala bolag.

Kristdemokraternas förslag till ekonomiska ramar uppdelad per nämnd

Övergripande

Omvärldsanalys och de ekonomiska målen i flerårsplan

Omvärldsanalysen syftar till att belysa externa faktorer som påverkar kommunens planeringsförutsättningar på kort och medellång sikt. Den handlar om att identifiera trender, signaler, företeelser, värderingar och attityder i omvärlden. Kommunens ekonomiska förutsättningar styrs bl.a. av hur konjunkturen och sysselsättningen i Sverige utvecklas. Statens beslut och statsbidrag samt lagstiftning som påverkar kommunens verksamheter har också betydelse. Befolkningsutvecklingen i Stockholmsregionen är tillsammans med konjunkturutvecklingen viktiga parametrar för att bedöma omvärldens påverkan på Botkyrka kommun.

Konjunkturutvecklingen hanteras i analysen kring finansförvaltningen. Folkmängden samt dess sammansättning har betydelse för hur kommunen ska dimensionera sin verksamhet, framförallt gäller det planeringen av barn- och ungdomsverksamheten samt verksamheten för äldre. Sammantaget handlar omvärldsanalysen om att bevaka och beskriva omvärlden för att kunna analysera vad som kommer att påverka det kommunala uppdraget i Botkyrka kommun i framtiden. Den övergripande omvärldsanalysen ligger till grund för Kommunens flerårsplan 2016-2019. För att definiera en sannolik utveckling måste hänsyn tas till både den historiska utvecklingen och de strömningar som gäller i nuläget. Kontinuerligt bevaka såväl väntade som oväntade signaler för att därefter kunna analysera dessa och förutspå en sannolik utveckling.

Bevakningen och analysen kan i sig aldrig ge några rätta svar, bara möjliga svar. Tolkningen av svaren kan bidra till att kommunen kan agera proaktivt istället för reaktivt och forma sin egen framtid

Arbetsmarknaden bedöms successivt förbättras i takt med att antalet sysselsatta i regionen ökar och konjunkturen förbättras. Samtidigt finns det en hög strukturell arbetslöshet bland vissa grupper som inte påverkas av den ökade efterfrågan på arbetskraft och riskerar att hamna i långvarig arbetslöshet. De grupper som har svårast att få jobb är:

- Arbetslösa med högst förgymnasial utbildning
- Arbetslösa födda utanför Europa
- Arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- Arbetslösa äldre (55-64 år)

Antalet jobb inom akademiska yrken har ökat samtidigt som jobb med kort utbildningstid har minskat, en trend som bedöms fortsätta. Risken finns att kostnaderna för samhället blir omfattande om det inte skapas sysselsättning för grupper som riskerar att hamna utanför arbetsmarknaden. Samtidigt råder en brist på arbetskraft inom vissa områden ex. pedagogiska yrken och ingenjörer.

Konkurrensen om arbetskraften är stor i regionen. För kommunen som arbetsgivare behövs en strategi för att behålla och rekrytera personal i framtiden.

Genom att medborgarna gör aktiva val mellan olika huvudmän blir det svårare att förutse det framtida behovet av ex. elevplatser. Den kommunala verksamheten behöver en flexibel organisation med kapacitet till snabb omställning efter framtidens behov. Det kan gälla ex. lokaler, personal och verksamhetsförändringar.

Den digitala utvecklingen ökar medborgarnas krav och förväntningar, men ger också nya förutsättningar för kommunen att utveckla sina verksamheter och tjänster. Omvärldens ökade krav på digitala lösningar och möjlighet t.ex. självservice kommer att påverka kommunens IT-utveckling framöver. Den snabba utvecklingen med förändrade efterfrågemönster som följd ställer krav på att kommunens verksamheter har kännedom om nya tekniska lösningar och nya beteendemönster.

Kunskapsnivåerna hos svenska elever har successivt minskat under en längre tid. Fler elever börjar gymnasiet utan tillräcklig kunskapsnivå samtidigt som svårighetsgraden på kurserna inom gymnasiet har ökat. Fler personer i behov av stöd inom ramen för LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) samtidigt som andelen ungdomar och unga vuxna som riskerar att utveckla psykisk ohälsa har ökat. Antalet äldre ökar, högst ökning sker i den mest omsorgskrävande gruppen. Oron i delar av världen bidrar till att antalet flyktingar ökar. Sammantaget behövs en översyn över hur resurserna används för att få en effektiv och ändamålsenlig resursanvändning. Baserat på forskning studier bl.a. visar att tidiga insatser för barn och unga är investeringar med långsiktiga effekter för både individ och samhälle.

Botkyrka kommun befinner sig nu i en period där befolkningen växer i snabb takt. Det ställer krav på en utökad kommunal verksamhet, bostadsbyggande och investeringar i kommunal infrastruktur i de kommundelar där befolkningen växer. Samtidigt finns det ambitioner att öka resurserna inom delar av kommunens kärnverksamhet.

Kommunens skatt är bland de högsta i länet. Skattehöjning vill vi undvika. Höjd skatt skulle medföra att Botkyrka faller bort för många när man planerar sitt boende. I kommunen finns givetvis en mängd andra plusfaktorer som gör kommunen attraktiv: den unga befolkningen, natur, miljö, närheten till viktiga trafikleder etc.

I årets flerårsplan lägger vi kristdemokrater lika totalekonomiska ramar som majoriteten men självklart med annorlunda fördelning mellan de olika verksamheterna.

Övergripande kommentarer till drift- och investeringsramar

Driftsramar 2016-2017

I förslaget till flerårsplan redovisas som framgår av de ekonomiska sammanställningarna, nämndernas ramar för åren 2016 och 2017.

Investeringsramar 2016-2019

Beträffande investeringsutrymmet generellt sett delar vi uppfattningen att det långsiktiga målet är att det bör ligga på en nivå som gör att de kan finansieras utan ökad upplåning. För att långsiktigt klara målet kring finansiering av investeringarna bör kommunens årliga resultat motsvara minst två procent av skatteintäkterna.

Kommunstyrelsen

En lönepolicy ska stimulera till goda arbetsprestationer och ska fokusera på uppnådda resultat genom att belöna måluppfyllelse och arbetsinsatser som förbättrar den kommunala verksamheten och servicen.

Vi vill verka för en lönepolicy, som grundar sig på lika lön för lika och likvärdigt arbete med hänsyn tagen till individuell prestation. Det ska vara en självklarhet för Botkyrka kommun.

Vi kristdemokrater anser att det behövs bättre kommunikationslösningar mellan de olika stadsdelarna i kommunen och mellan angränsade kommuner. Detta gör att det behövs en total översyn av kommunikationsflödet mellan Tullinge/Flemingsberg via Tumba - Hågelby - Norra Botkyrka. I detta inbegriper vi kollektivtrafiklösningar såväl som vägtrafiklösningar och inte minst Hågelbyledens anslutning till E4/E20. Samtidigt vill vi ha lösningar på miljöproblemen i Alby. I detta sammanhang, vill vi speciellt framhålla vår motion om spårbunden trafik mellan Tumba och tunnelbanan i norra Botkyrka.

När det gäller IT behövs det ordentlig uppföljning av större investeringar. Vi ifrågasätter om investeringarna ger avsedd effekt gällande den interna effektiviteten och att nå ut till medborgarna. IT-servicen borde fungera bättre med de redan gjorda investeringarna. Vi anser att det är av stor vikt att göra förhandskalkyler inför återkommande IT-investeringar och noggranna uppföljningar av dessa.

Vid den senaste mätningen som gjordes med SKL så hamnade Botkyrka på en bottenplats när det gäller att hänvisa och svara i telefon. Resultatet visade att enbart drygt en femtedel av alla samtal besvaras. Här finns det mycket arbete att göra då kommunen inte lever upp till den Telefonpolicy som Kommunfullmäktige beslutat om. Enligt resultatet från kommunens medborgarundersökning 2013 så var det endast 53 % som är nöjda med kommunens bemötande. Många av kontakterna sker via telefon och kan därför vara stor bidragande orsak till resultatet.

Driftramar 2016-2017:

Vi anser att kommunledningsförvaltningen ska ha som uppdrag att ta fram enkla regelverk/utbildning som ger förutsättningar för det lokala näringslivet att vara leverantör till kommunen.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsram 2016-2019:

Vi kristdemokrater anser att alla investeringar inom kommunledningsförvaltningen ska prövas noga. I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning..

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har tillsynsansvaret över byggnadsverksamheten enligt plan- och bygglagen. Nämnden fullgör också de övriga uppgifter som enligt annan lag ska fullgöras av kommunen inom plan- och byggnadsväsendet. Samhällsbyggnadsnämnden är också ansvarig för verksamheterna gata – park och markförvaltning. Nämnden är också kommunens trafiknämnd.

Stockholms läns befolkning ökar, bl.a. till följd av en omfattande inflyttning till regionen.

Det visar den trendbaserade befolkningsprognosen från Stockholms läns landsting framtagen 2012. Vid slutet av 2011 var 2 091 473 personer folkbokförda i länet, och år 2021 beräknas folkmängden i länet uppgå till 2 436 745. Detta kommer givetvis också att påverka Botkyrkas befolkningsutveckling. Befolkningen i Botkyrka förväntas enligt prognosen öka från 90 757 år 2015 till 95 143 år 2019.

Till kommunen flyttar bl.a. barnfamiljer medan ungdomar är den grupp som främst flyttar från kommunen. Givet den stora befolkningstillväxten, såväl i länet som i kommunen, finns det ett ökat behov av bostäder framöver, bostäder anpassade utefter marknadens efterfrågan.

Stockholmsregionens näringsliv växer snabbt. Redan i dag finns en hög koncentration av företag norr om Stockholm. Det finns en risk för att obalansen mellan norra och södra delen av regionen ökar och på sikt är negativ för Botkyrkas framtida utveckling och attraktionskraft. Majoriteten av kommunens

invånare (arbetsför befolkning) arbetar utanför kommunen. I takt med att kommunen växer finns behov av att se över framtida kommunikationsmöjligheter.

Kommunen har ansvar för att det finns tillgång till industrimark. Kommunen ska genom att vara förutseende underlätta för näringslivets utveckling. Industrimarksreserven ska hållas på en hög nivå och är en långsiktig investering som är en förutsättning för kommunens utveckling. Kommunen ska därför snarast initiera en översikt av t.ex. Lindhovsområdet och industrimarken längs E4/E20. Samtidigt måste de miljöproblem som en etablering medför beaktas.

Kommunen behöver se över mark där fullt funktionella modulbostäder med tidsbegränsade bygglov skulle kunna uppföras. Detta skulle kunna lindra en del av bostadsbristen för nyanlända, men också de som är i behov av ekonomiskt bistånd av andra orsaker och blir kvar länge på vandrarhem eller hotell.

Botkyrka kommun ska inte tävla om marknadsandelar mot privata företag. Det får en snedvridande effekt på konkurrensen på marknaden. Vi anser därför att man bör se över hur man, i ett första steg, ska kunna ombilda/lägga Hangaren i Alby i ett eget aktiebolag och i ett andra steg försöka sälja majoriteten av aktierna i det bolaget till en eller flera externa aktörer.

Driftram 2016-2017:

Vi kristdemokrater menar att kommunen ska: planera för industrimark för näringslivets behov; anpassa äldreboendet i varje kommundel; verka för förnyelse av detaljplaner som är inaktuella inte minst i norra kommundelarna; verka för att det ska finnas ett brett utbud av upplåtelseformer för det egna boendet i varje kommundel; vidta åtgärder för att göra kollektivtrafiksresandet mer attraktivt samt utveckla gång- och cykelvägar. I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsram 2016-2019:

Vi kristdemokrater anser att alla investeringar inom samhällsbyggnadsförvaltningen ska prövas noga. I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ansvarar för den allmänna VA-anläggningen, kommunens allmänna mark och förvaltning av kommunens fastigheter och inhyrda lokaler.

Med start den 1 januari 2015 har en organisationsförändring skett inom Tekniska förvaltningen. Förändringen innebär att Tekniska nämnden kommer att ha en egen teknisk förvaltning omfattande följande:

- Städservice som ansvarar för all städning i kommunen. Kunderna är de övriga förvaltningarna.
- Lokalförsörjning och fastighetsförvaltning ansvarar för bygg och underhåll av kommunens lokaler.
- Botkyrka kommuns VA-verksamhet har som sitt huvudsakliga uppdrag att se till att leverera dricksvatten av god kvalitet till brukarna samt omhänderta dag- och spillvatten på ett långsiktigt hållbart sätt.
- Teknik och logistik tar hand om Gata/Park, snickeri, transportcentralen, fordonsverkstad och fordon & maskin.
- Stödfunktion i ekonomi.

Driftram 2016-2017:

Vi Kristdemokrater vill verka för en hållbar utveckling och att kommunen ger medborgarna en god kommunal service med en hög kvalitet och kostnadseffektivt. Vi kan konstatera att kommunen inte klarat planerat underhåll under flera år pga. akuta underhållsbehov, som i sin tur har resulterat i eftersatt planerat underhåll och därmed ökade akutinsatser. Vi ökar därför driframen med 4 MSEK från posterna Volymreserv (2 MSEK) och KS/KF förfogande (2 MSEK). Vi kristdemokrater vill att kommunen säkerställer utvecklingen för de VA-verksamhetsbehov som ännu inte är tillgodosedda.

Kommunen bör snarast utreda och ta fram förslag till minskad el-, vatten och värmeförbrukningen i kommunens lokaler.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsram 2016-2019:

Vi ökar investeringarna under perioden 2016-2019 med totalt 88 MSEK. Reserverade pengar för idéhuset på 88 MSEK, som inte finns synligt presenterade i Flerårsplan för 2016-2019, vill vi satsa för att lösa dagvattenproblemen i Tullinge samt öka underhållsinsatser för kommunens fastigheter. Det är ett stort miljöproblem och viktigare att åtgärda än att bygga ett dyrt Idéhus samt att det är en hälso- och säkerhetsfråga för kommunmedborgarna. Vi kristdemokrater vill understryka att det behövs underhållsinsatser för att bevara och återställa värdet på kommunens fastigheter. Det behövs också en utvärdering för ställningstagande om avyttring av de anläggningar som inte bedöms behövas inom överskådlig tid.

Inom utförandeverksamheten på Gata/Park-enheten skulle vi vilja att kommunen ser över möjligheten att införa en GPS-baserad snöröjning för att en bättre översikt på exakt vilka gator som ska snöröjas och med vilken intensitet det skall ske när vi har snönederbörd.

En funktionsnedsättning får inte ska bli ett funktionshinder. Det är mycket viktigt att skapa förutsättningar för att alla ska kunna vara delaktiga i sammanträden och föreläsningar på lika villkor. Samtliga sammanträdesrum i Botkyrka kommunalhus bör därför förses med högtalaranläggning och hörselslinga.

Kultur- och Fritidsnämnden

Att kunna ta del av och uppleva musik, teater, konst och litteratur; att kunna delta i idrotts- och andra föreningsaktiviteter; att fritt kunna ströva i skog och mark hör till det som räknas till god livskvalitet. Kultur- och fritidsnämnden arbetar för att Botkyrka skall vara en kommun där människor vill bo därför att man erbjuds att ta del av och uppleva musik, teater, konst och litteratur och att kunna delta i idrotts- och andra föreningsaktiviteter. På fritidsgårdar, bibliotek, bad och idrottsanläggningar bedrivs året om en omfattande verksamhet inte minst för barn och ungdomar. Konsthallen i Tumba centrum är ytterligare ett exempel på nämndens arbete för att göra kultur tillgänglig för alla.

Föreningarna och de ideella organisationerna i Botkyrka är en viktig resurs för att skapa ett socialt nätverk, utveckla demokratin, medverka till en fördjupad kunskap om vår kultur och idétradition, samt för att bedriva en meningsfull fritidsverksamhet. Därför är det viktigt för kultur- och fritidsnämnden att stödja föreningarna med ekonomiska bidrag.

Vi vill fortsätta att främja och utöka möjligheten till spontanidrott i Botkyrka.

Syftet med den organiserade spontanidrotten är att erbjuda meningsfull fritid och fysisk aktivitet till målgrupper som står utanför föreningslivet. Genom att öppna idrottshallarna på tider de normalt är stängda och erbjuda gratis verksamhet i trygga former utan krav på föranmälan, finns också tydliga brottsförebyggande effekter och positiv inverkan på rekrytering för föreningslivet. Verksamheterna i Botkyrka genomförs i nära samarbete mellan lokalt föreningsliv, näringsliv och kommun. Den organiserade spontanidrotten är ett viktigt verktyg för att kommunen ska kunna erbjuda idrott för alla unga Botkyrkabor, oavsett ekonomisk och social bakgrund, som komplement till den traditionella föreningsidrotten. I Botkyrka drivs den organiserade spontanidrotten genom stöd till föreningslivet.

E- böcker är ett viktigt verktyg i Botkyrkas läslyft och satsningen på läslust och läskunnighet. Genom utlåning av e-böcker når biblioteken nya målgrupper och lockar fler till läsning. För att kunna dra nytta av e-bokens fulla potential som läsfrämjande verktyg och för att skapa en jämlik tillgång till e-böcker i hela kommunen behöver dels utbudet av e-böcker breddas, till exempel på fler språk än svenska, och dels metoder utvecklas för att främja e-boksläsande hos fler. Idag lånas enbart cirka 10 % av e-böckerna i de norra kommundelarna. Därför är det särskilt viktigt att göra en satsning i de norra kommundelarna.

Idag bedriver Botkyrka mötesplatsverksamhet för unga vuxna i Fittja och Alby. Efter Alby och Fittja har Hallunda/Norsborg högst ungdomsarbetslöshet, högst andel ungdomar som varken arbetar eller studerar, lägst förvärvsfrekvens bland unga vuxna, lägst behörighet till nationella program och högst ohälsotal för unga vuxna i hela kommunen. Till det är medelinkomsten för samtliga åldrar lägst i Hallunda/Norsborg efter Alby och Fittja. Etableringen av en mötesplats i Hallunda/Norsborg kan vara ett viktigt steg i arbetet med att nå unga vuxna i området.

Driftramar 2016-2017:

Vi kristdemokrater vill att nämnden utreder möjligheterna att införa nolltaxa för kommunens idrottsanläggningar.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsram 2016 till 2019:

Kristdemokraterna anser att nämnden ska förbättra sin styrning och uppföljning av investeringar för att motverka oönskade kostnadsökningar. Vi anser att alla investeringar inom kultur- och fritidsnämnden ska prövas noggsamt. Vi minskar investeringarna under perioden med totalt 88 MSEK som avsatts för uppförande av Tullinge Idéhus, som inte finns synligt presenterade i Flerårsplan för 2016-2019. Istället placerar vi dessa miljoner i Tekniska nämnden för att lösa dagvattenproblemen i Tullinge samt öka underhållsinsatser för kommunens fastigheter.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för kommunens arbetsmarknadsåtgärder, vuxenutbildning och frågor som rör högre utbildning, exempelvis yrkeshögskoleutbildningar och andra eftergymnasiala utbildningar. Nämnden ansvarar också för samhällsorientering enligt lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, samt utförandet av daglig verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i Botkyrka kommun.

Utbildningsplatser är en av de allra billigaste åtgärderna i kampen mot arbetslösheten. Förutom att antalet arbetslösa sjunker, då de i stället utbildar sig, så gör deras ökade kompetens dem mer attraktiva på arbetsmarknaden. Dessutom ökar Sveriges konkurrenskraft med välutbildade människor.

Vägledning Kompetens Botkyrka har en nyckelroll i att medborgarnas framtid när det gäller studier och arbete. Det är viktigt att man arbetar serviceinriktat och engagerat för att bistå medborgarna med en överblick, helhetsperspektiv och en klar målinriktning för studier och arbetssökande.

Driftramar 2016-2017:

Vi anser att driftsramen ska inrymma: Resurser för fler lärlings- och praktiska utbildningar; Höjning av habiliteringsersättningen till den nivå som gäller i Stockholms Stad.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsramar 2016-2019:

Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden har till uppgift att vara huvudman för förskolan, skolbarnomsorgen, förskoleklassen, grundskolan, gymnasium, särskolan på grundskolenivå och gymnasienivå och fattar de politiska besluten inom utbildningsförvaltningens ansvarsområde. Nämnden har också uppföljningsansvaret för ungdomar som står utanför gymnasieskolan.

Det är idag hård konkurrens om lärare i länet och Botkyrka måste göra sitt yttersta för att attrahera och behålla skolpersonal. Detta är av stor vikt då lärarnas betydelse för kunskapsresultat och barn och ungas framtid är stor. En lön som reflekterar det ansvarsfulla arbete som lärare har är en bra start. För övrigt

måste vi kunna erbjuda kontinuerlig kompetensutveckling och goda arbetsvillkor där arbetsbelastningen är rimlig. Att också kunna erbjuda bostad i samband med anställningen är ett bra konkurrensmedel, men som helt beror på hur mycket kommunen kommer att bygga de kommande åren.

Vi kristdemokrater anser att kommunen bör främja att fler privata aktörer etablerar sig både för att minska kommunens investeringar, men också för att öka valfriheten för barn och föräldrar. Friskolor kan bidra till en mångfald och till skolutvecklingen i kommunen i stort då den kommunala skolan måste se till att hålla samma nivå och standard när det gäller kvalitet. Detta leder till en positiv konkurrens som skapar ett större tryck på skolorna att bättra sig både när det gäller förnyelse av skolans arbetssätt, nära kontakt med barn och föräldrar och att attrahera kunniga och engagerade lärare.

Det är viktigt att man arbetar med de verktyg och arbetsmetoder som finns för tobaksförebyggande i skolan och för en tobaksfri skoltid. Det är också betydelsefullt att kommuner som arbetar med folkhälsofrågor och de som arbetar i skolan är trovärdiga i det förebyggande arbetet genom att inte röka själva. Vi anser därför att alla medarbetare inom förskola och skola inte tillåts att röka under arbetstid och ser till att man byter kläder om man röker på sin lunchrast. Personalen ska informeras tydligt om detta och erbjudas rökavvänjning. Detta är en arbetsledarfråga som ska ingå i medarbetarsamtalet måste följas upp kontinuerligt.

Driftram 2016-2017:

Det förväntas bli volymförändringar under perioden. Vi omdisponerar jämfört med majoritetens förslag genom att tilldela resurser för anskaffande och drift av fler familjedaghem, möjlighet till offentligfinansierad barnomsorg genom införandet av reformen som möjliggör kommunalt vårdnadsbidrag och därmed en större valfrihet. Dessa satsningar finansieras i sin tur genom minskade kapitalkostnader eftersom investeringar i förskolor kan senareläggas och i några fall tillfälligt ersättas med ”förskolebussar”.

I de ramar vi anger ska, utöver vad som angivits ovan, kommunen:

- införa en kvalitetssäkring av förskolan som tar hänsyn till lokalernas beskaftenhet, utemiljön, personaltätheten, barngruppernas storlek etc.;
- erbjuda ”inskriven” fritidsverksamheter för 10 till 12 år i anslutning till skoldagens början och slut, i rimlig omfattning, nära barnens hem;
- verka för att fler än i dag uppnår godkända studieresultat;
- erbjuda en skola med en läromiljö som tar till vara lusten att lära;
- tillsäker att varje elev kan uppleva en trygg skola fri från mobbning och kränkande handlingar;
- erbjuda en flexibel skolgång där alla kan nå målen inom 8-10 år i grundskolan
- för varje elev ha en egen utvecklingsplan som regelbundet följs upp och ges till föräldern skriftligt, då delaktigheten är helt avgörande för ett bättre stöd till barnet och föräldern
- verka för införande av ”elevhälsoteam” på varje skolenhet, för att få en bred kompetens runt barnets behov. Att elevhälsan fungerar väl är viktigt i tider av lågkonjunktur, då vi kan räkna med ett stigande antal arbetssökande föräldrar och att oro kan drabba familjen. Denna åtgärd främjar kommunens ekonomi i ett ansträngt ekonomiskt läge. Det är oacceptabelt att familjer och enskilda lärare inte får stöd när ett behov har identifierats.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsramar 2016-2019:

Beträffande nya byggande av förskolor där behovet just nu är stort menar vi att alla tillgängliga alternativ, familjedaghem, kooperativ eller egen regi med t.ex. Vårdnadsbidrag ska utredas och genomföras där det är möjligt. På så sätt kan investeringar i egna byggnader senareläggas, vilket också skulle innebära mer valfrihet för barnfamiljer

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Socialnämnden

Socialnämnden ska vara det yttersta skyddsnetet för kommuninvånarna och skapa förutsättningar för att dessa har en acceptabel social situation enligt gällande lagstiftning. Nämnden ska främja en samhällsutveckling som syftar till social och ekonomisk trygghet för människorna i kommunen och stödja utsatta individer och familjer som har behov av kompletterande samhällsinsatser.

Socialnämnden fattar de politiska besluten inom individ- och familjeomsorgen, det vill säga barn- och ungdomar, ekonomiskt bistånd (socialbidrag), vuxna med beroende och missbruk, och vuxna med psykiska funktionshinder. Nämnden ansvarar också för de öppna förskolorna i kommunen. Socialnämndens uppdrag utförs av socialförvaltningen.

Driftram 2016-2017:

För oss kristdemokrater motiverar solidaritetsprincipen att ta gemensamt ansvar för alla människor, i synnerhet de utsatta. Vi anser att socialpolitiska insatser måste präglas av respekt för den personliga integriteten och ge förutsättningar för inflytande och delaktighet från den enskilde både när det gäller vuxna och barn. I september 2012 föreslog regeringen i proposition ”stärkt skydd för barn och unga” ändringar i socialtjänstlagen i syfte att stärka stödet och skyddet för barn och ungdomar som far illa eller som riskerar att fara illa. Tillsynsärenden inom hälso- och sjukvård ökar då den statliga tillsynen förstärks. Socialnämnden står inför en rad utmaningar de kommande åren som kommer att kräva både resurser och nyskapande idéer.

Att tillförsäkra att barn och unga inte far illa är ett ansvarsfullt och många gånger komplicerat uppdrag. En lagstadgad verksamhet måste uppfylla de krav gällande utredningar och åtgärder som lagen kräver och kan inte gå med underskott år efter år. Dessa brister på resurser kan potentiellt skada barn och unga då man inte kan garantera kvalitén i socialtjänstens verksamhet och öka kostnaderna i allt för hög grad. En mycket viktig del av arbetet handlar om kontinuitet och uppföljning. Kostnaderna för det ekonomiska biståndet uppskattas fortsättningsvis stadigt att öka och vi ökar därför driframen för nämnden med motsvarande 5 MSEK för 2016 från posten KS/KF förfogande.

Hög arbetsbelastning och hög personalomsättning kan leda till att barn och unga faller mellan stolarna när inte tillräcklig erfarenhet finns samt att antalet ärenden per person inom socialtjänstens är högt. Detta kan också leda till sämre uppföljning vid placeringar och längre placeringar vilket i sin tur leder till högre kostnader. Risken finns för att barn, unga och vuxna far illa då anmälningar och utredningar går för långsamt samt att uppföljningarna av insatserna blir lidande.

Åtgärder behöver genomföras för att kommunen ska få behålla personalen långsiktigt. Man behöver en strukturerad och individuellt utformad introduktion för nyanställd personal inom socialtjänsten för att man ska klara av de utmaningar som arbetet långsiktigt innebär. Sedan kan man succesivt övergå till svårare ärenden. Lönerna måste ligga i linje med det ansvar och den kompetens som personalen har annars är det svårt att motivera personer att stanna. Det behövs också personal med speciell kompetens som kan hantera ärenden gällande brukare med mer komplexa behov. Men även om man kommer till rätta med personalbristen och kompetensutvecklingen så behövs en strukturerad organisation uppifrån som är utrustad med den övergripande kunskapen för ett samhälle i allt större behov av sociala tjänster.

Bostadsbristen leder till höga kostnader för hotell och vandrarhem då placeringarna där blir många. Om en familj inte har någonstans att ta vägen och alla lägenheter som kommunen hyr är upptagna, blir nödlösningen t.ex. ett rum i ett lägenhetshotell eller vandrarhem vilket ofta blir långvarigt och innebär höga kostnader som enligt prognosen inte ser ut att minska någon gång de kommande åren.

Bostadsbrist och arbetslöshet i landet påverkar alla och innebär att en allt större grupp dessutom söker sig till socialtjänsten som annars inte har en social problematik, vilket ytterligare ökar belastningen. Det behöver byggas mer generellt, både när det gäller lägenheter för unga, arbetslösa och människor med sociala problem. Kommunen borde också se över möjligheten att i framtiden bygga modulbostäder med

tidsbegränsade bygglov. Detta skulle kunna lindra en del av bostadsbristen för nyanlända, men också de som är i behov av ekonomiskt bistånd av andra orsaker och blir kvar länge på vandrarhem eller hotell.

Barn och ungdomars psykiska hälsa och föräldrars möjligheter och förmåga att på ett fullgott sätt kunna ta hand om sina barn och lösa de problem som kan uppstå i ungdomsåren påverkar hela samhället i stort. Det är mycket viktigt med insatser såsom föräldrastöd vilket samhället tjänar på i längden. Mår familjen bra så mår samhället bra. Ett utvecklat föräldrastöd bör prioriteras så att alla föräldrar som önskar kan delta och att informationen om föräldrastödsprogrammen når ut till alla och erbjuds varje år.

Det är viktigt att den nya resursfördelningsmodellen tar med fler faktorer än befolkningsutvecklingen i beräkningen av framtida volymförändringar. Ett system som i allt för stor utsträckning tar hänsyn till parametern – volymökning – kan slå hårt mot vissa förvaltningar såsom bl.a. socialförvaltningen. Detta då en eller ett fåtal brukare kan komma att kosta väldigt mycket mer än beräknat. Det måste i systemet finnas tillräckligt utrymme för större variationer i behov.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsram 2016-2019:

Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för den kommunala hälso- och sjukvården, handläggningen av bostadsanpassningsbidrag samt omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). (Undantagen är daglig verksamhet enligt LSS, som är arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens ansvarområde, samt ekonomiskt bistånd och stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL inom socialnämndens ansvarsområde.)

Driftram 2016-2017:

Vård- och omsorgsnämnden står inför stora utmaningar under de närmaste åren. I första hand handlar det om volym- och kostnadsökningar. Man räknar med eftersläp av volymer inom personlig assistans, bostad med särskild service och hemtjänst där volymerna utvecklats i en högre takt än befolkningsutvecklingen. Dessutom är underhållet av en stor del lägenheter och lokaler eftersatt och måste åtgärdas. Särskilt viktigt är ombyggnation av Allégården som av Arbetsmiljöverket delgivits förbud att efter den 1 januari 2019 bedriva verksamheten om inte bristerna åtgärdats. Den höga rörligheten på chefer och personal inom myndighetsverksamheten (närmare 80 % under de två senaste åren) innebär kompetensflykt, varierande kvalitet på utredningar och brister i rutinerna vilket påverkar både handläggningstiden och kvaliteten negativt. Här är det nödvändigt med resursförstärkning och stödfunktioner. Dessutom är arbetet med förebyggande HR-stöd och systematiskt arbetsmiljöarbete inom förvaltningsorganisationen eftersatt. Redan under 2016 kräver ovan nämnda åtgärder en budgetförstärkning motsvarande 20,4 miljoner kronor.

Det är viktigt att den nya resursfördelningsmodellen tar med fler faktorer än befolkningsutvecklingen i beräkningen av framtida volymförändringar. Ett system som i allt för stor utsträckning tar hänsyn till parametern – volymökning – kan slå hårt mot vissa förvaltningar. Inte minst då volymerna inom vård- och omsorgsnämndens verksamheter oftast ökar i en högre takt jämfört med befolkningsökningen. Redan under 2015 förväntas det eftersläpade värdet av volymutvecklingen till c:a 10 miljoner kronor.

Det är således nödvändigt med effektiviseringar inom flera av nämndens verksamhetsområden. Vi bedömer att det finns en möjlighet till att effektivisera genom bl. a. lägre timpris och införande av digitala (nyckelfria) låssystem inom hemtjänsten, omvandling av några gruppboendestäder (med krav på bemanning dygnet runt) till serviceboendestäder och sänkta ersättningsnivåer på serviceboenden inom verksamheten för omsorg om personer med funktionsnedsättning. Kristdemokraterna vill även se över

och ta fram rutiner för att kvalitetssäkra att biståndsbedömningarna sker på likartat sätt och i nivå med andra kommuner med motsvarande förutsättningar och därmed få en positiv effekt för det ekonomiska utfallet. Vi anser dock att alltför stora effektiviseringsåtgärder riskerar att påverka kvaliteten av servicen negativt och ökar därför driframen för nämnden med motsvarande 5 MSEK under 2016 från posten KS/KF förfogande. Tillskottet avser i huvudsak volymökningar inom äldre omsorgen, hemtjänsten och för omsorg enligt lagen om särskilt stöd och service för funktionshindrade (LSS). Utifrån kommande behov av platser behöver nya boenden av varierande storlek och form byggas årligen, i norra såväl som södra Botkyrka.

Kristdemokraterna vill införa valfrihetssystem, LOV, för omvårdnadstjänster snarast möjligt för att stärka den enskildes möjligheter till inflytande över den egna vardagen. Dessutom kommer det att uppmuntra enskilt företagande eller kooperativ verksamhet inom äldreomsorg, för att utöka valmöjligheterna för kunden att välja mellan olika utförare. Tanken är att kundernas val av utförare ska påverka kvaliteten i positiv riktning gällande de tjänster som erbjuds, men också att det på sikt ska bidra till att göra yrkena inom detta område mer professionella och attraktiva.

Kristdemokraterna anser att värdighet och respekt är viktiga delar inom all vård och omsorg. Äldreomsorgen bör vara inriktad på att se den enskilda människan i syfte att säkerställa värdigt inflytande och valfrihet. De 17 lokala värdighetsgarantier som gäller från 1 januari 2014 inom Botkyrkas äldreomsorg är ett viktigt steg i rätt riktning eftersom förutom en ökad tydlighet om vilken service man kan förvänta sig, även bidrar till kvalitetsutveckling genom att äldreomsorgens medarbetare får en tydligare bild av sina arbetsuppgifter. De lokala värdighetsgarantierna måste kontinuerligt utvärderas och utvecklas genom att granska och utveckla rutiner och lokala riktlinjer för att identifiera vad som kan riskera att bli generaliserande samt för att bättre kunna anpassas efter enskildas viljor, vanor och preferenser. Värdighetsgarantierna måste bli en naturlig del i det dagliga arbetet genom att vara vägledande för personalens arbetsätt och bemötande, samt även genomsyra hela verksamheten.

Kompetensutveckling för personalen som arbetar inom vården och omsorgen om äldre har i många avseenden varit eftersatt. Dessutom har det varit stor rörlighet på myndighetsverksamheten både bland chefer och personal med en större andel nyutexaminerade. Detta har lett till kvalitetsproblem och gjort handläggningen mycket mer tidskrävande. Här eftersträvar vi mer stabilitet och resursförstärkning med avseende på personal såväl som handledning och utbildningsinsatser. Kristdemokraterna ser inte kompetenshöjande insatser som en kostnad, utan en investering som på längre sikt ger stimulans, effektivitet och bättre resultat samt en kvalitetshöjning för de som får del av den här delen av kommunal service. Därför vill Kristdemokraterna göra en särskild satsning i syfte att åstadkomma kvalitetsutveckling inom verksamheten. Utöver ren kunskapsutveckling, handledning och fortbildning, vill vi satsa på IT-användning, ledarskapsutveckling, erbjuda stöd och kompetensutveckling till verksamhets- och enhetschefer, synliggöra karriärvägar, utveckla nya utbildningsmoment och inte minst att stärka personalens möjligheter till inflytande och delaktighet. Ett annat viktigt satsningsområde är att få fler män att välja vården och omsorgen om äldre som yrke.

Personer med dolda funktionsnedsättningar, exempelvis neuropsykiatriska diagnoser, är en utsatt grupp där många på grund av funktionsnedsättningen har svårt att tala för sig själv. Kristdemokraterna vill därför verka för en ökad kompetens om dolda handikapp inom kommunen, men främst hos de utredande tjänstemännen. Det behövs även en förändring i samarbetet mellan tjänstemännen som handlägger LSS-ärenden och utförarsidan för att få en hjälp som fungerar i praktiken.

Män och kvinnor med funktionsnedsättning är en av de fyra grupper som löper störst risk för ohälsa enligt Botkyrka kommuns egen omvärldsanalys för 2016-2019. Funktionsnedsättningar kan te sig på många olika sätt vilket gör att kommunen behöver arbeta än mer individanpassat för att hjälpen ska nå fram. Insatserna skall vara utformade med individens behov i centrum - inte utifrån hur kommunen är

organiserad. Ett led i detta är bland annat ett förbättrat samarbete mellan olika instanser inom kommunen exempelvis socialtjänst och vård och omsorg med dess utförande instanser.

Vi anser att kommunen ska införa möjligheten för dem som vill och är 85 år eller äldre att tillgå ett tryggt gemenskapsboende oavsett friskhetstillstånd inom tre månader från det att sådan begäran gjorts. Det är, menar vi, i sig en förebyggande åtgärd eftersom de personer som tillhör denna grupp kan känna ökad trygghet i befintligt boende och att därmed möjligtvis senarelägga tunga vårdinsatser.

Det är en grundläggande rättighet att brukare av välfärdstjänster inte ska behöva utsättas för andrahands- eller tredjehandsrök från kommunens personal. Vi anser därför att alla medarbetare inom vård och äldreomsorg inte tillåts att röka under arbetstid och ser till att man byter kläder om man röker på sin lunchrast. Det är här brukarens rättighet att slippa rökluft som måste gå före rökarens rättigheter att röka. Personalen ska informeras tydligt om detta och erbjudas rökavvänjning. Detta är en arbetsledarfråga som ska ingå i medarbetarsamtalet måste följas upp kontinuerligt.

Därutöver ska kommunen:

- ta fram och erbjuda ett Trygghetskontrakt med medborgarna, som tydligt visar vad kommunen ska göra för att säkerställa en likvärdig vård;
- erbjuda fler offentligfinansierade utföraralternativ inom äldreomsorgen t.ex. seniorboende och trygghetsboende, som både kan ta hänsyn till integritet, hög servicenivå, larm, bostadsrätt eller hyresrätt och närhet till personal, utan att vara ett institutionsboende;
- utveckla samverkan med ideella föreningar och idéburna organisationer; för bl.a. språkanpassat äldreboende;
- garantera att personer som beviljats insatser för boende enligt lagen om särskilt stöd och service till funktionshindrade, LSS och Socialtjänstlagen, SOL får sin bostad inom tre månader från beslut och att det finns regler för vilka skyldigheter kommunen har om löftet inte hålls;
- planera för anpassat småskaligt boende i varje kommundel med en prioritering där behovet är mest akut;
- inrätta en akutbedömnings/verkställighetsfunktion som har mandat att dygnet runt agera om behov av akut insats behövs för att t.ex. avlasta anhörigvårdare (Vi anser att föreslagen äldrelots inte i tillräcklig grad löser vad som egentligen efterfrågas).
- ta tag i de byråkratiska turerna kring LSS-gruppboendet Lövköjan i Norsborg som totalförstördes i en brand i slutet av 2013 så att boendet återuppbyggs då behovet fortfarande finns kvar för dem som var tänkta att bo där.
- bevakar att processen med omvandlingen av Tumba vård- och omsorgsboende, som omfattar försäljning av fastigheten Samariten, sker både skyndsamt och kostnadseffektivt.

Investeringsramar 2016-2019:

Det är viktigt att de planerade 3 nya gruppboendena för personer med funktionsnedsättning och nya servicebostäder (LSS) kommer i gång under 2016 och 2017. Detsamma gäller ett nytt vård- och omsorgsboende 2017 och ombyggnation och upprustning av Allégården.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete syftar till att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling i samhället, där nu levande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Nämnden arbetar med tillsyn, information och rådgivning inom områden som regleras av miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Nämndens arbete syftar till att minska samhällets negativa påverkan på människor och miljö och bidra till en långsiktig och hållbar utveckling.

Inom miljö- och hälsoskyddsnämndens område menar vi kristdemokrater att kommunen:

-arbetar aktivt med att säkerställa att Botkyrka har giftfria förskolor utifrån de handlingsplaner som finns och kontinuerligt uppdaterar informationen enligt den senaste forskningen. Barn i förhållande till sin

hormonella utveckling och sin vikt riskerar att få i sig högre halter skadliga kemikalier än vad vuxna får, framförallt mindre barn som leker mycket på golv och ska utforska sin omgivning. Det krävs direktiv och kunskap för att ställa krav på giftfria varor när man gör en upphandling samt ändring av vissa vanor på förskolorna som minskar risken för att barn utsätts för farliga kemikalier. Upphandlingsinstrumentet kan vara mycket kraftfullt i strävan efter att uppnå hållbara verksamheter.

-ska tillse att ventilationen uppnår tillräckligt goda mätvärden gällande frisk luft i förskola och skola för att främja god hälsa och prestationsförmåga hos elever.

-ska verka för ett rökfritt samhälle och kommun genom att främja arbetet med en rökfri arbetstid inom kommunens alla verksamheter. Kommunen ska vara en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare som stödjer medarbetare i att skapa den goda arbetsplatsen.

-ska tillse att den förorenade marken i Tullinge Riksten, med kringliggande berörda områden, ska saneras enligt riktvärdet "känslig mark" (KM) för att säkra markmiljön och minska de hälsofaror som miljögiftet medför genom spridning i mark och vattendrag.

Driftram 2016-2017:

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringsramar 2016-2019:

Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Revision

Driftramar 2016 - 2017:

Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Investeringsramar 2016-2019:

Vi instämmer i majoritetens bedömning.

KF och KS förfogande

I likhet med tidigare år görs avsättning för oförutsedda kostnader som föreslås avsättas till kommunfullmäktiges/styrelsens förfogande. Här minskar vi 12 MSEK och ökar Vård- och omsorgsnämndens och Socialnämndens drift med 5 MSEK per nämnd samt 2 MSEK för Tekniska nämndens drift.

Kommunala bolag/samverkansbolag

Botkyrka kommun äger ett antal aktiebolag, helt eller tillsammans med andra kommuner, för att ge invånarna service. Kristdemokraterna är positivt inställt till bolagisering av verksamheter t.ex. för att lösa stora och kapitalkrävande uppgifter som fjärrvärme, avlopp och renhållning i samverkan med andra kommuner.

Bolag med verksamheter utanför kommunens kärnverksamheter, bör utvärderas kontinuerligt. Vid denna utvärdering bör särskild hänsyn tas till konkurrenssituationen med t.ex. andra bolag inom kommunen. Om olika omständigheter gör att kommunala verksamheter inom dessa områden bolagiseras, bör målet vara att avyttra bolagen när möjlighet ges.

Med detta som bakgrund vill vi deklarerat hur vi i flerårsplanen ser på de nu befintliga kommunala bolagen.

Botkyrkabyggen AB

Botkyrkabyggen AB är ett helägt kommunalt bolag och är kommunens allmännyttiga bostadsföretag och har ca 11 000 lägenheter vilket motsvarar 90 % av alla hyresrätter i kommunen. I bolagets hyresrätter bor ca 1/3 av kommunens befolkning.

Kristdemokraterna anser att fler hyresvärdar skulle vara bra för invånarna i kommunen. Detta kan åstadkommas genom att sälja delar av Botkyrkabyggens fastighetsbestånd. Vi anser att Botkyrkabyggen ska ta fram en plan för hur hyresgäster som vill omvandla sina hyreslägenheter till bostadsrätter kan ges möjlighet till detta.

Upplev Botkyrka AB

Upplev Botkyrka AB är ett av kommunen helägt dotterbolag med inriktning på upplevelseindustrin. I företaget ingår Lida friluftsgård och Subtopia.

Den kristdemokratiska inriktningen är att satsningarna på upplevelsenäringen genom Upplev Botkyrka AB ska ha som syfte att på sikt göra bolaget avyttringsbart.

Hågelbyparken AB

Hågelbyparken AB är ett av kommunen helägt dotterbolag med inriktning på upplevelseindustrin. I företaget ingår verksamheten på Hågelby. Bolaget var tidigare en del av Upplev Botkyrka AB men bröts loss för att kunna överlåtas på extern ägare i anslutning till framtida etableringar på marken runtomkring Hågelby.

Botkyrka Stadsnät AB

Kraven på snabb, säker och högkvalitativ informationsöverföring ökar. Samtidigt ökar kraven på flexibilitet så att den enskilde användaren inte måste ”läsa” sig till enskild tjänsteleverantör utan kan välja tjänster från olika tjänsteleverantörer. Då behövs ett nät som inte är knutet till en tjänsteleverantör utan ett oberoende nät skilt från tjänsteleverantörerna.

Botkyrka Stadsnät är ett bredbandsnät öppet för konkurrerande leverantörer där Botkyrkaborna får tillgång till internet, tv och telefoni. Botkyrka Stadsnäts grundläggande syfte är att ge förutsättningar för ökad samhällsnytta. Stadsnätet ska erbjuda medborgare och näringsliv högre kommunikationskapacitet till lägre kostnad ge ökad valfrihet och ökat utbud, stärka de kommunala verksamheternas utvecklingsmöjligheter och sänka kommunikationskostnaderna.

Bredbandsatsningen är ett långsiktigt projekt och den kristdemokratiska inriktningen är att nätet ska vara en satsning som på ett kostnadseffektivt sätt gynnar medborgarna.

SRV Återvinning AB

SRV återvinning är ett aktiebolag ägt av kommunerna Botkyrka och några närkommuner inom Södertörn. Detta bolag har kommunernas uppdrag att sköta insamling och hantering av hushållssopor, enligt miljöbalken som stipulerar att det ska finnas en renhållningsordning samt en avfallsplan för varje kommun. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om hur kommunen arbetar med att minimera mängden avfall samt avfallets farlighet. Avgifterna ska anpassas efter användning, men vi anser att second hand organisationer verksamma inom ägarkommunerna ska avgiftsfritt kunna nyttja SRV:s tjänster eftersom konsumenterna redan betalat för dessa tjänster.

Bolagets verksamhet har under årens lopp rört sig från enbart transport och förvaring av sopor till att omfatta återanvändning, återvinning och energiutvinning.

Inom återanvändnings och återvinningsområdena finns även andra aktörer. I syfte att ge mesta möjliga service för minsta möjliga kostnad anser vi kristdemokrater att hela eller delar av SRV:s verksamhet ska konkurrensutsättas.

Sydvästra Stockholmsregionens VA-verksaktie-bolag - Syvab

Sydvästra Stockholmsregionens VA-verksaktiebolag - Syvab är ett av kommunen delägt bolag som på uppdrag hanterar kommunens VA-frågor. Vi menar att det ingår i kommunens uppgifter att tillse att det

finns infrastrukturella anläggningar inom de olika tätorterna så att medborgarna erhåller god service på ett ekologiskt hållbart sätt.

Vi menar att bolaget också borde få i uppdrag att säkerställa utvecklingen för de VA-verksamhetsbehov som ännu inte är tillgodosedda och ta en plan för hur VA-frågorna ska hanteras i kommunens glesbygdsområden.

Södertörns Fjärrvärme AB/Södertörns Energi AB

Södertörns Fjärrvärme AB, SFAB, ägs av Södertörns Fjärrvärme Energi AB, som i sin tur ägs till hälften vardera av Botkyrka och Huddinge kommuner. SFAB är ett bolag som äger fjärrvärmedistributionsnätet i Botkyrka, Huddinge och Salems kommuner, samt producerar eller köper, distribuerar och säljer värme till hushåll och företag i dessa kommuner.

Vi Kristdemokrater anser att denna verksamhet trots att den bedrivs på en konkurrensutsatt marknad kan inrymmas inom kategorin kommunala verksamheter av infrastrukturell karaktär. Ett solidariskt ägande kan bidra till att skapa en struktur för ett hållbarare samhälle genom att minska negativ klimatpåverkan och ge fördelaktiga värmekostnader för kommunmedborgarna. I det senare fallet är huvudfrågan att finna lösningar som gynnar Botkyrkaborna och i andra hand se över ägar- och driftsformerna. Vi har inga planer på en försäljning av kommunens del av berörda bolag.

Med tanke på att fjärrvärmens produceras till närmare 70 % av förnyelsebara och miljöriktiga bränslen, anser vi kristdemokrater det angeläget att bolaget prisstruktur är av en gemensam långsiktig solidarisk karaktär som uppmuntrar anslutning till fjärrvärmenätet. Vi avser föreslå kommunen genom ägardirektiv ta initiativ att få fram en policy som i högre grad än vad som f.n. gäller uppmuntrar anslutning till fjärrvärmenätet.

Söderenergi AB

Söderenergi AB är ett delägt bolag som producerar fjärrvärme (varmvatten) som distribueras genom fjärrvärmenät som ägs av Södertörns Fjärrvärme resp. Telgenät. Söderenergi producerar fjärrvärme till hushåll, industrier, kontor och sjukhus huvudsakligen i Huddinge, Botkyrka, Salem och Södertälje.

Vi Kristdemokrater anser att denna verksamhet trots att den bedrivs på en konkurrensutsatt marknad kan inrymmas inom kategorin kommunala verksamheter av infrastrukturell karaktär där ett solidariskt ägande kan bidra till att skapa en struktur för ett hållbarare samhälle genom att minska negativ klimatpåverkan. I det senare fallet är huvudfrågan att finna lösningar som gynnar Botkyrkaborna och i andra hand se över ägar- och driftsformerna. Vi kristdemokrater är positiva till planerad expansion med utbyggnad och komplettering med kraftvärmeverk och har f.n. inga planer på en försäljning av kommunens del av bolaget.

Södertörns brandförsvarsförbund, SBFF

Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) ansvarar för räddningstjänsten för Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö kommun.

Den centrala uppdraget är att bidra till att alla medlems kommuninvånare känner sig trygga och säkra i sin kommun.

I förebyggande syfte beträffande brandskyddsarbete erbjuder (SBFF) bland annat olika utbildningar i brandsäkerhet, brandkunskapsutbildningar för elever i förskolan och grundskolan, ansvarar och medverkar vid olika evenemang i medlemskommuner, tillsyn av fastigheter och verksamheter samt besiktningar och byggnadslov av olika slag.

Räddningscentralen Stockholms län drivs av (SBFF) med brandkårens Attunda som samverkanspartner som lärmar ut resurser och leder räddningsinsatser i 16 kommuner. Vid en insats har räddningscentralen

den övergripande lägesbilden av händelsen och eventuella samtida händelser i området och kan fördela resurser därefter. Räddningscentralen är bemannad dygnet runt.

Förbundet har 21 brandstationer fördelat på 9 heltid, 3 deltid och 9 brandvårn. Förbundet har cirka 500 medarbetare. Det täcker ett område med cirka 580 000 kommuninvånare. Målet för förbundet är att skapa säkerhet och trygghet i samhället och främsta uppgift är att förhindra att bränder och andra olyckor inträffar.

Mångkulturellt Centrum, MKC

Mångkulturellt centrum är en kommunal stiftelse och ska verka brett i Botkyrka med att producera kunskap om innebörden och förståelsen av att leva och verka i ett mångkulturellt samhälle.

Vi kristdemokrater är positiva till fortsatt engagemang i denna för vår samtid viktiga verksamhet. Vi ser gärna att verksamheten utvecklas och att den blir mer känd genom en mer ”professionell” marknadsföring samt att ekonomin stabiliseras inte minst i samarbete med näringslivet.

Sammanfattning av Kristdemokraternas förslag till ekonomi för Botkyrka 2016-2019

Driftsammandrag

Miljoner kronor	Budget 2015	Löner/ priser	Verksamh förändr	Effektivi- sering	Summa 2016
Kommunstyrelsen	-286,9	-7,8	5,1	1,3	-289,6
Exploateringsverksamhet	10,0				10,0
Samhällsbyggnadsnämnd	-147,7	-3,2	-0,8	0,7	-151,9
Teknisk nämnd	-1,7				-5,7
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-11,6	-0,4			-12,1
Kultur- och fritidsnämnd	-218,6	-4,6	-1,0	1,0	-225,1
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd	-218,3	-6,3		1,0	-225,9
Utbildningsnämnd	-2 223,5	-59,4	2,0	9,9	-2 310,5
Socialnämnd	-534,6	-14,9	-8,0	2,4	-564,5
Vård- och omsorgsnämnd	-939,8	-26,6	-3,3	4,2	-992,0
Revision	-3,9	-0,1			-4,0
Volymreserv	-5,0				-3,0
Effektiviseringar	9,7				9,7
KS/KF förfogande	-20,0		-2,0		-10,0
Särskilda ändamål			-20,0		-20,0
Summa totalt	-4 591,9	-123,3	-28,0	20,5	-4 794,6

Investeringssammandrag

Miljoner kronor	Budget 2015	Förslag 2016	Förslag 2017	Förslag 2018	Förslag 2019
Kommunstyrelsen	-43,2	-35,2	-10,3	-10,3	-10,3
Samhällsbyggnadsnämnd	-35,0	-31,0	-38,0	-34,5	-34,5
Teknisk nämnd	-120,5	-189,5	-186,5	-76,5	-76,5
Kultur- och fritidsnämnd	-115,1	-31,9	-14,1	-24,5	-1,5
Arbetsmarknads- och vuxentutbildningsnämnd	-5,0	-32,7	-2,7	-32,7	-2,7
Utbildningsnämnd	-334,5	-428,5	-398,5	-449,0	-97,0
Socialnämnd	-4,0	-28,0	-4,0	-16,0	-4,0
Vård- och omsorgsnämnd	-52,2	-44,0	-135,0	-24,0	-129,0
Avsatt för särskilda ändamål	-140,0		-		
Upprustning av skolor och förskolor	-100,0	-200,0	-200,0	-200,0	-200,0
Summa totalt	-949,5	-1020,8	-989,1	-867,5	-555,5

Resultaträkning

Miljoner kronor	Utfall 2014	Budget 2015	Förslag 2016	Beräkn 2017	Beräkn 2018	Beräkn 2019
Nämndernas verksamhet	-4 394,5	-4 591,9	-4 794,6	-4 972,9	-5 148,9	-5 333,5
Interna och gemensamma poster	287,0	300,1	315,2	312,9	306,1	306,1
Avskrivningar	-232,3	-239,0	-249,0	-260,0	-270,0	-280,0
S:a verksamhetens nettokostn	-4339,8	-4 530,8	-4 728,4	-4 920,0	-5 112,8	-5 307,4
Skattenetto	4 339,3	4 552,6	4 742,4	4 944,6	5 146,5	5 347,1
Finansiella kostnader	-161,4	-68,5	-76,0	-91,0	-104,0	-114,0
Finansiella intäkter	199,7	80,0	81,0	82,0	83,0	84,0
Res. efter skatt och finansnetto	37,8	33,3	19,0	15,6	12,7	9,7
Pensionskostnader från avsättn		25,0	26,0	29,4	32,3	35,3
Balanskravsresultat	34,0	58,3	45,0	45,0	45,0	45,0
Utrymme för investeringar		297,3	294,0	305,0	315,0	325,0
Utlagd ökning driftkostnader		-196,6	-202,7	-178,3	-176,0	-184,6
Resultat i % av skatteintäkter	0,9	0,7	0,4	0,3	0,2	0,2
Balanskravsresultat i %	0,8	1,3	0,9	0,9	0,9	0,9

Förslag till beslut

Vi kristdemokrater föreslår kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

Att fastställa det kristdemokratiska förslaget till flerårsplan för perioden 2016-2019

Botkyrka 2015-06-08

Stefan Dayne (kd)

Folkpartiet Liberalerna

FLERÅRSPLAN 2016-2019

Innehåll

FLERÅRSPLAN 2016-2019	1
FÖRSLAG TILL BESLUT	2
NULÄGET KRÄVER ETT REJÄLT OMTAG!	2
Demokratin är grunden för allt	3
Jobb och företagande	3
Folkpartiet prioriteringar inom jobbområdet	4
Välfärd med kvalitet	4
Utbildning	5
Äldreomsorg	5
Socialomsorg	6
Folkpartiets prioriteringar inom välfärden	7
En grön kommun	7
Folkpartiets prioriteringar inom miljö och byggnation	8
Kultur och kreativitet	8
Folkpartiets prioriteringar inom kultur- och fritidsområdet	9

En effektiv kommunal organisation	9
Folkpartiets prioriteringar inom organisation och ekonomi	10
Tabeller	10

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige fastställer Folkpartiets förslag till flerårsplan för perioden 2016-2019.

Nuläget kräver ett rejält omtag!

I över tio år har den politiska majoriteten arbetat efter devisen långt ifrån lagom. Resultatet av detta syns tydligt runt om i kommunen. Skolor som behöver rustas upp, äldreboenden som saknas, undermålig standard på vägnätet samtidigt som det finns pengar att satsa på idéhus och otaliga projekt inom upplevelsenäringen. Från Folkpartiet säger vi, det räcker nu! Det är dags att ta ett omtag på hela den politiska inriktningen i kommunen. Vi vill skapa en bra bild av Botkyrka.

Alla vet att ett av Botkyrkas långsiktiga problem är att skattekraften i många år har minskat och den fortsätter minska. Den stora utmaningen för Botkyrka är naturligtvis att bryta den trenden och se till att skattekraften i jämförelse med andra kommuner ökar igen. Det finns naturligtvis inte en universallösning för detta utan ett flertal olika insatser måste göras.

Det är ingen hemlighet att många kommuninvånare inte har någon större Botkyrkaidentitet. Man är Tumbabo eller Albybo men inte Botkyrkabo. Vi har också utmaningen att vi har en kommun med så många identiteter. Allt från miljonprogrammen i norr till jordbrukslandskap i söder.

När en Botkyrkabo pratar med bekanta är att ganska få personer som har en riktigt bra bild av det mångfacetterade Botkyrka. Bor man i Tullinge är det många som inte ens vet att det ligger i Botkyrka. Många verkar tyvärr bara associera Botkyrka med de norra kommundelarna men tenderar att ha en okunskap om mycket annat.

Botkyrka Kommun skulle gynnas väldigt mycket av en nyansering av dagens bild av Botkyrka. Botkyrka är så mycket mer än Nycirkus och Dogge Doggelito. Man behöver även lyfta fram de stora andra värdena som finns i kommunen. Många bor i Botkyrka p.g.a. möjligheten att bo nära naturen samtidigt som närhet till Stockholm finns.

Vackra Botkyrka med sitt läge så pass nära Stockholm har alla möjligheter i världen att vara en attraktiv inflyttningkommun med ökande skatteintäkter. Men då måste man jobba på bilden av kommunen. Att aktivt jobba på att skapa en mer positiv bild av kommunen. En bild som vi som bor här känner till men som många utifrån saknar.

Första steget skulle vara att byta bort devisen ”långt ifrån lagom” till något bättre. Framförallt för att det inte betyder något överhuvudtaget men också att man lätt kan vända det till något negativt.

Den nya devisen borde istället ha en koppling till den vackra naturen. Kanske något i stil med ”Både nära till naturen och till stan” En ny devis skulle naturligtvis inte ändra något sig men det skulle skicka en tydlig signal med vad man vill framhålla som kommunens styrkor.

Dessutom måste Botkyrka stärka sitt varumärke. I Botkyrkas årsredovisning stod det klart att vi är i den sämsta kvartilen bland Sveriges kommuner i alltför många discipliner; i tillgänglighet, trygghet, delaktighet, effektivitet och samhällsutveckling.

För att få störst effekt av satsat kapital måste vi ta reda på vad grundproblemet är. För folkpartiet är det helt klart att ett av kanske fler grundproblem är andelen förvärvsarbete i kommunen. Vi har för få förvärvsarbete och därmed för låga intäkter jämfört med riket och ännu sämre är vårt förhållande till övriga Stockholmskommuner. Här har den styrande majoriteten misslyckats med att attrahera goda skattebetalare eller åtminstone förvärvsarbete medborgare. Därför måste vi stärka vårt varumärke så att folk söker sig hit. Det kommer att ligga ett större ansvar på oss i kommunen i fortsättningen då den nya regeringen inte kommer att förbättra ekonomin. Exempel på detta ser vi i bl.a vård- och omsorgsförvaltningens besvärliga situation inför flerårsbudgeten. Under de senaste åtta åren har nämnden aldrig haft ett sämre läge.

Folkpartiet accepterar det nya resursfördelningssystemet eftersom det följer det som Folkpartiet tidigare föreslagit.

Folkpartiet kommer att arbeta för en ökning av antalet förvärvsarbete i kommunen något som majoriteten misslyckats med. En förbättring av detta kommer att positivt inverka på alla dåliga discipliner i årsredovisningen.

Demokratin är grunden för allt

Grunden och utgångspunkten för all kommunal verksamhet är demokrati. För Folkpartiet liberalerna är det viktigt att alla medborgare känner att de kan vara med att påverka kommunens men särskilt viktigt är vi rustar de med faktiska kunskaper om hur man gör det. I Botkyrka kommun har man under det senaste årtiondet satsat mycket på demokratiutvecklingen genom att inrätta en rad olika organ och driva en mängd projekt. Resultaten av detta arbete har visat ytterst små resultat. Det räcker bara att studera valdeltagandet för att se att det är så. Allt för många medborgare känner sig uteslutna trots insatserna. Därför anser vi att dessa ansträngningar måste utvärderas av en oberoende aktör.

För oss är det viktigt och självklart att alla ska känna sig delaktiga och sedda i det demokratiska arbetet. Ett Botkyrka som präglas av jämställdhet mellan könen och där ingen diskrimineras pga. av etnicitet, religion eller sexuell läggning är självklarheter för oss.

Jobb och företagande

Framtidens arbetsmarknad är mer flexibel och rörlig än dagens och gårdagens. Jobb måste skapas inom alla branscher och sektorer. Det privata näringslivet utgör grundbulten i jobbskapande och fler Botkyrkabor i jobb är helt avgörande för att skattekraften, som är alldeles för låg idag ökar.

Fler Botkyrkabor måste försörja sig på eget arbete eller företagande. Andelen förvärvsarbete borde ligga på snittet för Stockholms län. Detsamma måste på sikt också gälla förvärvsinkomsten. Vi måste sätta in kraftfulla satsningar för att hjälpa ungdomar mellan 16 och 24 år som varken arbetar eller studerar. Detta måste också gälla för nyanlända flyktingar och invandrare.

Dessvärre är arbetslöshetstalen högre i Botkyrka än i andra kommuner i Stockholms län. All kraft måste sättas in för att få ner arbetslösheten i Botkyrka. Många av invånarna har låg

utbildning och därför behövs utbildningssatsningar som sker i former som fungerar för individerna, inte minst på bristyrkesutbildning. Den gymnasiala vuxenutbildningen är viktig då all erfarenhet visar på att den som har en fullföljd gymnasieutbildning ökar sin anställningsbarhet.

Den regionala kärnan Flemingsbergs betydelse för utvecklingen i Botkyrka kan inte nog understrykas. Här växer ett av Sveriges och norra Europas viktigaste centra för högre utbildning, medicinsk forskning och bioteknik fram.

Antal företag i Botkyrka måste öka inom alla näringar. Kommunen ska uppfattas som en lots och stöd för företag som vill starta, växa eller etablera sig i Botkyrka.

Folkpartiet prioriteringar inom jobbområdet

Kommunen måste ha mer mark som är färdigplanerad för företagsetableringar. Detta är av största vikt om fler arbetstillfällen ska skapas och därmed kunna höja skattekraften i kommunen. Handläggningstiderna för bygglov och andra tillstånd för den som vill starta ett företag i Botkyrka måste kortas.

När det gäller den arbetsmarknadspolitik som kommunen ansvarar för har ambitiösa mål ställts upp, studie/jobb/praktikgaranti för de upp till 25 samt att varaktigt höja arbetsmarknadsdeltagandet bland främst kvinnor.

Majoriteten prioriterar inte platser inom den gymnasiala vuxenutbildningen, något som är avgörande för att människor med kort utbildningsbakgrund ska komma i jobb. Det behövs fler platser, och det behövs platser som är anpassade för människor med låg studiemotivation och kort studiebakgrund. Majoritetens förslag på detta område innebär att bara mellan 30 och 40 procent av de som skulle vilja ha en plats får det. Därför anslår Folkpartiet 5 miljoner kronor mer till detta.

Botkyrka växer framförallt genom utrikes flyttnetto, 1181 personer förra året. Detta innebär att såväl SFI som grundvux får ett ökat tryck, då dessa är rättighetsbaserade. Alla berättigade måste få sina platser. Den utveckling av mer individuellt anpassa utbildningsformer som har påbörjats inom SFI måste förstärkas.

Välfärd med kvalitet

Kommunen organiserar och betalar Botkyrkaborna en stor del av den gemensamma välfärden. Utbildning, fritidsverksamhet och kultur, vård, omsorg och social trygghet, samhällsplanering och miljöskydd, vägar och vatten osv. är nödvändiga delar av den samhällsservice som ett modernt samhälle kräver och medborgarna förväntar sig. Verksamheten ska organiseras så att vi når högsta möjliga kvalitet för alla och så att fördelningen styrs solidariskt av behoven.

Botkyrkabor av alla åldrar ska ha goda förutsättningar att med kultur, idrott, föreningsliv och samhällsengagemang ha ett aktivt och utvecklande liv. Våra medborgare ska ha möjlighet att kunna förverkliga sina drömmar och ambitioner oavsett ålder eller fysiska förutsättningar

Trygghet är att veta att det finns ett skyddsnet om något händer, och att man får den hjälp man behöver när de egna krafterna avtar. Trygghet ger frihet och kraft att delta i samhällslivet fullt ut. Kommunen ska ge människor möjlighet att komma tillbaka till hälsa, arbete och ett gott liv.

Utbildning

Utbildning – från förskola, via grundskola och gymnasium till högskola och vuxenutbildning – är en mänsklig rättighet och en förutsättning för samhällsutvecklingen. Alla Botkyrkas barn och ungdomar har rätt att kräva en utbildning som ger dem de kunskaper och färdigheter de behöver och som ger dem valmöjligheter både vad gäller arbete och fortsatta studier.

Under alliansregeringen har scenen satts för att våra barn och ungdomar skall få en betydligt bättre utbildning. Det råder ingen tvekan om att skolan numera är en plats för undervisning och inte bara en plats där man bara hänger med kompisar. Attityden till skolan har genomgått en förändring genom alla de reformer som införts. Det har skett en stor satsning på avgörande delar, exempelvis förbättringar för lärare både utbildnings- och lönemässigt, satsning på skolledare, nya läroplaner, lärarleg mm.

Nu är det bara att hoppas att den nya regeringen fortsätter i alliansens spår med

- tidigt stöd, genom att anställa fler lärare och speciallärare
- likvärdiga möjligheter, bl.a genom att karriärtjänsterna i utsatta områden fördubblas
- studiero

Dessutom anser Folkpartiet att:

- Metoder för att minska frånvaron och hemmasittare införs.
- Bristen på förskollärare i Botkyrka är alarmerande. Vi konstaterar dessutom att många utbildade förskollärare lämnar kommunen. Fp vill bryta denna trend genom att erbjuda kompetenshöjande fortbildning och konkurrenskraftig lön.
- Modersmålsundervisningen kvalitetssäkras.
- Satsning ska ges på språkutveckling i förskolan
- Fler skolor rustas upp för att de ska bli en acceptabel arbetsmiljö för våra elever och lärare. Detta gäller framför allt skolorna i Tullinge

Äldreomsorg

Folkpartiet arbetar för att förbättra äldreomsorgen. Botkyrkas äldre måste få möjlighet till så aktivt och händelserikt liv, som de förmår att ha. Alla ska också ha trygghet i, att de får den vård och omsorg de behöver. Omsorgen ska vara anpassad utifrån respekten för individen och den enskildas behov. Tyvärr vill den röd-gröna regeringen satsa på kvantitet i stället för kvalitet inom omsorgen. Detta är fullständigt fel väg.

Alla som hanterar äldreomsorgen vill fokusera på kvalitetshöjande åtgärder. Det är kortsiktigt och osäkert att anställa personal med tillfälliga statliga medel. Det som staten finansierar under några år ska vara sådant som kommunen sedan kan driva med egen finansiering. Med begränsade resurser är det ännu viktigare att förstå var vi får mest effekt av satsade pengar. Vi vet detta. Vi vet var vi får mest effekt. Därför skall vi satsa på mer verksamhetsutveckling och särskild satsning på våra omsorgschefer för att skapa mönsterarbetsplatser på våra äldreboenden.

Folkpartiets anser att:

- Att ”leva livet hela livet” ska vara en självklarhet inom äldreomsorgen.

- Kompetensutveckling bland personalen ska också vara en självklarhet. Det ska gälla såväl nyanställda som befintlig personal och också inkludera ledarskapsutbildning för dem som är/ska bli chefer.
- Fler äldreboenden behövs i Botkyrka tex i Tullinge och Grödinge, och renovering av de befintliga är nödvändigt. Ett boende enligt Bovieranmodellen bör byggas i kommunen.
- Hemtjänsten ska utvecklas genom valfrihet och konkurrensutsättning.
- Maten på våra äldreboenden måste förbättras.
- Inrätta ”Fritidsledare”, som kan vara med och ge de äldre meningsfulla aktiviteter, och även vara ledsagare till händelser utanför boendet.
- Nationella minoriteter ska ha den omsorgen, som de enligt lagen för nationella minoriteter har rätt till, gällande språk och kultur och omsorg.

Socialomsorg

Alla ska ha en lika stor chans till ett bra liv. Hjälp och stöd till dem som riskerar att hamna i ett utanförskap är en prioriterad fråga för Folkpartiet Liberalerna.

Socialförvaltningens budget äts alltmera upp av ökade kostnader för boenden på hotell, vandrarhem och härbärg. Denna utveckling måste bromsas och för att det ska ske måste alla förvaltningar samarbete och byggandet av bostäder öka.

Mitt i vårt samhälle finns de “glömda barnen” de som måste ta ett vuxenansvar alltför tidigt. De finns där mitt i klassrummen men vi har svårt att upptäcka dem och ge dem det stöd de behöver. Vi måste utveckla vår kunskap om dessa barn och skapa rutiner som gör att vi hittar dem och ger dem det stöd de behöver.

Vår kommunala verksamhet inom det social området håller hög kvalitet men Folkpartiet anser att alternativ verksamhet inom organisationer och sociala företag är ett viktigt komplement som kan tillföra kunskap och personliga nätverk. Verksamheter som kan ge stöd till Botkyrkabor och öka deras möjligheter att delta i arbets- och samhällsliv får inte det ekonomiska bidrag de behöver idag.

Folkpartiet vill verka för att:

- Alla förvaltningar kraftsamlar och samverkar för att öka antalet bostäder för utsatta människor.
- De glömda barnen uppmärksammas och prioriteras.
- Utökad samverkan externt med organisationer och sociala företag
- De sociala föreningarna ska få utökade bidrag.

Folkpartiets prioriteringar inom välfärden

Folkpartiet satsar på kvaliteten i skolan och vi avsätter 5 miljoner kronor årligen till detta ändamål. Detta är viktigt för att Botkyrka ska få de allra bästa lärarna. Bra lärare ger motiverade elever som lämnar skolan med bra resultat.

Den rent fysiska skolsituationen måste bli bättre. Det gäller speciellt i Tullinge där flera skolor är i behov av en rejäl upprustning. Det är också trångt i många skolor/förskolor. Folkpartiet anser att en upprustning av skolorna i Tullinge också måste komma i gång under flerårsplaneperioden. En plan för hur detta ska genomföras måste tas fram 2016. Även projektering måste genomföras under detta år. Vi avsätter 4 miljoner kronor till detta.

Inom äldreomsorgen vill vi att flera nya äldreboende ska byggas. Inte minst för att ersätta Tumba äldreboende. Andra aktörer än kommunen måste få vara med och bygga/driva äldreboenden. Vi vill också att kommunen upplåter mark åt någon som kan bygga bostadsrätter åt äldre i enlighet med t ex. Bovieraprojektet. Folkpartiet vill anslå 5 miljoner kronor mer än majoriteten årligen för att genomföra kvalitetsutvecklande åtgärder inom vård och omsorg. Dessutom avsätter vi 2 miljoner kronor i investeringsbudgeten för 2016 för att projektera nya äldreboenden.

Det är också viktigt att vi satsar på kompetensutveckling av personalen inom vård- och omsorg. Detta ska inom ramen av den kompetensfond som kommunen inrättat.

När det gäller den sociala omsorgen så vill Folkpartiet avsätta pengar, 1 miljon kronor till att inrätta boende för utsatta människor samt 0,7 på driften i ökade föreningsbidrag till de sociala föreningarna.

En grön kommun

Låt oss till att börja med slå fast att Botkyrka inte är en stad. Botkyrka är en förortskommun till Stockholm och präglas av såväl mer tätbebyggda områden som ren landsbygd. Att vi vill fastslå det är en konsekvens av att företrädare för majoriteten ofta talar om att Botkyrka är en stad och det sänder ut fel signaler.

Folkpartiet ställer upp bakom de mål som finns om att Botkyrka ska vara ekologiskt hållbart, där vi minskar miljöbelastningen och gynnar den biologiska mångfalden. Målet ska vara att Botkyrka ska bli fossilbränslefritt och klimatneutralt. Med den utgångspunkten kan vi utveckla levande kommundelar och ge Botkyrkaborna förutsättningar att göra klimatsmarta val. Energisparande och hållbara transportsystem ska stimuleras.

Trots höga miljömål måste människor kunna bestämma själva om man vill ta sig till pendeltåget med bil för att hämta barn på hemvägen och handla. Det finns alldeles för få infartsparkeringar i Tullinge och Tumba och dessutom behövs det i Vårsta.

Det är en vällovlig tanke av majoriteten att ha strategiska utvecklingsprogram i varje kommunedel. Dessa utvecklingsprogram har vi dock inte sett ännu i alla kommundelar och där de finns har de många gånger varit ett resultat av ett arbete mellan tjänstemän och främst politiker från majoriteten, som tagit fram förslagen utan en dialog med medborgarna.

Folkpartiets anser att:

- Allt som gör att hushållen blir miljövänligare och energieffektiva uppmuntras. Kommunen ska inte ta ställning för att en åtgärd är bättre än någon annan bara att resultatet för miljön ska bli bättre.

- Bostadsbyggandet i kommunen måste präglas av variation i upplåtelseform i alla kommundelar. Fler än Botkyrkabyggen måste få kunna bygga eller äga hyresrätter. De som vill kan bilda om sina hyresrätter till bostadsrätter eller ägarlägenheter.

- Bygg attraktiva bostäder såväl hyresrätter som villor så att fler flyttar till Botkyrka för att vi erbjuder en bra boendemiljö, och så att fler bor kvar i kommunen. Det måste byggas mer. Målet om 500 nya bostäder årligen måste nås.

- Bygg en uppgång till på Tullinge station

Folkpartiets prioriteringar inom miljö och byggnation

Miljöarbetet måste koncentreras till kärnområdena dvs. främst säkerställa att ett miljö- och hälsoskydd av yttersta kvalitet kan upprätthållas.

Vid renoveringen av Botkyrkabyggens lägenheter är det viktigt både ur en miljö- och ekonomisk synvinkel att rimliga energibesparingsåtgärder är en del av renoveringen. Under tiden som miljonprogrammet renoveras kommer Botkyrkabyggen att vara både finansiellt och organisatoriskt belastat vilket gör att Botkyrka bör i första hand hitta andra intressenter för ny byggnation och förvaltning av hyresrätter i kommunen.

Folkpartiet anser också att Botkyrkabyggen bör avyttra fler lägenheter – i första hand genom att låta de hyresgäster som vill ombilda till bostadsrätter att göra det. Genom att Botkyrkabyggen avyttrar ytterligare lägenheter kommer bolagets finansiella situation bli bättre samt att fler aktörer skapar bättre konkurrens på bostadsmarknaden.

Botkyrka kommun måste ständigt utvecklas och nya bostäder byggas. Delar av Aspberget samt de obebyggda områdena intill Tumba bruk kan lätt bebyggas. Kommunalt ägd mark vid dessa områden kan säljas till privata exploatörer. Marken ligger nära befintlig infrastruktur och kan därför enkelt förädlas. På så vis kan kommunen få in pengar till egna investeringar inom angelägna områden. Dessutom kan attraktiva bostäder byggas. Men också på andra håll i centrala lägen bör det byggas mer. Fler bostäder i Botkyrka är nödvändiga om vi ska säkra tillväxt och välfärd i kommunen också i framtiden.

Inom gata/park avsätter vi årligen 2 miljoner kronor mer än majoriteten till underhåll av vägar samt gång- och cykelvägar.

Vi upprepar även här att det behövs bostäder för de som är mest utsatta och behöver ”tak över huvudet”.

Kultur och kreativitet

För Folkpartiet som ett liberalt parti är det viktigt med en kulturpolitik av högsta kvalitet. Kulturen ska också uppmuntra och stödja valfrihet. Majoriteten i Botkyrka lever inte upp till detta genom att man ofta hävdar att viss kultur t ex nycirkus och gatuteater är bättre än annan kultur. Det är långt ifrån parollen om att kultur främjar demokrati och delaktighet, entreprenörskap och näringslivsutveckling.

Föreningslivet och folkbildningen spelar en särskilt viktig roll för utvecklandet av ett starkt, interkulturellt samhälle där alla invånares förmågor tas till vara. Att ge goda förutsättningar för kultur- och föreningslivet är därför en viktig kommunal uppgift. Här vill Folkpartiet tillägga att det är viktigt att alla föreningar likabehandlas.

Kommunen måste stimulera till kreativitet och entreprenörskap. Det är utmärkt om många upplever att kommunen satsar på kreativitet och entreprenörskap. För oss är det dock viktigt att många ges chansen till detta och inte bara upplever det. Entreprenörskap är inte bara viktigt inom kultur utan också inom många andra områden som utbildning, näringsliv m.m.

Folkpartiet anser att:

- Att aktiviteter ska spridas jämt över kommunen. Exempelvis Tullinge har i flera år varit eftersatt när det gäller sommaraktiviteter jämfört med andra kommuner.
- Botkyrkas kulturliv är variationsrikt. Kommunens rika föreningsliv ska tas till vara och utnyttjas. Biblioteken är en grundbult för god kultur och måste vara av allra högsta klass.
- Fritidslivet tar sikte på såväl elit- som bredd inom idrotten. Fritidsverksamheter som inte handlar om idrott måste få allt stöd och uppmuntran som går att uppbibras. Verksamheter riktade mot barn- och ungdomar ska alltid komma i första hand.

Folkpartiets prioriteringar inom kultur- och fritidsområdet

Folkpartiet anser att mindre fokus bör läggas på saker som "sätter kommunen på kartan" och mer på den viktiga verksamheten. En sådan verksamhet är t.ex. den öppna fritidsverksamheten.

Vi anser också att besparingar kan göras inom kultur- och fritid. Bidragssystemet måste effektiviseras. Vuxna ska betala för sitt kultur- och fritidsliv, medan det på sikt bör införas en nolltaxa för barn och ungdomar.

En effektiv kommunal organisation

Den kommunala verksamheten ska bedrivas effektivt så att vi på både kort och lång sikt uppnår bästa möjliga kvalitet med tillgängliga resurser. Resurser ska fördelas efter behov och ta sin utgångspunkt ur ett medborgarperspektiv. Kommunen ska koncentrera sin verksamhet mot kärnområdena och sträva efter att lägga ut verksamhet på entreprenad eller avyttra den, där så är möjligt.

Kommunens ekonomi ska vara stabil och i ordning. Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare som erbjuder goda villkor och tar tillvara personalens kunskaper och kreativitet. Organisation och metoder, grundade på vetenskap och beprövad erfarenhet, ska kontinuerligt kunna anpassas till samhällsutvecklingen och förändrade uppgifter. Kommunen ska satsa på att kompetensutveckla sin personal.

Det är också viktigt att påpeka att de anställdas viktigaste uppgift är att ge invånarna i kommunen bästa möjliga service. Kommuninvånarna ska få ett bra bemötande i kontakten med de anställda i kommunen. Alla ska bemötas med respekt, få sakkunnig information, stöd och hjälp. Ingen ska särbehandlas eller diskrimineras.

För att vi ska kunna fullgöra våra uppgifter på ett bra sätt måste kommunens anställda i allmänhet och cheferna i synnerhet, spegla befolkningssammansättningen.

Folkpartiet anser att:

- Service mot invånarna och ett bra bemötande måste vara det högsta målet för kommunens personal
- Kommunens anställda ska erbjuds en bra arbetsmiljö och få en chans att kompetensutvecklas. De anställda ska ha inflytande över sitt arbete
- Åtgärder måste sättas in för att sjukfrånvaron för kommunens anställda ska sjunka
- Ett överskott i den kommunala ekonomin om 2 procent måste årligen uppnås
- Högst 95 procent av skatteintäkterna ska gå till driften för att skapa utrymme för investeringar
- Skatten måste på sikt sänkas till snittet i Stockholms län
- Den kommunala upplåningen och kommunens skuldsättning måste minska och internbankens roll måste klargöras och utredas

Folkpartiets prioriteringar inom organisation och ekonomi

Folkpartiet anser att effektiviseringsarbetet måste pågå ständigt i kommunen. Vi anser att man kan spara mer än vad majoriteten föreslår. Inom kommunstyrelsens verksamhet anser vi att kommunen måste öka bidragen till organisationer som arbetar för ökad trygghet. Det handlar om nattvandrare, brottsofferjour och kvinnojour. Dessa pengar får tas genom omprioriteringar inom ram. T ex att mindre bidrag ges till satsningar inom upplevelsenäringen

Folkpartiet anser att det kommunägda bolaget Botkyrka Stadsnät ska säljas. Det finns inget egenvärde i att kommunen äger ett eget bredbandsbolag. Bolaget kan lika gärna ägas av någon aktör på marknaden och de pengar som inbringas vid en försäljning kan användas till amorteringar eller egna investeringar inom kärnområdena. När bolaget grundades så sades det också att frågan om bolagets ägandeform skulle utredas när nätet byggts ut.

Tabeller

I nedanstående tabeller finns Folkpartiets förslag på drift- och investeringssidan för år 2016. Men det innebär inte att vi accepterar majoritetens förslag när det gäller beräkningar för senare år utan vi anser att vi har full frihet att ha egna förslag när den tiden kommer.

De tabellerna visar våra satsningar eller besparingar jämfört med majoriteten. Där -är besparing jämfört med majoriteten och + satsning.

Driftssammandrag

Mnkr	FP 2016
Kommunstyrelse/	-10,0
Exploateringsverksamhet (är egentligen intäkter)	-3,7
Samhällsbyggnadsnämnd	+2
Teknisk Nämnd	0
Miljö- och hälsoskydds.	-0,5
Kultur- och fritidsnämnd	-5,0
Arbetsmarknads- o vuxutb.	+5
Utbildningsnämnd	+5
Socialnämnd	+0,7
Vård- och omsorgsnämnd	+5
Revision	0
Effektiviseringar	-10,3
KS/KF förfogande	0
Övrigt	
Summa totalt	-11,8

Investeringsammandrag

Mnkr	FP2016
Kommunstyrelsen	-10
Samhällsbyggnadsnämnd	0
Teknisk nämnd	0
Kultur- och fritidsnämnd	0
Arbetsmarknads- o vuxenutbildningsnämnd	0
Utbildningsnämnd	+4,0
Socialnämnd	+1,0
Vård- och omsorgsnämnd	+2,0
Avsatt för särskilda ändamål	0
Summa totalt	-3

2015-06-10

Svar på interpellation från Stina Lundgren (M) om försteläraretjänster

Interpellanten tar upp väldigt viktiga frågor som rör lärares möjlighet till karriär och utveckling på jobbet. Pedagoger och lärare är idag en av de viktigaste yrkesgrupperna vi har. Det är lärare och pedagoger som med sina elever skapar grunden för våra barn och därmed lägger de grunden för vår framtid.

Pedagogen är en av de viktigare faktorerna för att alla elever ska ha samma chans till skolframgång och möjlighet att styra över sitt framtida liv. Vi i den rödgröna politiska majoriteten vill lägga mer resurser på att ge lärare möjlighet att vara precis så bra som de är. En del i detta handlar om att ta bort onödigt administrativt arbete för att lärare ska kunna lägga mer tid på lärprocessen.

En annan del i detta är att lärare och pedagoger ska känna att de kan utvecklas i sin yrkesroll och även kunna göra karriär. Traditionellt har det funnits två karriärvägar för lärare antingen att bli chef eller att lämna skolans värld. Den politiska majoriteten välkomnade därför förstelärarytjänsterna, speciellt eftersom dåvarande regering gav kommunen stort friutrymme att forma reformen lokalt.

I Botkyrka kommun har förstelärarytjänsterna fördelats på alla skolor förutom ett tiotal. Dessa tio kommer att användas för att stärka upp de skolor som har de största utmaningarna.

Den statliga reformen riktade sig enbart till grund- och gymnasieskolan, vi i den politiska majoriteten anser att det livslånga lärandet startar redan i förskolan och har därför inrättat fem förstelärare med inriktning på förskolan och fem med inriktning på fritidshem.

När Botkyrka kommun inrättade förstelärarytjänster gjorde vi det med syftet att de skulle övergå från tillfälliga tjänster till fasta tjänster. Syftet med förstelärarytjänsterna var dels att bidra till skolans utveckling och dels att skapa karriärvägar för duktiga lärare. I Botkyrka valde man inte att utlysa tjänsterna utan rektor valde ut vilka utvecklingsområden som var prioriterade på varje skola. De föreslagna förstelärarna har sedan alla genomgått en meriteringsprocess som bland annat innebar klassrumsbesök av en extern utvärderare.

Konkurrensen om de bästa lärarna i Stockholms län är stor och politiken bedömer att tidsbegränsade förordnanden inte skulle gynna den pedagogiska utvecklingen på våra skolor. Därför beslutade utbildningsnämnden i juni att ge förvaltningen i uppgift att göra förstelärarytjänsterna till fasta tjänster.

Så som svar på dina frågor kommer våra förstelärarytjänster kommer fortsätta vara en viktig del i den pedagogiska utvecklingen av våra skolor.

Ebba Östlin (S)

Utbildningsnämndens ordförande

INTERPELLATION

Kommunfullmäktige

2015-05-28

Till utbildningsnämndens ordförande, Ebba Östlin (S)

Vad händer med kommunens förstelärare?

Den tidigare alliansregeringen införde karriärformen förstelärare, och under karriärreformens första år utsågs ungefär 3000 lärare till förstelärare. Dessa fick då 5000 kronor i statligt lönepåslag per månad. Under 2014 utökade regeringen pengapotten till att täcka totalt 15 000 tjänster, varav 14 000 försteläraransökningar beviljades av Skolverket inför hösten 2014.

Alliansen vill även satsa extra på förstelärare i utanförskapsområden. De skulle få ett dubbelt så stort lönepåslag – 10 000 kronor i månaden. Syftet är att locka fler skickliga lärare genom att öronmärka pengar för tjänster i socioekonomiskt svagare områden.

I Botkyrka kommun har man valt att satsa på att rekrytera den bas vi har fått anslag till, samt även utöka det till både förskolelärare samt fritidspedagoger, vilket vi moderater tycker har varit väldigt bra.

Den nuvarande, skarpt vänsterorienterade regeringen väljer dock att nu ta bort det statliga lönepåslaget för karriärformen förstelärare.

Mina frågor till utbildningsnämndens ordförande blir därför:

1. Vad händer med de förstelärare vi rekryterat i Botkyrka?
2. Kommer våra förstelärare att få behålla sitt lönepåslag?

Stina Lundgren

Svar till interpellation från Jimmy Baker gällande ”alla dessa lövblåsare”

Som ordförande i tekniska nämnden är jag politiskt ansvarig för den kommunala verksamhet som utför yttre städning och markskötsel av kommunal mark inom Hallunda, Norsborg, Slagsta och Eriksberg samt Tumba, Uttran, Storvreten, Vretarna, Vårsta och Skäcklinge. Därutöver för upphandlingen av markskötsel på kommunal fastighetsmark. När det gäller skötseln av övrig kommunal mark så är samhällsbyggnadsnämnden politiskt ansvarig för upphandlingen. Enligt uppgift från samhällsbyggnadsförvaltningen ställs inga särskilda krav om användning av lövblåsare.

Vi har inte egen skötsel av kommunal fastighetsmark, d.v.s. mark i anslutning till skolor, daghem etc. Inte heller av allmän kommunal mark i övriga kommunen. All sådan skötsel ligger på externa entreprenörer, t.ex. SVEAB drift och Svensk Markservice. När det gäller den upphandlade verksamheten på fastighetsmark används lövblåsare i begränsad omfattning. Det finns dock inte formulerat i upphandlingen exakt hur lövblåsare får användas. Man vill att löven i så hög rad som möjligt ligger kvar inne i planteringsytor för att förmultna före nästa växtsäsong.

I norra Botkyrka ansvarar vår egen verksamhet endast för skrapplockning och tömning av papperskorgar, vilket innebär att där använder vi överhuvudtaget inga lövblåsare.

Vår egen verksamhet används lövblåsare med regelbundenhet vid städningen av bussterminalen i Tumba. Skälet till denna användning är att det är det enda sättet att få bort samtliga ciggarettfimpar som lägger sig i skarven mellan plattorna på terminalen. Varje dag plockas allt skräp samt merparten av alla fimpar upp manuellt, men för att få bort fimparna från svåråtkomliga ställen behöver vi blåsa. Att sopa upp dessa fungerar inte tillfredsställande, vi har testat. Blåsning av terminalen tar ca 1,5–2,0 timmar/gång och utförs varannan vecka.

Vid sandsopning använder vi ytterst sällan lövblåsare då samtliga maskiner som används vid sandupptagningen är försedda med s.k. pensel, d.v.s. en roterande kantborste som kan vinklas, höjas och sänkas vid sopningen. Vid detta arbete för-vattnas alternativt bevattnas ytan samtidigt som sopningen äger rum. Lövblåsare kan användas vid mycket svåråtkomliga ställen men undviks i det längsta då det dammar mycket och det är en klar arbetsmiljörisk att exponeras för detta damm, likväl som det medför buller för omgivningen.

I vår egen verksamhet har vi endast sandupptagning på ganska stora och lättarbetade ytor vilket gör att vårt behov av lövblåsare vid sandupptagningen är minimal. Att ta upp sand på gårdar, gångar runt fastigheter etc. är avsevärt svårare och kräver ett helt annat arbetssätt än på de större öppnare ytorna och därför använder vi då lövblåsare. Att sopa sand med en

piassavakvast eller dylikt är förstås möjligt men otroligt ineffektivt i förhållande till tidsåtgången att blåsa sanden. Arbetet är dessutom relativt tungt. Att vattna sanden som lövblåsare används till fungerar inte. Sanden "klibbar fast" i ytan och klumpar ihop sig och går inte att blåsa bort.

Mot denna bakgrund kan följande svar lämnas till de konkret ställda frågorna:

1. Används lövblåsare av kommunal personal till annat än att blåsa löv?

- Ja, vid städning av bussterminalen i Tumba.

2. Ställer vi krav i upphandlingar gentemot entreprenörer att undvika att i onödan använda lövblåsare istället för miljövänligare alternativ, som t.ex. vanliga borstar och kvastar?

- Det ställs inga särskilda krav när det gäller lövblåsare, enligt uppgifter från upphandlande part, samhällsbyggnadsförvaltningen. Det finns dock allmänna krav bl.a. att entreprenören ska följa arbetsmiljöverkets bestämmelser.

3. Hur många av de arbetade timmarna med städning, sopning, o.s.v. bedömer förvaltningen att det används lövblåsare istället för andra, mer miljövänliga, verktyg?

- Enligt ovan beskrivna bakgrund använder vi inte i vår egen verksamhet lövblåsare istället för andra, mer miljövänliga metoder i relation till effektivitet och slutresultat.

4. Hur mycket bränsle förbrukar de lövblåsare som kommunen och/eller entreprenörerna använder?

- För vår ovan beskrivna egna verksamhet ca 40-50 liter/år. Vi använder alltid s.k. syntetiskt miljöbränsle av märket Aspen.

5. Hur mycket utsläpp orsakar lövblåsarna?

- Vad varje enskild lövblåsare orsakar för utsläpp har vi inga uppgifter om. Dock finns det gränsvärden för utsläpp som tillverkarna måste förhålla sig till. Om maskinerna inte klarar nedanstående uppsatta gränsvärden får dessa inte säljas på marknaden. Gränsvärdet för summan av kolväten och kväveoxider får enligt förordning (1998:1709), om avgaskrav för vissa förbränningsmotordrivna mobila maskiner, inte överskrida 50g/kWh

6. Har de lövblåsare som används någon form av katalytisk rening eller motsvarande?

- Nej, verksamheten har inga lövblåsare med katalytisk avgasrening. Oss veterligen finns det inga katalysatorrenade lövblåsare på marknaden. Finns det, skall vi givetvis på sikt byta ut nuvarande lövblåsare. Dock har vi bytt ut flera lövblåsare mot blåsare med s.k. fyrtaktsmotorer vilket innebär mindre mängd utsläpp gentemot lövblåsare med tvåtaktsmotorer.

7. Har förvaltningen gjort effektivitetsmätningar om det överhuvudtaget egentligen är lönsamt, rent tidsmässigt, att använda lövblåsare istället för traditionella städverktyg?

- Mätning har genomförts gällande lövkrottning på gräsyta. En person krattar och tar upp ca 2500 m² under en arbetsdag om 8 timmar. Tidsåtgång för samma storlek på ytan och lika underlag med lövblåsare är ca 3.5 timmar. Effektivitetsökningen är alltså avsevärd med lövblåsare.

8. Bedömer förvaltningen att de ljudföroreningar som orsakas av användandet är ett rimligt pris att betala för att personal skall "slippa" sopa upp sanden istället?

- Mot beskrivning av verksamhetens användning av lövblåsare är vår bedömning att ljudföroreningen står i mycket rimlig proportion till effektivitetshöjningen. Användandet av lövblåsen skall alltid ske med stor eftertanke mot bakgrund av damm och oljud.

9. Borde inte förvaltningen se över användningen och missanvändningen av lövblåsare och endast tillåta dessa där andra verktyg av något skäl inte kan användas?

- För ovan beskrivna egna verksamhet har användandet begränsats i stor utsträckning då våra maskiner för sandupptagning har s.k. pensel/sidoborsar.

10. Vad kostar en lövblåsare i inköp, drift, service och underhåll jämfört med en vanlig piassavakvast/kratta?

- En lövblåsare kostar mellan 4500-8500:- beroende på effekt. En lövblåsare förbrukar ca 1-2 liter bränsle /timma, lite beroende på motortyp och styrka. Kostnaden för drift begränsar sig till bränsleförbrukningen samt tid för rengöring av utrustningen.

Dan Gahnström (MP)

Ordförande tekniska nämnden

INTERPELLATION

Kommunfullmäktige

2015-05-28

Till tekniska nämndens ordförande, Dan Gahnström (MP)

Alla dessa lövblåsare

Vi har noterat att personalen som städar i kommunen och de entreprenörer som anlitas för sådana uppgifter allt oftare, på senare år använder sig av s.k. "lövblåsare" för att blåsa ihop sand och grus från asfalterade ytor.

Det som händer då är att en massa sand och damm piskas upp i luften och landar någon annanstans snarare än att det föses ihop till en hög som man kan skopa upp i en skottkärra och frakta bort. Vidare så verkar det inte vara särskilt tidseffektivt, jag har observerat några som utfört dessa arbeten och kan konstatera att det tar ganska lång tid, säkert lika lång tid som om man använt vanliga borstar och kvastar.

Skillnaden är att den fysiska, kroppsliga ansträngningen, inte är lika påfrestande. Därutöver låter det otroligt mycket från dessa små motorer och det skapas onödiga ljudföroreningar som stör både människor och djur. De är också bensindrivna och då infinner sig ju frågan huruvida det är särskilt miljövänligt sätt att arbeta på, där en kvast eller borste släpper ut noll i växthusgaser medan en lövblåsare säkert släpper ut massor. Förutom nollutsläpp så orsakar inte borstar och kvastar några ljudföroreningar.

Det är inte fel att använda sig av lövblåsare i vissa situationer, t.ex. svåra och otillgängliga platser. För att blåsa löv. Men när man okynnesanvänder lövblåsare till allehanda "städning" som ibland inte ens är städning utan bara uppvisning av sand och damm som hamnar någon annanstans, så blir man fundersam.

Det man borde göra innan man sopar upp sand och grus är ju att lätt blötlägga ytan först för att på det sättet inte vispa upp en massa damm i luften när det sopas ihop.

Mina frågor till tekniska nämndens ordförande blir därför:

1. Används lövblåsare av kommunal personal till annat än att blåsa löv?
2. Ställer vi krav i upphandlingar gentemot entreprenörer att undvika att i onödan använda lövblåsare istället för miljövänligare alternativ, som t.ex. vanliga borstar och kvastar?
3. Hur många av de arbetade timmarna med städning, sopning, o.s.v. bedömer förvaltningen att det används lövblåsare istället för andra, mer miljövänliga, verktyg?

4. Hur mycket bränsle förbrukar de lövblåsare som kommunen och/eller entreprenörerna använder?
5. Hur mycket utsläpp orsakar lövblåsarna?
6. Har de lövblåsare som används någon form av katalytisk rening eller motsvarande?
7. Har förvaltningen gjort effektivitetsmätningar om det överhuvudtaget egentligen är lönsamt, rent tidsmässigt, att använda lövblåsare istället för traditionella städverktyg?
8. Bedömer förvaltningen att de ljudföroreningar som orsakas av användandet är ett rimligt pris att betala för att personal skall ”slippa” sopa upp sanden istället?
9. Borde inte förvaltningen se över användningen och missanvändningen av lövblåsare och endast tillåta dessa där andra verktyg av något skäl inte kan användas?
10. Vad kostar en lövblåsare i inköp, drift, service och underhåll visatvi en vanlig piasavakvast/kratta?

Jimmy Baker

Svar på interpellation från Kia Hjelte (M) - Hur ser Botkyrka ut egentligen?

Kia Hjelte belyser ett väldigt viktigt problem i vår kommun. På alldeles för många platser är det både nedskräpat och smutsigt. Detta gäller inte minst vid återvinningsstationerna, dessa drivs (och städas av) det privata företaget Förpacknings- och tidningsinsamlingen. Men vem som sköter och driver verksamheten är ofta irrelevant för den enskilda medborgare, är det smutsigt så är det.

1) Vad kan kommunen göra för att främja ett positivt beteende och för att göra det enklare och trevligare för människor att lämna sina tidningar, glasflaskor o.s.v. till återvinningsstationerna?

Att slänga avfall i naturen är ett lagbrott enligt miljölagen och det är inget vi ska acceptera. Trots det förekommer det. Vi försöker dock motverka denna typ av handlingar genom bland annat information och utbildning. En annan viktig åtgärd är att hela tiden se till att "det ska vara lätt att göra rätt" och skapa goda möjligheter att göra sig av med sitt avfall.

I Botkyrka kommun finns två återvinningscentraler, en i Fittja och en i Skyttbrink. Botkyrkas kommuninvånare kan även lämna sitt avfall på ytterligare sex återvinningscentraler som drivs av det kommunägda avfalls- och återvinningsbolaget SRV återvinning.

Kommunen har ansvar för att informera kommuninvånare kring avfallshantering och återvinning. Kommunens eget avfalls- och återvinningsföretag SRV återvinning AB har ett uppdrag från kommunen att kommunicera med kommuninvånare kring dessa frågor. Detta görs i olika kanaler såsom hemsida, nyhetsbrev till hushållen, Facebook och annonser. SRV bedriver sedan 2012 även ett program för elever i årskurs 3-5, där de får lära sig vikten av sortering och återvinning samt hur avfall tas om hand och vad det blir av det.

Återvinningscentralerna har sedan i april utökade öppettider så att det är öppet varje dag, just för att underlätta för kommuninvånarna. SRV erbjuder även abonnemanget Sorterahemma för utsortering av förpackningar och tidningar i egna kärl på tomten.

2. Kan kommunen sätta mer press på de aktörer man har avtal med?

När det gäller just återvinningsstationerna för insamling av tidningar och förpackningar som finns i kommunen, så är dessa inte kommunens ansvar. De ägs och sköts av det privata företaget Förpacknings- och tidningsinsamlingen, FTI. Kommunen har alltså ingen del i upphandlingen av dessa tjänster. Det är FTI som upphandlar t ex hämtning av det insamlade materialet och städning av stationerna.

I augusti 2012 lade den så kallade Avfallsutredningen fram ett förslag som föreslog att även ansvaret för förpackningar och tidningar skulle läggas på kommunerna, något som regeringen också aviserat att man kommer följa.

Fram till vi får ta över ansvaret även för insamling av förpackningar och tidningar, får vi jobba för en ökad och tydligare dialog med FTI för att föra fram de problem vi anser

finns samt diskutera kring hur vi tillsammans kan göra för att få en finare miljö kring återvinningsstationerna

3. Hur påverkar den ökade skräpigheten upplevelsen av trygghet i ett område?/ Hur positivt tror du kommuninvånarna upplever sin kommun när man knappt kan ta sig fram till tidningsåtervinningsbehållaren?

Stökiga omgivningar skapar en otrygg atmosfär och kan leda till en känsla av otrygghet., men framför allt till mindre trivsel. Därför är det viktigt att vi och våra samarbetspartners hjälper till och håller det städat och planerar samhällsbygget för trygga miljöer.

Katarina Berggren (S)
Kommunstyrelsens ordförande

INTERPELLATION

Kommunfullmäktige

2015-05-28

Till kommunstyrelsens ordförande, Katarina Berggren (S)

Hur ser Botkyrka ut egentligen?

Botkyrka är en fin kommun på många sätt. Vi har fina naturstråk, vackra promenadvägar i vår varierade bostadsbebyggelse. Men våra återvinningsstationer runt om i kommunen ser för hemska ut.

Vi vet att dessa primärt inte är kommunens ansvar, utan andras. Men kommunen har tecknat avtal med olika aktörer som hämtar avfall för återvinning. För den enskilde Botkyrkabon spelar det ingen roll vem som på papperet har det yttersta ansvaret – denne vill bara ha en ren och snygg kommun.

Det har, enligt min uppfattning, under senare år blivit bara värre och värre vid dessa återvinningsstationer. Alltmer sopor och avfall dumpas vid sidan om behållarna och det med skräp som inte hör dit. Det kan vara allt från matavfall till sängar.

En del som jag känner, som vill lämna ex. sina tidningar till återvinningen, drar sig idag från att göra det då det är skräpigt och snuskigt.

Vi vet att grannsamverkansbilarna rapporterar när de ser skräp och överfulla behållare. Men inte ens det verkar hjälpa.

Mina frågor till kommunstyrelsens ordförande blir därför:

1. Vad kan kommunen göra för att främja ett positivt beteende och för att göra det enklare och trevligare för människor att lämna sina tidningar, glasflaskor o.s.v. till återvinningsstationerna?
2. Kan kommunen sätta mer press på de aktörer man har avtal med?
3. Hur påverkar den ökade skräpigheten upplevelsen av trygghet i ett område?
4. Hur positivt tror du kommuninvånarna upplever sin kommun när man knappt kan ta sig fram till tidningsåtervinningsbehållaren?

Kia Hjelte

2015-06-10

Svar på interpellation från Benita Hägg (C) om giftfri förskola

Interpellanten tar upp en viktig fråga som handlar om våra barn och ungas miljö i förskolor. Barn är särskilt utsatta och känsliga för gifter och det är nödvändigt att kommunen gör vad den kan för att begränsa barns exponering för skadliga kemikalier. Till en motion som tidigare har hanterats av fullmäktige konstaterade man t.ex. att en miljödiplomering skulle kunna bidra till att förbättra miljön i skolan.

Det förebyggandet arbetet med giftfria förskolor i Botkyrka kommun inleddes med en informationsdag i september 2014. Kemikalieinspektionen höll i dagen och visade på forskning inom området. De gav även exempel på åtgärder inom förskolan för att påbörja arbetet med att skapa en giftfri förskola. Detta var en god start för våra ambitioner om en giftfri förskola.

Vi arbetar med koststrategen i kommunen Kerstin Dahlbäck, för att få en mer giftfri miljö i våra förskolekök. Marie Lindvall Wahlberg har haft möte med miljö & hälsa inspektörerna i kommunen för att diskutera en handlingsplan för att arbeta för en giftfri förskolemiljö. Konkret så följs frågan upp i samband med barnskydds ronderna. Att arbeta med och utveckla arbetet för en giftfri förskolan finns också inlagt i ramprogrammet vid nybyggnation av förskolor och pedagogiska lärmiljöer.

Vi avvaktar även kemikalieinspektionens nya riktlinjer som ska komma i juni 2015. Förskolan Nova är inofficiellt godkänd av naturskyddsföreningen som granskat förskolan.

Ebba Östlin (S)

Utbildningsnämndens ordförande

Interpellation
Kommunfullmäktige

Till utbildningsnämndens ordförande, Ebba Östlin.

Hur är det med giftfriheten i våra förskolor i Botkyrka?

En viktig fråga för mig och Centerpartiet ! Jag har flera förfrågningar av boende i kommunen men också av de som vill flytta till Botkyrka. Det är viktiga frågor som ställs om hur förskolorna i Botkyrka arbetar förebyggande för en giftfri miljö.

Är det någon förskola som specialiserat sig på detta mer än andra? Har man ingående projekt som leder fram till giftfria resultat. Det är viktigt att sådana projekt kommer igång om de inte finns redan. Så att barn och föräldrar kan lugnt och tryggt känna att mat, leksaker, miljö c:a är utan gifter.

Med anledning av detta frågar jag:

Hur ämnar utbildningsnämndens ordförande att se till att alla förskolor får denna giftfria miljö?

Benita Hägg (C)
Onsdagen den 27 Maj

§ 116**Äldreplan 2015-2019 (KS/2015:428)****Beslut**

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige antar äldreplanen daterad 2015-05-13.
2. Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att distribuera, kommunicera, följa upp och revidera äldreplanen.

Vård- och omsorgsnämnden tilldelas 215 000 kronor ur kommunstyrelsens medel för förfogande, för översättning, framtagande i alternativa format, grafisk utformning och tryck av äldreplanen.

3. Kommunfullmäktige ger nämnderna ett särskilt åtagande att uppfylla äldreplanens löften.

Reservationer

Samtliga ledamöter för (M) Stefan Dayne (KD) och Robert Steffens (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Sammanfattning

Arbetet med äldreplanen har varit en lång process med många inblandade. Tanken med planen har sedan arbetet påbörjades 2012 varit att skapa en förvaltningsövergripande plan. Planen är därför framtagen av samtliga kommunens förvaltningar med någon form av uppdrag för att arbeta för kommunens äldre, men den är även samverkad med lokala föreningar med anknytning till äldre, och med politiken. Syftet med detta är att samtliga delar av kommunen ska känna ett ansvar för äldreplanen och för att vi lever upp till det som står i planen.

Äldreplanen är uppdelad i två versioner – en publik version och en version avsedd för kommunorganisationen (intern version). Innehållet i de båda versionerna är detsamma med tillägget att den interna versionen även beskriver vilken nämnd i kommunen som ansvarar för vilken satsning (löfte).

2015-06-08

Dnr KS/2015:428

För varje löfte finns det en eller flera nämnder som står som ansvarig. Den interna versionen innehåller även en bilaga där det framgår hur ansvarig nämnd planerar att uppfylla sina löften (se bilaga 1 i äldreplanen). Beskrivningen har i samtliga fall beslutats av respektive nämnd.

Då kommunens nämnder inte själva förfogar över sina medel på längre sikt än ett år föreslås äldreplanen även hanteras i flerårsplanen genom att kommunfullmäktige ger nämnderna ett särskilt åtagande att uppfylla äldreplanens löften.

För att sprida den publika versionen av äldreplanen till målgruppen behöver den översättas till de vanligaste språken bland äldre Botkyrkabor och distribueras till målgruppen exempelvis via föreningar, medborgarkontor och kommunala mötesplatser. Översättning, framtagande i alternativa format, grafisk utformning och tryck uppskattas kosta 215 000 kronor. Vård- och omsorgsnämnden äskar därmed 215 000 kronor ur kommunstyrelsens medel för förfogande för att kommunicera och distribuera äldreplanen.

Vård- och omsorgsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2015-05-13.

Yrkanden

Mats Einarsson (V) yrkar bifall till ordförandeförslaget.

Jimmy Baker (M) och Stefan Dayne (KD) med stöd av bifallsyrkande från Robert Steffens (C), lämnar ett tilläggsyrkande, bilaga.

Katarina Berggren (S) yrkar avslag på tilläggsyrkandet.

Mats Einarsson (V) yrkar avslag på tilläggsyrkandet.

Särskilt yttrande

Lars Johansson (FP) och Robert Steffens (C) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Propositionsordning

Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandeförslaget.

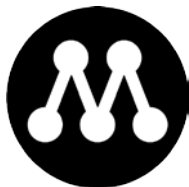
Kommunstyrelsen godkänner att ordföranden ställer avslag mot bifall på tilläggsyrkandet.

Ordföranden finner att kommunstyrelsen avslår tilläggsyrkandet.

2015-06-08

Dnr KS/2015:428

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

TULLINGE | PARTIET

YRKANDE

Kommunstyrelsen/kommunfullmäktige

2015-06-08

Ärende 116 Äldreplanen 2015-2019 (KS/2015:428)

Äldreplanen har arbetats fram sedan 2012 och det har varit olika grupper inblandade. Dessutom har planen varit föremål för beslut, återremiss och därmed diskussioner i såväl kommunstyrelsen som vård- och omsorgsnämnden. Efter remiss från kommunstyrelsen har också andra nämnder blivit ianspråkta för en slutlig version, vilket är bra.

Det har varit viktigt att på det sättet påminna samtliga nämnder och förvaltningar om de utmaningar kommunen står inför och också påvisa tillkortakommandena vad gäller bostäder och kvalitet i vård och omsorg.

Vi har under hela planens framtagande argumenterat för att kommunen måste ta ett ansvar för att människor önskar sig valfrihet att i större utsträckning själva kunna välja. Bara för att personerna blivit äldre kan man inte utgå ifrån att alla vill bli behandlade som kollektiv.

Valfrihetsfrågorna diskuteras ofta och mycket i media och det gör också ämnet ännu mer viktigt, så att Botkyrka kommun kan ha även dessa frågor i sin äldreplan.

Vi yrkar att det till äldreplanen adderas en tydlig skrivning om hur kommunen ser på valfrihetsfrågorna:

- valfrihet att få välja vem som ska utföra hemtjänstinsatserna
- valfrihet att välja boende och boendeform
- valfrihet att få välja gruppboende, boende med särskild service
- valfrihet välja person för ledsagning och/eller kontaktperson

Det är viktigt att ta del av de privat-, kooperativt- eller stiftelsedrivna verksamheterna som finns i andra kommuner. Var och en arbetar ständigt på att utveckla och förbättra kvaliteten och livskvaliteten för brukarna/kunderna. Vi är övertygade om att även kvalitetsarbetet i Botkyrka kommun skulle främjas av att fler fick chansen att etablera sig i Botkyrka och att ett samarbete med dem olika driftsformerna skulle gynna Botkyrkaborna.

Vi skulle därför gärna vilja se att kommunen mer proaktivt bjuder in aktörer till kommunen.

Vi är övertygade om att konkurrens gynna kvalitetsutveckling och att valfrihetsfrågorna kommer att bli oerhört viktiga för morgondagens vård- och omsorgstagare. De äldre har rätt att själva få bestämma eller genom sina anhöriga. Den rätten måste bevaras och förstärkas.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta

att det till äldreplanen adderas en tydlig skrivning om hur kommunen ser på alternativa driftsformer för att garantera kommuninvånarna största möjliga valfrihet.

Jimmy Baker (M)

Stefan Dayne (KD)

Anders Thorén (TUP)

Instämmer i yrkandet såsom ett yttrande

Lars Johansson (FP)

Robert Steffens (C)

2015-05-13

Dnr von/2015:22

Referens
Emma Åberg
Tiina Rantanen

Mottagare
Kommunstyrelsen

Äldreplan 2015-2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar äldreplanen daterad 2015-05-13.

Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att distribuera, kommunicera, följa upp och revidera äldreplanen.

Vård- och omsorgsnämnden tilldelas 215 000 kronor ur kommunstyrelsens medel för förfogande, för översättning, framtagande i alternativa format, grafisk utformning och tryck av äldreplanen.

Kommunfullmäktige ger nämnderna ett särskilt åtagande att uppfylla äldreplanens löften.

Sammanfattning

Arbetet med äldreplanen har varit en lång process med många inblandade. Tanken med planen har sedan arbetet påbörjades 2012 varit att skapa en förvaltningsövergripande plan. Planen är därför framtagen av samtliga kommunens förvaltningar med någon form av uppdrag för att arbeta för kommunens äldre, men den är även samverkad med lokala föreningar med anknytning till äldre, och med politiken. Syftet med detta är att samtliga delar av kommunen ska känna ett ansvar för äldreplanen och för att vi lever upp till det som står i planen.

Äldreplanen är uppdelad i två versioner – en publik version och en version avsedd för kommunorganisationen (intern version). Innehållet i de båda versionerna är detsamma med tillägget att den interna versionen även beskriver vilken nämnd i kommunen som ansvarar för vilken satsning (löfte). För varje löfte finns det en eller flera nämnder som står som ansvarig. Den interna versionen innehåller även en bilaga där det framgår hur ansvarig nämnd planerar att uppfylla sina löften (se bilaga 1 i äldreplanen). Beskrivningen har i samtliga fall beslutats av respektive nämnd.

2015-05-13

Dnr von/2015:22

Då kommunens nämnder inte själva förfogar över sina medel på längre sikt än ett år föreslås äldreplanen även hanteras i flerårsplanen genom att kommunfullmäktige ger nämnderna ett särskilt åtagande att uppfylla äldreplanens löften.

För att sprida den publika versionen av äldreplanen till målgruppen behöver den översättas till de vanligaste språken bland äldre Botkyrkabor och distribueras till målgruppen exempelvis via föreningar, medborgarkontor och kommunala mötesplatser. Översättning, framtagande i alternativa format, grafisk utformning och tryck uppskattas kosta 215 000 kronor. Vård- och omsorgsnämnden äskar därmed 215 000 kronor ur kommunstyrelsens medel för förfogande för att kommunicera och distribuera äldreplanen.

Äldreplanen – hela kommunens ansvar

Arbetet med äldreplanen har varit en lång process med många inblandade. Tanken med planen har sedan arbetet påbörjades 2012 varit att skapa en förvaltningsövergripande plan. Planen är därför framtagen av samtliga kommunens förvaltningar med någon form av uppdrag för att arbeta för kommunens äldre, men den är även samverkad med lokala föreningar med anknytning till äldre, och med politiken. Syftet med detta är att samtliga delar av kommunen ska känna ett ansvar för äldreplanen och för att vi lever upp till det som står i planen.

Äldreplanen är uppdelad i två versioner – en publik version och en version avsedd för kommunorganisationen (intern version). Innehållet i de båda versionerna är detsamma med tillägget att den interna versionen även beskriver vilken nämnd i kommunen som ansvarar för vilken satsning. Dessa satsningar har vi i planen valt att kalla löften och för varje löfte finns det en eller flera nämnder som står som ansvarig. Den interna versionen innehåller även en bilaga där det framgår hur ansvarig nämnd planerar att uppfylla sina löften (se bilaga 1 i äldreplanen). Beskrivningen har i samtliga fall beslutats av respektive nämnd.

Anledningen till att vi valt terminologin ”löfte” är för att skilja planens utvecklingsområden från flerårsplanens åtaganden. Syftet med äldreplanen är att påverka kommunens befintliga styrdokument genom att planens löften uppfylls i form av enskilda nämndåtaganden. Det är därför viktigt att alla kommunens nämnder arbetar för att uppfylla de löften som vi tillsammans formulerat i och med framtagandet av äldreplanen. Flera av planens löften gäller områden som kommunen redan arbetar med, men som vi tillsammans konstaterat behöver förbättras. I dessa fall måste vi hitta nya framkomliga vägar genom att samarbeta nämnderna emellan och lära oss av varandra.

2015-05-13

Dnr von/2015:22

Vad händer nu?

Det är viktigt att framhålla att äldreplanen inte är vård- och omsorgsförvaltningens eller vård- och omsorgsnämndens produkt utan hela kommunens äldreplan. Då vård- och omsorgsförvaltningen samordnat arbetet hittills, vore det dock logiskt att vård- och omsorgsnämnden framgent ansvarar för dokumentet i form av att kommunicera, följa upp och revidera äldreplanen. För layout, översättning, tryck, distribution och kommunikation av äldreplanen har en kommunikationsplan tagits fram enligt nedan. Vård- och omsorgsnämnden äskar därmed medel från kommunstyrelsen för dess genomförande.

Då kommunens nämnder inte själva förfogar över sina medel på längre sikt än ett år kommer äldreplanen även hanteras i flerårsplanen genom att kommunfullmäktige ger nämnderna ett särskilt åtagande att uppfylla äldreplanens löften.

Kommunikationsplan publik version

Äldreplanens målgrupp är Botkyrkabor som är 65 år och äldre. Planen innehåller mycket information men är skriven på ett sätt som är lätt att ta till sig. För att informationen ska nå så många personer i målgruppen som möjligt bör den översättas till de vanligaste språken bland äldre Botkyrkabor. En grafisk utformning av äldreplanen med målgruppen i åtanke behöver göras.

Genom att distribuera äldreplanen via pensionärsorganisationer och föreningar med verksamhet riktad till äldre, medborgarkontor och kommunala mötesplatser är förhoppningen att äldreplanen får spridning inom målgruppen.

Budget för översättning, grafisk utformning och tryck

Antalet äldre Botkyrkabor som är 65 år och äldre är cirka 12 000. De vanligaste språken i målgruppen bortsett från svenska är finska, turkiska, arabiska, polska och serbokroatiska. Att översätta äldreplanen till dessa fem språk uppskattas kosta 100 000 kronor. Att ta fram en lättläst version av äldreplanen kostar 15 000 kronor och en inläst version med rättigheter att publicera på Botkyrkas hemsida kostar 5 000 kronor.

Att göra en grafisk utformning av äldreplanen för samtliga språkliga upplagor, samt den lättlästa versionen, kommer att kosta cirka 54 000 kronor. Att trycka äldreplanen i 3500 exemplar kostar ungefär 41 000 kronor.

Summan för översättning, framtagande i alternativa format, grafisk utformning och tryck uppskattas därmed sammanlagt till 215 000 kronor. Vård-

2015-05-13

Dnr von/2015:22

och omsorgsnämnden äskar 215 000 kronor ur kommunstyrelsens medel för
förfogande för att kommunicera och distribuera äldreplanen.

Översättning till fem språk: ca 100 000 kr.

Alternativa format: ca 20 000 kr

Grafisk utformning: ca 54 000 kr

Tryck 3500 exemplar: ca 41 000 kr

Summa: ca 215 000 kronor.

Anne Lundkvist
Vård- och omsorgschef

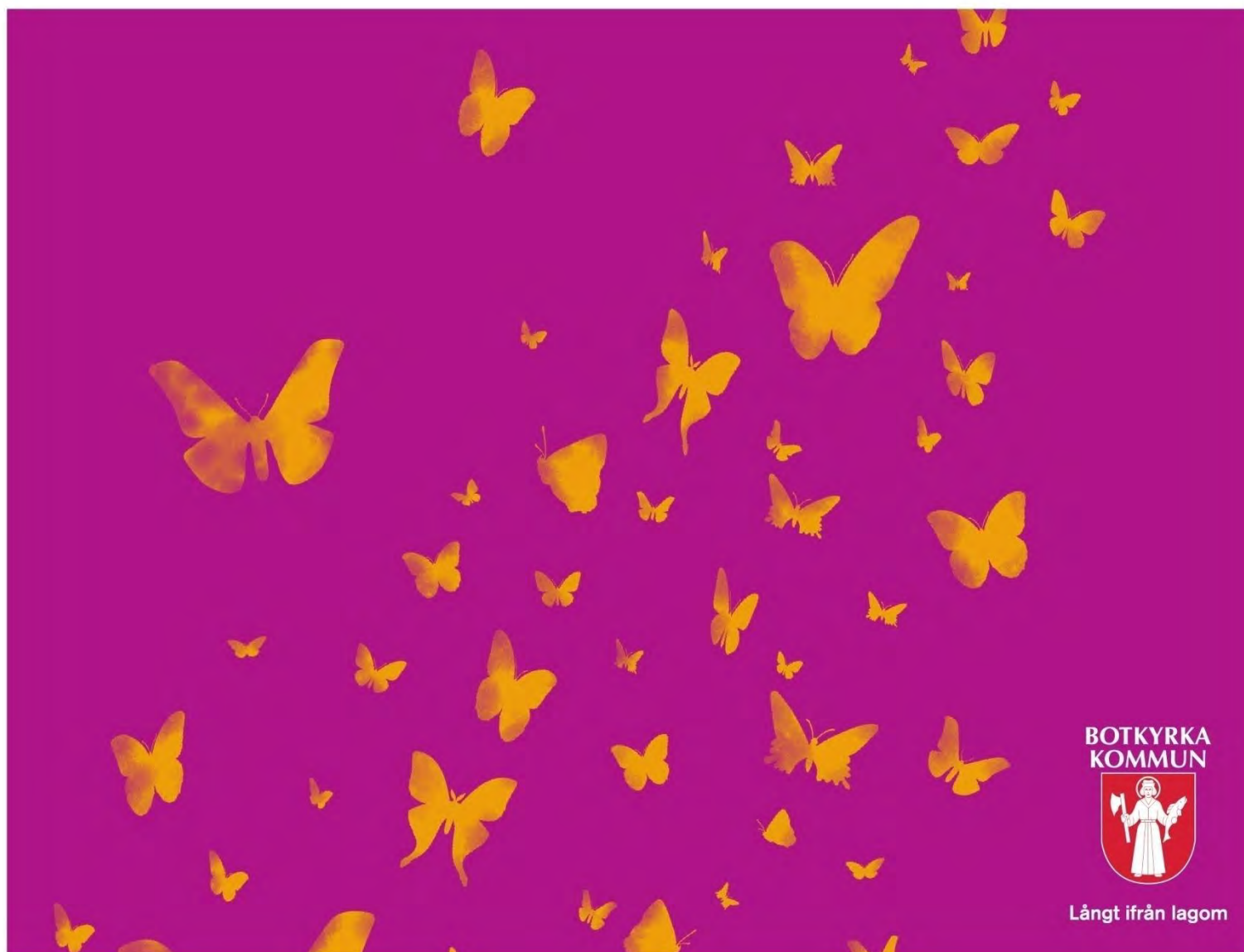
Expedieras till
Kommunfullmäktige

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Tryggt att bli äldre i Botkyrka

Äldreplan 2015–2019

För kommunorganisationen

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Äldreplanen – hela kommunens ansvar	4
Inledning	5
Varför en äldreplan?.....	5
Den äldre befolkningen i Botkyrka.....	5
Hur mår vi i Botkyrka?.....	5
Befolkningsutveckling och framtidens äldre	6
Aktiviteter och mötesplatser	8
Kulturella aktiviteter	9
Biblioteken	10
Digital delaktighet – att använda internet	10
Mötesplatser och friluftsliv	10
Ett rikt föreningsliv och frivilliga krafter	11
Uppsökande verksamhet	11
Ett högre deltagande	12
Hur bor äldre i Botkyrka?.....	15
Hur vill man som äldre bo?	15
Ett anpassat hem.....	16
Hjälp och trygghet i det egna hemmet.....	16
Tekniska lösningar och hjälpmedel.....	17
Olika boendeformer	17
Seniorboenden och trygghetsbostäder	18
Vård- och omsorgsboenden.....	18
Den betydelsefulla närmiljön.....	19
En god omsorg	22
Att få äldreomsorg.....	22
I omsorgen möts vi och våra olika behov.....	23
Demens.....	23
En interkulturell omsorg och finskt förvaltningsområde	24
Delaktighet och inflytande	25
Stöd till anhöriga.....	25
Mat och näring	26
Kvalitetsarbete.....	26
Bilaga 1. Hur äldreplanens löften ska förverkligas.....	31

Förord

Botkyrka ska vara en bra kommun att åldras i. För att du som medborgare ska se vilka möjligheter och utmaningar som ligger framför oss har vi tagit fram denna äldreplan. I äldreplanen blickar vi framåt och berättar om vad vi i kommunen kommer att satsa på de närmsta åren.

Antalet och andelen äldre ökar. Samtidigt kan allt fler se fram emot många friska år efter pensionen. Att vi får leva längre är en stor framgång för vårt välfärdsamhälle. Detta ställer också höga krav på en kvalitativ äldreomsorg, fler sociala aktiviteter, mötesplatser och bostäder anpassade för äldre.

Det ska kännas tryggt att bli äldre i Botkyrka. Du som äldre Botkyrkabo ska kunna lita på att en god omsorg finns där om du skulle behöva den. Det ska finnas en mångfald av bostäder som passar olika behov: hyresrätter, trygghetsboenden och vård- och omsorgsboenden. Kommunen ska möjliggöra ett aktivt och gott liv efter pensionsåldern. Äldre ska ha samma rätt som andra att påverka sitt liv och sin vardag, oavsett om det handlar om var man vill bo eller vilken slags hjälp man får från hemtjänsten.

Vi hoppas att du som kommuninvånare blir engagerad när du tar del av äldreplanen. Kontakta oss gärna om du har synpunkter, idéer och förslag på hur vi kan göra Botkyrka ännu bättre för äldre!

Slutligen vill vi rikta ett stort tack till alla som har bidragit till äldreplanen.

Tuva Lund (s)
Ordförande för politiska styrgruppen för framtagandet av Äldreplan 2015-2019
Botkyrka kommun

Äldreplanen – hela kommunens ansvar

Arbetet med äldreplanen har varit en lång process med många inblandade. Tanken med planen har sedan arbetet påbörjades 2012 varit att vara en förvaltningsövergripande plan. Planen är därför framtagen av samtliga kommunens förvaltningar med någon form av uppdrag för att arbeta för kommunens äldre, men den är även samverkad med lokala föreningar med anknytning till äldre, och med politiken. Syftet med detta är att samtliga delar av kommunen ska känna ett ansvar för äldreplanen och för att vi lever upp till det som står i planen.

Äldreplanen är uppdelad i två versioner – en publik version och en version avsedd för kommunorganisationen (intern version). Innehållet i de båda versionerna är detsamma med tillägget att den interna versionen även beskriver vilken nämnd i kommunen som ansvarar för vilken satsning. Dessa satsningar har vi i planen valt att kalla löften och för varje löfte finns det en eller flera nämnder som står som ansvarig. Den interna versionen innehåller även en bilaga där det framgår hur ansvarig nämnd planerar att uppfylla sina löften (se bilaga 1). Beskrivningen har i samtliga fall beslutats av respektive nämnd.

Anledningen till att vi valt terminologin ”löfte” är för att skilja planens utvecklingsområden från flerårsplanens åtaganden. Syftet med äldreplanen är att påverka kommunens befintliga styrdokument genom att planens löften uppfylls i form av enskilda nämndåtaganden. Det är därför viktigt att alla kommunens nämnder arbetar för att uppfylla de löften som vi tillsammans formulerat i och med framtagandet av äldreplanen. Flera av planens löften gäller områden som kommunen redan arbetar med, men som vi gemensamt konstaterat behöver förbättras. I dessa fall måste vi hitta nya framkomliga vägar genom att samarbeta nämnderna emellan och lära oss av varandra.

Då kommunens nämnder inte själva förfogar över sina medel på längre sikt än ett år kommer äldreplanen även hanteras i flerårsplanen genom att kommunfullmäktige ger nämnderna ett särskilt åtagande att uppfylla äldreplanens löften.

Dokumenttyp: plan

Beslutad av: kommunfullmäktige

Beslutad: den 16 juni 2015

Dokumentet gäller för: alla nämnder och förvaltningar

Dokumentet gäller till: den 1 juni 2019

För revidering ansvarar: vård- och omsorgsnämnden

För uppföljning ansvarar: vård- och omsorgsnämnden

Dokumentansvarig: vård- och omsorgsförvaltningen

Diarienummer: von/2015:22

Inledning

Att bli och vara äldre – vad innebär det, hur är man då? Tillhör man automatiskt ”de äldre” så fort man fyller 65 år? Det finns många föreställningar om hur en äldre person är och det kan vara svårt att känna igen sig i den stereotypa bilden av att vara äldre. Hur man mår och identifierar sig, och vad man har för intressen är individuellt och skiljer sig mycket åt. Likaså skiljer sig behoven och önskemålen som rör ens vardag och framtid.

Det finns många områden som berör och kan förbättras för äldre – också i vår kommun. Vi från kommunen vill satsa på att utveckla ett antal områden de kommande åren. Det gäller boende, tillgänglighet, vård och omsorg, förebyggande och hälsofrämjande arbete, samt aktiviteter och mötesplatser. Inom dessa områden kommer det krävas olika satsningar för att möta framtida behov. Vi beskriver detta i huvudkapitlen Aktiviteter och mötesplatser, Ett tryggt och tillgängligt boende och En god omsorg. Varje kapitel följs av en sammanfattning om vad kommunen ska utveckla.

Varför en äldreplan?

I det här dokumentet, äldreplanen, beskriver vi vad vi i Botkyrka kommun gör i dag för kommuninvånare som är 65 år och äldre och vilka behov, utmaningar och planer som finns inför framtiden. Frågor som vi tar upp är: Hur vill man som äldre bo? Vilka är framtidens behov av vård och omsorg? Hur kan vi skapa förutsättningar för att kommunens invånare ska må bra och hålla sig friska längre? Hur möjliggör vi delaktighet och en innehållsrik vardag?

Genom att beskriva detta vill vi ge en bild av vad man som äldre kan förvänta sig av kommunen, och ge medborgaren en möjlighet att själv fundera över och planera sitt liv som äldre. Med äldreplanen vill vi förmedla att det är tryggt att bli äldre i Botkyrka. För att så många som möjligt i målgruppen ska kunna ta del av planen översätts den till de vanligaste språken bland äldre Botkyrkabor.

Den äldre befolkningen i Botkyrka

Nutidens och framtidens äldre befolkning i Botkyrka, vad vet vi om den? Vissa saker vet vi med god säkerhet, medan annat är uppskattningar vi gör. Det vi vet och uppskattar om nutidens och framtidens äldre visar på hur vi i kommunen ska arbeta framöver. Det visar vilka behov och utmaningar som finns, hur vi ska prioritera och var vi kan göra mest nytta.

Hur mår vi i Botkyrka?

Hälsan i Sverige har blivit allt bättre under de senaste decennierna. Medellivslängden har ökat och förväntas också fortsätta öka. Främst är det friska år som vi förlänger livet med, men det tillkommer också år med inslag av sjukdom och funktionsnedsättning. Med hög ålder ökar risken att utveckla ohälsa, både psykisk och fysisk. De flesta av dem som nu går i pension har dock många år kvar med förhållandevis hög levnadsstandard, god funktionsförmåga, hälsa och möjlighet till ett aktivt liv. Förändringar i hur vi mår kommer med stigande ålder men det ser olika

ut för olika personer. Det är skillnader i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper av kvinnor och män med olika utbildning, arbete och inkomst, samt mellan Botkyrka, Stockholms län och genomsnittet för hela landet. Mycket av ojämlikheten i hälsa beror på skillnader i livsvillkor och levnadsförhållanden. Genom att kommunen vet om skillnader som påverkar hälsan kan vi arbeta för att alla kommuninvånare, däribland äldre, ska må bra.

Det finns ett samband mellan socioekonomisk ställning och hälsa. I Botkyrka kommun finns stora skillnader i inkomstnivå, både mellan och inom våra olika kommundelar. Inkomstnivå är sammankopplat med graden av vårdutnyttjande. De med lägre inkomstnivå utnyttjar vården mindre. Tydliga hälsoskillnader utifrån inkomst syns även när man studerar vad som främjar hälsan – som fysisk och social aktivitet och goda kostvanor – och det som är hälsorisker – som rökning och alkohol. Fall är den vanligaste orsaken till skador bland äldre personer.

Den självskattade hälsan är lägre i Botkyrka i jämförelse med länet. Men en tendens är att den självskattade hälsan förbättras bland personer under 65 år, vilket kan tyda på att framtidens äldre kommer att må bättre. Först under 2020-talet förväntas fyrtiotalisterna i större utsträckning behöva söka hjälp inom vården. Inkomst, ålder, om man är man eller kvinna och om man bor ensam eller tillsammans med någon påverkar den psykiska hälsan och om man känner ensamhet, oro och ångest. Allt fler äldre uppger dock att de har ett socialt nätverk, deltar i aktiviteter och har tillgång till ett socialt stöd. Kvinnor deltar i större utsträckning än män i aktiviteter tillsammans med andra. Samtidigt rör kvinnor på sig mindre än män. Andelen stillasittande är större i Botkyrka än i resten av länet. I Sverige minskar andelen personer som är inaktiva och vi kan hoppas att denna trend slår igenom även i Botkyrka.

Befolkningsutveckling och framtidens äldre

Botkyrka har en ung befolkning, men antalet äldre personer ökar och deras andel växer. Denna utveckling finns inte bara i Botkyrka utan även i övriga Sverige och i Europa. Fram till 2020 blir det en stor ökning av personer i åldrarna 65–79 år. Därefter övergår denna ökning till ålderskategorin 80 år och äldre. I åldersgruppen 65–79 år är fördelningen mellan män och kvinnor relativt jämn, men andelen kvinnor ökar tydligt i åldersgruppen 80 år och äldre.

Bland personer i Botkyrka som är 65 år och äldre har mer än en tredjedel utländsk bakgrund, och bland personer 55 till 64 år har nästan hälften utländsk bakgrund. Det innebär att många av framtidens äldre kommer att ha rötter i andra länder. Bland Botkyrkas pensionärer kommer många i dag ifrån Finland, Turkiet och forna Jugoslavien. Även framöver kommer många äldre att ha rötter i dessa länder men på sikt ökar antalet äldre från Irak, Polen, Chile och Syrien. Detta gör att kommunen kommer att behöva större språklig och kulturell kompetens inom verksamheter riktade till äldre.

Allt fler väljer att arbeta efter att de fyllt 65 år. För närvarande arbetar cirka sex procent av kvinnorna och tolv procent av männen i Botkyrka efter 65 år. De äldre blir allt mer välutbildade. Tidigare har männen haft en högre utbildningsnivå men kvinnorna vinner mark. Även framöver kommer män ha högre ålderspension än kvinnor trots att skillnaderna minskar. De äldre får allt bättre ekonomiska villkor

men en del av framtidens pensionärer kommer, liksom nu, ha en låg inkomstnivå.

Allt fler av framtidens pensionärer kommer att vara mer teknikvana och ha fler kanaler för att söka information och kommunicera genom, men inställningen till tekniska lösningar varierar. Fyrtioåringarna och femtioåringarna kommer generellt sett att ha en större vana att påverka sin egen livssituation än tidigare generationer. Hur den framtida äldre befolkningen ser ut, agerar och vilka behov som uppstår kommer att påverka kommunens verksamhet. Kommunen behöver vara rustad för att möta framtidens kända och okända behov, och service och insatser kommer att ändras över tid.

En typisk 65-plussare i Botkyrka?

Så hur är en typisk Botkyrkabo som är över 65 år? Svaret är nog att det skulle vara svårt att definiera en sådan. Här finns ju en mycket stor mångfald vad gäller bakgrund, kulturer och individuella preferenser – dessutom en mycket större sådan än vad det finns i många andra kommuner. Bara det att drygt 50 procent av våra medborgare har sina rötter i andra länder och att det talas cirka 100 olika språk i Botkyrka!

I dag är de flesta 65-plussare svenskfödda även i Botkyrka. Den näst största gruppen är de med finsk bakgrund och den tredje största gruppen de som är födda i Turkiet. Till den sistnämnda gruppen hör huvudsakligen personer som identifierar sig som etniska turkar eller som syrianer, assyrier eller kaldéer.

I äldreplanen kommer vi att få lära känna Margit, Antti och Meryem¹ som ingår i varsin av de tre stora grupperna av 65-plussare. Detta betyder dock inte att de skulle vara representativa för hela sin grupp. Även fast det säkert finns gemensamma nämnare med många personer, är alla ändå unika. Alla är individer. Alla är på sitt sätt långt ifrån lagom.

¹ Dessa tre är fiktiva personer, men deras egenskaper baseras på intervjuer med och kommentarer av ett antal verkliga personer.

Margit

87 år. Född i Karlskrona. Änka sedan elva år tillbaka. Bor i en villa i stadsdelen Uttran.

Flyttade till Salems kommun i början av 50-talet för att jobba på Söderby sjukhus. Efter att ha gift sig bosatte sig Margit och hennes man först i en hyreslägenhet i Tumba, senare i villan i Uttran.

Margit läste till förskolelärare. Arbetade sedan inom förskolan ända fram till pensioneringen.

Hon har två döttrar. En dotter bor i dag i Tullinge, den andra i USA. Margit har tre barnbarn som alla bor hos dottern i USA. Margit saknar dem mycket.

Hon trivs mycket bra i området där hon bor. Njuter av att det är nära till naturen.

Hon känner sig trött ibland, har börjat märka att åldern gör sitt till. Via kommunens hemtjänst får hon hjälp med städning, tvätt och handling men vill fortfarande försöka laga maten själv.

”Jag tycker om att komma ut och promenera och försöker göra det nästan varje dag. Jag lägger hellre min ork på det än på dammsugning! Det kommer några flickor och pojkar två gånger i veckan och hjälper mig. Det funkar bra, men helst skulle jag vilja att det inte var så många olika personer som kom. Man har ju sina favoriter...”

Margit har flera vänner och bekanta, men de flesta bor inte i närheten. Hon kan känna sig lite ensam och ängslig ibland.

Kontakten med släkt och vänner sköter hon mestadels via telefon och brev.

”Men kanske borde jag lära mig att använda dator. Det är väl inte för sent för det än?”

Så gott som alla Margit umgås med är födda i Sverige.

”Jag har inte haft så mycket kontakt med andra kulturer än den svenska. Förrän nu med hemtjänsten. Till exempel är min favorithjälpängel från Eritrea. Han är så snäll och lyssnar alltid på mig.”

Förutom promenaderna gillar Margit att lösa korsord och lyssna på radio och musik, särskilt jazz. Då och då besöker hon mötesplats Tumbas solrum.

Margit älskar pelargoner. Hon har ett 40-tal olika sorter som pryder hennes fönsterbrädor.

Hon vill fortsätta bo hemma i villan så länge det bara går – så länge hon känner sig trygg. Men skulle hon bli sämre och inte kunna sköta sig själv, kan hon tänka sig att flytta.

”En servicelägenhet kunde vara något för mig. Där får man väl hjälp och slipper bli isolerad? Men jag vill absolut inte bo ihop med någon. Jag vill ha en egen lägenhet. Det är trevligt med sällskap, men jag vill också kunna vara i fred när jag vill. Dessutom måste jag ha plats för mina pelargoner!”

Aktiviteter och mötesplatser

Det finns flera skäl att utöva och delta i aktiviteter och det finns många olika former av aktiviteter. En aktivitet kan vara allt från att ta en promenad, läsa en bok eller att ha ett samtal med en medmänniska, till att delta i en studiecirkel, åka på konstrunda eller spela tennis. Varje person som deltar i en aktivitet har sina anledningar och skäl. Det kan handla om intresse, för att det ger god hälsa och gemenskap.

Aktiviteterna har flera positiva effekter som man kanske inte alltid tänker på. Deltagande i kulturlivet stärker hälsan och skapar framtidstro. Och att ingå i ett socialt sammanhang kring en aktivitet kan ge en känsla av välbefinnande och gör att man känner meningsfullhet. Att fysisk aktivitet leder till bättre hälsa är sedan länge känt. Bland annat bidrar fysisk aktivitet till att man som äldre behåller sina förmågor längre. Mötesplatser, aktiviteter, friluftsområden och det arbete frivilliga och föreningar gör, är på så vis viktiga hälsofrämjande, sociala och kulturella stödinsatser. Uppsökande verksamhet är en annan del i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Vi har alla olika förutsättningar för att utöva aktiviteter och förutsättningarna förändras ofta när vi blir äldre. Botkyrka kommun vill att det ska finnas något för alla, oavsett vitalitet, var i kommunen man bor eller om man har en funktionsnedsättning. Samtidigt är det en utmaning att erbjuda något för alla, att nå ut till alla och att ha ett utbud i alla kommundelar. Botkyrka har ett rikt föreningsliv som engagerar även äldre och det finns föreningar som har verksamhet riktad till äldre. Genom ett bra samarbete ska kommunen och alla Botkyrkas föreningar komplettera varandra i utbudet av aktiviteter. Kommunen vill på så sätt skapa goda förutsättningar för äldre kommuninvånare att hålla sig friska längre, öka sitt välbefinnande och höja livskvaliteten.

Kulturella aktiviteter

Äldre är en prioriterad grupp i kommunens kultur- och fritidsverksamhet. En mängd aktiviteter anordnas i både öppna och spontana former för äldre. Kommunen arbetar för att inspirera äldre till nya aktiviteter och göra det lätt att delta i stimulerande kultur. Förhoppningen är att aktiviteterna ska ge fler tillfällen till möten mellan människor, på fler och nya platser. I framtiden vill kommunen bidra till fler projekt som tar tillvara äldres egen kreativitet.

Exempel på aktiviteter är öppna seminarier med konstnärer och föreningar samt konserter som arrangeras på olika platser. Ibland ordnas guidade visningar med buss runt om i Botkyrka. Andra gånger ordnas guidade promenader i lite lugnare tempo, med sittplatser och hörslina. Visningarna kan exempelvis handla om Botkyrkas nutid, historia, kultur och natur. I samarbete med föreningar bjuds äldre in till nya platser att mötas på genom rörliga aktiviteter men också lugnare stunder.

Äldreveckan anordnas varje år i Botkyrka och är ett samarbete mellan föreningar, organisationer och kommunala verksamheter. Syftet med äldreveckan är att hjälpa äldre att hitta nya vägar till aktiviteter och att stödja föreningar och kommunala verksamheter i nyskapande av aktiviteter. Under äldreveckan ordnas temabaserade fester, föreläsningar och film- och musikföreställningar.

Biblioteken

För att alla ska kunna ta del av bibliotekens utbud har biblioteken i Botkyrka anpassad service för äldre kommuninvånare som behöver det. ”Boken kommer” är en tjänst som innebär att du som har svårt att själv ta dig till biblioteket kan få böcker skickade hem utan att det kostar dig något. Detta gäller oavsett var i kommunen du bor och om du bor i ett vård- och omsorgsboende eller inte. För att nå de som behöver ”boken kommer” samarbetar biblioteken med hemtjänsten och heminstruktören¹.

För dem som inte längre kan läsa böcker med vanlig text finns det böcker som tryckts med extra stor stil, så kallade storstilsböcker. För dem som inte vill eller kan läsa tryckta böcker, finns möjlighet att låna talböcker. Både bibliotek och enskilda låntagare har rätt att ladda ner talböcker och på biblioteken får man lära sig att själv ladda ner talböcker hemifrån. Man kan också få talböckerna kostnadsfritt hemsända med posten eller levererade med boken kommer-tjänsten.

Digital delaktighet – att använda internet

Botkyrka arbetar tillsammans med andra aktörer för att fler ska kunna ta del av information och utträta vissa tjänster via internet. Internet är en av dagens viktigaste informationskanaler och därför är tillgång till internet en demokratifråga. Kommunen vill att alla medborgarna ska ha goda förutsättningar att följa samhällsutvecklingen och att utträta vardagssysslor digitalt. Men många äldre har begränsade kunskaper om datorer och internet. Som hjälp anordnar biblioteket enskild handledning för datorovana, upplåter lokal till Seniornet² för kurser och hjälper till att lotsa medborgare vidare till utbildningar.

Mötesplatser och friluftsliv

Att bli äldre kan innebära färre sociala relationer än tidigare. Samtidigt vet vi att tillgången till ett socialt nätverk ger bättre hälsa. Att besöka en mötesplats för äldre kan vara ett sätt att utöka sitt sociala nätverk. Här kan man träffa andra, träna och delta i sociala aktiviteter.

I Botkyrka finns två kommunala mötesplatser riktade till äldre, i Tumba och i Grödinge. Mötesplatserna är till för kommuninvånare som är 60 år och äldre och bygger på att frivilliga driver verksamheten och formar utbudet. På mötesplatserna kan du exempelvis träna på gym, delta i vattengymnastik eller i studiecirkel. I kommunen finns också många naturliga mötesplatser som det lokala centrumet eller kaféet. Mötesplatser skapas också när människor med samma intresse träffas.

Ofta är det redan aktiva personer som besöker mötesplatser och aktiverar sig på olika sätt, men vi vill också nå dem som inte redan är aktiva. Därför behöver innehållet på mötesplatserna utvecklas och med hjälp av engagerade frivilliga krafter kan mötesplatser etableras i fler delar av kommunen. Samtidigt är det viktigt att kommunala mötesplatser inte tar över det arbete som ideella föreningar bedriver.

¹ I kommunen finns en syn- och hörselinstruktör som hjälper kommuninvånare med hörsel- och synhjälpmedel och informerar om sådant som kan underlätta vardagen för den med en syn- eller hörselnedsättning.

² Seniornet är en ideell IT-förening för äldre.

I Botkyrka finns stora grönområden. Att vara ute i naturen är en form av friskvård som bidrar till hälsa och välmående. Men för att alla ska ha tillgång till dessa grönområden behöver kommunen underlätta för människor att vistas i och ta sig till grönområdena. Kommunen ska förenkla för medborgarna att ta sig ut i naturen med kollektivtrafik och skapa tydligare entréer till grönområdena med parkeringsplatser, bänkar och skyltar. I naturen kan vi öka tillgängligheten och tryggheten genom att märka ut leder och promenadslingor och genom att belysa vissa platser. Det kan behövas parkbänkar längs promenadsträckan, där man kan sätta sig för att vila, och det är viktigt med bra information om natur- och kulturområdena och hur man kan ta sig dit.

Ett rikt föreningsliv och frivilliga krafter

Det finns flera föreningar och organisationer som både engagerar och består av äldre. Verksamheten varierar i utformning, från kultur- och fritidsverksamhet till en mer omsorgsinriktad verksamhet. Föreningarna bidrar till att skapa innehåll i vardagen och meningsfullhet i livet för äldre. Här är kommunens roll att uppmuntra och ge stöd åt föreningar och studieförbund.

Föreningarna är viktiga för kommunen på flera sätt. De hjälper oss att nå ut med information och de anordnar aktiviteter själva och tillsammans med kommunen. I samarbetet med föreningarna får kommunen värdefulla synpunkter och nya idéer för hur arbetet för gruppen äldre kan utvecklas ytterligare. I och med att föreningarna verkar i olika kommundelar når de många och finns nära medborgaren.

För den äldre kan föreningarna innebära ett socialt nätverk och ett stöd, och frivilliga krafter kan fylla en viktig roll som ett komplement till den kommunala äldreomsorgen. När det finns intresse från frivilliga personer att erbjuda socialt stöd, eller att ordna aktiviteter för äldre inom omsorgen, behöver kommunen kunna ta emot och stötta den frivilliga verksamheten. Kommunen ska därför arbeta för att öka volontärverksamheten.

Uppsökande verksamhet

Syftet med den uppsökande verksamheten är att förebygga och förhindra ensamhet och isolering. Uppsökande verksamhet kan bidra till ökad trygghet och att fler äldre kan bo kvar hemma längre. Både landstinget och kommunen har uppsökande verksamhet riktad till äldre. Exempelvis skickar Botkyrka kommun ut information till alla 80-åringar om den service, vård och omsorg som kommunen erbjuder. Landstinget erbjuder hälsosamtal till personer som fyller 75 år, i syfte att ge bättre förutsättningar att hantera åldrandet. I samtalet berörs bland annat hälsa, fysisk aktivitet, kost, social gemenskap, delaktighet och boendesituation.

Det är viktigt att kommunen och landstinget hittar former för att samverka för medborgarnas bästa. Därför ska kommunen på prov arbeta med att ta fram ett bra komplement till landstingets hälsosamtal. Tanken är att medborgarna vid hälsosamtalet även ska få relevant information från kommunen om till exempel mötesplatser för äldre, vilka aktiviteter som anordnas för denna grupp och hur man ansöker om bostadsanpassning, omsorgsinsatser eller bostäder för äldre. Det är även viktigt att förmedla att kommunens äldreomsorg och socialtjänst finns där vid behov, som exempelvis vid förlusten av en partner. Sorgen kan bidra till att man orkar

mindre, att man isolerar sig hemma och blir mindre aktiv i allmänhet. I en sådan situation behövs ett socialt skyddsnät. Här kan kommunens uppsökande verksamhet vara till hjälp.

Ett högre deltagande

I kommunen finns ett stort utbud och goda förutsättningar för att vara med på fysiska och kulturella aktiviteter, att själv vara delaktig i att utforma aktiviteter, och att umgås med andra. Utmaningarna för kommunen handlar främst om att nå ut till alla med information och att motivera till deltagande.

Vi vet att fysisk aktivitet minskar ångest och oro, och att sociala aktiviteter kan minska ensamheten. Men att delta i en aktivitet eller att ta sig till en träfflokal kan vara svårt, och om man redan känner sig ensam kan hindren kännas större. Även när det gäller fysisk aktivitet finns många upplevelser av hinder. Man kanske är ovan att träna eller röra sig, tror att besvären förvärras, att det skulle vara för sent att börja på äldre dar, eller att man måste träna hårt och länge för att det ska ge effekt.

Kommunen ska förbättra informationen om utbudet av aktiviteter, mötesplatser och friluftsområden. Informationen ska vara tydlig och finnas på flera språk och i olika format. Kommunen kan också i sina olika roller bli bättre på att lotsa var och en vidare. Inom äldreomsorgen kan syn- och hörselinstruktören och biståndshandläggarna sprida information och uppmuntra till deltagande vid kontakt med brukare. Ytterligare ett sätt att nå och stödja fler äldre kan vara att etablera äldrelotsar som finns på medborgarkontoren eller att utveckla medborgarkontorens utbud så att det bättre tillgodoser äldres behov. Genom hemtjänstinsatsen ledsagning beviljas brukare stöd att ta sig till aktiviteter och mötesplatser.

Aktiviteter bör utformas så att förutsättningarna är goda för många att delta. Kommunens aktiviteter ska var öppna för alla och det ska inte kosta mycket att delta. Aktiviteterna bör främja nya relationer och gemenskap. Eftersom det blir vanligare att äldre bor kvar hemma behövs det aktiviteter i alla delar av kommunen och mötesplatser i fler delar av kommunen. Detta kan kommunen förverkliga genom samverkan med föreningar och bostadsbolag. Tillgängliga färdssätt gör det möjligt för fler, än bara de som bor i närheten, att delta.

Detta ska kommunen utveckla³

I kommunen finns stora möjligheter att vara aktiv. Äldre ska ha goda förutsättningar att delta i sociala, kulturella och fysiska aktiviteter. Kommunen ska arbeta för att äldre Botkyrkabor mår bra och håller sig friska längre.

Löfte	Ansvarig
1. Kommunen ska underlätta för äldre att vistas i och ta sig till kommunens grönområden.	Samhällsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden
2. Kommunen ska stötta initiativ från medborgarna i att erbjuda socialt stöd, eller att ordna aktiviteter för äldre inom äldreomsorgen. Kommunen ska arbeta för att volontärverksamheten ska öka.	Kultur- och fritidsnämnden, vård- och omsorgsnämnden,
3. Kommunen vill ta fram ett komplement till landstingets hälsosamtal.	Vård- och omsorgsnämnden
4. Kommunen ska förbättra informationen om utbudet av aktiviteter, mötesplatser och friluftsområden.	Kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden
5. Kommunen ska i sina olika roller bli bättre på att lotsa äldre vidare till aktiviteter och mötesplatser, och motivera till deltagande.	Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden
6. Aktiviteter ska utformas så att många kan delta.	Kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden
7. Kommunen ska arbeta för att det ska finnas aktiviteter och träffplatser i fler kommundelar genom samverkan med föreningar och bostadsbolag.	Kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden

³ För information om hur kommunen kommer arbeta med nedanstående löften, se bilaga 1.

Antti

76 år. Född i Österbotten i Finland. Bor i en hyreslägenhet i Tullinge tillsammans med frun och två katter.

Antti var 25 år när han kom till Sverige för att arbeta. Han fick jobb på Alfa Laval och bosatte sig i Tullinge redan då. I Finland arbetade han med allehanda jordbrukssysslor på hemortens bondgårdar.

När han kom till Sverige kunde han inte svenska.

”Jag har aldrig gått någon kurs i svenska. Jag har lärt mig själv. Men jag har ju haft arbetskompisar som pratat svenska – även fast många var finnar.”

Frun har varit hemmafru och har aldrig riktigt lärt sig svenska.

Barnen, två pojkar och en dotter, kan finska eftersom det var språket som talades hemma. Dottern bor nu i Malmö, men sönerna är kvar i Botkyrka. Antti har fem barnbarn. Han tycker att det är lite synd att bara tre av dem kan finska.

Antti tycker att hans svenska är hyfsat bra, men han är lite bekymrad inför framtiden.

”Jag kan prata och förstå svenska än. Men jag vet inte hur pass bra jag kan ha den kvar. Nu när jag har gått i pension umgås jag mest med andra finstalande. Men jag tittar mycket på svensk TV och läser svenska tidningar. Jag hoppas att det hjälper.”

Han tycker om sin trerummare som ligger en bit från pendeltågsstationen. Enda nackdelen är att det inte finns bastu.

Han känner sig inte särskilt ensam. Frun och barnen finns ju och så bor några goda vänner i trakten. Men han har inte så mycket kontakt med grannarna.

Antti är medlem i den lokala finska pensionärsföreningen och åker på gruppresor som föreningen arrangerar, till exempel kryssningar till Helsingfors. Då får han chansen att utöva sin stora passion: att dansa finsk tango.

Han säger att han mår bra, trots att läkaren menar att han borde äta mindre socker. Däremot har han börjat oroa sig för fruns minne och att hon ska utveckla demens. Det är mer och mer han som måste ta hand om hushållet, och frun, numera.

Han har ingen egen erfarenhet av den kommunala äldreomsorgen.

”Om jag eller frun skulle behöva anlita hemtjänst, hoppas jag att vi kan få hjälp på finska. Annars blir det nog svårt. Och så får personalen inte vara allergisk mot katter.”

Ett tryggt och tillgängligt boende

Är det någonstans vi alla ska kunna känna oss trygga så är det i vårt hem. Kommunen har ett bostadsförsörjningsansvar för alla kommuninvånare. Att planera bra bostäder och trygga, tillgängliga⁴ boendemiljöer för äldre är en fråga för kommunens generella boendeplanering. Kommunen har också ett särskilt ansvar för de äldre som behöver särskilda boendeformer enligt socialtjänstlagen. Äldre vill bo på olika sätt och förutsättningarna ser olika ut. Det är en trygghet att veta att det finns en väl fungerande äldreomsorg om behovet skulle uppstå.

Var och en väljer sitt boende och planerar sin boendesituation, men kommunen måste skapa förutsättningar för att det ska finnas något att välja bland. Detta kan kommunen göra genom att ha äldre i åtanke vid renovering av bostäder och vid nybyggnation. Kommunen ska också medverka till och skapa förutsättningar för etablering av olika boendeformer riktade till äldre.

Hur bor äldre i Botkyrka?

Många äldre i Botkyrka flyttade till kommunen under 1960- och 70-talen då stora delar av dagens Botkyrka växte fram, och det är många som bor kvar i den bostad de då flyttade till. Drygt hälften i åldersgruppen 65 år och äldre bor i bostäder från 70-talet. I åldersgruppen 65–74 år bor ungefär hälften i villor och radhus. Högre upp i åldrarna är denna andel mindre.

Ekonomiska förutsättningar styr ofta valet av boende. En ekonomisk tröskel kan vara orsaken till att man bor kvar i nuvarande bostad i stället för att flytta till en mer lättkött och anpassad bostad. En stor andel äldre bor i miljonprogrammets bostäder i Hallunda, Alby, Fittja och Norsborg. Dessa bostäder har hiss men är i övrigt inte anpassade för äldre personer som har svårt att gå eller andra funktionsnedsättningar. Många vill bo kvar i sitt hem även när en försämrad hälsa ändrar förutsättningarna. Då kan det bli aktuellt med insatser för att öka tillgängligheten i det egna huset eller lägenheten för att man ska kunna bo kvar med en god livskvalitet.

Den äldre befolkningen växer och de allra flesta över 65 år bor inte på ett vård- och omsorgsboende, utan befinner sig på den ordinarie bostadsmarknaden. Därför är det viktigt att kommunen tänker på äldres behov vid renovering och nybyggnation. Detta gäller inte minst i den planerade förnyelsen av miljonprogrammen. Kommunen kan på olika sätt möjliggöra kvarboende för äldre.

Hur vill man som äldre bo?

Kvinnor ställer i regel högre krav på boendet än män. Gemensamt är dock önskemål om närhet till dagligvaruhandel, kommunikationer, primärvård och tillgänglig utemiljö. Generellt kan vi se att viljan att flytta ökar i det senare stadiet av livet. Det har ofta att göra med försämrad hälsa som innebär en flytt till en mindre och mer tillgänglig bostad, eller till ett vård- och omsorgsboende.

⁴ Tillgänglighet är ett begrepp som används för att beskriva hur pass väl en verksamhet, plats eller lokal fungerar för personer med funktionsnedsättning. Här ingår lokalernas utformning, tillgången till information och ett bra bemötande.

Det har etablerats fler boendeformer för äldre på senare tid. Det gör att en flytt till ett vård- och omsorgsboende oftast inte är aktuellt så länge hemtjänst och hemsjukvård kan tillgodose medicinska och praktiska behov. Men man kan ändå känna sig otrygg och ensam, och då kan seniorboenden och trygghetsbostäder på den ordinarie bostadsmarknaden vara ett bra alternativ. I dessa typer av mellanboenden finns möjlighet till gemensamma aktiviteter och sociala kontakter. På så vis finns en förebyggande och hälsofrämjande funktion. Mellanboenden kan också avlasta trycket på vård- och omsorgsboenden när den äldres behov av vård inte är så stort, utan handlar om trygghet och fysisk boendemiljö.

Många äldre väljer att inte flytta. Att behöva flytta för varje ny krämpa som dyker upp är heller inte något som ska behövas. Är bostaden tillgänglig och väl fungerande är det ofta en bra lösning att bo kvar. För samboende personer är heller inte ensamhet och oro vanligen ett problem.

Ett anpassat hem

Får du svårt att röra dig kan det innebära att ditt hem behöver anpassas. Personer med funktionsnedsättning, däribland vissa äldre, kan ansöka om bostadsanpassningsbidrag för att på så vis göra hemmet tillgängligt. Bidraget kan exempelvis användas till att ta bort trösklar, byta ut badkar mot duschplats eller att montera en rullstolsramp utomhus.

I Botkyrkas bostadsbestånd finns det generellt brister i tillgängligheten. Det innebär att utformningen av bostaden och bostadsmiljön kan begränsa hur vissa äldre kan röra sig i och använda sig av bostaden. För att kunna skapa tillgängliga bostäder måste de som planerar och genomför ombyggnationerna förstå äldres begränsningar och vilka hinder de upplever i vardagen. Arkitektur, form och design ska fungera för alla. Tillgängliga bostäder och boendemiljöer är på så vis nödvändigt för vissa, samtidigt som det underlättar för många och gör vardagen bekväm för alla. Många av de hinder som begränsar boendemiljöns tillgänglighet är enkla att åtgärda, men enklast av allt är att göra rätt från början.

För att inte skapa fler hinder när de gamla hindren tas bort ska kommunens upphandlingar ställa krav på tillgänglighet och universell utformning. Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar. Så kallade ”passa-på-åtgärder”⁵ är både kostnadseffektiva och leder till besparing av arbetstimmar.

Hjälp och trygghet i det egna hemmet

När du behöver hjälp från andra för att klara din vardag är det kommunens roll att erbjuda vård och omsorg. Men det innebär inte nödvändigtvis att du flyttar till ett vård- och omsorgsboende. Hemtjänsten ger omvårdnad och hjälp i ditt eget hem. Syftet är att den som vill ska kunna bo kvar hemma och få hjälp med det som är för tungt att göra själv. Kommunen arbetar hela tiden för att hemtjänsten ska upplevas som trygg och tillförlitlig. Detta är viktigt för att kunna möta efterfrågan om att få

⁵ Passa-på-principen är ett sätt att hålla nere kostnader. Vid nya inköp eller andra förändringar passar man på att förbättra tillgängligheten.

vård och omsorg i det egna hemmet. Kommunens mål är att skapa förutsättningar för att volontärverksamheten ska öka. Frivilliga krafter kan utgöra ett socialt stöd som skapar trygghet.

Är du äldre eller har en funktionsnedsättning kan du också få hjälp av Botkyrkafixaren. Botkyrkafixaren kan till exempel hjälpa till med att byta glödlampor eller sätta upp och ta ned gardiner. Botkyrkafixaren är en service, men syftet är också förebyggande, att äldre inte ska ramla och skada sig. Skulle behovet av Botkyrkafixaren öka finns möjligheten att utöka denna funktion.

Våld i hemmet, i nära relationer, förekommer även bland äldre. Är du kvinna och utsatt för våld, kränkningar, hot eller övergrepp av någon i din närhet kan du kontakta kvinnorådgivningen i Botkyrka. Här kan du få praktiskt stöd och samtalsstöd både enskilt och i grupp.

Tekniska lösningar och hjälpmedel

Utveckling av tekniska lösningar och hjälpmedel kan bidra till att äldre klarar sig bättre i sitt hem. Oftast är det landstinget som erbjuder hjälpmedel som rollatorer och hörapparater. I kommunen finns en syn- och hörselinstruktör som hjälper kommuninvånare med hjälpmedel för syn och hörsel och informerar om sådant som kan underlätta vardagen. Det finns också tekniska lösningar för att skapa trygghet i hemmet. Som äldre i Botkyrka kan du få trygghetslarm. Larmet bär man med sig och om man skulle ramla, känna sig orolig eller bli akut sjuk, larmar man till kommunens personal som då kommer.

Efterfrågan på teknikstöd förväntas öka bland äldre. Det finns exempelvis hjälpmedel som underlättar för personer med nedsatt minnes- och orienteringsförmåga att hålla reda på tiden och att planera sin dag. Det kan handla om påminnelser av olika slag, planeringskalendrar och mer avancerade elektroniska hjälpmedel. Även för anhöriga finns hjälpmedel som larmmattor och passagelarm.

Eftersom framtidens äldre kommer att vara mer teknikvana räknar vi i kommunen med att efterfrågan på teknikstöd i olika former av kommunikation kommer att öka. En mobil robot i hemmet skulle kunna underlätta kontakten med familjemedlemmar och vårdpersonal. Denna typ av teknikstöd för äldre och inom äldreomsorgen är ett område som ständigt utvecklas och bidrar till att äldre kan leva självständigt längre. Kommunen ska aktivt bevaka och dra nytta av utvecklingen som kan bidra till äldres självständighet och välmående. Kommunen ska vara öppen för och ta initiativ till att pröva nya tekniska lösningar och hjälpmedel.

Olika boendeformer

I en kommun finns en mängd olika bostäder, vissa av dem mer lämpliga för äldre än andra. Seniorboenden, trygghetsbostäder och bostadsrätter i en 55-plusförening är olika boendeformer på den vanliga bostadsmarknaden, men som vänder sig till en specifik målgrupp. Kommunen kan styra och påverka bostadsbeståndet tillsammans med exempelvis byggherrar och fastighetsägare. Vård- och omsorgsboenden är en särskild boendeform som kommunen har ansvar för att inrätta. Det är hos kommunen du ansöker om att få plats på ett vård- och omsorgsboende. Kommunen har även ett

antal servicelägenheter som innebär att du bor i en egen lägenhet och har tillgång till sjuksköterska, läkare och hemtjänst. En tendens är att efterfrågan på servicelägenheter minskar.

Seniorboenden och trygghetsbostäder

Vad som menas med seniorboende varierar. Oftast menar man en boendeform som riktar sig till personer över en viss ålder. Ibland är bostäderna tillgänglighetsanpassade och det finns ett visst serviceutbud. Det finns också bostäder och lägenheter som är anpassade och har bra förbindelser i närheten men som riktar sig till alla. I Tumba och Tullinge finns det 55-plusboenden som är bostadsrätter för personer som är 55 år och äldre. I dagsläget finns det också ett seniorboende med hyreslägenheter i Tullinge. Bostäderna är tillgänglighetsanpassade, har närhet till kommunikationer och det finns en möteslokal för de boende. Planer finns på att utöka antalet seniorboenden samtidigt som konceptet utvecklas ytterligare vad gäller trygghet, tillgänglighet och service.

Ett begrepp och en boendeform som etablerats på senare år är trygghetsbostäder. Enligt Boverkets definition är detta en boendeform som riktar sig till personer som är 70 år och äldre. I konceptet ingår bostadslägenheter, utrymme för de boendes måltider, hobby- och sällskapsrum och personal som dagligen kan hjälpa de boende på olika sätt. I trygghetsbostäder finns möjlighet att äta gemensamma måltider och delta i aktiviteter. I Botkyrka har vi ännu inga trygghetsbostäder, men kommunen har ambitionen att definiera och utveckla ett eget trygghetsboendekoncept. Det är viktigt att det finns alternativ i boendebudet för äldre, kommunen ska därför skapa förutsättningar för etablering av fler boendeformer för äldre.

För att utveckla dagens bostadsbestånd behöver bostadsmarknadens aktörer samarbeta. Det har visat sig att samverkan mellan olika kommunala förvaltningar och bostadsbolag är lösningen för att få till stånd fler boendeformer för äldre. Genom att exempelvis komplettera en lämplig fastighet med personal och service kan ett trygghetsboende komma till stånd. Botkyrkabyggen och kommunen har inlett ett samarbete för att få till ett trygghetsboende, och kan även samarbeta vid renoveringen av miljonprogrammets hus för att skapa fler tillgängliga och trygga bostäder.

Äldre förväntas i högre utsträckning själva ta initiativ till att utveckla sitt boende efter egna idéer. Kommunen behöver därför utveckla samarbetsformer för att ta emot initiativ från äldre medborgare och vägleda initiativen till verklighet. Höga boendekostnader i nyproduktionen hindrar generellt äldre från att flytta till anpassade och mer tillgängliga bostäder. Här har bygg- och fastighetsbranschen det största ansvaret för att på olika sätt pressa kostnaderna.

Vård- och omsorgsboenden

För dig som behöver mer omsorg och trygghet, än vad som är möjligt att få i ditt eget hem, finns vård- och omsorgsboenden. I Sverige har antalet platser på vård- och omsorgsboenden minskat över tid. Ett vård- och omsorgsboende i dag skiljer sig från vad man förr kallade ålderdomshem och en hög ålder betyder inte en given plats. För

att få flytta till ett vård- och omsorgsboende behöver du ansöka hos kommunen och få ett beslut om plats.

Det finns många faktorer som kan påverka det framtida behovet av vård- och omsorgsboenden: medicinteknik, forskning och utveckling inom demensvård, förebyggande och hälsofrämjande insatser och tillgången till fler mellanboenden för äldre. Men vi vet att det på sikt kommer att behövas fler vård- och omsorgsboenden. Samtidigt är vissa av kommunens lokaler gamla och behöver renoveras eller ersättas. Till exempel kommer Tumba äldreboende avvecklas i sin nuvarande form. Ett nytt vård- och omsorgsboende är planerat till 2017, och det kommer behövas fler vård- och omsorgsboenden med demensinriktning. Ett problem är brist på byggklar mark och därför ska behov av nya boenden finnas i åtanke i planer för hur Botkyrkas mark ska användas.

Den betydelsefulla närmiljön

Bostadens omgivning och närmiljö har stor betydelse för äldre. En förutsättning för att äldre ska kunna bo kvar och ha ett självständigt och aktivt liv är att omgivningen är tillgänglig. Det kan innebära närhet till kollektivtrafik, privat- och offentlig service, och att utomhusmiljön är lättframkomlig inom stadsdelen. Upplysta gångbanor och väl synliga skyltar ökar också tryggheten och tillgängligheten.

Kommunen har ansvar för att ta bort alla enkelt avhjälpna hinder på offentliga platser och i lokaler som allmänheten har tillträde till. Att avhjälpa hindren kan vara allt från att sätta in en rullstolsramp till att kontrastmarkera trappor. Oftast handlar det inte om några stora ombyggnationer. Vi ska se över tillgängligheten i kommunens egna verksamheter och på allmänna platser och rätta till bristerna. På så sätt förbättras den fysiska miljön för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Kommunen har som tillsynsmyndighet en viktig uppgift i att granska hur privata fastighetsägare följer kraven på tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder. Fungerande tillsyn är avgörande för att vi ska komma tillrätta med bristerna i den fysiska miljön. Botkyrka kommun är ansluten till Västra Götalandsregionens tillgänglighetsdatabas som är ett verktyg för att underlätta arbetet med enkelt avhjälpna hinder. Tillgänglighetsdatabasen samlar besöksinformation om en plats eller lokals tillgänglighet. Via kommunens webbplats kan du ta del av informationen. Än så länge omfattar tillgänglighetsdatabasen bara lokaler där Botkyrka kommun bedriver verksamhet. Men tanken är att databasen i framtiden ska ha information även om andra lokaler och platser, exempelvis promenadvägar och köpcentrum.

Botkyrka prioriterar att närmiljön är tillgänglig, men det är viktigt att man även enkelt kan ta sig mellan kommundelar. Att kunna röra sig mellan kommunens olika områden ger fler möjligheter och ett större utbud. Äldre som har svårt att resa med den vanliga kollektivtrafiken kan ansöka om färdtjänst hos kommunens medborgarkontor, men kommunen ska också arbeta för att förbättra de allmänna kommunikationerna.

Detta ska kommunen utveckla⁶

Kommunen ska på olika vis möjliggöra ett bra boende och boendemiljö för äldre:

Löfte	Ansvarig
8. Kommunen ska arbeta för fler alternativ i utbudet av boendeformer för äldre.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden
9. Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar.	Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden
10. Kommunen ska aktivt bevaka och dra nytta av utveckling av teknik och hjälpmedel som kan bidra till äldres självständighet och välmående. Kommunen ska vara öppen för, och ta initiativ till, att pröva nya tekniska lösningar och hjälpmedel.	Samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden
11. Minst ett nytt vård- och omsorgsboende ska planeras under äldreplanepreioden.	Samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden
12. Tillgängligheten i kommunens egna verksamheter och på allmänna platser ska ses över och bristerna ska rättas till.	Samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden
13. Kommunens ambition är att tillgänglighetsdatabasen i framtiden ska ha information om fler lokaler och platser i kommunen, exempelvis promenadvägar och köpcentrum.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden

⁶ För information om hur kommunen kommer arbeta med nedanstående löften, se bilaga 1.

Meryem

70 år. Född i sydöstra Turkiet. På Meryems pass står det "turk", men hon påpekar att hon är syrian. Hon kom till Sverige 1975 som religiös flykting tillsammans med maken och deras tre döttrar.

De bosatte sig vid sin ankomst i en hyreslägenhet i Alby men i dag bor Meryem i ett radhus i Norsborg tillsammans med sin make.

Hennes modersmål är syrianska. När hon kom till Sverige kunde hon inte ett ord svenska.

Meryem var analfabet men lärde sig att läsa och skriva på SFI. Hon tycker inte själv att hon kan svenska så bra. Hon umgås mest med andra syrianer och använder inte svenska dagligen.

När Meryem kom till Sverige hade hon aldrig förvärvsarbetat.

"I Turkiet var jag hemmafru och tog hand om hushållet, barnen och mina föräldrar. Väl i Sverige fick jag ett jobb på storkök. Diskade och städade."

Hon hade gärna arbetat med matlagning, är riktigt bra på det.

Maken har haft ett eget skomakeri och även jobbat på Scania. Han har lärt sig bra svenska.

De trivs i sitt radhus som har en liten trädgård, och har flera goda grannar att umgås med.

Deras fem barn och barnens familjer bor i närheten. De har åtta barnbarn, och hittills två barnbarnsbarn.

Meryem brukar känna sig ensam ibland, trots att släkt och vänner finns i närheten.

"Jag tror att jag skulle känt mig mindre ensam om vi hade bott kvar i hemlandet. Där skulle jag ha tagit hand om barnbarn och barnbarnsbarn. Här i Sverige sätts de på dagis i stället."

Barnbarn och barnbarnsbarn och kyrkan är hennes största intressen i livet.

Hon känner sig ganska frisk, är bara lite trött i benen då och då. Maken däremot har hjärtproblem. Barnen hjälper till att sköta läkar- och sjukhuskontakterna. Det kan vara svårt med vårdterminologin. Ibland bokar personalen på vårdcentralen en auktoriserad tolk.

Meryem önskar att hon och maken kan fortsätta att klara sig själva när de blir äldre. Men om nödvändigt kan hon acceptera kommunal omsorg, eftersom barnen har mycket annat att göra.

"Men för att jag ska vilja ta emot kommunens hjälp måste jag kunna förstå personalen, och de mig. Så man borde kunna få hjälp på sitt eget språk."

Och så ska man ta hänsyn till religionen.

"Om jag var tvungen att flytta till ett äldreboende skulle jag vilja att prästen kom dit regelbundet – minst en gång i veckan."

En god omsorg

När vi blir äldre kan vi komma till en punkt då vi behöver hjälp från andra för att klara oss i vår vardag. Vid detta steg i livet är det kommunens roll att erbjuda en god omsorg. Hjälpen kan se olika ut och anpassas efter var och ens behov.

Äldreomsorgen utgår ifrån den nationella värdegrunden och kommunens arbete handlar om att omsätta värdegrunden i praktiken:

Alla som får äldreomsorg ska leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Det handlar om självbestämmande, trygghet, meningsfullhet, integritet och delaktighet samt att få ett gott bemötande och insatser av god kvalitet.

Vi lever allt längre och har fler friska år i livet, men också fler sjuka år. På sikt kommer personer som är 65 år och äldre utgöra en större andel av kommunens befolkning. Vi kan hålla oss friska längre, men med tiden kommer många att behöva vård. Kvaliteten på vården är viktig för dagens och framtidens äldre. Många anser att det är viktigare att vården är bra än att den är nära, samtidigt vill många gärna få vård i sin egen bostad. Framtidens behov av äldreomsorg kommer att påverkas av forskning inom medicin, hälsa och omsorg, och av förebyggande- och hälsofrämjande arbete.

Att få äldreomsorg

När man som äldre har svårt att klara sin vardag har man rätt att få stöd från kommunen. Detta är en rättighet som styrs av socialtjänstlagen. För att få stöd i form av äldreomsorg kan du ansöka om detta hos kommunen, både skriftligt och muntligt. Även anhöriga kan ta initiativ till en ansökan. När kommunen får in en ansökan görs en utredning av en handläggare och sedan fattas beslut om stödinsatser. Behovet ska styra bedömningen av vilken hjälp den äldre ges. När beslutet är fattat informeras den äldre. Det är viktigt att motivera målet med stödinsatserna. Insatserna ska inte ta över det personen kan göra själv. Detta är ett centralt förhållningssätt inom hela äldreomsorgen.

Äldreomsorgen ska ge äldre människor möjlighet att vara självständiga, trygga och ha en meningsfull tillvaro. Äldreomsorgen drivs i olika former för att möta äldre människors olika behov av stöd. Genom hemtjänsten kan man få service och omvårdnad i sitt hem, men det finns också insatser för att stimulera social kontakt och aktivering. På vård- och omsorgsboendet hyr man en lägenhet eller ett rum och har tillgång till omsorg och tillsyn dygnet runt. På boendet finns omvårdnadspersonal, tillgång till sjuksköterska dygnet runt och en läkare som är knuten till boendet. En dietist arbetar med samtliga vård- och omsorgsboenden tillsammans med sjuksköterskan och omsorgspersonalen. Sjukgymnast och arbetsterapeut arbetar för att ge individen förutsättningar för att förbättra och behålla förmågor. Alla som arbetar inom äldreomsorgen är skyldiga att rapportera och utreda om vi ser brister eller missförhållanden och om det sker vårdskador. Åtgärder ska i dessa fall vidtas för att förebygga att det händer igen.

Alla som beviljas äldreomsorg får en personlig kontaktman. Kontaktmannen ser till att den äldre får den hjälp hon eller han behöver. Tillsammans skriver

kontaktmannen och den äldre en genomförandeplan där de kommer överens om på vilket sätt personen ska få hjälpen och stödet. Utgångspunkten är behoven och önskemålen. Kontaktmannaskapet ska vara tydligt och kontaktmannen välkänd för både den äldre och den äldres närmaste anhöriga. Med tiden kan behoven förändras och för att den äldre ska få rätt hjälp och stöd ska beslut om insatser följas upp kontinuerligt. Samverkan mellan de olika professionerna inom äldreomsorgen bidrar till att den äldre får hjälp efter behov, på bästa sätt och i rätt tid.

Kommunen ska genomföra en förstudie för att utreda möjligheterna att bevilja våra äldre med omvårdnadsinsatser en extra hemtjänsttimme som brukaren själv beslutar vad den ska användas för. Detta är ett utvecklingsområde inom biståndsbedömningen och hemtjänsten, som kommer att öka valfriheten för äldre.

Som vår nuvarande lagstiftning ser ut är det kommunen som beslutar vilken hjälp och vilket stöd som beviljas äldre. I takt med att samhället förändras kan kommunens beslutande roll just i detta avseende komma att tonas ned.

I omsorgen möts vi och våra olika behov

En god omsorg är att kunna möta individens behov på bästa sätt. Alla är olika och inom äldreomsorgen finns individer med varierande härkomst, hälsotillstånd, intressen och anspråk. Det ställer krav på hur en efterfrågad, utökad valfrihet ska tillgodoses. En viktig utmaning inom omsorgen är att tillgodose självbestämmande och inflytande. I omsorgen möts vi och våra olika behov, och arbetet för att möta dessa behov gör omsorgen intressant och mångfasetterad.

Demens

Demens är ett samlingsbegrepp för olika demenssjukdomar som drabbar hjärnan. Med hög ålder ökar risken för demenssjukdom, så med ökad medellivslängd blir demens vanligare. Följden är ett ökat behov av platser på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning och tendensen är fortsatt ökning. Vård- och omsorgsboenden med demensinriktning är till för personer med demensdiagnos och omvårdnaden ska vara anpassad till behovet hos den drabbade. Vi vet i dag att förebyggande åtgärder kan påverka utvecklingen av demenssjukdom. Kommunen följer forskningsutvecklingen och har tagit fram en demensstrategi för att kunna ge bra stöd när fler äldre drabbas av demens.

Kommunen har tillsammans med landstinget arbetat fram ett gemensamt vårdprogram för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt, samt stöd till deras närstående. Programmet ger en samlad beskrivning av hälso- och sjukvård och omsorg för personer med demenssjukdom. Demensarbetet inom äldreomsorgen handlar i stor utsträckning om att möta personer med demenssjukdom på ett bra sätt och om samverkan över gränser. En demenssjuksköterska stödjer den sjuke och utbildar och stöttar anhöriga och personal. På alla demensavdelningar finns demenscoacher och även hemtjänstpersonal genomgår utbildning. Den som drabbas av demenssjukdom kommer med tiden att förlora olika förmågor. Den kulturella aspekten och den språkliga förmågan är viktiga i sammanhanget. Många äldre har ett annat modersmål än svenska och då är det viktigt med personal som kan ens modersmål och förstår den äldre.

Dagverksamhet är en beslutad hjälpinsats riktad till äldre. Det finns både social dagverksamhet och dagverksamhet för äldre med demenssjukdom. Dagverksamheten ger stöd att komma ut, träffa andra och vara med i olika aktiviteter. Syftet är att bryta ensamhet och hjälpa deltagaren att behålla fysiska och sociala förmågor. Deltagaren är själv med och utformar dagen och kan vara med på aktiviteter som gymnastik, promenader eller frågesport. Det finns ett ökat behov av dagverksamhet för äldre med demenssjukdom och även från anhöriga till personer med demenssjukdom finns en ökad efterfrågan. Dagverksamheten för personer med demenssjukdom ska därför utökas och bli mer flexibel kring öppettider för att kunna tillmötesgå olika individers behov. Vid behov ska det finnas dagverksamhet på helgen.

En interkulturell omsorg och finskt förvaltningsområde

Kommunen har undersökt uppfattningar och önskemål om kommunens äldreomsorg bland finsktalande pensionärer och andra äldre med utländsk bakgrund. Av undersökningarna framgår att äldreomsorgen i framtiden behöver ha avdelningar med språkliga och kulturella inriktningar på vård- och omsorgsboenden. Kommunen behöver också kunna erbjuda information om äldreomsorgen på andra språk än svenska. Ansökningar om vård- och omsorgsboenden från äldre med utländsk bakgrund ökar. Tidigare har man i större utsträckning vårdat sina nära i hemmet men här ser vi nu en förändring. I den mån det är möjligt försöker därför alltid kommunen ta hänsyn till språk- och kulturinriktning vid planering av omsorgen inom vård- och omsorgsboenden. Detta sker genom att personalens och brukarnas språkkunskaper matchas i så stor utsträckning som möjligt samt att språk- och kulturaspekten beaktas vid planeringen av nya boenden.

Botkyrka kommun ingår i det finska förvaltningsområdet och har därmed särskilt ansvar för att värna om det finska språket och kulturen, och ska kunna erbjuda äldreomsorg helt eller delvis på finska⁷. I dag har kommunen två avdelningar för finsktalande personer med demenssjukdom. Det finns ett uttalat intresse bland den finsktalande äldre kommunbefolkningen att få tillgång till vård- och omsorgsboenden med finsk inriktning. Beslut är även fattat av kommunen om att upphandla hemtjänst på finska. Syftet är att kunna erbjuda hemtjänst på finska till de brukare som så önskar.

Ambitionerna inom finskt förvaltningsområde är höga och förutsättningarna är goda. I Botkyrka finns många finsktalande pensionärer men det finns också många finskspråkiga bland omsorgspersonalen.

⁷ Den första januari 2010 fick Sverige en ny lag som ska stärka landets fem erkända nationella minoriteter och deras språk (Regeringens prop. 2008/09:158). I samband med detta blev ett antal kommuner, landsting och regioner förvaltningsområden för samiska, meänkieli och finska. Botkyrka är en av de utvalda kommunerna att ingå i det finska förvaltningsområdet.

Delaktighet och inflytande

För att vi i kommunen ska kunna göra rätt saker för de äldre inom äldreomsorgen är det viktigt att vi frågar och lyssnar på vad de äldre vill. Vård- och omsorgsboendet är den boendes hem. I detta stadium av livet är beroendet av andra större och självständigheten mindre. Kommunen har här ett stort ansvar och det ska förvaltas väl. Vad som gör att man trivs och känner sig trygg i sitt hem varierar, och därför är kommunen angelägen om att få höra de boendes tankar och synpunkter. Kommunen ska möjliggöra detta genom att skapa forum för inflytande och delaktighet på vård- och omsorgsboenden. Brukarråd som forum för inflytande ska utvecklas och bli bättre inom äldreomsorgen.

Det är genom genomförandeplanen du kan vara delaktig i hur dina stödinsatser genomförs inom äldreomsorgen. Arbetet med genomförandeplanen är högt prioriterat.

Äldre inom omsorgen och alla övriga kommuninvånare kan lämna synpunkter på kommunens verksamhet på webbplatsen, via synpunktskort, genom att ringa eller skriva brev. Detta är ett sätt för kommunen att få reda på vad medborgarna upplever är bra eller inte alls bra. Synpunkterna kan sedan användas för att förbättra verksamheten.

Kommunen samverkar med pensionärsföreningar genom kommunala pensionärsrådet (KPR). Pensionärsrådet, som består av politiker och representanter från pensionärsföreningar, för dialog om kommunaktuella frågor. KPR är rådgivande till andra kommunala organ och ska få möjlighet att påverka den kommunala verksamhetens innehåll och utformning.

En grundläggande förutsättning för medborgares delaktighet och inflytande är att det finns information om kommunens verksamheter, tjänster och planer. Informationen ska vara lättillgänglig, tydlig, aktuell och finnas på olika språk och i olika format.

Stöd till anhöriga

Anhörigstöd finns för att förebygga ohälsa hos anhöriga genom att synliggöra deras situation. Anhörigstödet är till för dig som stödjer en närstående, exempelvis genom att vårda din partner i hemmet, genom att stödja din förälder som är sjuk eller stötta din närstående som flyttat till ett vård- och omsorgsboende. Som anhörig har du rätt att ansöka om bistånd för egen del. Stödet är individuellt utifrån behov och önskemål men sker både individuellt och i grupp. Exempel på stöd är vägledning, stödsamtal, information och som komplement finns nätbaserat stöd. Kommunen vill hitta sätt att öka användandet av nätbaserat stöd. Det finns även ett indirekt stöd till anhöriga i form av korttidsboende, växelvård, dagverksamhet och avlösning i hemmet. Korttidsboende innebär att personen i behov av omsorg får en tillfällig plats på ett vård- och omsorgsboende. Kommunen ska arbeta för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter inom äldreomsorgen.

Mat och näring

Maten och måltiden är betydelsefull för hälsan och välbefinnandet, och en central del av omsorgen. En näringsrik kost bidrar till att man behåller hälsan och återhämtar sig efter sjukdom. Förutom att maten är näringsrik och av god kvalitet, spelar måltiden en viktig roll som källa till sociala kontakter. Måltiden ska vara en stund att se fram emot och maten omväxlande, samt tillagad och serverad med omsorg. Det är också viktigt att måltidsmiljön är behaglig.

I kommunen försöker vi i möjligaste mån anpassa måltiden efter de äldres önskemål och behov. Många mår bra av att äta mat från en bekant matkultur. De som får mat via hemtjänsten har på olika sätt valmöjlighet kring maten. Många vill också ha sällskap vid måltiden. Att tillgodose detta behov bland ensamboende äldre är något kommunen ska verka för. Maten tillagas med få undantag i kommunens egna kök vilket gör det möjligt för oss att säkerställa att maten håller god kvalitet. På kommande vård- och omsorgsboenden ska vi i kommunen sträva efter att det ska finnas tillagningskök. Två gånger per år utvärderas maten av dem som äter den. Genom att vara noga med kvaliteten, lyssna på de äldre som äter maten och göra dem delaktiga, ska vi erbjuda god, näringsriktig mat och en behaglig måltidsmiljö.

Kvalitetsarbete

Kommunens uppgift att bedriva en god omsorg innebär kvalitetsarbete på flera sätt och på flera nivåer. Våra värdighetsgarantier har sin utgångspunkt i Socialstyrelsens nationella värdegrund för äldreomsorgen och ska leva upp till varje människas behov av självbestämmande, integritet, trygghet, välbefinnande och ett gott bemötande. Värdighetsgarantierna visar vad som är kvalitet inom våra verksamheter och ska tydliggöra vad du som kommuninvånare kan förvänta dig av äldreomsorgen. Att ha möjlighet att delta i aktiviteter och att vara så frisk som möjligt är exempel på vad värdighetsgarantierna tar upp. Kommunen ska se till att du möter personal som förstår dina behov och ger vård och omsorg därefter. Det kan dessutom finnas behov av gemensamma insatser från både äldreomsorg, socialtjänst och hälso- och sjukvård till äldre med psykisk ohälsa eller missbruk och beroende. Hela tiden pågår arbete med att följa upp och förbättra kvaliteten, bland annat genom internkontroller och analys av brukarundersökningar.

En viktig del av äldreomsorgen är att få stöd och vård vid livets slutskede. På vård- och omsorgsboendet finns personal vid din sida, du kan få smärtlindring vid behov och dina närstående erbjuds stöd.

Arbetet inom äldreomsorgen ställer höga krav på personalens kompetens. Olika utbildningsinsatser görs som en del i arbetet att ge varje individ en god omsorg. Vård- och omsorgsnämndens kompetensförsörjningsstrategi anger mål och riktning för vad vi behöver kunna. För omsorgspersonalen är målet en fullgjord gymnasieutbildning motsvarande vård- och omsorgsprogrammet. Tekniska lösningar och hjälpmedel i omsorgsarbetet utvecklas ständigt. Att dra nytta av denna utveckling är nödvändigt då trycket på äldreomsorgen ökar. Genom att i större utsträckning använda oss av ny teknik hoppas vi i kommunen kunna frigöra mer tid till omvårdnad. Inom äldreomsorgen arbetar många människor och behovet av personal kommer att vara stort även i framtiden. Äldreomsorgen ska vara både en

god vård och omsorg och en attraktiv arbetsplats. Detta ska locka fler att vilja arbeta inom äldreomsorgen.

Genom förebyggande arbete, stimulans och innehåll i vardagen kan vi öka välbefinnandet bland äldre. På vård- och omsorgsboenden görs riskbedömningar av ett team bestående av hälso- och sjukvårdspersonal, enhetschef och omvårdnadspersonal. Teamet bedömer om det finns risk för att den boende kan falla, bli undernärd, få trycksår eller få försämrad munhälsa, för att kunna sätta in förebyggande åtgärder. Detta tänk finns även inom hemtjänsten där personalen är observant på förändringar hos den äldre. Felmedicinering kan orsaka sjukdomar och skador. Felmedicinering kan exempelvis handla om olämpliga kombinationer av läkemedel eller för mycket mediciner. För att undvika felmedicinering görs läkemedelsgenomgångar på kommunens vård- och omsorgsboenden minst en gång per år. Läkemedelsgenomgångarna utförs av läkare som kommunen har avtal med. För att göra bättre och mer omfattande läkemedelsgenomgångar samarbetar kommunen med apoteken.

På vård- och omsorgsboenden ska det vara lätt att delta i aktiviteter och att få stimulans, men förutsättningarna är olika bland de äldre. Ofta krävs det att aktiviteten äger rum på eller i anslutning till boendet. På varje vård- och omsorgsboende finns kulturombud som utvecklar och skapar aktivitetsformer. Det finns både återkommande och nya kultur- och hälsoaktiviteter. Varje dag finns det någon aktivitet, om än i det lilla. Ofta är dessa aktiviteter de mest betydelsefulla för den boende. Genom att utrusta vård- och omsorgsboendena med några enkla redskap ska vi möjliggöra spontan fysisk aktivitet. På kommande vård- och omsorgsboenden ska det finnas funktioner som ökar välbefinnandet, såsom kanske möjligheten att ta ett varmt bad. Kommunen ska på olika sätt fortsätta arbeta för att stimulera till meningsfulla aktiviteter i äldres vardag. Alla som bor på vård- och omsorgsboendena ska ha möjlighet att få existentiella behov tillgodosedda och att utöva sin religion.

Detta ska kommunen utveckla⁸

En god omsorg består av många delar. I detta kapitel har vi beskrivit en del av de komponenter som utgör äldreomsorgens verksamhet, samtidigt som vi blickar framåt. Vi ska ge varje individ en god omsorg och vi ska ge anhöriga ett bra stöd.

Löfte	Ansvarig
14. Kommunen ska under äldreplaneperioden undersöka möjligheterna att bevilja den äldre med omvårdnadsinsats en extra hemtjänststimme som brukaren själv bestämmer vad den ska användas för.	Vård- och omsorgsnämnden
15. Dagverksamheten för personer med demenssjukdom ska utökas och bli mer flexibel kring öppettider.	Vård- och omsorgsnämnden
16. Verksamheten på våra vård- och omsorgsboenden ska i den mån det vara möjligt planeras utifrån behov av språk- och kulturinriktning.	Vård- och omsorgsnämnden
17. Personalens språkkunskaper ska i möjligaste mån matchas med de äldres språk inom äldreomsorgens olika verksamheter.	Vård- och omsorgsnämnden
18. Kommunen ska möjliggöra delaktighet och inflytande på vård- och omsorgsboenden. Brukarråd som forum för inflytande ska utvecklas och bli bättre inom äldreomsorgen.	Vård- och omsorgsnämnden
19. Kommunen ska arbeta för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter inom äldreomsorgen.	Vård- och omsorgsnämnden
20. Vård- och omsorgspersonalens kompetens ska fortsätta att stärkas.	Vård- och omsorgsnämnden
21. Kommunen ska på olika sätt fortsätta arbeta för att stimulera till meningsfulla aktiviteter i de äldres vardag.	Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden

⁸ För information om hur kommunen kommer arbeta med nedanstående löften, se bilaga 1.

Lika och olika

Dagens äldre, såsom Margit, Antti och Meryem, har många olikheter men också många saker gemensamt. De trivs i sina bostadsområden och vill helst inte flytta. Alla önskar sig gemenskap och vill bli behandlade som individer utifrån behov, önskemål, kulturella preferenser, religion, språk och hälsa. Alla vill förbli friska och gärna kunna bo hemma. Å andra sidan vill man inte vara ensam och isolerad. Alla vill känna sig trygga.

Och visst kan vi vara tämligen säkra på att även framtidens äldre har liknande tankar och krav – oavsett vilken bakgrund de har!

Det är en utmaning för kommunen att bemöta allt det individuella. En långsiktig plan – äldreplan – är ett viktigt steg för att klara av detta på bästa möjliga sätt.

Vill du ha mer information?

Ring

Kontaktcenter 08-530 610 00

Skicka e-post

kontaktcenter@botkyrka.se

Läs mer

www.botkyrka.se

Besök

Alby medborgarkontor

Alby Centrum, Albyvägen 2-4

Fittja medborgarkontor

Fittja Centrum, Fittjavägen 3-9

Hallunda medborgarkontor

Hallunda Centrum, Hallundaplan 1

Tullinge medborgarkontor

Tullinge Centrum, Nyängsvägen 3

Tumba medborgarkontor

Tumba torg 101 (ovanför Tumba Centrum)

Bilaga 1. Hur äldreplanens löften ska förverkligas

Löfte 1: Kommunen ska underlätta för äldre att vistas i och ta sig till kommunens grönområden.

Ansvarig: Samhällsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Samhällsbyggnadsnämnden: Vid anläggning av nya grönområden planerar vi för en tillgänglighet för alla, inklusive äldre. Ambitionen är även att göra något åt de äldre områdena, som idag inte är lika tillgängliga. Dock kommer detta att dröja några år, eftersom vi först bör ta fram en plan för i vilken ordning detta ska göras.

Vård- och omsorgsnämnden: Det är en del av biståndshandläggningen att bevilja insatser som underlättar för våra brukare att ta del av kommunens grönområden. Detta sker exempelvis genom ledsagning och inom vård- och omsorgsboende.

Löftet tas även upp i äldreomsorgens värdighetsgarantier, garanti 16: Du får möjlighet till utevistelse och fysisk aktivitet.

Löfte 2: Kommunen ska stötta initiativ från medborgarna i att erbjuda socialt stöd, eller att ordna aktiviteter för äldre inom äldreomsorgen. Kommunen ska arbeta för att volontärverksamheten ska öka.

Ansvarig: Kultur- och fritidsnämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden: Kultur- och fritidförvaltningen arbetar aktivt för medborgarnas delaktighet, exempelvis genom Kreativa fonden. Kultur- och fritidsnämnden kommer att fortsätta verka för medborgarnas delaktighet under kommande år.

Vård- och omsorgsnämnden: Nämndens verksamheter erbjuder anhörigstöd och samarbetar med frivilligorganisationer. Exempelvis samarbetar förvaltningen med Väntjänsten, föreningen Äldrekontakt och pensionärsråd, och våra mötesplatser drivs av frivilliga. Vi har ett antal personer och organisationer som bidrar med aktiviteter på samtliga vård- och omsorgsboenden, bland annat PRO Botkyrka finska, syriansk-ortodoxa kyrkan och svenska kyrkan. Syftet med samarbetet är att underlätta för våra brukare att delta i aktiviteter och öka meningsfull, social samvaro.

Anhörigstödet har fått ett uppdrag att undersöka och utveckla möjliga samarbetsformer med föreningar i norra Botkyrka.

Nämnden erbjuder lokaler i form av mötesplats Tumba och Grödinge. Även i det koncept för etablering av trygghetsboenden, som nämnden kommer att ta ställning till under 2015, erbjuds intresseorganisationer och andra äldre i området tillgång till boendets gemensamhetslokaler, i den mån det är möjligt och önskvärt.

Löfte 3: Kommunen vill ta fram ett komplement till landstingets hälsosamtal.

Ansvarig: Vård- och omsorgsnämnden.

Vård- och omsorgsnämnden: Landstinget erbjuder möjlighet till hälsosamtal för alla medborgare som fyllt 75 år. Vid hälsosamtalen skulle det vara önskvärt att medborgarna också får relevant information från kommunen om till exempel mötesplatser för äldre, hur man ansöker om omsorgsinsatser och bostäder för äldre mm. Utifrån ett medborgarperspektiv är det önskvärt att kommunen och landstinget hittar former för att samverka närmare eftersom det finns mycket kommunalinformation som medborgarna har nytta av.

Förvaltningen har i uppdrag av nämnden att ta initiativ till att få till stånd en närmare samverkan mellan kommun och landsting gällande hälsosamtal samt undersöka hur en sådan samverkan kan utformas.

Löfte 4: Kommunen ska förbättra informationen om utbudet av aktiviteter, mötesplatser och friluftsområden.

Ansvarig: Kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden: Kultur- och fritidsnämnden bedömer att man redan arbetar i riktning med löftet och kommer att fortsätta bidra till målet under kommande flerårsplanepериод.

Samhällsbyggnadsnämnden: Information om t.ex. parker, hundrastgårdar och lekplatser finns på vår lokala webbkarta. Denna information förbättras kontinuerligt. Vi genomför också varje år en bussrundtur till våra parker, som samtliga kommunmedborgare kan delta i. I samband med detta har det tidigare gjorts en skrift om parkerna.

Vård- och omsorgsnämnden: Förvaltningen satsar på att öka utflödet av information till äldre genom att anställa en webbkoordinator, vilket även frigör tid för kommunikatören att ägna sig åt dessa frågor.

För att förbättra informationen kommer digitala annonstavlor att införas på kommunens vård- och omsorgsboenden. På tavlorna kommer till exempel aktuella aktiviteter att synas.

Som en del av den äldreveckan som kommunen organiserar varje höst, har förvaltningen två år i rad anordnat en minimässa på temat äldreomsorg. Som en del i att informera om insatser och aktiviteter riktade till äldre kommer förvaltningen fortsätta detta engagemang

Förvaltningens syn- och hörselinstruktör och Botkyrkafixaren kommer i större utsträckning att förmedla information om kommunens utbud vid kontakt med brukare.

Löfte 5: Kommunen ska i sina olika roller bli bättre på att lotsa äldre vidare till aktiviteter och mötesplatser, och motivera till deltagande.

Ansvarig: Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden: Kultur- och fritidsförvaltningen uppdaterar kontinuerligt nyckelpersoner i övriga förvaltningar med aktiviteter och verksamheter. Genom förenings- och kulturverksamheterna lotsas allmänheten vidare till både eftersökta samt nya verksamheter och aktiviteter. Kultur- och fritidsnämnden kommer att fortsätta bidra till målet under kommande år.

Socialnämnden: Gäller löfte 5 och 21.

På följande sätt kommer socialnämnden arbeta för att uppfylla löftet:

- Utveckla samarbetet med vård- och omsorgsförvaltningen kring:
 1. De respektive träfflokaler/dagverksamheterna/dagliga verksamheterna.
 2. Gemensam utveckling av träfflokaler, dagverksamhet och daglig verksamhet med den äldre personen i fokus.
 3. Kunskapsöverföring i syfte att på träfflokaler och i daglig verksamhet bemöta äldre personer med psykisk ohälsa/missbruk på bästa sätt.
 4. Vid etablering av äldrelotsar.
 5. Den uppsökande verksamheten med landstinget i syfte att arbeta förebyggande med psykisk ohälsa och missbruk.
- Öka delaktighet från den äldre personen. Stående punkt i genomförandeplan, inte utgå från vad som finns utan vad personen önskar. Se vad som hindrar och hur förvaltningen kan ge stöd.
- Anordna eller ge stöd till grupper på vård- och omsorgsförvaltningens träfflokaler som riktar sig till äldre personer med psykisk ohälsa/missbruk. De kan vara stödgrupper, ESL-grupper, eller bara att storleken på gruppen bättre anpassas till målgruppen äldre med psykisk ohälsa/missbruk.
- Ge stöd till anhöriga att motivera den äldre personen att delta i aktiviteter. Ge stöd till anhöriga att själv delta i aktiviteter.
- Se till att den äldre personen får mer kunskap om vad som händer på träfflokalen/daglig verksamhet, hur det går till. Exempelvis med utgångspunkt från ESL-metoden. (ESL-manual som gäller besök på träfflokal).
- Boenheten vill främja den fysiska och psykiska hälsan hos sina hyresgäster och underlätta en meningsfull fritid och bryta social isolering. Boenheten kommer därför ge information om och stöd till ideella föreningar och aktiviteter i kommunen samt erbjuda hyresgästerna möjlighet att simma eller träna i kommunens simhallar.

- Vuxenenheten åtar sig att stödja och motivera enhetens klienter till sundare levnadsvanor och erbjuda möjlighet till träning i kommunens simhallar.
- För att ge utrymme i budget och konkret koppla detta till ordinarie styrdokument kommer dessa åtaganden även att tas upp i förvaltningens kommande flerårsplan. Utöver detta har vuxenenheten och boenheten redan i sin nuvarande utvecklingsplan målet att Botkyrkaborna är friskare och mår bättre (utvecklingsmål 3) vilket direkt kan kopplas till åtagande 6 och 7.

Vård- och omsorgsnämnden: Biståndshandläggarna vid myndighetsenheten ska informera om mötesplatser och om olika aktiviteter som erbjuds till de äldre, och uppmuntra till deltagande. Genom hemtjänstinsatsen ledsagning beviljas brukare stöd att ta sig till aktiviteter och mötesplatser.

Se även nämndens svar på löfte 4.

Löfte 6: Aktiviteter ska utformas så att många kan delta.

Ansvarig: Kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden.

Kommunstyrelsen: I sin nuvarande formulering kan kommunledningsförvaltningen arbeta med löftet genom att använda sitt processägarskap inom demokrati och mänskliga rättigheter och folkhälsa till att stötta kommunorganisationen med sin expertis i frågor om tillgänglighet och delaktighet.

Kultur- och fritidsnämnden: Kultur- och fritidsförvaltningen erbjuder personal på vård- och omsorgsboenden inspiration och utbildning för att en kvalitativ förståelse för kulturell verksamhet ska uppnås. Kultur- och fritidsnämnden kommer att fortsätta verka för utbildning och inspiration under kommande år.

Löfte 7: Kommunen ska arbeta för att det ska finnas aktiviteter och träffplatser i fler kommundelar genom samverkan med föreningar och bostadsbolag.

Ansvarig: Kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden: Kultur- och fritidsförvaltningen söker kontinuerligt efter nya arenor, på tillgängliga platser och tider, för möten, aktiviteter och delaktighet äldre emellan. Kultur- och fritidsnämnden kommer att fortsätta arbetet med att hitta nya arenor för möten, aktiviteter och delaktighet under kommande år.

Samhällsbyggnadsnämnden: Samhällsbyggnadsnämnden kan skapa förutsättningar för mötesplatser med god tillgänglighet i samband med planläggning av bland annat boendeformer för äldre eller bostäder i närheten av annan service. I projektet för äldre- och omsorgsboende i kvarteret Frigg i Norsborg planeras för en restaurang med uteservering som även ska vara öppen för allmänheten och i det nya boendet Tornet i samma stadsdel har restaurangen fått en ambitiös utformning, kopplad till en fin utemiljö, vilket uppmuntrar till användning för olika aktiviteter. I pågående

detaljplanearbeten för olika former av äldre- och omsorgsboenden kommer sådana aspekter även fortsättningsvis att vägas in.

Vård- och omsorgsnämnden: För att öka antalet möjliga träffpunkter för kommunens äldre erbjuder nämnden lunchträff på Tornets vård- och omsorgsboende en gång per månad. Ambitionen är även att under planeperioden skapa ytterligare en träffpunkt i norra Botkyrka.

Se även svaren som handlar om gemensamhetslokaler och träffplatser inom konceptet för trygghetsboende under löfte nummer 2.

Löfte 8: Kommunen ska arbeta för fler alternativ i utbudet av boendeformer för äldre.

Ansvarig: Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Kommunstyrelsen: Detta är en väldigt generellt hållen löftesformulering som behöver förtydligas innan kommunledningsförvaltningen kan ta ställning till eventuellt genomförande. Förtydligandet behöver handla om vilka typer av boendeformer Botkyrka kommun har som ambition att erbjuda, en bedömning av vilka behov av kommunal service en åldrande befolkning redan boende i kommunen har, samt de behov eventuellt inflyttande åldrande befolkning har och vilka krav det ställer på kommunens verksamheter

Samhällsbyggnadsnämnden: Samhällsbyggnadsnämndens uppdrag är att i översiktsplanering och detaljplanearbete planera för boende för äldre, men vilket utbud som ska finnas och med vilken boendeform är ingen primär uppgift för samhällsbyggnadsnämnden att ta ställning till.

Tekniska nämnden: När det gäller båda dessa löften (8 och 9) är det tekniska nämndens uppdrag att på beställning av vård- och omsorgsnämnden delta i framtagande av detaljplan samt att bygga de vård- och omsorgsboenden som ska ägas och drivas av kommunen. Det är således inte nämndens och/eller förvaltningens uppgift att arbeta för olika alternativ.

Vård- och omsorgsnämnden: Trygghetsboenden ligger utanför nämndens ordinarie ansvarsområde, men då vi ser möjliga samhällsvinster med en sådan etablering, har förvaltningen tagit fram ett eget koncept för trygghetsboenden. I konceptet föreslår nämnden subventionera delar av boendets gemensamhetsutrymmen och kostnaden för en trygghetsvård.

Nämnden har även ställt sig positiv till etablering av seniorboendekonceptet Bovieran i kommunen.

Löfte 9: Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar.

Ansvarig: Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden: Under våren 2015 kommer arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen att genomföra en inventering av alla våra lokaler ur ett tillgänglighetsperspektiv. En miljon kronor är avsatta för att avhjälpa eventuella brister. Vid behov av prioritering kommer vi ta hjälp av kommunens tillgänglighetssamordnare.

Vid de ombyggnationer som genomförs utgår vi från Botkyrka kommuns projekteringsanvisningar där man följer riktlinjerna i tillgänglighetsdatabasen. Vi bedömer därmed åtagandet som genomförbart.

Kommunstyrelsen: Detta löfte är ett lagkrav och kan genomföras genom ett intensifierat samarbete mellan kommunledningsförvaltningen och samhällsbyggnadsnämnden. Kommunledningsförvaltningen kommer att arbeta med löftet genom sitt processägarskap i tillgänglighetsarbetet.

Kultur- och fritidsnämnden: Kultur- och fritidsnämnden bedömer att man redan arbetar i riktning med löftet och kommer att fortsätta bidra till målet under kommande flerårsplanepериод.

Samhällsbyggnadsnämnden: Tillgänglighet är ett myndighetskrav som regleras i Boverkets byggregler. Dessa uppdateras kontinuerligt och måste givetvis beaktas i förvaltningens planering.

Socialnämnden:

På följande sätt kommer socialnämnden arbeta för att uppfylla löftet:

- Förvaltningens boenden ska succesivt anpassas för äldre personer med funktionsnedsättning.
- Förvaltningens dagliga verksamheter ska vara anpassade för personer med funktionsnedsättning.
- Förvaltningens dagliga verksamheter ska ligga i anslutning till kollektivtrafik.
- Utveckla insatser som underlättar tillgängligheten till önskade aktiviteter för den äldre personen med psykisk ohälsa/missbruk. Det kan vara stöd från personal, färdtjänst eller annat

Tekniska nämnden: Tillgänglighet är ett myndighetskrav som regleras i Boverkets byggregler. Dessa uppdateras kontinuerligt och följs givetvis i alla projekt.

Vård- och omsorgsnämnden: Vid beställning av nya boenden och ombyggnationer beaktas alltid tillgängligheten och budgeteras för.

Löfte 10: Kommunen ska aktivt bevaka och dra nytta av utveckling av teknik och hjälpmedel som kan bidra till äldres självständighet och välmående. Kommunen ska vara öppen för, och ta initiativ till, att pröva nya tekniska lösningar och hjälpmedel.

Ansvarig: Samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Samhällsbyggnadsnämnden: Samhällsbyggnadsförvaltningen följer anvisningar när det gäller nya myndighetskrav och förändringar som baseras på forskning och utveckling. Vi bevakar också nya innovationer på området och försöker därmed göra ett kontinuerligt arbete i enlighet med detta löfte.

Tekniska nämnden: Tekniska nämnden hanterar byggnation där kommunen driver verksamheten i egen regi. För dessa projekt finns bygg- och projekteringsanvisningar som uppdateras årligen för att få med nya myndighetskrav och förändringar som baseras på forskning och utveckling. Nya idéer på lösningar kan komma både från vårdpersonal och från byggare. T.ex. valdes på det nya vård- och omsorgsboendet Tornet badrumslösningar som är utformade på ett sådant sätt att en äldre eller funktionshindrad person kan klara mer på egen hand i och med att utrustningen är inställningsbar. Eftersom vård- och omsorgsboenden blir alltmer lika sjukhus sker också en kontinuerlig utveckling avseende teknisk utveckling och tekniska hjälpmedel. Således sker detta arbete kontinuerligt från förvaltningens sida.

Vård- och omsorgsnämnden: Arbetet med digitaliseringen av äldreomsorgen utvecklas kontinuerligt bland annat genom införandet av digitalt trygghetslarm. Utvecklingen inom teknikområdet omvärldsbevakas genom förvaltningens deltagande i länsöverskridande grupper.

Löfte 11: Minst ett nytt vård- och omsorgsboende ska planeras under äldreplanepreioden.

Ansvarig: Samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Samhällsbyggnadsnämnden: Under en fyraårsperiod kommer 200 platser i de äldre boendena att ersättas med nya vård- och omsorgslägenheter. Tumba äldreboende kommer att ersättas med två eller tre nya enheter. Förvaltningen deltar redan i planeringen av detta arbete.

Tekniska nämnden: Under en fyraårsperiod kommer 200 platser i de äldre boendena att ersättas med nya vård- och omsorgslägenheter. Tumba äldreboende kommer att ersättas med två eller tre nya enheter. Förvaltningen arbetar således redan nu med frågan, även om det råder en viss osäkerhet om ett nytt boende kan stå klart till 2017.

Vård- och omsorgsnämnden: Flera boenden finns inplanerade och budgeterade för under planeperioden.

Löfte 12: Tillgängligheten i kommunens egna verksamheter och på allmänna platser ska ses över och bristerna ska rättas till.

Ansvarig: Samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden.

Samhällsbyggnadsnämnden: Vid planläggning ska tillgänglighetsaspekterna alltid beaktas. Vad gäller den befintliga miljön görs kontinuerliga förbättringar, t ex avseende bättre belysning och anpassning av busshållplatser och övergångsställen mm.

Tekniska nämnden: Detta är något som sker kontinuerligt. Tekniska förvaltningen har anslagit medel för tillgänglighetsanpassning för enkelt avhjälpna hinder i kommunens egna lokaler. För att avhjälpa hinder i andra fastighetsägares lokaler, där kommunen är hyresgäst, ställer vi krav på fastighetsägaren att avhjälpa tillgänglighetsbristen.

Löfte 13: Kommunens ambition är att tillgänglighetsdatabasen i framtiden ska ha information om fler lokaler och platser i kommunen, exempelvis promenadvägar och köpcentrum.

Ansvarig: Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden.

Kommunstyrelsen: Detta löfte kan genomföras genom ett intensifierat samarbete mellan kommunledningsförvaltningen och samhällsbyggnadsnämnden. Kommunledningsförvaltningen kommer att arbeta med löftet genom sitt processägarskap i tillgänglighetsarbetet.

Samhällsbyggnadsnämnden: Det primära ansvaret för tillgänglighetsdatabasen ligger sedan årsskiftet på den nybildade tekniska förvaltningen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har dock ambitionen att tillsammans med tekniska förvaltningen återuppta arbetet med databasens uppdatering.

Tekniska nämnden: Tillgänglighetsdatabasen hanteras idag av tekniska förvaltningens fastighetsenhet och innehåller information om inventeringar av de lokaler där kommunen bedriver verksamhet. Tidigare har det varit många brister som behövt byggas bort, men om databasen ska utökas bör en diskussion tas avseende vem som ska ansvara för databasen. I första hand bör en sådan diskussion ske med samhällsbyggnadsförvaltningen.

Löfte 14: Kommunen ska under äldreplaneperioden undersöka möjligheterna att bevilja den äldre med omvårdnadsinsats en extra hemtjänsttimme som brukaren själv bestämmer vad den ska användas för.

Ansvarig: Vård- och omsorgsnämnden.

Förvaltningen kommer under planeperioden att genomföra en förstudie för att utreda möjligheterna att bevilja våra äldre med omvårdnadsinsatser en extra hemtjänsttimme som brukaren själv beslutar vad den ska användas för.

Löfte 15: Dagverksamheten för personer med demenssjukdom ska utökas och bli mer flexibel kring öppettider.

Ansvarig: Vård- och omsorgsnämnden.

Platserna inom dagverksamheten utökas efter behov och arbetet med att ha flexiblere öppettider har redan påbörjats. Satsningen kommer att fortsätta framöver enligt uppdrag från nämnden.

Löfte 16: Verksamheten på våra vård- och omsorgsboenden ska i den mån det vara möjligt planeras utifrån behov av språk- och kulturinriktning.

Ansvarig: Vård- och omsorgsnämnden.

Nämnden arbetar för detta löfte genom att matcha personalens och brukarnas språkkunskaper på våra boenden. Vid planering av nya boenden kommer även språk- och kulturaspekten att beaktas.

Utifrån att Botkyrka kommun ingår i det finska förvaltningsområdet måste vi däremot erbjuda plats med finsk inriktning när sådan efterfrågas. Därför kommer antalet finska avdelningar utökats från två till minst tre inom äldreplaneperioden.

Löfte 17: Personalens språkkunskaper ska i möjligaste mån matchas med de äldres språk inom äldreomsorgens olika verksamheter.

Ansvarig: Vård- och omsorgsnämnden.

Språkkompetens är en del av matchningen i äldreomsorgen redan idag. Vi kommer arbeta vidare med detta under äldreplaneperioden.

Förvaltningen undersöker i detta nu möjligheterna att upphandla hemtjänst på finska för att tillgodose de finstalande brukarnas behov.

Löftet tas även upp i äldreomsorgens värdighetsgarantier, garanti 5: Du får möjlighet att fortsätta ditt eget liv och behålla dina vanor och struktur på dagen.

Löfte 18: Kommunen ska möjliggöra delaktighet och inflytande på vård- och omsorgsboenden. Brukarråd som forum för inflytande ska utvecklas och bli bättre inom äldreomsorgen.

Ansvarig: Vård- och omsorgsnämnden.

Förvaltningen arbetar med utvecklingen av brukarråd, genomförandeplaner, synpunktshantering och brukarenkäter på flera olika sätt. Bland annat hålls brukarråd och boendemöten både oftare och med större regelbundenhet än tidigare, och fler tillfällen för ”öppet hus” ordnas på vård- och omsorgsboenden. Vi kommer även bjuda in mer aktivt till dessa sammankomster och genomföra fler djupintervjuer med våra brukare.

Löftet tas även upp i äldreomsorgens värdighetsgarantier, garanti 3 respektive 6:

Du har möjlighet att bestämma hur, när och av vem du får din hjälp och ditt stöd.

Du får möjlighet att vara delaktig i vårdplanering, biståndshandläggares utredning, upprättande av genomförandeplan och uppföljning.

Löfte 19: Kommunen ska arbeta för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter inom äldreomsorgen.

Ansvarig: Vård- och omsorgsnämnden.

Ett av nämndmålen är att ge ett bra stöd till anhöriga. Utifrån detta arbetar förvaltningen för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter och utbildning av medarbetare i ämnet fortsätter.

Löfte 20: Vård- och omsorgspersonalens kompetens ska fortsätta att stärkas.

Ansvarig: Vård- och omsorgsnämnden.

Nämnden har tagit beslut om en kompetensförsörjningsstrategi som syftar till att stärka vård- och omsorgspersonalens kompetens inom omsorg och språk. Satsningarna finansieras huvudsakligen med Botkyrkas interna kompetensfond.

Löfte 21: Kommunen ska på olika sätt fortsätta arbeta för att stimulera till meningsfulla aktiviteter i de äldres vardag.

Ansvarig: Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden: Kultur- och fritidsförvaltningens kulturutvecklare med inriktning äldre arbetar för ett bredare kulturutbud, fler möjligheter till möten mellan människor och en mer varierad fritid med både hälso- och kunskapsutveckling för kommunens seniorer. Kultur- och fritidsnämnden kommer att fortsätta verka för arbetet under kommande år.

Socialnämnden: Se löfte 5.

Vård- och omsorgsnämnden: Detta sker bland annat genom dagverksamheten, trädgårdsprojekt på våra vård-och omsorgsboenden, och genom olika kultursatsningar, så som dans- och rörelseprojekt.

De flesta av våra enheter har kulturombud och erbjuder samtliga brukare att delta i kulturella aktiviteter.

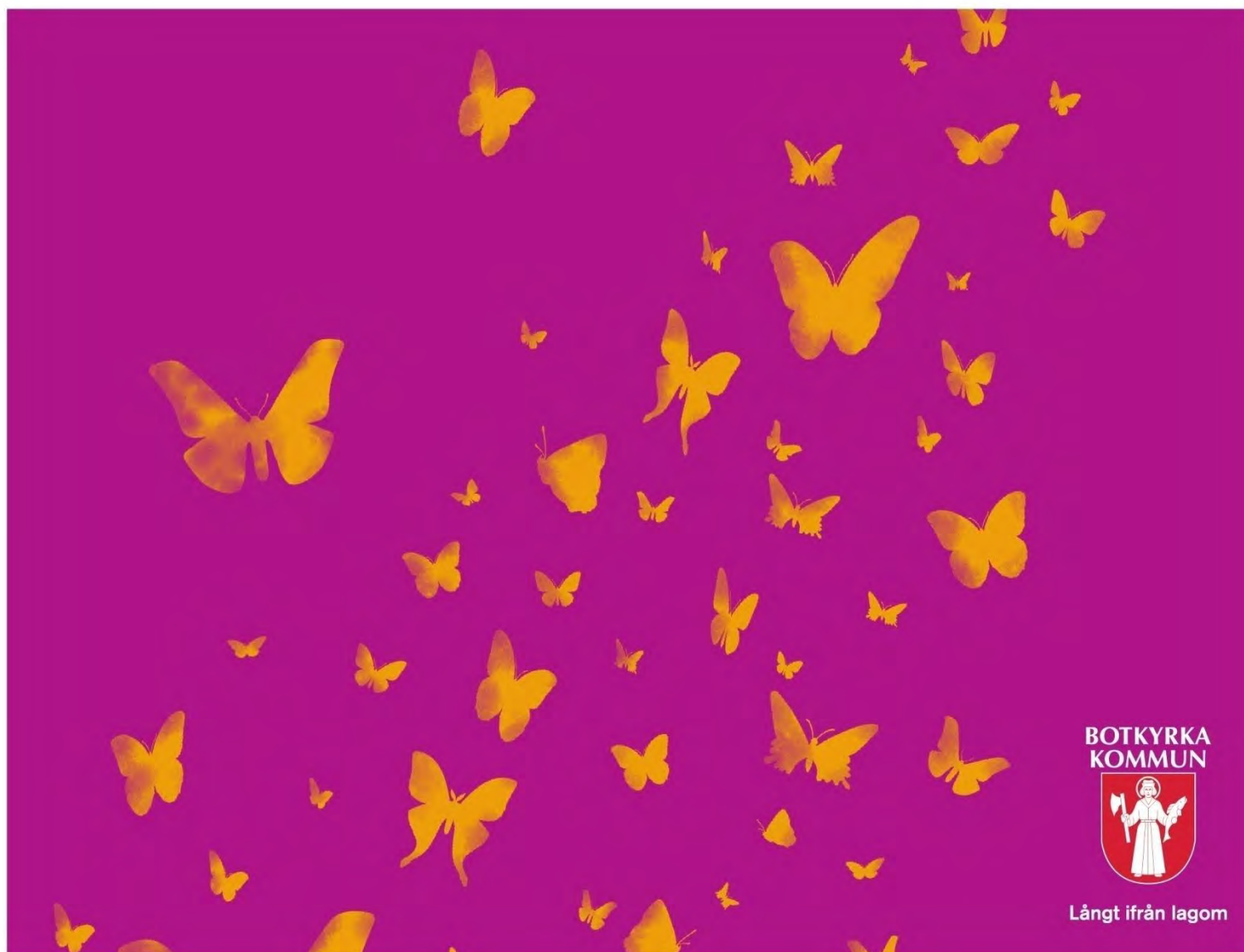
Löftet tas även upp i äldreomsorgens värdighetsgaranti, garanti 16: Du får möjlighet till utevistelse och fysisk aktivitet.

Se även svar på löfte 5.

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Tryggt att bli äldre i Botkyrka

Äldreplan 2015–2019

Innehållsförteckning

Förord.....	4
Inledning	5
Varför en äldreplan?.....	5
Den äldre befolkningen i Botkyrka.....	5
Hur mår vi i Botkyrka?.....	5
Befolkningsutveckling och framtidens äldre	6
Aktiviteter och mötesplatser	9
Kulturella aktiviteter	9
Biblioteken	10
Digital delaktighet – att använda internet	10
Mötesplatser och friluftsliv	10
Ett rikt föreningsliv och frivilliga krafter	11
Uppsökande verksamhet	11
Ett högre deltagande	12
Hur bor äldre i Botkyrka?.....	15
Hur vill man som äldre bo?	15
Ett anpassat hem.....	16
Hjälp och trygghet i det egna hemmet.....	16
Tekniska lösningar och hjälpmedel.....	17
Olika boendeformer	17
Seniorboenden och trygghetsbostäder	18
Vård- och omsorgsboenden.....	18
Den betydelsefulla närmiljön.....	19
En god omsorg	22
Att få äldreomsorg.....	22
I omsorgen möts vi och våra olika behov.....	23
Demens.....	23
En interkulturell omsorg och finskt förvaltningsområde	24
Delaktighet och inflytande	25
Stöd till anhöriga.....	25
Mat och näring	26
Kvalitetsarbete.....	26

Förord

Botkyrka ska vara en bra kommun att åldras i. För att du som medborgare ska se vilka möjligheter och utmaningar som ligger framför oss har vi tagit fram denna äldreplan. I äldreplanen blickar vi framåt och berättar om vad vi i kommunen kommer att satsa på de närmsta åren.

Antalet och andelen äldre ökar. Samtidigt kan allt fler se fram emot många friska år efter pensionen. Att vi får leva längre är en stor framgång för vårt välfärdsamhälle. Detta ställer också höga krav på en kvalitativ äldreomsorg, fler sociala aktiviteter, mötesplatser och bostäder anpassade för äldre.

Det ska kännas tryggt att bli äldre i Botkyrka. Du som äldre Botkyrkabo ska kunna lita på att en god omsorg finns där om du skulle behöva den. Det ska finnas en mångfald av bostäder som passar olika behov: hyresrätter, trygghetsboenden och vård- och omsorgsboenden. Kommunen ska möjliggöra ett aktivt och gott liv efter pensionsåldern. Äldre ska ha samma rätt som andra att påverka sitt liv och sin vardag, oavsett om det handlar om var man vill bo eller vilken slags hjälp man får från hemtjänsten.

Vi hoppas att du som kommuninvånare blir engagerad när du tar del av äldreplanen. Kontakta oss gärna om du har synpunkter, idéer och förslag på hur vi kan göra Botkyrka ännu bättre för äldre!

Slutligen vill vi rikta ett stort tack till alla som har bidragit till äldreplanen.

Tuva Lund (s)
Ordförande för politiska styrgruppen för framtagandet av Äldreplan 2015-2019
Botkyrka kommun

Inledning

Att bli och vara äldre – vad innebär det, hur är man då? Tillhör man automatiskt ”de äldre” så fort man fyller 65 år? Det finns många föreställningar om hur en äldre person är och det kan vara svårt att känna igen sig i den stereotypa bilden av att vara äldre. Hur man mår och identifierar sig, och vad man har för intressen är individuellt och skiljer sig mycket åt. Likaså skiljer sig behoven och önskemålen som rör ens vardag och framtid.

Det finns många områden som berör och kan förbättras för äldre – också i vår kommun. Vi från kommunen vill satsa på att utveckla ett antal områden de kommande åren. Det gäller boende, tillgänglighet, vård och omsorg, förebyggande och hälsofrämjande arbete, samt aktiviteter och mötesplatser. Inom dessa områden kommer det krävas olika satsningar för att möta framtida behov. Vi beskriver detta i huvudkapitlen Aktiviteter och mötesplatser, Ett tryggt och tillgängligt boende och En god omsorg. Varje kapitel följs av en sammanfattning om vad kommunen ska utveckla.

Varför en äldreplan?

I det här dokumentet, äldreplanen, beskriver vi vad vi i Botkyrka kommun gör i dag för kommuninvånare som är 65 år och äldre och vilka behov, utmaningar och planer som finns inför framtiden. Frågor som vi tar upp är: Hur vill man som äldre bo? Vilka är framtidens behov av vård och omsorg? Hur kan vi skapa förutsättningar för att kommunens invånare ska må bra och hålla sig friska längre? Hur möjliggör vi delaktighet och en innehållsrik vardag?

Genom att beskriva detta vill vi ge en bild av vad man som äldre kan förvänta sig av kommunen, och ge medborgaren en möjlighet att själv fundera över och planera sitt liv som äldre. Med äldreplanen vill vi förmedla att det är tryggt att bli äldre i Botkyrka. För att så många som möjligt i målgruppen ska kunna ta del av planen översätts den till de vanligaste språken bland äldre Botkyrkabor.

Den äldre befolkningen i Botkyrka

Nutidens och framtidens äldre befolkning i Botkyrka, vad vet vi om den? Vissa saker vet vi med god säkerhet, medan annat är uppskattningar vi gör. Det vi vet och uppskattar om nutidens och framtidens äldre visar på hur vi i kommunen ska arbeta framöver. Det visar vilka behov och utmaningar som finns, hur vi ska prioritera och var vi kan göra mest nytta.

Hur mår vi i Botkyrka?

Hälsan i Sverige har blivit allt bättre under de senaste decennierna. Medellivslängden har ökat och förväntas också fortsätta öka. Främst är det friska år som vi förlänger livet med, men det tillkommer också år med inslag av sjukdom och funktionsnedsättning. Med hög ålder ökar risken att utveckla ohälsa, både psykisk och fysisk. De flesta av dem som nu går i pension har dock många år kvar med förhållandevis hög levnadsstandard, god funktionsförmåga, hälsa och möjlighet till ett aktivt liv. Förändringar i hur vi mår kommer med stigande ålder men det ser olika

ut för olika personer. Det är skillnader i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper av kvinnor och män med olika utbildning, arbete och inkomst, samt mellan Botkyrka, Stockholms län och genomsnittet för hela landet. Mycket av ojämlikheten i hälsa beror på skillnader i livsvillkor och levnadsförhållanden. Genom att kommunen vet om skillnader som påverkar hälsan kan vi arbeta för att alla kommuninvånare, däribland äldre, ska må bra.

Det finns ett samband mellan socioekonomisk ställning och hälsa. I Botkyrka kommun finns stora skillnader i inkomstnivå, både mellan och inom våra olika kommundelar. Inkomstnivå är sammankopplat med graden av vårdutnyttjande. De med lägre inkomstnivå utnyttjar vården mindre. Tydliga hälsoskillnader utifrån inkomst syns även när man studerar vad som främjar hälsan – som fysisk och social aktivitet och goda kostvanor – och det som är hälsorisker – som rökning och alkohol. Fall är den vanligaste orsaken till skador bland äldre personer.

Den självskattade hälsan är lägre i Botkyrka i jämförelse med länet. Men en tendens är att den självskattade hälsan förbättras bland personer under 65 år, vilket kan tyda på att framtidens äldre kommer att må bättre. Först under 2020-talet förväntas fyrtiotalisterna i större utsträckning behöva söka hjälp inom vården. Inkomst, ålder, om man är man eller kvinna och om man bor ensam eller tillsammans med någon påverkar den psykiska hälsan och om man känner ensamhet, oro och ångest. Allt fler äldre uppger dock att de har ett socialt nätverk, deltar i aktiviteter och har tillgång till ett socialt stöd. Kvinnor deltar i större utsträckning än män i aktiviteter tillsammans med andra. Samtidigt rör kvinnor på sig mindre än män. Andelen stillasittande är större i Botkyrka än i resten av länet. I Sverige minskar andelen personer som är inaktiva och vi kan hoppas att denna trend slår igenom även i Botkyrka.

Befolkningsutveckling och framtidens äldre

Botkyrka har en ung befolkning, men antalet äldre personer ökar och deras andel växer. Denna utveckling finns inte bara i Botkyrka utan även i övriga Sverige och i Europa. Fram till 2020 blir det en stor ökning av personer i åldrarna 65–79 år. Därefter övergår denna ökning till ålderskategorin 80 år och äldre. I åldersgruppen 65–79 år är fördelningen mellan män och kvinnor relativt jämn, men andelen kvinnor ökar tydligt i åldersgruppen 80 år och äldre.

Bland personer i Botkyrka som är 65 år och äldre har mer än en tredjedel utländsk bakgrund, och bland personer 55 till 64 år har nästan hälften utländsk bakgrund. Det innebär att många av framtidens äldre kommer att ha rötter i andra länder. Bland Botkyrkas pensionärer kommer många i dag ifrån Finland, Turkiet och forna Jugoslavien. Även framöver kommer många äldre att ha rötter i dessa länder men på sikt ökar antalet äldre från Irak, Polen, Chile och Syrien. Detta gör att kommunen kommer att behöva större språklig och kulturell kompetens inom verksamheter riktade till äldre.

Allt fler väljer att arbeta efter att de fyllt 65 år. För närvarande arbetar cirka sex procent av kvinnorna och tolv procent av männen i Botkyrka efter 65 år. De äldre blir allt mer välutbildade. Tidigare har männen haft en högre utbildningsnivå men kvinnorna vinner mark. Även framöver kommer män ha högre ålderspension än kvinnor trots att skillnaderna minskar. De äldre får allt bättre ekonomiska villkor

men en del av framtidens pensionärer kommer, liksom nu, ha en låg inkomstnivå.

Allt fler av framtidens pensionärer kommer att vara mer teknikvana och ha fler kanaler för att söka information och kommunicera genom, men inställningen till tekniska lösningar varierar. Fyrtioåringarna och femtioåringarna kommer generellt sett att ha en större vana att påverka sin egen livssituation än tidigare generationer. Hur den framtida äldre befolkningen ser ut, agerar och vilka behov som uppstår kommer att påverka kommunens verksamhet. Kommunen behöver vara rustad för att möta framtidens kända och okända behov, och service och insatser kommer att ändras över tid.

En typisk 65-plussare i Botkyrka?

Så hur är en typisk Botkyrkabo som är över 65 år? Svaret är nog att det skulle vara svårt att definiera en sådan. Här finns ju en mycket stor mångfald vad gäller bakgrund, kulturer och individuella preferenser – dessutom en mycket större sådan än vad det finns i många andra kommuner. Bara det att drygt 50 procent av våra medborgare har sina rötter i andra länder och att det talas cirka 100 olika språk i Botkyrka!

I dag är de flesta 65-plussare svenskfödda även i Botkyrka. Den näst största gruppen är de med finsk bakgrund och den tredje största gruppen de som är födda i Turkiet. Till den sistnämnda gruppen hör huvudsakligen personer som identifierar sig som etniska turkar eller som syrianer, assyrier eller kaldéer.

I äldreplanen kommer vi att få lära känna Margit, Antti och Meryem¹ som ingår i varsin av de tre stora grupperna av 65-plussare. Detta betyder dock inte att de skulle vara representativa för hela sin grupp. Även fast det säkert finns gemensamma nämnare med många personer, är alla ändå unika. Alla är individer. Alla är på sitt sätt långt ifrån lagom.

¹ Dessa tre är fiktiva personer, men deras egenskaper baseras på intervjuer med och kommentarer av ett antal verkliga personer.

Margit

87 år. Född i Karlskrona. Änka sedan elva år tillbaka. Bor i en villa i stadsdelen Uttran.

Flyttade till Salems kommun i början av 50-talet för att jobba på Söderby sjukhus. Efter att ha gift sig bosatte sig Margit och hennes man först i en hyreslägenhet i Tumba, senare i villan i Uttran.

Margit läste till förskolelärare. Arbetade sedan inom förskolan ända fram till pensioneringen.

Hon har två döttrar. En dotter bor i dag i Tullinge, den andra i USA. Margit har tre barnbarn som alla bor hos dottern i USA. Margit saknar dem mycket.

Hon trivs mycket bra i området där hon bor. Njuter av att det är nära till naturen.

Hon känner sig trött ibland, har börjat märka att åldern gör sitt till. Via kommunens hemtjänst får hon hjälp med städning, tvätt och handling men vill fortfarande försöka laga maten själv.

”Jag tycker om att komma ut och promenera och försöker göra det nästan varje dag. Jag lägger hellre min ork på det än på dammsugning! Det kommer några flickor och pojkar två gånger i veckan och hjälper mig. Det funkar bra, men helst skulle jag vilja att det inte var så många olika personer som kom. Man har ju sina favoriter...”

Margit har flera vänner och bekanta, men de flesta bor inte i närheten. Hon kan känna sig lite ensam och ängslig ibland.

Kontakten med släkt och vänner sköter hon mestadels via telefon och brev.

”Men kanske borde jag lära mig att använda dator. Det är väl inte för sent för det än?”

Så gott som alla Margit umgås med är födda i Sverige.

”Jag har inte haft så mycket kontakt med andra kulturer än den svenska. Förrän nu med hemtjänsten. Till exempel är min favorithjälpängel från Eritrea. Han är så snäll och lyssnar alltid på mig.”

Förutom promenaderna gillar Margit att lösa korsord och lyssna på radio och musik, särskilt jazz. Då och då besöker hon mötesplats Tumbas solrum.

Margit älskar pelargoner. Hon har ett 40-tal olika sorter som pryder hennes fönsterbrädor.

Hon vill fortsätta bo hemma i villan så länge det bara går – så länge hon känner sig trygg. Men skulle hon bli sämre och inte kunna sköta sig själv, kan hon tänka sig att flytta.

”En servicelägenhet kunde vara något för mig. Där får man väl hjälp och slipper bli isolerad? Men jag vill absolut inte bo ihop med någon. Jag vill ha en egen lägenhet. Det är trevligt med sällskap, men jag vill också kunna vara i fred när jag vill. Dessutom måste jag ha plats för mina pelargoner!”

Aktiviteter och mötesplatser

Det finns flera skäl att utöva och delta i aktiviteter och det finns många olika former av aktiviteter. En aktivitet kan vara allt från att ta en promenad, läsa en bok eller att ha ett samtal med en medmänniska, till att delta i en studiecirkel, åka på konstrunda eller spela tennis. Varje person som deltar i en aktivitet har sina anledningar och skäl. Det kan handla om intresse, för att det ger god hälsa och gemenskap.

Aktiviteterna har flera positiva effekter som man kanske inte alltid tänker på. Deltagande i kulturlivet stärker hälsan och skapar framtidstro. Och att ingå i ett socialt sammanhang kring en aktivitet kan ge en känsla av välbefinnande och gör att man känner meningsfullhet. Att fysisk aktivitet leder till bättre hälsa är sedan länge känt. Bland annat bidrar fysisk aktivitet till att man som äldre behåller sina förmågor längre. Mötesplatser, aktiviteter, friluftsområden och det arbete frivilliga och föreningar gör, är på så vis viktiga hälsofrämjande, sociala och kulturella stödinsatser. Uppsökande verksamhet är en annan del i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Vi har alla olika förutsättningar för att utöva aktiviteter och förutsättningarna förändras ofta när vi blir äldre. Botkyrka kommun vill att det ska finnas något för alla, oavsett vitalitet, var i kommunen man bor eller om man har en funktionsnedsättning. Samtidigt är det en utmaning att erbjuda något för alla, att nå ut till alla och att ha ett utbud i alla kommundelar. Botkyrka har ett rikt föreningsliv som engagerar även äldre och det finns föreningar som har verksamhet riktad till äldre. Genom ett bra samarbete ska kommunen och alla Botkyrkas föreningar komplettera varandra i utbudet av aktiviteter. Kommunen vill på så sätt skapa goda förutsättningar för äldre kommuninvånare att hålla sig friska längre, öka sitt välbefinnande och höja livskvaliteten.

Kulturella aktiviteter

Äldre är en prioriterad grupp i kommunens kultur- och fritidsverksamhet. En mängd aktiviteter anordnas i både öppna och spontana former för äldre. Kommunen arbetar för att inspirera äldre till nya aktiviteter och göra det lätt att delta i stimulerande kultur. Förhoppningen är att aktiviteterna ska ge fler tillfällen till möten mellan människor, på fler och nya platser. I framtiden vill kommunen bidra till fler projekt som tar tillvara äldres egen kreativitet.

Exempel på aktiviteter är öppna seminarier med konstnärer och föreningar samt konserter som arrangeras på olika platser. Ibland ordnas guidade visningar med buss runt om i Botkyrka. Andra gånger ordnas guidade promenader i lite lugnare tempo, med sittplatser och hörslina. Visningarna kan exempelvis handla om Botkyrkas nutid, historia, kultur och natur. I samarbete med föreningar bjuds äldre in till nya platser att mötas på genom rörliga aktiviteter men också lugnare stunder.

Äldreveckan anordnas varje år i Botkyrka och är ett samarbete mellan föreningar, organisationer och kommunala verksamheter. Syftet med äldreveckan är att hjälpa äldre att hitta nya vägar till aktiviteter och att stödja föreningar och kommunala verksamheter i nyskapande av aktiviteter. Under äldreveckan ordnas temabaserade fester, föreläsningar och film- och musikföreställningar.

Biblioteken

För att alla ska kunna ta del av bibliotekens utbud har biblioteken i Botkyrka anpassad service för äldre kommuninvånare som behöver det. ”Boken kommer” är en tjänst som innebär att du som har svårt att själv ta dig till biblioteket kan få böcker skickade hem utan att det kostar dig något. Detta gäller oavsett var i kommunen du bor och om du bor i ett vård- och omsorgsboende eller inte. För att nå de som behöver ”boken kommer” samarbetar biblioteken med hemtjänsten och heminstruktören¹.

För dem som inte längre kan läsa böcker med vanlig text finns det böcker som tryckts med extra stor stil, så kallade storstilsböcker. För dem som inte vill eller kan läsa tryckta böcker, finns möjlighet att låna talböcker. Både bibliotek och enskilda låntagare har rätt att ladda ner talböcker och på biblioteken får man lära sig att själv ladda ner talböcker hemifrån. Man kan också få talböckerna kostnadsfritt hemsända med posten eller levererade med boken kommer-tjänsten.

Digital delaktighet – att använda internet

Botkyrka arbetar tillsammans med andra aktörer för att fler ska kunna ta del av information och utträta vissa tjänster via internet. Internet är en av dagens viktigaste informationskanaler och därför är tillgång till internet en demokratifråga. Kommunen vill att alla medborgarna ska ha goda förutsättningar att följa samhällsutvecklingen och att utträta vardagssysslor digitalt. Men många äldre har begränsade kunskaper om datorer och internet. Som hjälp anordnar biblioteket enskild handledning för datorovana, upplåter lokal till Seniornet² för kurser och hjälper till att lotsa medborgare vidare till utbildningar.

Mötesplatser och friluftsliv

Att bli äldre kan innebära färre sociala relationer än tidigare. Samtidigt vet vi att tillgången till ett socialt nätverk ger bättre hälsa. Att besöka en mötesplats för äldre kan vara ett sätt att utöka sitt sociala nätverk. Här kan man träffa andra, träna och delta i sociala aktiviteter.

I Botkyrka finns två kommunala mötesplatser riktade till äldre, i Tumba och i Grödinge. Mötesplatserna är till för kommuninvånare som är 60 år och äldre och bygger på att frivilliga driver verksamheten och formar utbudet. På mötesplatserna kan du exempelvis träna på gym, delta i vattengymnastik eller i studiecirkel. I kommunen finns också många naturliga mötesplatser som det lokala centrumet eller kaféet. Mötesplatser skapas också när människor med samma intresse träffas.

Ofta är det redan aktiva personer som besöker mötesplatser och aktiverar sig på olika sätt, men vi vill också nå dem som inte redan är aktiva. Därför behöver innehållet på mötesplatserna utvecklas och med hjälp av engagerade frivilliga krafter kan mötesplatser etableras i fler delar av kommunen. Samtidigt är det viktigt att kommunala mötesplatser inte tar över det arbete som ideella föreningar bedriver.

¹ I kommunen finns en syn- och hörselinstruktör som hjälper kommuninvånare med hörsel- och synhjälpmedel och informerar om sådant som kan underlätta vardagen för den med en syn- eller hörselnedsättning.

² Seniornet är en ideell IT-förening för äldre.

I Botkyrka finns stora grönområden. Att vara ute i naturen är en form av friskvård som bidrar till hälsa och välmående. Men för att alla ska ha tillgång till dessa grönområden behöver kommunen underlätta för människor att vistas i och ta sig till grönområdena. Kommunen ska förenkla för medborgarna att ta sig ut i naturen med kollektivtrafik och skapa tydligare entréer till grönområdena med parkeringsplatser, bänkar och skyltar. I naturen kan vi öka tillgängligheten och tryggheten genom att märka ut leder och promenadslingor och genom att belysa vissa platser. Det kan behövas parkbänkar längs promenadsträckan, där man kan sätta sig för att vila, och det är viktigt med bra information om natur- och kulturområdena och hur man kan ta sig dit.

Ett rikt föreningsliv och frivilliga krafter

Det finns flera föreningar och organisationer som både engagerar och består av äldre. Verksamheten varierar i utformning, från kultur- och fritidsverksamhet till en mer omsorgsinriktad verksamhet. Föreningarna bidrar till att skapa innehåll i vardagen och meningsfullhet i livet för äldre. Här är kommunens roll att uppmuntra och ge stöd åt föreningar och studieförbund.

Föreningarna är viktiga för kommunen på flera sätt. De hjälper oss att nå ut med information och de anordnar aktiviteter själva och tillsammans med kommunen. I samarbetet med föreningarna får kommunen värdefulla synpunkter och nya idéer för hur arbetet för gruppen äldre kan utvecklas ytterligare. I och med att föreningarna verkar i olika kommundelar når de många och finns nära medborgaren.

För den äldre kan föreningarna innebära ett socialt nätverk och ett stöd, och frivilliga krafter kan fylla en viktig roll som ett komplement till den kommunala äldreomsorgen. När det finns intresse från frivilliga personer att erbjuda socialt stöd, eller att ordna aktiviteter för äldre inom omsorgen, behöver kommunen kunna ta emot och stötta den frivilliga verksamheten. Kommunen ska därför arbeta för att öka volontärverksamheten.

Uppsökande verksamhet

Syftet med den uppsökande verksamheten är att förebygga och förhindra ensamhet och isolering. Uppsökande verksamhet kan bidra till ökad trygghet och att fler äldre kan bo kvar hemma längre. Både landstinget och kommunen har uppsökande verksamhet riktad till äldre. Exempelvis skickar Botkyrka kommun ut information till alla 80-åringar om den service, vård och omsorg som kommunen erbjuder. Landstinget erbjuder hälsosamtal till personer som fyller 75 år, i syfte att ge bättre förutsättningar att hantera åldrandet. I samtalet berörs bland annat hälsa, fysisk aktivitet, kost, social gemenskap, delaktighet och boendesituation.

Det är viktigt att kommunen och landstinget hittar former för att samverka för medborgarnas bästa. Därför ska kommunen på prov arbeta med att ta fram ett bra komplement till landstingets hälsosamtal. Tanken är att medborgarna vid hälsosamtalet även ska få relevant information från kommunen om till exempel mötesplatser för äldre, vilka aktiviteter som anordnas för denna grupp och hur man ansöker om bostadsanpassning, omsorgsinsatser eller bostäder för äldre. Det är även viktigt att förmedla att kommunens äldreomsorg och socialtjänst finns där vid behov, som exempelvis vid förlusten av en partner. Sorgen kan bidra till att man orkar

mindre, att man isolerar sig hemma och blir mindre aktiv i allmänhet. I en sådan situation behövs ett socialt skyddsnät. Här kan kommunens uppsökande verksamhet vara till hjälp.

Ett högre deltagande

I kommunen finns ett stort utbud och goda förutsättningar för att vara med på fysiska och kulturella aktiviteter, att själv vara delaktig i att utforma aktiviteter, och att umgås med andra. Utmaningarna för kommunen handlar främst om att nå ut till alla med information och att motivera till deltagande.

Vi vet att fysisk aktivitet minskar ångest och oro, och att sociala aktiviteter kan minska ensamheten. Men att delta i en aktivitet eller att ta sig till en träfflokal kan vara svårt, och om man redan känner sig ensam kan hindren kännas större. Även när det gäller fysisk aktivitet finns många upplevelser av hinder. Man kanske är ovan att träna eller röra sig, tror att besvären förvärras, att det skulle vara för sent att börja på äldre dar, eller att man måste träna hårt och länge för att det ska ge effekt.

Kommunen ska förbättra informationen om utbudet av aktiviteter, mötesplatser och friluftsområden. Informationen ska vara tydlig och finnas på flera språk och i olika format. Kommunen kan också i sina olika roller bli bättre på att lotsa var och en vidare. Inom äldreomsorgen kan syn- och hörselinstruktören och biståndshandläggarna sprida information och uppmuntra till deltagande vid kontakt med brukare. Ytterligare ett sätt att nå och stödja fler äldre kan vara att etablera äldrelotsar som finns på medborgarkontoren eller att utveckla medborgarkontorens utbud så att det bättre tillgodoser äldres behov. Genom hemtjänstinsatsen ledsagning beviljas brukare stöd att ta sig till aktiviteter och mötesplatser.

Aktiviteter bör utformas så att förutsättningarna är goda för många att delta. Kommunens aktiviteter ska var öppna för alla och det ska inte kosta mycket att delta. Aktiviteterna bör främja nya relationer och gemenskap. Eftersom det blir vanligare att äldre bor kvar hemma behövs det aktiviteter i alla delar av kommunen och mötesplatser i fler delar av kommunen. Detta kan kommunen förverkliga genom samverkan med föreningar och bostadsbolag. Tillgängliga färdssätt gör det möjligt för fler, än bara de som bor i närheten, att delta.

Detta ska kommunen utveckla

I kommunen finns stora möjligheter att vara aktiv. Äldre ska ha goda förutsättningar att delta i sociala, kulturella och fysiska aktiviteter. Kommunen ska arbeta för att äldre Botkyrkabor mår bra och håller sig friska längre.

- Kommunen ska underlätta för äldre att vistas i och ta sig till kommunens grönområden.
- Kommunen ska stötta initiativ från medborgarna i att erbjuda socialt stöd, eller att ordna aktiviteter för äldre inom äldreomsorgen. Kommunen ska arbeta för att volontärverksamheten ska öka.
- Kommunen vill ta fram ett komplement till landstingets hälsosamtal.
- Kommunen ska förbättra informationen om utbudet av aktiviteter, mötesplatser och friluftsområden.
- Kommunen ska i sina olika roller bli bättre på att lotsa äldre vidare till aktiviteter och mötesplatser, och motivera till deltagande.
- Aktiviteter ska utformas så att många kan delta.
- Kommunen ska arbeta för att det ska finnas aktiviteter och träffplatser i fler kommundelar genom samverkan med föreningar och bostadsbolag.

Antti

76 år. Född i Österbotten i Finland. Bor i en hyreslägenhet i Tullinge tillsammans med frun och två katter.

Antti var 25 år när han kom till Sverige för att arbeta. Han fick jobb på Alfa Laval och bosatte sig i Tullinge redan då. I Finland arbetade han med allehanda jordbrukssysslor på hemortens bondgårdar.

När han kom till Sverige kunde han inte svenska.

”Jag har aldrig gått någon kurs i svenska. Jag har lärt mig själv. Men jag har ju haft arbetskompisar som pratat svenska – även fast många var finnar.”

Frun har varit hemmafru och har aldrig riktigt lärt sig svenska.

Barnen, två pojkar och en dotter, kan finska eftersom det var språket som talades hemma. Dottern bor nu i Malmö, men sönerna är kvar i Botkyrka. Antti har fem barnbarn. Han tycker att det är lite synd att bara tre av dem kan finska.

Antti tycker att hans svenska är hyfsat bra, men han är lite bekymrad inför framtiden.

”Jag kan prata och förstå svenska än. Men jag vet inte hur pass bra jag kan ha den kvar. Nu när jag har gått i pension umgås jag mest med andra finstalande. Men jag tittar mycket på svensk TV och läser svenska tidningar. Jag hoppas att det hjälper.”

Han tycker om sin trerummare som ligger en bit från pendeltågsstationen. Enda nackdelen är att det inte finns bastu.

Han känner sig inte särskilt ensam. Frun och barnen finns ju och så bor några goda vänner i trakten. Men han har inte så mycket kontakt med grannarna.

Antti är medlem i den lokala finska pensionärsföreningen och åker på gruppresor som föreningen arrangerar, till exempel kryssningar till Helsingfors. Då får han chansen att utöva sin stora passion: att dansa finsk tango.

Han säger att han mår bra, trots att läkaren menar att han borde äta mindre socker. Däremot har han börjat oroa sig för fruns minne och att hon ska utveckla demens. Det är mer och mer han som måste ta hand om hushållet, och frun, numera.

Han har ingen egen erfarenhet av den kommunala äldreomsorgen.

”Om jag eller frun skulle behöva anlita hemtjänst, hoppas jag att vi kan få hjälp på finska. Annars blir det nog svårt. Och så får personalen inte vara allergisk mot katter.”

Ett tryggt och tillgängligt boende

Är det någonstans vi alla ska kunna känna oss trygga så är det i vårt hem. Kommunen har ett bostadsförsörjningsansvar för alla kommuninvånare. Att planera bra bostäder och trygga, tillgängliga³ boendemiljöer för äldre är en fråga för kommunens generella boendeplanering. Kommunen har också ett särskilt ansvar för de äldre som behöver särskilda boendeformer enligt socialtjänstlagen. Äldre vill bo på olika sätt och förutsättningarna ser olika ut. Det är en trygghet att veta att det finns en väl fungerande äldreomsorg om behovet skulle uppstå.

Var och en väljer sitt boende och planerar sin boendesituation, men kommunen måste skapa förutsättningar för att det ska finnas något att välja bland. Detta kan kommunen göra genom att ha äldre i åtanke vid renovering av bostäder och vid nybyggnation. Kommunen ska också medverka till och skapa förutsättningar för etablering av olika boendeformer riktade till äldre.

Hur bor äldre i Botkyrka?

Många äldre i Botkyrka flyttade till kommunen under 1960- och 70-talen då stora delar av dagens Botkyrka växte fram, och det är många som bor kvar i den bostad de då flyttade till. Drygt hälften i åldersgruppen 65 år och äldre bor i bostäder från 70-talet. I åldersgruppen 65–74 år bor ungefär hälften i villor och radhus. Högre upp i åldrarna är denna andel mindre.

Ekonomiska förutsättningar styr ofta valet av boende. En ekonomisk tröskel kan vara orsaken till att man bor kvar i nuvarande bostad i stället för att flytta till en mer lättkött och anpassad bostad. En stor andel äldre bor i miljonprogrammets bostäder i Hallunda, Alby, Fittja och Norsborg. Dessa bostäder har hiss men är i övrigt inte anpassade för äldre personer som har svårt att gå eller andra funktionsnedsättningar. Många vill bo kvar i sitt hem även när en försämrad hälsa ändrar förutsättningarna. Då kan det bli aktuellt med insatser för att öka tillgängligheten i det egna huset eller lägenheten för att man ska kunna bo kvar med en god livskvalitet.

Den äldre befolkningen växer och de allra flesta över 65 år bor inte på ett vård- och omsorgsboende, utan befinner sig på den ordinarie bostadsmarknaden. Därför är det viktigt att kommunen tänker på äldres behov vid renovering och nybyggnation. Detta gäller inte minst i den planerade förnyelsen av miljonprogrammen. Kommunen kan på olika sätt möjliggöra kvarboende för äldre.

Hur vill man som äldre bo?

Kvinnor ställer i regel högre krav på boendet än män. Gemensamt är dock önskemål om närhet till dagligvaruhandel, kommunikationer, primärvård och tillgänglig utemiljö. Generellt kan vi se att viljan att flytta ökar i det senare stadiet av livet. Det har ofta att göra med försämrad hälsa som innebär en flytt till en mindre och mer tillgänglig bostad, eller till ett vård- och omsorgsboende.

³ Tillgänglighet är ett begrepp som används för att beskriva hur pass väl en verksamhet, plats eller lokal fungerar för personer med funktionsnedsättning. Här ingår lokalernas utformning, tillgången till information och ett bra bemötande.

Det har etablerats fler boendeformer för äldre på senare tid. Det gör att en flytt till ett vård- och omsorgsboende oftast inte är aktuellt så länge hemtjänst och hemsjukvård kan tillgodose medicinska och praktiska behov. Men man kan ändå känna sig otrygg och ensam, och då kan seniorboenden och trygghetsbostäder på den ordinarie bostadsmarknaden vara ett bra alternativ. I dessa typer av mellanboenden finns möjlighet till gemensamma aktiviteter och sociala kontakter. På så vis finns en förebyggande och hälsofrämjande funktion. Mellanboenden kan också avlasta trycket på vård- och omsorgsboenden när den äldres behov av vård inte är så stort, utan handlar om trygghet och fysisk boendemiljö.

Många äldre väljer att inte flytta. Att behöva flytta för varje ny krämpa som dyker upp är heller inte något som ska behövas. Är bostaden tillgänglig och väl fungerande är det ofta en bra lösning att bo kvar. För samboende personer är heller inte ensamhet och oro vanligen ett problem.

Ett anpassat hem

Får du svårt att röra dig kan det innebära att ditt hem behöver anpassas. Personer med funktionsnedsättning, däribland vissa äldre, kan ansöka om bostadsanpassningsbidrag för att på så vis göra hemmet tillgängligt. Bidraget kan exempelvis användas till att ta bort trösklar, byta ut badkar mot duschplats eller att montera en rullstolsramp utomhus.

I Botkyrkas bostadsbestånd finns det generellt brister i tillgängligheten. Det innebär att utformningen av bostaden och bostadsmiljön kan begränsa hur vissa äldre kan röra sig i och använda sig av bostaden. För att kunna skapa tillgängliga bostäder måste de som planerar och genomför ombyggnationerna förstå äldres begränsningar och vilka hinder de upplever i vardagen. Arkitektur, form och design ska fungera för alla. Tillgängliga bostäder och boendemiljöer är på så vis nödvändigt för vissa, samtidigt som det underlättar för många och gör vardagen bekväm för alla. Många av de hinder som begränsar boendemiljöns tillgänglighet är enkla att åtgärda, men enklast av allt är att göra rätt från början.

För att inte skapa fler hinder när de gamla hindren tas bort ska kommunens upphandlingar ställa krav på tillgänglighet och universell utformning. Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar. Så kallade ”passa-på-åtgärder”⁴ är både kostnadseffektiva och leder till besparing av arbetstimmar.

Hjälp och trygghet i det egna hemmet

När du behöver hjälp från andra för att klara din vardag är det kommunens roll att erbjuda vård och omsorg. Men det innebär inte nödvändigtvis att du flyttar till ett vård- och omsorgsboende. Hemtjänsten ger omvårdnad och hjälp i ditt eget hem. Syftet är att den som vill ska kunna bo kvar hemma och få hjälp med det som är tungt att göra själv. Kommunen arbetar hela tiden för att hemtjänsten ska upplevas som trygg och tillförlitlig. Detta är viktigt för att kunna möta efterfrågan om att få

⁴ Passa-på-principen är ett sätt att hålla nere kostnader. Vid nya inköp eller andra förändringar passar man på att förbättra tillgängligheten.

vård och omsorg i det egna hemmet. Kommunens mål är att skapa förutsättningar för att volontärverksamheten ska öka. Frivilliga krafter kan utgöra ett socialt stöd som skapar trygghet.

Är du äldre eller har en funktionsnedsättning kan du också få hjälp av Botkyrkafixaren. Botkyrkafixaren kan till exempel hjälpa till med att byta glödlampor eller sätta upp och ta ned gardiner. Botkyrkafixaren är en service, men syftet är också förebyggande, att äldre inte ska ramla och skada sig. Skulle behovet av Botkyrkafixaren öka finns möjligheten att utöka denna funktion.

Våld i hemmet, i nära relationer, förekommer även bland äldre. Är du kvinna och utsatt för våld, kränkningar, hot eller övergrepp av någon i din närhet kan du kontakta kvinnorådgivningen i Botkyrka. Här kan du få praktiskt stöd och samtalsstöd både enskilt och i grupp.

Tekniska lösningar och hjälpmedel

Utveckling av tekniska lösningar och hjälpmedel kan bidra till att äldre klarar sig bättre i sitt hem. Oftast är det landstinget som erbjuder hjälpmedel som rollatorer och hörapparater. I kommunen finns en syn- och hörselinstruktör som hjälper kommuninvånare med hjälpmedel för syn och hörsel och informerar om sådant som kan underlätta vardagen. Det finns också tekniska lösningar för att skapa trygghet i hemmet. Som äldre i Botkyrka kan du få trygghetslarm. Larmet bär man med sig och om man skulle ramla, känna sig orolig eller bli akut sjuk, larmar man till kommunens personal som då kommer.

Efterfrågan på teknikstöd förväntas öka bland äldre. Det finns exempelvis hjälpmedel som underlättar för personer med nedsatt minnes- och orienteringsförmåga att hålla reda på tiden och att planera sin dag. Det kan handla om påminnelser av olika slag, planeringskalendrar och mer avancerade elektroniska hjälpmedel. Även för anhöriga finns hjälpmedel som larmmattor och passagelarm.

Eftersom framtidens äldre kommer att vara mer teknikvana räknar vi i kommunen med att efterfrågan på teknikstöd i olika former av kommunikation kommer att öka. En mobil robot i hemmet skulle kunna underlätta kontakten med familjemedlemmar och vårdpersonal. Denna typ av teknikstöd för äldre och inom äldreomsorgen är ett område som ständigt utvecklas och bidrar till att äldre kan leva självständigt längre. Kommunen ska aktivt bevaka och dra nytta av utvecklingen som kan bidra till äldres självständighet och välmående. Kommunen ska vara öppen för och ta initiativ till att pröva nya tekniska lösningar och hjälpmedel.

Olika boendeformer

I en kommun finns en mängd olika bostäder, vissa av dem mer lämpliga för äldre än andra. Seniorboenden, trygghetsbostäder och bostadsrätter i en 55-plusförening är olika boendeformer på den vanliga bostadsmarknaden, men som vänder sig till en specifik målgrupp. Kommunen kan styra och påverka bostadsbeståndet tillsammans med exempelvis byggherrar och fastighetsägare. Vård- och omsorgsboenden är en särskild boendeform som kommunen har ansvar för att inrätta. Det är hos kommunen du ansöker om att få plats på ett vård- och omsorgsboende. Kommunen har även ett

antal servicelägenheter som innebär att du bor i en egen lägenhet och har tillgång till sjuksköterska, läkare och hemtjänst. En tendens är att efterfrågan på servicelägenheter minskar.

Seniorboenden och trygghetsbostäder

Vad som menas med seniorboende varierar. Oftast menar man en boendeform som riktar sig till personer över en viss ålder. Ibland är bostäderna tillgänglighetsanpassade och det finns ett visst serviceutbud. Det finns också bostäder och lägenheter som är anpassade och har bra förbindelser i närheten men som riktar sig till alla. I Tumba och Tullinge finns det 55-plusboenden som är bostadsrätter för personer som är 55 år och äldre. I dagsläget finns det också ett seniorboende med hyreslägenheter i Tullinge. Bostäderna är tillgänglighetsanpassade, har närhet till kommunikationer och det finns en möteslokal för de boende. Planer finns på att utöka antalet seniorboenden samtidigt som konceptet utvecklas ytterligare vad gäller trygghet, tillgänglighet och service.

Ett begrepp och en boendeform som etablerats på senare år är trygghetsbostäder. Enligt Boverkets definition är detta en boendeform som riktar sig till personer som är 70 år och äldre. I konceptet ingår bostadslägenheter, utrymme för de boendes måltider, hobby- och sällskapsrum och personal som dagligen kan hjälpa de boende på olika sätt. I trygghetsbostäder finns möjlighet att äta gemensamma måltider och delta i aktiviteter. I Botkyrka har vi ännu inga trygghetsbostäder, men kommunen har ambitionen att definiera och utveckla ett eget trygghetsboendekoncept. Det är viktigt att det finns alternativ i boendeutbudet för äldre, kommunen ska därför skapa förutsättningar för etablering av fler boendeformer för äldre.

För att utveckla dagens bostadsbestånd behöver bostadsmarknadens aktörer samarbeta. Det har visat sig att samverkan mellan olika kommunala förvaltningar och bostadsbolag är lösningen för att få till stånd fler boendeformer för äldre. Genom att exempelvis komplettera en lämplig fastighet med personal och service kan ett trygghetsboende komma till stånd. Botkyrkabyggen och kommunen har inlett ett samarbete för att få till ett trygghetsboende, och kan även samarbeta vid renoveringen av miljonprogrammets hus för att skapa fler tillgängliga och trygga bostäder.

Äldre förväntas i högre utsträckning själva ta initiativ till att utveckla sitt boende efter egna idéer. Kommunen behöver därför utveckla samarbetsformer för att ta emot initiativ från äldre medborgare och vägleda initiativen till verklighet. Höga boendekostnader i nyproduktionen hindrar generellt äldre från att flytta till anpassade och mer tillgängliga bostäder. Här har bygg- och fastighetsbranschen det största ansvaret för att på olika sätt pressa kostnaderna.

Vård- och omsorgsboenden

För dig som behöver mer omsorg och trygghet, än vad som är möjligt att få i ditt eget hem, finns vård- och omsorgsboenden. I Sverige har antalet platser på vård- och omsorgsboenden minskat över tid. Ett vård- och omsorgsboende i dag skiljer sig från vad man förr kallade ålderdomshem och en hög ålder betyder inte en given plats. För

att få flytta till ett vård- och omsorgsboende behöver du ansöka hos kommunen och få ett beslut om plats.

Det finns många faktorer som kan påverka det framtida behovet av vård- och omsorgsboenden: medicinteknik, forskning och utveckling inom demensvård, förebyggande och hälsofrämjande insatser och tillgången till fler mellanboenden för äldre. Men vi vet att det på sikt kommer att behövas fler vård- och omsorgsboenden. Samtidigt är vissa av kommunens lokaler gamla och behöver renoveras eller ersättas. Till exempel kommer Tumba äldreboende avvecklas i sin nuvarande form. Ett nytt vård- och omsorgsboende är planerat till 2017, och det kommer behövas fler vård- och omsorgsboenden med demensinriktning. Ett problem är brist på byggklar mark och därför ska behov av nya boenden finnas i åtanke i planer för hur Botkyrkas mark ska användas.

Den betydelsefulla närmiljön

Bostadens omgivning och närmiljö har stor betydelse för äldre. En förutsättning för att äldre ska kunna bo kvar och ha ett självständigt och aktivt liv är att omgivningen är tillgänglig. Det kan innebära närhet till kollektivtrafik, privat- och offentlig service, och att utomhusmiljön är lättframkomlig inom stadsdelen. Upplysta gångbanor och väl synliga skyltar ökar också tryggheten och tillgängligheten.

Kommunen har ansvar för att ta bort alla enkelt avhjälpna hinder på offentliga platser och i lokaler som allmänheten har tillträde till. Att avhjälpa hindren kan vara allt från att sätta in en rullstolsramp till att kontrastmarkera trappor. Oftast handlar det inte om några stora ombyggnationer. Vi ska se över tillgängligheten i kommunens egna verksamheter och på allmänna platser och rätta till bristerna. På så sätt förbättras den fysiska miljön för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Kommunen har som tillsynsmyndighet en viktig uppgift i att granska hur privata fastighetsägare följer kraven på tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder. Fungerande tillsyn är avgörande för att vi ska komma tillrätta med bristerna i den fysiska miljön. Botkyrka kommun är ansluten till Västra Götalandsregionens tillgänglighetsdatabas som är ett verktyg för att underlätta arbetet med enkelt avhjälpna hinder. Tillgänglighetsdatabasen samlar besöksinformation om en plats eller lokals tillgänglighet. Via kommunens webbplats kan du ta del av informationen. Än så länge omfattar tillgänglighetsdatabasen bara lokaler där Botkyrka kommun bedriver verksamhet. Men tanken är att databasen i framtiden ska ha information även om andra lokaler och platser, exempelvis promenadvägar och köpcentrum.

Botkyrka prioriterar att närmiljön är tillgänglig, men det är viktigt att man även enkelt kan ta sig mellan kommundelar. Att kunna röra sig mellan kommunens olika områden ger fler möjligheter och ett större utbud. Äldre som har svårt att resa med den vanliga kollektivtrafiken kan ansöka om färdtjänst hos kommunens medborgarkontor, men kommunen ska också arbeta för att förbättra de allmänna kommunikationerna.

Detta ska kommunen utveckla

Kommunen ska på olika vis möjliggöra ett bra boende och boendemiljö för äldre:

- Kommunen ska arbeta för fler alternativ i utbudet av boendeformer för äldre.
- Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar.
- Kommunen ska aktivt bevaka och dra nytta av utveckling av teknik och hjälpmedel som kan bidra till äldres självständighet och välmående. Kommunen ska vara öppen för, och ta initiativ till, att pröva nya tekniska lösningar och hjälpmedel.
- Minst ett nytt vård- och omsorgsboende ska planeras under äldreplaneperioden.
- Tillgängligheten i kommunens egna verksamheter och på allmänna platser ska ses över och bristerna ska rättas till.
- Kommunens ambition är att tillgänglighetsdatabasen i framtiden ska ha information om fler lokaler och platser i kommunen, exempelvis promenadvägar och köpcentrum.

Meryem

70 år. Född i sydöstra Turkiet. På Meryems pass står det "turk", men hon påpekar att hon är syrian. Hon kom till Sverige 1975 som religiös flykting tillsammans med maken och deras tre döttrar.

De bosatte sig vid sin ankomst i en hyreslägenhet i Alby men i dag bor Meryem i ett radhus i Norsborg tillsammans med sin make.

Hennes modersmål är syrianska. När hon kom till Sverige kunde hon inte ett ord svenska.

Meryem var analfabet men lärde sig att läsa och skriva på SFI. Hon tycker inte själv att hon kan svenska så bra. Hon umgås mest med andra syrianer och använder inte svenska dagligen.

När Meryem kom till Sverige hade hon aldrig förvärvsarbetat.

"I Turkiet var jag hemmafru och tog hand om hushållet, barnen och mina föräldrar. Väl i Sverige fick jag ett jobb på storkök. Diskade och städade."

Hon hade gärna arbetat med matlagning, är riktigt bra på det.

Maken har haft ett eget skomakeri och även jobbat på Scania. Han har lärt sig bra svenska.

De trivs i sitt radhus som har en liten trädgård, och har flera goda grannar att umgås med.

Deras fem barn och barnens familjer bor i närheten. De har åtta barnbarn, och hittills två barnbarnsbarn.

Meryem brukar känna sig ensam ibland, trots att släkt och vänner finns i närheten.

"Jag tror att jag skulle känt mig mindre ensam om vi hade bott kvar i hemlandet. Där skulle jag ha tagit hand om barnbarn och barnbarnsbarn. Här i Sverige sätts de på dagis i stället."

Barnbarn och barnbarnsbarn och kyrkan är hennes största intressen i livet.

Hon känner sig ganska frisk, är bara lite trött i benen då och då. Maken däremot har hjärtproblem. Barnen hjälper till att sköta läkar- och sjukhuskontakterna. Det kan vara svårt med vårdterminologin. Ibland bokar personalen på vårdcentralen en auktoriserad tolk.

Meryem önskar att hon och maken kan fortsätta att klara sig själva när de blir äldre. Men om nödvändigt kan hon acceptera kommunal omsorg, eftersom barnen har mycket annat att göra.

"Men för att jag ska vilja ta emot kommunens hjälp måste jag kunna förstå personalen, och de mig. Så man borde kunna få hjälp på sitt eget språk."

Och så ska man ta hänsyn till religionen.

"Om jag var tvungen att flytta till ett äldreboende skulle jag vilja att prästen kom dit regelbundet – minst en gång i veckan."

En god omsorg

När vi blir äldre kan vi komma till en punkt då vi behöver hjälp från andra för att klara oss i vår vardag. Vid detta steg i livet är det kommunens roll att erbjuda en god omsorg. Hjälpen kan se olika ut och anpassas efter var och ens behov.

Äldreomsorgen utgår ifrån den nationella värdegrunden och kommunens arbete handlar om att omsätta värdegrunden i praktiken:

Alla som får äldreomsorg ska leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Det handlar om självbestämmande, trygghet, meningsfullhet, integritet och delaktighet samt att få ett gott bemötande och insatser av god kvalitet.

Vi lever allt längre och har fler friska år i livet, men också fler sjuka år. På sikt kommer personer som är 65 år och äldre utgöra en större andel av kommunens befolkning. Vi kan hålla oss friska längre, men med tiden kommer många att behöva vård. Kvaliteten på vården är viktig för dagens och framtidens äldre. Många anser att det är viktigare att vården är bra än att den är nära, samtidigt vill många gärna få vård i sin egen bostad. Framtidens behov av äldreomsorg kommer att påverkas av forskning inom medicin, hälsa och omsorg, och av förebyggande- och hälsofrämjande arbete.

Att få äldreomsorg

När man som äldre har svårt att klara sin vardag har man rätt att få stöd från kommunen. Detta är en rättighet som styrs av socialtjänstlagen. För att få stöd i form av äldreomsorg kan du ansöka om detta hos kommunen, både skriftligt och muntligt. Även anhöriga kan ta initiativ till en ansökan. När kommunen får in en ansökan görs en utredning av en handläggare och sedan fattas beslut om stödinsatser. Behovet ska styra bedömningen av vilken hjälp den äldre ges. När beslutet är fattat informeras den äldre. Det är viktigt att motivera målet med stödinsatserna. Insatserna ska inte ta över det personen kan göra själv. Detta är ett centralt förhållningssätt inom hela äldreomsorgen.

Äldreomsorgen ska ge äldre människor möjlighet att vara självständiga, trygga och ha en meningsfull tillvaro. Äldreomsorgen drivs i olika former för att möta äldre människors olika behov av stöd. Genom hemtjänsten kan man få service och omvårdnad i sitt hem, men det finns också insatser för att stimulera social kontakt och aktivering. På vård- och omsorgsboendet hyr man en lägenhet eller ett rum och har tillgång till omsorg och tillsyn dygnet runt. På boendet finns omvårdnadspersonal, tillgång till sjuksköterska dygnet runt och en läkare som är knuten till boendet. En dietist arbetar med samtliga vård- och omsorgsboenden tillsammans med sjuksköterskan och omsorgspersonalen. Sjukgymnast och arbetsterapeut arbetar för att ge individen förutsättningar för att förbättra och behålla förmågor. Alla som arbetar inom äldreomsorgen är skyldiga att rapportera och utreda om vi ser brister eller missförhållanden och om det sker vårdskador. Åtgärder ska i dessa fall vidtas för att förebygga att det händer igen.

Alla som beviljas äldreomsorg får en personlig kontaktman. Kontaktmannen ser till att den äldre får den hjälp hon eller han behöver. Tillsammans skriver

kontaktmannen och den äldre en genomförandeplan där de kommer överens om på vilket sätt personen ska få hjälpen och stödet. Utgångspunkten är behoven och önskemålen. Kontaktmannaskapet ska vara tydligt och kontaktmannen välkänd för både den äldre och den äldres närmaste anhöriga. Med tiden kan behoven förändras och för att den äldre ska få rätt hjälp och stöd ska beslut om insatser följas upp kontinuerligt. Samverkan mellan de olika professionerna inom äldreomsorgen bidrar till att den äldre får hjälp efter behov, på bästa sätt och i rätt tid.

Kommunen ska genomföra en förstudie för att utreda möjligheterna att bevilja våra äldre med omvårdnadsinsatser en extra hemtjänsttimme som brukaren själv beslutar vad den ska användas för. Detta är ett utvecklingsområde inom biståndsbedömningen och hemtjänsten, som kommer att öka valfriheten för äldre.

Som vår nuvarande lagstiftning ser ut är det kommunen som beslutar vilken hjälp och vilket stöd som beviljas äldre. I takt med att samhället förändras kan kommunens beslutande roll just i detta avseende komma att tonas ned.

I omsorgen möts vi och våra olika behov

En god omsorg är att kunna möta individens behov på bästa sätt. Alla är olika och inom äldreomsorgen finns individer med varierande härkomst, hälsotillstånd, intressen och anspråk. Det ställer krav på hur en efterfrågad, utökad valfrihet ska tillgodoses. En viktig utmaning inom omsorgen är att tillgodose självbestämmande och inflytande. I omsorgen möts vi och våra olika behov, och arbetet för att möta dessa behov gör omsorgen intressant och mångfasetterad.

Demens

Demens är ett samlingsbegrepp för olika demenssjukdomar som drabbar hjärnan. Med hög ålder ökar risken för demenssjukdom, så med ökad medellivslängd blir demens vanligare. Följden är ett ökat behov av platser på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning och tendensen är fortsatt ökning. Vård- och omsorgsboenden med demensinriktning är till för personer med demensdiagnos och omvårdnaden ska vara anpassad till behovet hos den drabbade. Vi vet i dag att förebyggande åtgärder kan påverka utvecklingen av demenssjukdom. Kommunen följer forskningsutvecklingen och har tagit fram en demensstrategi för att kunna ge bra stöd när fler äldre drabbas av demens.

Kommunen har tillsammans med landstinget arbetat fram ett gemensamt vårdprogram för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt, samt stöd till deras närstående. Programmet ger en samlad beskrivning av hälso- och sjukvård och omsorg för personer med demenssjukdom. Demensarbetet inom äldreomsorgen handlar i stor utsträckning om att möta personer med demenssjukdom på ett bra sätt och om samverkan över gränser. En demenssjuksköterska stödjer den sjuke och utbildar och stöttar anhöriga och personal. På alla demensavdelningar finns demenscoacher och även hemtjänstpersonal genomgår utbildning. Den som drabbas av demenssjukdom kommer med tiden att förlora olika förmågor. Den kulturella aspekten och den språkliga förmågan är viktiga i sammanhanget. Många äldre har ett annat modersmål än svenska och då är det viktigt med personal som kan ens modersmål och förstår den äldre.

Dagverksamhet är en beslutad hjälpinsats riktad till äldre. Det finns både social dagverksamhet och dagverksamhet för äldre med demenssjukdom. Dagverksamheten ger stöd att komma ut, träffa andra och vara med i olika aktiviteter. Syftet är att bryta ensamhet och hjälpa deltagaren att behålla fysiska och sociala förmågor. Deltagaren är själv med och utformar dagen och kan vara med på aktiviteter som gymnastik, promenader eller frågesport. Det finns ett ökat behov av dagverksamhet för äldre med demenssjukdom och även från anhöriga till personer med demenssjukdom finns en ökad efterfrågan. Dagverksamheten för personer med demenssjukdom ska därför utökas och bli mer flexibel kring öppettider för att kunna tillmötesgå olika individers behov. Vid behov ska det finnas dagverksamhet på helgen.

En interkulturell omsorg och finskt förvaltningsområde

Kommunen har undersökt uppfattningar och önskemål om kommunens äldreomsorg bland finsktalande pensionärer och andra äldre med utländsk bakgrund. Av undersökningarna framgår att äldreomsorgen i framtiden behöver ha avdelningar med språkliga och kulturella inriktningar på vård- och omsorgsboenden. Kommunen behöver också kunna erbjuda information om äldreomsorgen på andra språk än svenska. Ansökningar om vård- och omsorgsboenden från äldre med utländsk bakgrund ökar. Tidigare har man i större utsträckning vårdat sina nära i hemmet men här ser vi nu en förändring. I den mån det är möjligt försöker därför alltid kommunen ta hänsyn till språk- och kulturinriktning vid planering av omsorgen inom vård- och omsorgsboenden. Detta sker genom att personalens och brukarnas språkkunskaper matchas i så stor utsträckning som möjligt samt att språk- och kulturaspekten beaktas vid planeringen av nya boenden.

Botkyrka kommun ingår i det finska förvaltningsområdet och har därmed särskilt ansvar för att värna om det finska språket och kulturen, och ska kunna erbjuda äldreomsorg helt eller delvis på finska⁵. I dag har kommunen två avdelningar för finsktalande personer med demenssjukdom. Det finns ett uttalat intresse bland den finsktalande äldre kommunbefolkningen att få tillgång till vård- och omsorgsboenden med finsk inriktning. Beslut är även fattat av kommunen om att upphandla hemtjänst på finska. Syftet är att kunna erbjuda hemtjänst på finska till de brukare som så önskar.

Ambitionerna inom finskt förvaltningsområde är höga och förutsättningarna är goda. I Botkyrka finns många finsktalande pensionärer men det finns också många finskspråkiga bland omsorgspersonalen.

⁵ Den första januari 2010 fick Sverige en ny lag som ska stärka landets fem erkända nationella minoriteter och deras språk (Regeringens prop. 2008/09:158). I samband med detta blev ett antal kommuner, landsting och regioner förvaltningsområden för samiska, meänkieli och finska. Botkyrka är en av de utvalda kommunerna att ingå i det finska förvaltningsområdet.

Delaktighet och inflytande

För att vi i kommunen ska kunna göra rätt saker för de äldre inom äldreomsorgen är det viktigt att vi frågar och lyssnar på vad de äldre vill. Vård- och omsorgsboendet är den boendes hem. I detta stadium av livet är beroendet av andra större och självständigheten mindre. Kommunen har här ett stort ansvar och det ska förvaltas väl. Vad som gör att man trivs och känner sig trygg i sitt hem varierar, och därför är kommunen angelägen om att få höra de boendes tankar och synpunkter. Kommunen ska möjliggöra detta genom att skapa forum för inflytande och delaktighet på vård- och omsorgsboenden. Brukarråd som forum för inflytande ska utvecklas och bli bättre inom äldreomsorgen.

Det är genom genomförandeplanen du kan vara delaktig i hur dina stödsatser genomförs inom äldreomsorgen. Arbetet med genomförandeplanen är högt prioriterat.

Äldre inom omsorgen och alla övriga kommuninvånare kan lämna synpunkter på kommunens verksamhet på webbplatsen, via synpunktskort, genom att ringa eller skriva brev. Detta är ett sätt för kommunen att få reda på vad medborgarna upplever är bra eller inte alls bra. Synpunkterna kan sedan användas för att förbättra verksamheten.

Kommunen samverkar med pensionärsföreningar genom kommunala pensionärsrådet (KPR). Pensionärsrådet, som består av politiker och representanter från pensionärsföreningar, för dialog om kommunaktuella frågor. KPR är rådgivande till andra kommunala organ och ska få möjlighet att påverka den kommunala verksamhetens innehåll och utformning.

En grundläggande förutsättning för medborgares delaktighet och inflytande är att det finns information om kommunens verksamheter, tjänster och planer. Informationen ska vara lättillgänglig, tydlig, aktuell och finnas på olika språk och i olika format.

Stöd till anhöriga

Anhörigstöd finns för att förebygga ohälsa hos anhöriga genom att synliggöra deras situation. Anhörigstödet är till för dig som stödjer en närstående, exempelvis genom att vårda din partner i hemmet, genom att stödja din förälder som är sjuk eller stötta din närstående som flyttat till ett vård- och omsorgsboende. Som anhörig har du rätt att ansöka om bistånd för egen del. Stödet är individuellt utifrån behov och önskemål men sker både individuellt och i grupp. Exempel på stöd är vägledning, stödsamtal, information och som komplement finns nätbaserat stöd. Kommunen vill hitta sätt att öka användandet av nätbaserat stöd. Det finns även ett indirekt stöd till anhöriga i form av korttidsboende, växelvård, dagverksamhet och avlösning i hemmet. Korttidsboende innebär att personen i behov av omsorg får en tillfällig plats på ett vård- och omsorgsboende. Kommunen ska arbeta för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter inom äldreomsorgen.

Mat och näring

Maten och måltiden är betydelsefull för hälsan och välbefinnandet, och en central del av omsorgen. En näringsrik kost bidrar till att man behåller hälsan och återhämtar sig efter sjukdom. Förutom att maten är näringsrik och av god kvalitet, spelar måltiden en viktig roll som källa till sociala kontakter. Måltiden ska vara en stund att se fram emot och maten omväxlande, samt tillagad och serverad med omsorg. Det är också viktigt att måltidsmiljön är behaglig.

I kommunen försöker vi i möjligaste mån anpassa måltiden efter de äldres önskemål och behov. Många mår bra av att äta mat från en bekant matkultur. De som får mat via hemtjänsten har på olika sätt valmöjlighet kring maten. Många vill också ha sällskap vid måltiden. Att tillgodose detta behov bland ensamboende äldre är något kommunen ska verka för. Maten tillagas med få undantag i kommunens egna kök vilket gör det möjligt för oss att säkerställa att maten håller god kvalitet. På kommande vård- och omsorgsboenden ska vi i kommunen sträva efter att det ska finnas tillagningskök. Två gånger per år utvärderas maten av dem som äter den. Genom att vara noga med kvaliteten, lyssna på de äldre som äter maten och göra dem delaktiga, ska vi erbjuda god, näringsriktig mat och en behaglig måltidsmiljö.

Kvalitetsarbete

Kommunens uppgift att bedriva en god omsorg innebär kvalitetsarbete på flera sätt och på flera nivåer. Våra värdighetsgarantier har sin utgångspunkt i Socialstyrelsens nationella värdegrund för äldreomsorgen och ska leva upp till varje människas behov av självbestämmande, integritet, trygghet, välbefinnande och ett gott bemötande. Värdighetsgarantierna visar vad som är kvalitet inom våra verksamheter och ska tydliggöra vad du som kommuninvånare kan förvänta dig av äldreomsorgen. Att ha möjlighet att delta i aktiviteter och att vara så frisk som möjligt är exempel på vad värdighetsgarantierna tar upp. Kommunen ska se till att du möter personal som förstår dina behov och ger vård och omsorg därefter. Det kan dessutom finnas behov av gemensamma insatser från både äldreomsorg, socialtjänst och hälso- och sjukvård till äldre med psykisk ohälsa eller missbruk och beroende. Hela tiden pågår arbete med att följa upp och förbättra kvaliteten, bland annat genom internkontroller och analys av brukarundersökningar.

En viktig del av äldreomsorgen är att få stöd och vård vid livets slutskede. På vård- och omsorgsboendet finns personal vid din sida, du kan få smärtlindring vid behov och dina närstående erbjuds stöd.

Arbetet inom äldreomsorgen ställer höga krav på personalens kompetens. Olika utbildningsinsatser görs som en del i arbetet att ge varje individ en god omsorg. Vård- och omsorgsnämndens kompetensförsörjningsstrategi anger mål och riktning för vad vi behöver kunna. För omsorgspersonalen är målet en fullgjord gymnasieutbildning motsvarande vård- och omsorgsprogrammet. Tekniska lösningar och hjälpmedel i omsorgsarbetet utvecklas ständigt. Att dra nytta av denna utveckling är nödvändigt då trycket på äldreomsorgen ökar. Genom att i större utsträckning använda oss av ny teknik hoppas vi i kommunen kunna frigöra mer tid till omvårdnad. Inom äldreomsorgen arbetar många människor och behovet av personal kommer att vara stort även i framtiden. Äldreomsorgen ska vara både en

god vård och omsorg och en attraktiv arbetsplats. Detta ska locka fler att vilja arbeta inom äldreomsorgen.

Genom förebyggande arbete, stimulans och innehåll i vardagen kan vi öka välbefinnandet bland äldre. På vård- och omsorgsboenden görs riskbedömningar av ett team bestående av hälso- och sjukvårdspersonal, enhetschef och omvårdnadspersonal. Teamet bedömer om det finns risk för att den boende kan falla, bli undernärd, få trycksår eller få försämrad munhälsa, för att kunna sätta in förebyggande åtgärder. Detta tänk finns även inom hemtjänsten där personalen är observant på förändringar hos den äldre. Felmedicinering kan orsaka sjukdomar och skador. Felmedicinering kan exempelvis handla om olämpliga kombinationer av läkemedel eller för mycket mediciner. För att undvika felmedicinering görs läkemedelsgenomgångar på kommunens vård- och omsorgsboenden minst en gång per år. Läkemedelsgenomgångarna utförs av läkare som kommunen har avtal med. För att göra bättre och mer omfattande läkemedelsgenomgångar samarbetar kommunen med apoteken.

På vård- och omsorgsboenden ska det vara lätt att delta i aktiviteter och att få stimulans, men förutsättningarna är olika bland de äldre. Ofta krävs det att aktiviteten äger rum på eller i anslutning till boendet. På varje vård- och omsorgsboende finns kulturombud som utvecklar och skapar aktivitetsformer. Det finns både återkommande och nya kultur- och hälsoaktiviteter. Varje dag finns det någon aktivitet, om än i det lilla. Ofta är dessa aktiviteter de mest betydelsefulla för den boende. Genom att utrusta vård- och omsorgsboendena med några enkla redskap ska vi möjliggöra spontan fysisk aktivitet. På kommande vård- och omsorgsboenden ska det finnas funktioner som ökar välbefinnandet, såsom kanske möjligheten att ta ett varmt bad. Kommunen ska på olika sätt fortsätta arbeta för att stimulera till meningsfulla aktiviteter i äldres vardag. Alla som bor på vård- och omsorgsboendena ska ha möjlighet att få existentiella behov tillgodosedda och att utöva sin religion.

Detta ska kommunen utveckla

En god omsorg består av många delar. I detta kapitel har vi beskrivit en del av de komponenter som utgör äldreomsorgens verksamhet, samtidigt som vi blickar framåt. Vi ska ge varje individ en god omsorg och vi ska ge anhöriga ett bra stöd.

- Kommunen ska under äldreplaneperioden undersöka möjligheterna att bevilja den äldre med omvårdnadsinsats en extra hemtjänststimme som brukaren själv bestämmer vad den ska användas för.
- Dagverksamheten för personer med demenssjukdom ska utökas och bli mer flexibel kring öppettider.
- Verksamheten på våra vård- och omsorgsboenden ska i den mån det vara möjligt planeras utifrån behov av språk- och kulturinriktning.
- Personalens språkkunskaper ska i möjligaste mån matchas med de äldres språk inom äldreomsorgens olika verksamheter.
- Kommunen ska möjliggöra delaktighet och inflytande på vård- och omsorgsboenden. Brukarråd som forum för inflytande ska utvecklas och bli bättre inom äldreomsorgen.
- Kommunen ska arbeta för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter inom äldreomsorgen.
- Vård- och omsorgspersonalens kompetens ska fortsätta att stärkas.
- Kommunen ska på olika sätt fortsätta arbeta för att stimulera till meningsfulla aktiviteter i de äldres vardag.

Lika och olika

Dagens äldre, såsom Margit, Antti och Meryem, har många olikheter men också många saker gemensamt. De trivs i sina bostadsområden och vill helst inte flytta. Alla önskar sig gemenskap och vill bli behandlade som individer utifrån behov, önskemål, kulturella preferenser, religion, språk och hälsa. Alla vill förbli friska och gärna kunna bo hemma. Å andra sidan vill man inte vara ensam och isolerad. Alla vill känna sig trygga.

Och visst kan vi vara tämligen säkra på att även framtidens äldre har liknande tankar och krav – oavsett vilken bakgrund de har!

Det är en utmaning för kommunen att bemöta allt det individuella. En långsiktig plan – äldreplan – är ett viktigt steg för att klara av detta på bästa möjliga sätt.

Vill du ha mer information?

Ring

Kontaktcenter 08-530 610 00

Skicka e-post

kontaktcenter@botkyrka.se

Läs mer

www.botkyrka.se

Besök

Alby medborgarkontor

Alby Centrum, Albyvägen 2-4

Fittja medborgarkontor

Fittja Centrum, Fittjavägen 3-9

Hallunda medborgarkontor

Hallunda Centrum, Hallundaplan 1

Tullinge medborgarkontor

Tullinge Centrum, Nyängsvägen 3

Tumba medborgarkontor

Tumba torg 101 (ovanför Tumba Centrum)